

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

**Α Π Α Ν Τ Α
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**

Εκδόσεις
ΠΑΝ. Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ — ΣΤΕΡ. Ν. ΣΑΚΚΟΥ
Καθηγητῶν Πανεπιστημίου

Επιμέλεια
ΒΑΣ. Σ. ΦΕΥΤΟΓΚΑ — ΘΕΟΔ. Ν. ΖΗΣΗ
Διδασκόντων τῆς Θεολογίας

**ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΓΑ**

ΤΟΜΟΣ 21

ΜΕΡΟΣ Α'

ΟΜΙΛΙΑΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Εισαγωγή—Μετάφραση—Σχόλια
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΡ. ΓΙΟΥΛΤΕΗ

Κείμενον: B. Montfaucon

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸ σύνολον τῶν ὁμιλιῶν «Ἐπὶ τῶν γεγονότων τῆς θείας οικονομίας» ἀποτελεῖ ὀργανικὴν ἐνότητα ἀνεξαρτήτως τοῦ χρόνου ἐμφανήσεως αὐτῶν, διότι καλῶς τὸν ἕκον κύκλον τῶν διποτικῶν ἐπερῶν τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους. Ὅσαι αἱ ὁμιλίαι ἐξεφωνήθησαν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν καὶ τὰ κείνη, χαρακτηρίζονται δὲ ὡς ἐνός ἐκείνου δυναμικοῦ, ὃ ὁποῖος κυμαίνεται μεταξὺ τῆς ζωηρᾶς ἐπιθυμίας τοῦ Κρυσοστόμου νὰ οικοδομήσῃ τοὺς Χριστιανοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ καὶ τῆς σθεναρᾶς διαθέσεως αὐτοῦ νὰ ἐλέγξῃ τὴν πληροκαρίαν τῶν Ἰουδαίων καὶ τὴν ἀπάθειαν τῶς εἰδωλολατρῶν.

Ἡ πρώτη ὁμιλία ἀναφερομένη «Εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» ἐξεφωνήθη τὴν 25ην Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 386, μετὰ τοὺς κατὰ Ἰουδαίων λόγους, καὶ ἀποτελεῖ ἐν τῇ συνόλῳ αὐτῆς λεπτομερεστάτην ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἡμερομηνίας τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου. Ἡ ἐπίτιμος αὐτῇ ἐκφραζομένη ἀπὸ μακροῦ εἰς τὴν Δύσιν ἐγένετο γνωστὴ εἰς τὴν Ἀνατολὴν μόλις τὸ ἔτος 376 καὶ ἐνὸς ἐλαχίστου χρόνου κατέστη περίληπτος ἑορτὴ χάρις εἰς τὴν πρὸς ταύτην διατελεῖν εὐλόγησαν τῆς πλειονότητος τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς. Πρὸς τὴν εὐλόγησαν ταύτην ἀπαυθιγόμενος ὁ ἱερεὺς πατήρ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἀμφιβολίας ὑφιστάμενον ἐπιφυλάκτων ἐκθέτει διὰ πρῶτον ὁμιλιῶν ἐκτενερῶς τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποῖους ἡ 25ῃ Δεκεμβρίου ἀποτελεῖ τὴν ἐπίτιμον τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου. Ἀρχικῶς ἀποβάλλει ὡς ἀποχέρισμα τὴν ταχθέντα διὰ τῆς ἐπολῆς ἐνὸς ἐλαχίστου χρόνου, διότι ἐκκεντρικῶς, ἢ ἑορτῇ κατέστη γνωστὴ τοῖς πᾶσι. Ἀκολούθως ὁρμητικῶς δεικνύει πρὸς τῆς Ἀνατολῆς ἐκτετακτοῦ εἰς τὴν Δύσιν καὶ ἱετικῶς εἰς τὴν Ρώμην, ὅπου ἦτο εὐκόλως εἰς τοὺς πιστοὺς νὰ πληροφορηθῶσι τὴν ἀκριβῆ ἡμερομηνίαν τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἐκ τῶν πινάκων τῆς κατὰ διατάξιν τοῦ Κωνσταντίνου Αὐγούστου ἀναγραφῆς τοῦ ἡγεμόνος τῆς Συρίας Κυρηναίου. Τίλος διὰ τοῦ ἐποικριτοῦ καθορισμοῦ τῆς ἑορτῆς τῆς πηννηγηγίας, ἡμέρας

1. Τὸ ἔτος 386 ἀποτελεῖ καὶ ἐκείνητος ἔτος ἐνάρξεως τοῦ κακοτικού ἔργου τοῦ Χρυσόστομου, διότι γεροντογενὲς κατ' αὐτὸ ἐν ποσειδάων ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Φλαβίου θίαθε παρ' αὐτοῦ τὴν ἐντολήν τοῦ πτόνματος εἰς τοὺς μεταγενέστερος καὶ τῆς πλάτης. Βλ. J. Quasten, *Initiation aux Pères de l'Eglise*, Paris 1962, tom. III, pag. 597.

Ἱερεὺς ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΔΙΩΤΗΣ
Γραμματεὺς Συνάξεως
Ἐφημέριος Ἱ. Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν

της εισόδου του Ζαχαρίου εἰς τὴν Ἁγίαν τῶν ἁγίων προβάλλεται τὸ τελευταῖον ἐπιχείρημα διὰ τοῦ ὁποῦ καθορίζεται ὁ χρόνος τῆς συλλήψεως τοῦ Ἰωάννου ὑπὸ τῆς ἑλισσάβητ' ἀλλ' ὡς γνωστὸν (Λευκ., 1, 36) τὸ γεγονός τοῦτο τοποθετεῖται ἐξ ῥήματος πρὸ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καὶ συνεπὲς ἡ 28η Δεκεμβρίου ἀποτελεῖ τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Κυρίου.

Ἡ δευτέρα ὁμιλία ἐπιγραφομένη «Εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξερρηγμένη ἐκείνη, κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Χριστουγεννίων, ἀλλ' ἐγνωστον ποῶν ἔτος. Ὡς πρὸς τὴν γνησιότητα αὐτῆς ὑπεστηρίχθησαν παλαιστῖν διώκοντες ἀπόφεις. ἀλλ' ἦδη διὰ τῶν ἐργασιῶν τοῦ C. Martin ἀπεδείχθη ὡς ἀδυνάτη.² Βασικὸν θέμα τῆς ὁμιλίας ἀποτελεῖ τὸ μυστήριον τῆς ἁναστροφῆς τοῦ Λόγου καὶ συγκεκριμένως ἡ ἐρμηνεία τοῦ μεγαλειώδους σχεδίου τῆς θείας οὐνοκαλίας. Ἡ προφητικὴ ἐξάρτησις τῶν γεγονότων τῆς ἐκείνης ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης χρησιμοποιοῦται ὑπὸ τοῦ Χρυσοστόμου δι' ἑλληνικὴν φορὰν πρὸς ἐκείνους τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὅποιοι καὶ τότε διατάσσοντες τὸν Μεσσία, παρέβαινον ἀμαρτανότοι. Πίστην ἔδειξιν περὶ τοῦ χρόνου ἐκφανήσεως τῆς ὁμιλίας θὰ ᾤδυνετο νὰ ἀποτελέσῃ ἡ ἐκτενὴς ἀναφορὰ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐκ Πατρὸς γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ. Ὡς γνωστὸν ἡ δογματικὴ αὕτη ἀπετέλεσε τὴν θεμελιωδέστεραν ἐκφάνειν τοῦ δόγματος τῶν συνόδων Νίκαιας-Κωνσταντινουπόλεως (325/381 μ. Χ.) διὰ τῶν ὁποίων καὶ καθιερώθη ἡ ἀρεισιολογία. Συνεπὲς ἡ χρῆσις ἦδη διαμορφωθείσων ἐκφράσεων ὡς «γεννηθεὶς ἀρρήτως ἐκ Πατρὸς», «ὅνιο μόνος ἐκ μόνου Μονογενὴς», «Ὁ Πατὴρ ἀρετίστικος ἐγέννησεν», θὰ ᾤδυνετο νὰ τοποθετήσῃ τὴν ὁμιλίαν ἀλλοθεν μετὰ τὸ ἔτος 381 δι' ὅμοιο ἀνυπόθετον.

Ἡ ὁμιλία «Εἰς τὸ ἔθρον καὶ σωτήριον δόγματι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» ἀποτελεῖ εὐρύτατον πλάσιον καὶ ἄλλων θεμάτων. τὰ ὅποια ἐξ ἀπορριψῆς εἰδικῶν περιστάσεων ἀναπτύσσονται παραλλήλως πρὸς τὸ κεντρικὸν θέμα τοῦ δόγματος τοῦ Κυρίου. Ἀρχαῖος ἐλέγχοντες οἱ πεισμοί, οἱ ὅποιοι παραλείπονται νὰ ἐκκλησιαστικῶς πακτωθῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκείνοι οἱ ὅποιοι ἀναξίως προσέρχονται διὰ νὰ κοινωνήσῃ τῶν ἀφράντων μυστηρίων. Τίλος, θεωροῦνται μιμηταὶ τοῦ Ἰουδαίου ἐγκαταλείποντες τοὺς νότους πρὸ τοῦ τέλους τῆς θείας λειτουργίας. Τὸ κεντρικὸν θέμα τῆς ὁμιλίας διαφέρουσι ἀπὸ τῆς πατρὸς μετὰ τὴν μεγίστην δυνατὴν σαφήνειαν καὶ κατὰ τὸν προφιλῆ εἰς αὐτὸν τρόπον τῆς διαρκούς ἀνα-

φορὰς εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Ὅσον τὸ δόγματι τοῦ Κυρίου συγκατένευεν πρωτίτως πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν καὶ ἀπολόβους πρὸς τὸ δόγματι τοῦ Ἰωάννου. Διὰ τῆς συγκεκριμένης ταύτης ἀπ' ἐνὸς μὲν ἐξάγεται τὸ ὅμοιο πνευματικὸς περιεχόμενον τοῦ δόγματος τοῦ Κυρίου διὰ τὸν τομικὸν τοῦτοῦ τῶν Ἰουδαίων, ἀπ' ἑτέρου δὲ ἀποκαλύπτει τὰ περιεχόμενα τῆς θείας αὐτοῦ ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἐκ τοῦ Κυρίου πληρώσεως ἐκείνης οὐνοκαλίας. Διὰ τοῦ δόγματος, λοιπὸν, ὁ Χριστὸς «κατέβηκε τὸν χρόνον, ἐπέβηκε τὸ δόγμα, ἐξήρασε τοὺς οὐκ ἐχόντας δόξαν καὶ ἀπέδωκεν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν λύτρωσιν. Ἡ ὁμιλία ἐξερρηγμένη τὴν 28ην Ἰανουαρίου, ἐορτὴν τῶν Θεοφανείων, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τοῦ ἔτους 387, ὡς τοῦτο δύναται νὰ ὑποστηρικθῇ ἐξ ἀναλόγων ἐκφράσεων, αἱ ὁποῖαι ἀνατοῦν εἰς προφητικὰς προσηφάνσεις ὁμιλίας «Εἰς τὸν ἅγιον Φιλόχωνιον» τῆς 30ης Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 388 καὶ «Εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Σωτῆρος τῆς 28ης Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 388, περὶ τῆς ὁποίας ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω.

Αἱ τρεῖς ὁμιλίαι «Εἰς τὴν προέβασιν τοῦ Ἰουδαίου» ἀποτελεῖν ἐν τῷ συνόλῳ τὴν λεπτομερεστάτην ἀφήγησιν τῶν δραματικῶν γεγονότων τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου. Ἐκ τούτων αἱ πρῶται θὰ ᾤδυνετο νὰ θεωρηθῶν ὡς ἑκὼς διάφορος ἐκδόσεις τοῦ αὐτοῦ ἔργου, παρὰ τὸ γεγονὸς σαφὲς διαφοράς μεταξὺ αὐτῶν ὡς πρὸς τὸ ὅρος, τὴν ἔκτασιν, τὴν σαφήνειαν καὶ ἀρμονίαν ἐπὶ μέρους λεπτομερείας. Ἐν αὐταῖς ὁ Χρυσοστόμος σκιαγραφεῖ τὴν εἰκόνα τῆς ψυχῆς τοῦ Ἰουδαίου, ὁ ὅποιος κινούμενος ἐκ φιλαργυρίας προσδοκᾷ τὸν διδάσκαλον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἄλλους μαθητὰς τοῦ Κυρίου, οἱ ὁποῖοι προσηλῶν νὰ ἐκφράσῃ πρὸς αὐτὸν τὴν ἀφροσύνην καὶ τὴν ἀγάπην των. Ἡ θεοὶ τοῦ Κυρίου, ὡς θεοὶ «κατακοιτῶντες» συνιστᾷ τὸ Πάθος τῶν Χριστιανῶν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν θεοὶα τοῦ «ἀλλοῦ» προβάτου διὰ τῆς ὁποίας ἡρῶν τὸ Ἰουδαϊκὸν Πάθος. Ἐργαζόμενος ὁ Χριστὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν Πάθος ἀπέδωκεν εἰς τὸ πάθος τοῦ νόμου τὴν ἐσχάτην τιμὴν, καὶ διὰ τῆς θεοῖας αὐτοῦ καθήργησε τὴν ἰσχὺν τοῦ νόμου. Ὅσον μὲν τὸ Ἰουδαϊκὸν Πάθος ἐθελοσυνάτως «ἐκείνος ἀμύνει» χάριν τῆς σωτηρίας τῶν πρωτοπλάστῶν τέκνων τοῦ Ἰσραὴλ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐξέστη ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου, ἐν δὲ τῷ Χριστιανικῷ ἰθυσίασθαι «ὁ λαγός ἀμύνει» διὰ τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος καὶ καθήργησεν ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου. Ἡ προέβασις τοῦ Ἰουδαίου ἀποτελεῖ «σῶμα» ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ χριστιανικὸν

2. Bl. «Un centon d'extraits de l'homélie in Salvatore Nostri Iesu Christi Nativitatem de saint Jean Chrysostome» in «Le Muséon» 54 (Louvain 1941) 50-53, 48-52 (Le sermon de Noël HQ 58, 385-384 est authentique; Texte grec 48-52).

3. H. Χρυσόστου, Ἰωάννου Χρυσοστόμου. Περί ἀναστάσεως τοῦ Θεοῦ, ἐν Ἀθήναις 1958, σ. 9.

Πάσχα, τὸ ἀποκελῶν τὴν «ἐλπίδα». Εἰς τὸ τέλος τῶν δύο ἐπιγράμνων ὁ Χρυσόστομος ἀναφέρεται ἰδιαίτερως εἰς τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ἐπείλυνε νὰ προσέρχονται οἱ πιστοὶ εἰς τὸ μυστήριον τῆς βασιλῆος ἀρχιεπισκόπου καὶ δι' ἐξουσίαν ἐκτελέσων προσπάθει νὰ καταστήσῃ τοὺς ἀκροατὰς τοῦ προσεκτικωτέρους καὶ ἐνδιαφερόμενους ἐνὶ τῷ πρῶτῳ μυστηρίου. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἄλλωστε, τοῖς εἶπαι ὅτι πρωταρχικὸν καθήκον πάντων εἶναι ἡ συγχώρησις τῶν ἐχθρῶν καὶ ἡ ἐκδόχαισις πρὸς αὐτοὺς ἀγάπης καὶ συμπάθειας. Αἱ ἐπιγράμματα ἐξεφωνήθησαν τὴν Μ. Πέμπτην, διὰ τὴν ἐγνωστον εὐλογίαν ἔτος. Κατὰ τὸν Tillemont τοῦ ὁποῖου τὴν ἀποφιν ἀναφέρει μὲτ' ἐπιφυλάξεως καὶ ὁ Barcille τὸ πιθανώτερον ἔτος ἐστὶν ἡ δὲ διὰ τὴν δευτέραν νὰ εἴναι τὸ 390.⁴ Διότι τὸ ἔτος τοῦτο ἐξεφωνήθησαν αἱ ἐπιγράμματα «Εἰς τὴν Γένεσιν» μετὰ τὸν ὁποῖον ἔχει αὕτη στενωπὴν συγγένειαν. Ὅσον ἀφορᾷ δι' εἰς τὴν πρώτην, τίποτε μετὰ βεβαιότητος δὲν δύναται νὰ λεχθῇ. Πολλὰ ἐνδείξεις τὴν τοποθετοῦν ἀλλ' ἔτι πρὸ τῆς δευτέρας.

Ἡ τρίτη ἐπιγραμμία «Εἰς τὴν προδοσίαν» τελειὰς διαφοράς κατὰ τὸ περιεχόμενον τῶν δύο προηγουμένων, ἐξεφωνήθη εἰς τὸ πρῶτον τῆς Ἀντιοχείας, Ἀθήναι, ὅπου καλεῖται ὁ δὲ τῆς πρὸς τὴν τοῦ Δαρνείου Ἀπάλωνος. Τὸ γεγονός τοῦτο καθίσταται ἀφορμὴ διὰ νὰ διδάσῃ ὁ Χρυσόστομος τῆς διαφοράς μεταξὺ χριστιανισμοῦ καὶ εἰδωλολατρίας καὶ νὰ ἐξάρτῃ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πρώτου ἐναντὶ τῆς δευτέρας. Ἡ ὑπόλοιπος ἐπιγραμμία ἀναφέρεται εἰς τὸ γεγονός τῆς προδοσίας, τὴν ὁποῖαν ἀπελάει περιγραφικῶς καὶ διὰ τὸν πλέον μελάνων χρωμάτων προκειμένου νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁπῆρξεν καρπὸς τῆς ἀλλοτρίοις καὶ φιλεργίας τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ.

Ἡ ἐπιγραμμία «Εἰς τὸ θῆμα τοῦ κοιμητηρίου καὶ τὸν Σταυρὸν» ἀποτελεῖ σύνθετον ἀλλὰ πλῆρες θρησκευτικῶν ἐννοιῶν κείμενον, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ Χρυσόστομος δικαιολογεῖ τὴν ἐξουσίαν τῶν πιστῶν εἰς τὸν κοιμητήριον ὅσον τῆς πόλεως. Εἰς τὸ κοιμητήριον τὸ ὅπου ὁρθῶς ἀναμίσθῃ αὐτοὶ, ἀνακαίνονται ἐκεῖνοι τοῦ ἔργου ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἀναμένουν τὸν Κύριον νὰ ἀναστήσῃ αὐτοὺς διὰ τὴν αἰὸν ζωὴν. Ὁ θάνατος, λοιπὸν, παρουσιάζεται ὡς ὁπῆρξεν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ ἐκτελεσθῆναι ἡ κατεσκευασμένη δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Δὲν ὑπάρχει πλέον πῦλος διότι ἐκείνην ὁ ἦλιος τῆς διασωστικῆς. Καὶ διὰ τὴν ἐπιγραμμίαν δὲν εἶναι γρηγορὸς ὁ χρόνος ἐκφωνήσεως. Εὐαγγελίζεται

ὅτι ἐξεφωνήθη τὴν Μ. Παρασκευὴν τοῦ ἔτους 392.⁵

Αἱ δύο ἐπιγράμματα «Εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ τὸν ληστὴν» ἐκ τῶν ἀπομένων ἢ μὲν πρῶτῃ ἀποτελεῖ καὶ τὸ τελευταῖον κείμενον τοῦ παρόντος τόμου, ἢ δὲ δευτέρῃ τὸ πρῶτον τοῦ ἐπομένου, θεωρούμενος ὡς καὶ εἰ ἀναφερόμενος εἰς τὴν προδοσίαν διὰ διαφοράς ἐκδόχαις τοῦ αὐτοῦ ἔργου. Παραδόχως δύναται τις νὰ διαπιστώσῃ καὶ ἀκατοχάτως ἀναστήσῃ πρὸς ἐκείνας ὡς πρὸς τὴν δομὴν αὐτῶν. Βασικὰ θέματα τῶν ἐπιγράμνων ἀποτελεῖ ἡ μίμησις τῆς μεταβολῆς καὶ τῆς πίστεως τοῦ ληστοῦ καὶ ἡ προβολὴ τοῦ σταυροῦ ὡς συμβόλου νίκης καὶ θριάμβου. Διὰ τὸν σταυρὸν ἰδίως, εἴπαι νὰ χαίρουν οἱ χριστιανοί, διότι αὐτὸς ὁπῆρξεν τὸν τρόπον τῆς νίκης τοῦ Κυρίου κατὰ τὸν προκειμένον ἐχθρὸν τῶν ἀνθρώπων, τοῦ δικέδου. Πάντα ταῦτα ἀποτελεῖ τὸ πλῆθος τῆς νέας ἐν Χριστῷ πραγματικότητος ἐν τῇ ὁποίᾳ πάντες συναβλαβήθησαν διὰ τῆς ἐν τῷ σταυρῷ θυσίας. Συνέχεια αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἡ ἐκδόχαις ἀγάπης καὶ συγχώρησις πρὸς τοὺς ἐχθρούς, ἡ ὁποία καὶ ἀποτελεῖ τὴν σημαντικωτέραν θεωρίαν τοῦ πιστοῦ ἐνὶ τῷ κόσμῳ τοῦ ἐκτελεσμένου Κυρίου. Πότε ἐξεφωνήθησαν αἱ ἐπιγράμματα αὐτὰ δὲν δύναται νὰ εἰπωμεν μετὰ βεβαιότητος. Ἡ συγγένεια νοσημάτων ὅμως μὲ τὰς προηγουμένας «Εἰς τὴν προδοσίαν» καὶ ἡ ἐκφάνσις τῆς δευτέρας ὡς περὶ χθὲς πατήρα, πᾶσι καὶ ὅν καὶ πάλιν παραινῶ καθιστᾷ πολὺ πιθανὴν τὴν ἀποφιν εἶναι ὅτι αἱ ἐπιγράμματα «Εἰς τὴν προδοσίαν» ἐξεφωνήθησαν τὴν Μ. Πέμπτην, αἱ «Εἰς τὸν σταυρὸν καὶ τὸν ληστὴν» δὲν ἀποκαλύπτει νὰ ἐκφωνήθησαν ἐκείνας κατὰ τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ἤτοι Μ. Παρασκευὴν. Ὡς πρὸς τὸ ἔτος δι' ὁποῖον καὶ δι' αὐτὰς ἔσται ἀλλοτρίων καὶ περὶ τῶν δύο «Εἰς τὴν προδοσίαν». Ἡ ὑποστηρικτικὴ ἀποφῆς δὲ δύναται νὰ ἐξεφωνήθησαν τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς δύο διαφορετικὰ ἀκροατήρια εἶναι μάλιστ' ἀδύνατον.

Τὸ σύνολον τῶν ἀποτέρων ἐπιγράμνων, ὡς καὶ αἱ ἀκολουθεῖσαι εἰς τὸν ἐπόμενον τόμον τῆς παρούσης σειράς, χαρακτηρίζονται διὰ τὴν ρητορικὴν ἀπόδεξιον, τὴν πλοῦτον τῶν χρησιμοποιομένων ἐπιχειρημάτων καὶ τὴν ἀκαταβίβαστον σαφήνειαν, στοιχεῖα τὰ ὅποια συνθέτουν τὴν χαρακτηριστικὴν εἰκόνα τοῦ χρυσόστομου κηρύττου. Ἐξ ἄλλου ἡ συνεχὴς ἀναρχὴ τοῦ ἑρῶς πατέρος εἰς γεγονότα καὶ χωρία τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης ἀποδεικνύει τὴν ἐμετὸν ἐξάρτησιν τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀγίας Γραφῆς, ἡ ὁποία καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἐπικέντρον αὐτοῦ. Δι' ὅλην τὴν ὥς ἀνὰ στοιχείων αἱ ἐπιγράμματα τοῦ Χρυσόστομου ὁπῆρξεν τὸν γέννησιν

4. J. Barcille. Ἰστορία τοῦ Χρυσόστομου. Τὰ εὐαγγελιστικά ἔκτατα. Paris 1860, τόμ. III, σ. 624.

5. Ἀποφῆς, τόμ. IV, σ. 2.

τῆς θαλάσσης οικονομίας, παρ' ὅτι ἐξεκινήσαντες πρὸ χιλιῶν πεντα-
κοσίων καὶ ἑξήκων ἐτῶν, διατηροῦν καὶ σήμερον τὴν ποσὴν καὶ τὴν
ὁμοιωμένην τῆς ἐκκαιρέσεως, διότι ἀποκαλοῦν ἵδμεν ἑκπρασιν
τοῦ ἐρθεύου κτηνίου.

ΒΕΣΙΑΕΙΟΥ ΤΡ. ΠΙΟΤΑΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΘΑΙΟΝ ΗΜΕΡΑΝ ΤΟΥ ΕΩΤΗΡΟΣ

Ἡ ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΓΝΕΣΤΟΣ ΕΣΤΙ ΤΟΤΕ ΕΙΣ
ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ ΚΑΤΕΣΤΗ ΓΝΩΣΤΗ ΠΡΟ ΟΛΙΓΩΝ ΕΤΕΡΩ ΓΡΟ ΠΛΕΤΩΝ,
ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΠΑΘΑΝ ΕΚ ΤΗΣ ΔΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΗΤΗΡΙΑΝ.

1. Α. Τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, ποῦ ἀπειλοῦν κατὰ τὸ πα-
ρελθὸν ἀντικείμενον ἀγωνιάδους στοκασμοῦ διὰ τοὺς πα-
τριάρχας, καὶ οἱ προφῆται προεφήτευσαν, καὶ οἱ εὐσεβεῖς ἐ-
πεθύμουν νὰ τὰ γνωρίσουν, σήμερον ἐπαληθεύθησαν καὶ ἐ-
πραγματοποιήθησαν, «καὶ θεὸς ἐπ' γῆς ὤφθη διὰ σαρκός,
καὶ τοὶ ἀνθρώποις συναναστράφη» (Βαρούκ 3, 38). Ἄς χαί-
ρουμεθα, λοιπόν, καὶ ὡς πανηγυρίζομεν μετ' ἀγαλλίσεων ἀγα-
πητοί μου. Διότι ἂν ὁ Ἰωάννης ἀνεκρίτησεν εἰς τὴν καλίαν
τῆς μητρὸς του, ὅταν ἡ Μαρία ἐπεσκέφθη τὴν Ἐλισάβετ,
πολὺ περιπότερον ἡμεῖς, ποῦ εἶδομεν ὅχι ἁπλῶς τὴν Μα-
ρίαν, ἀλλὰ τὸν Ἰδιὸν τὸν Σωτῆρα μας νὰ γεννᾶται σήμερον,
πρέπει νὰ σιωπῶμεν καὶ νὰ πανηγυρίζομεν, νὰ θαυμάζω-
μεν καὶ νὰ ἐκπληττόμεθα διὰ τὴν δούλην τὴν μεγαλοσύνην
τοῦ ὑπὲρ τῆς σοφίας μας θεοῦ σχεδίου. Β. Σκέψου, λοι-
πόν, πόσον μεγαλειώδες εἶναι νὰ βλέπῃς νὰ καταβαίνει ὁ
ἥλιος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, νὰ βαδίζῃ ἐπ' τῆς γῆς καὶ ἐξ αὐτῆς
νὰ ἀποπέλῃ τὰς ἑκτίνας τοῦ εἰς πάντα τὸ δημιουργήματα.
Ἄλλ' ἔάν θὰ ἐπικώλει ἐκπλήξῃ εἰς ἰδίους ἐκείνους ποῦ θὰ
ἐβλεπαν νὰ συμβαίνει τοῦτο εἰς τὸν φυσικὸν ἥλιον, σέψου
καὶ ἀναλογίσου τώρα πόσον μεγαλειώδες εἶναι νὰ βλέπω-
μεν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης νὰ ἀποπέλῃ ἐκ τοῦ ἀνθρώ-
που σῆματός του τὰς ἑκτίνας καὶ νὰ φωτίζῃ τὰς ψυχὰς μας.

Καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐπεθύμουν πρὸ πολλοῦ νὰ πληροφορη-
θῶ περὶ τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ὅχι ἁπλῶς νὰ πληροφορηθῶ
μόνος ἀλλὰ μετ' ὁμοῦ πλήθους τέσων μεγάλων. 325 Α. Εὐχό-
μουν, λοιπόν, διαρκῶς νὰ εἶναι πλήρης ὁ κύρος τῆς συγ-
κεντρώσεως μας, ὅπως ἀκριβῶς βλέπαμεν νὰ εἶναι τὴν σπυ-
γὴν αὐτήν. Τοῦτο ἐπαληθεύθη σήμερον καὶ ἐπραγματοποι-
ήθη. Ἐνῷ δὲ δὲν παρήλθον δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐπισχῆς ποῦ
ἐπληροφορήθημεν καὶ ἐγνωρίσαμεν τὴν ἡμέραν αὐτήν, ἐν
τούτοις διὰ τοῦ ζήλου σας ἐλαμπρόνθη τόσον ὥσταν νὰ μᾶς
παρεδόθη ἀπὸ πολλὰ παλαιὰ καὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν. Διὰ τοῦτο
δὲν εἶναι σφάλμα ἐάν ὀνομασθῇ συγκρότως νέα καὶ παλαιά.
Νέα μὲν διότι πρὸ ὀλίγου τὴν ἐγνωρίσαμεν, παλαιά δὲ καὶ
ἀρχαία διότι ταχέως κατέστη συνομηλικὸς παλαιότερων καὶ
ἐφάσεν εἰς τὴν ἰδίαν ἡλικίαν μετ' αὐτάς. Καθὼς τὰ κυριόδη
καὶ εὐγενῆ φυτὰ Β. ἀναπτύσσονται καὶ καρποφοροῦν εἰς ὁλί-
γον χρόνον ἂν ἤς στιγμῆς φυτευθῶν, ἔτσι καὶ ἡ ἡμέρα αὐ-

τῇ ποὺ ἦτο πρὸ πολλοῦ γνωστὴ εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Δύσεως καὶ μετεφέρθη εἰς ἡμᾶς ἐσχάτως καὶ οὐκ ὀλίγοι πολλοὶ ἐπὶ τὸν τόσον ταχέως διεδόθη καὶ ἐκάρπυσθη, ὅσον διαπιστοῦται σήμερον, ποὺ ὑπερεπληρώθη ὁ αἰὼν ὅλος καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀσφυκτικὰ γεμάτη ἀπὸ τῶν πληθῶν τῶν συγκεντρωθέντων. Τὴν ἀνταξίαν, λοιπὸν, πρὸς τὸ ἐνδιαφέρον σας ἡμεῖς ἀναμεινότες ἀπὸ τῶν Χριστῶν, ὁ ὁποῖος σήμερον ἐγεννήθη σαρκικῶς. Ἐκεῖνος δὲ οὗς ἀμείψῃ ὁπωσδήποτε διὰ τὴν προθυμίαν σας αὐτῇ. Διότι ἡ ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὴν Ὁμέραν αὐτὴν εἶναι μεγίστη ἀπόδειξις ἀγάπης διὰ τὸν γεννηθέντα. Ἄν πρέπει ὅμως καὶ ἡμεῖς οἱ δοῦλοι τοῦ αὐτοῦ Κυρίου καὶ νὰ οὐκ προσφέρωμεν, θὰ τὸ πράξωμεν εὐχαριστικῶς, ἢ μᾶλλον θὰ προσφέρωμεν τὸ κατὰ δύναμιν, δηλαδὴ ὅσα ἐπιτρέπει ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἰδίαν σας ὑφέλειαν.

Τὴ λοιπὴν, ἐπιθυμοῦμε νὰ ἀκούσῃτε σήμερον: Ἀλλὰ θεοῦ καὶ ἄλλο, παρὰ περὶ τῆς ἡμέρας αὐτῆς ποὺ ἐορτάζομεν: Διότι γνωρίζω καλῶς, ὅτι καὶ σήμερον ἄσκησι πολλοὶ ἀντιδικοῦν μεταξὺ τῶν, οἱ μὲν μὲ τὸ νὰ κατηγοροῦν, οἱ δὲ μὲ τὸ νὰ ἀπολογεῖνται. Ἀλλὰ καὶ παντοῦ γίνονται πολλοὶ οὐκ ἐπιτήσεις περὶ αὐτῆς καὶ ὠρισμένοι τὴν κατηγοροῦν, ὅτι εἶναι νέα καὶ πρόσφατος καὶ ἔχει θεσπισθῇ ἐσχάτως, ἐνῷ ἄλλοι τὴν ὑπεροσπάζονται, ὅτι εἶναι παλαιὰ καὶ ἀρχαιοτάτη, ἀφ' οὗ ἤδη οἱ προφῆται προσφύττεισαν τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἦτο γνωστὴ καὶ σπουδαία εἰς τοὺς λαοὺς ποὺ κατέκρινον ἀπὸ τῆς Θράκης μέχρι τῶν Γαδείρων τῆς Ἰσπανίας.

Ἐμπρός, λοιπὸν, ὡς ἐπιθυμοῦμε δι' αὐτά. Διότι, εἰ, ἐνῷ ὑπάρχει ἀμφισβήτησις περὶ αὐτῆς, ἀπολαύει τόσον ὑψηλῆς τιμῆς ἕκ μέρους σας, εἶναι προφανές, ὅτι ἐν καταστάσει γνωστότερᾳ θὰ εἶναι πολὺ μεγαλύτερον τὸ ἐνδιαφέρον δι' αὐτὴν, διότι ἡ ἀποστροφή σας ποὺ θὰ γίνῃ διὰ τὸ κηρύγματός σας θὰ εὐχρηστὸν τὸν σπασμὸν σας δι' αὐτὴν. Ἐκὼς λοιπὸν τρεῖς ἀποδείξεις νὰ προσβάλλω, διὰ τῶν ὁποίων θὰ κατανοήσωμεν σιφύστατα. Εἰς αὐτὰ εἶναι ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Θεὸς Λόγος. Δι' αὐτὰς τὰς τρεῖς ὑπάρχει μία ἀπόδειξις, ὅτι ἡ ἐορτὴ κατέστη γνωστὴ ταχύτητα καὶ ἔφθασεν παντοῦ καὶ εἰς τόσον ὕψος μεγαλοπρεπείας καὶ αἴγλης. Ἐκεῖνο δὲ ποὺ ὑπεστήριξε ὁ Γαλιλαῖος ἀσχετικῶς μὲ τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα, ὅτι εἴαν ἡ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βούλη αὐτῆς... καταλυθῆσεται· εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνησθε καταλῦσαι αὐτοὺς —μήποτε καὶ θεομάχοι ἐβρεθήτε (Πράξ. 5, 38-39), τοῦτο ¹⁵⁰ Α θὰ ἔλεγα καὶ ἐγὼ διὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὅτι, ἐπειδὴ δηλαδὴ ὁ Θεὸς Λόγος ἐκ τοῦ Θεοῦ προέρχεται, διὰ τοῦτο οὐκ ἔμενον δὲν ἐξαρτῆσθαι ἀπὸ τῆς ἐορτῆς αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ καθίσταται μεγαλοπρεπεστέρα ἀπὸ ἑ-

ταυς εἰς ἕνα. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ἐξηκολούθη ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην ἂν καὶ αὐτοὶ ποὺ τὴν μετέδιδαν παντοῦ ἦσαν πανηροί, ἀλλεῖς, ἀγράμματοι καὶ ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι. Ἀλλ' ἡ ἀπλότης ἐκείνων ποὺ τὴν ὑπηρετήσαν, οὐδεμίαν ἐπέφερε ζημίαν, διότι ἡ δύναμις τοῦ περιεχομένου τῆς ἡτο ἰσχυρότερα πάντων, καὶ ἐνέτρεπε ὅλα τὰ ἐμπόδια, ἐπιβελόντα τὴν δύναμιν τῆς.

2. Ἐάν ὅμως κάποιος ἐξ αὐτῶν ποὺ ἐρίκουν δὲν παραδέχεται τὰ λεχθέντα, δύναμαι νὰ προσβάλλω καὶ δευτέρον ἀπόδειξιν. Ποία εἶναι αὕτη; Εἶναι ἐκείνη ποὺ προκύπτει ἐξ ὧν ἀναγινώσκωμεν εἰς τὰ εὐαγγέλια σχετικῶς μὲ τὴν ἀπογραφὴν. Λέγει, λοιπὸν, ὁ εὐαγγελιστής: Ἐγένετο γὰρ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρέθ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαυὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρὶδος Δαυὶδ, ἀπογράφεσθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτοῦ γυναικὶ σὺν ἐγκύᾳ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπιλήθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτὴν καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτόν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῇ καταλύματι (Λουκ. 2, 1-7). Ἐκ τούτων εἶναι φανερόν, ὅτι ἐγεννήθη κατὰ τὴν πρώτην ἀπογραφὴν. Καὶ δύναται, ὁποῖος ἐπιθυμῇ νὰ ἐρευνήσῃ τοὺς ἀρχαίους δημοσίους κώδικας τῆς Ρώμης καὶ νὰ πληροφορηθῇ ὁ ἀκριβὲς τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς. Θὰ ἔλεγεν ὅμως κάποιος: δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ἐφ' ὅσον εἰρεθεῖ μαζὴν τῆς Ρώμης καὶ οὐδέποτε τὴν ἐπισκέψωμεν; Ἀκούε ὅμως καὶ μὴ ἀμφισβητῇς, διότι ἔχομεν παραλάβει τὴν ἡμέραν ἐξ ἐκείνων, ποὺ γνωρίζουν ταῦτα ἐπακριβῶς καὶ διαμένουν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην. Διότι οἱ κληρικοί τῆς τῆς ἐορτῆς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκ παραδόσεως καὶ οἱ ἴδιοι τώρα μᾶς τὴν ἐγγνώρισαν. Οὐτε ἄλλωστε ὁ εὐαγγελιστὴς μᾶς ἀνέφερε ἀσχετικῶς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀλλὰ σκοπὸς μᾶς τὴν ἐφάνερυνε διὰ νὰ καταδείξῃ τὸ σκεδῖον τῆς θείας οικονομίας. Οὕτε καὶ ὁ Αὐγουστὸς ἀπ' αὐτοῦ καὶ μὲ προσωπικὴν πρωτοβουλίαν ἐξέδωκε τότε τὸ δόγμα, ἀλλ' ὁ Θεὸς ὑπεκίνησε τὸν νοῦν του διὰ νὰ τὸν κἀμῃ νὰ ὑπηρετήσῃ ἀκόρη καὶ παρὰ τὴν θέλησίν του τὴν γέννησιν τοῦ Μονογενοῦς. Καὶ Ε διὰ τοῦτο, λέγει, συντελεῖ εἰς τὴν ἐνδοκίωσιν: Δὲν εἶναι μικρόν, οὐτε ταχέον, ἀγαπητέ, ἀλλ' ἀνιθέτως εἶναι πάρα πολὺ μεγάλο καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα

καὶ τὰ ζητούμενα μὲ ἐπιμέλειαν. Ποῖον λοιπὸν εἶναι αὐτό; Ἡ Γαλιλαία εἶναι περικλῆ τῆς Παλαιστίνης καὶ ἡ Ναζαρέτ πόλις τῆς Γαλιλαίας. Κι ³⁵⁷ Α ἡ Ἰουδαία ἐπίσης εἶναι μία περικλῆ ποὺ ὀνομάζεται ἔτσι ὑπὸ τῶν ἐντοπίων τῆς, καὶ ἡ Βηθλεὲμ πόλις τῆς Ἰουδαίας. Ὅλοι οἱ προφῆται προεφῆτευσαν ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ ὁ Χριστὸς ἀπὸ τῆς Ναζαρέτ, ἀλλ' ἀπὸ τῆς Βηθλεὲμ, εἰς τὴν ὁσίαν καὶ θὰ γεννηθῇ. Ἰδοὺ, λοιπόν, εἰ λέγουν αἱ γραφαί: «Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἰ ἐν τοῖς ἡγεμίαις Ἰούδα: ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεάσεται ἡγοῦμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαὸν μου τὴν Ἰσραὴλ» (Ματθ. 2, 6· Μιχ. 5, 2). Καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ποὺ ἠρωτήθησαν τότε ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς, ἀνέφεραν εἰς αὐτὸν αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν. Διὰ τοῦτο καὶ ὅταν ὁ Φίλιππος εἶπεν: «Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ εὐηλόκαμεν» Β καὶ τὸν ἠρώτησαν ὁ Ναθαναὴλ: «Ἐκ Ναζαρέθ δύναται τι ὀνάθον εἶναι;» ὁ Χριστὸς εἶπε δι' αὐτόν: «Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλῆτις ἐν ᾧ δόξα οὐκ ἔστι» (Ἰω. 1, 46-48). Ἀλλὰ θὰ διερωτῶτο κανεὶς, διὰ τί τὸν ἐπήνεσαν; Ἐπειδὴ δὲν παρεσύρθη ἐκ τῆς ἀναγγελίας τοῦ Φιλίππου, καὶ ἐγνώριζε σαφῶς καὶ μὲ ἀκρίβειαν, ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἔπρεπε νὰ γεννηθῇ εἰς τὴν Ναζαρέτ, οὔτε εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀλλ' εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ μάλιστα εἰς τὴν Βηθλεὲμ ὅπως λοιπὸν καὶ ἔγινε. Καὶ ἐπειδὴ ὁ μὲν Φίλιππος τὸ ἠγνόει, ὁ δὲ Ναθαναὴλ ὡς νομοθετῆς ἀπῆντιλε σιμφῶνως πρὸς τοὺς λόγους τῆς ἀνωτέρω προφητείας, γνωρίζων ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ ὁ Χριστὸς ἐκ Ναζαρέτ, διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς εἶπεν: «Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλῆτις ἐν ᾧ δόξα οὐκ ἔστι. Διὰ τοῦτο καὶ ὠρισμένως ἐκ τῶν Ἰουδαίων C ἔλεγον εἰς τὸν Νικαδόχημον: «Ἐρευνήσαν, καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγγίγεται» (Ἰω. 7, 52). Καὶ εἰς ἄλλο σημεῖον: «Οὐκ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς πόλεως, ὅπου ἦν Δαυὶδ, ὁ Χριστὸς ἐρχεται;» (Ἰω. 7, 42). Καὶ ὅλοι εἶχαν τὴν ἰδίαν γνώμην, ὅτι ἐξόπαντος ὁ Χριστὸς ἔπρεπε ἀπ' ἐκεῖ νὰ ἔλθῃ καὶ ὅχι ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν. Ἐπειδὴ λοιπὸν, ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία, ποὺ ἦσαν κύριοι τῆς Βηθλεὲμ, τὴν ἐγκατέλειψαν καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Ναζαρέτ, ὅπου καὶ διέμενον (πρῶτον ποὺ συμβαίνει συνήθως εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐγκαταλείπουν δηλοδὴ τὴς πόλεως ὅπου ἐγεννήθησαν, καὶ νὰ διαβιοῦν εἰς ἄλλας πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐγεννήθησαν), ἔπρεπε δὲ ὁ Χριστὸς νὰ γεννηθῇ εἰς τὴν Βηθλεὲμ. D ἔξεδόθη τὸ διάταγμα καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ἡγεμενούντων νὰ μεταβῶν εἰς τὴν πόλιν ἐκεῖνην, διότι ἔτσι εἶχε προνοήσει ὁ Θεός. Διότι ὁ νόμος ποὺ διέταξε τὸν καθένα νὰ ἀπογραφῇ εἰς τὴν ἰδιοῦν πατρίδα του, τοὺς ἐξηνάγκαζεν ἀπ' ἐκεῖ νὰ ξαναγῶσιν, ἐννοῶ ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ, καὶ νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Βη-

θλεὲμ διὰ νὰ ἀπογραφῶν. Ἀκριβῶς αὐτὸ ὑπονοοῦσε καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς ὅταν ἔλεγεν: «Ἀνέβη δὲ καὶ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρέθ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαυὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρὶος Δαυὶδ, ἀπογράφεσθαι σὺν Μαρίᾳ τῇ Ε μενη-
υτεωμένη σὺν αὐτῇ γυναικὶ οὕτως ἐγκύῳ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον» (Λουκ. 2, 4-7).

3. Εἶδες, ἀγαπητέ, τὸ μεγαλειώδες σκῆδιον τοῦ Θεοῦ, ποῦ ρυθρίζει πᾶν ὅ,τι ἀναφέρεται εἰς αὐτὸν μὲ τὸ νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς ὄργανά του πιστοὺς καὶ ἀπίστους, καὶ τοῦτο διὰ νὰ πληροφωρηθῶν οἱ ἄπιστοι τὴν ἀλήθειαν τῆς εὐσεβείας καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ μὲν ὁσπρὶ ὡδήγηται τοὺς μέγλους ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς, τὸ δὲ διάταγμα ἔφερε ³⁵⁸ Α τὴν Μαρίαν εἰς τὴν πατρίδα, ποὺ προεφῆτευσαν οἱ προφῆται. Ἐξ αὐτοῦ γίνεται φανερόν ὅτι καὶ ἡ Παρθένος κατήγετο ἐκ τοῦ γένους τοῦ Δαυὶδ. Ἐπειδὴ ἦτο ἐκ τῆς Βηθλεὲμ, εἶναι προφανὲς δι' ἡτο καὶ ἐκ τῆς σκωγενείας καὶ τῆς φυλῆς τοῦ Δαυὶδ. Τοῦτο καὶ προηγουμένως μὲς ἐδήλωσεν ὁ εὐαγγελιστὴς μὲ ὅσα ἔλεγεν: «Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας σὺν Μαρίᾳ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρὶος Δαυὶδ» (Λουκ. 2, 4). Ἐπειδὴ, λοιπὸν, ἐγνωρίσαμεν τὸ γενεαλογικὸν δένδρον τοῦ Ἰωσήφ, τοὺς δὲ προγόνους ἐκεῖνης οὐδεὶς ἐκείνην νὰ μὲς καταστήρῃ γνωστοὺς, ὅπως τοὺς προγόνους τοῦ Ἰωσήφ, καὶ διὰ τὸ μὴ ἀμφισβῆσαι καὶ λέγειν: ἀπὸ ποῦ B φαίνεται, ὅτι κατήγετο καὶ αὐτὴ ἐκ τοῦ γένους τοῦ Δαυὶδ; ἀκούσε: «Ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἔκτω ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἥ ὀνομαζομένη Ναζαρέθ, πρὸς παρθένον μενιναυμένην ἄνθρω, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυὶδ» (Λουκ. 1, 26-27). Τό, ἐξ οἴκου Δαυὶδ» πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἔχει λεχθῇ διὰ τὴν Παρθένον, πρῶτον ποὺ ἔχει δηλωθῇ καὶ ἔδω. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἐξεδόθη τὸ διάταγμα καὶ ὁ νόμος, διὰ νὰ ὁδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν Βηθλεὲμ. Μόλις ἔφθασαν εἰς τὴν πόλιν εὐθὺς ἀμέσως ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς. Διὰ τοῦτο καὶ ἐποθετήθη εἰς τὴν φάτην ὡς ὁρέρος, ἐπειδὴ πολλοὶ καὶ ἀπὸ πολλὰ μέρη συνέρχοντο C τότε ἐκεῖ, καὶ καταλαμβάνον τὰ καταλύματα καὶ ἐδημιουργοῦσαν στενότητα κώρων. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ μάγοι ἐκεῖ τὸν προσεκύνησαν. Διὰ νὰ σὺς προσφέρω ὅμως μιαν σφαιτέρην καὶ πλεον πιστικὴν ἀπόδειξιν, σὺς παρακαλῶ ἐντείναι τὴν προσοχήν σας ὀλίγον διότι ἐπαυρῶ νὰ σὺς διηγηθῶ μεγάλην ἱστορίαν καὶ νὰ σὺς διαβάσω παλαιὸν νόμον, ὥστε μὲ ὅλα αὐτὰ νὰ κατανοήσῃτε σφαιτέρων τὴν ἀμιλίαν μου.

Υπήρχε κάποιο παλαιόν ἔθιμον εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Ἀλλὰ μᾶλλον δε μετοφερῶμεν παλαιότερον, ὅταν ὁ Θεὸς ἐλόγισεν τοὺς Ἑβραίους ἀπὸ τῆς περπιτείας καὶ τὴν θάρραρον **D** τυραννίαν τῶν Αἰγυπτίων, ἐπειδὴ τοὺς ἐβλεπε νὰ ἔχουν ἱερόν ὑπολήψματα ἀσεβείας καὶ νὰ εἶναι προσηλωμένοι εἰς ὑλικά πράγματα καὶ νὰ, θαυμάζοντες τὸ κάλλος καὶ τὸν ὄγκον τῶν ναῶν, τοὺς ἐβίωσεν ἐντολὴν νὰ οἰκοδομήσουσιν ναὸν λαμπρότερον πάντων τῶν ναῶν τῆς γῆς, οὐ μόνον κατὰ τὴν πολυτέλειαν τῶν ὑλικῶν, οὕτε κατὰ τὸ εἶδος τῆς τέχνης ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ σχῆμα τῆς οἰκοδομῆς. Καὶ ὡς οὐ φιλόσοφος πατήρ, ποῦ ἀνεῖρε τὸν υἱόν του, ὁ ὁποῖος ἐπὶ πολλὸν χρόνον συναναστάσῃ με μαρούς, διεφθαρμένους καὶ ἡσυχίους ἀνθρώπους καὶ **E** ἀπῆλθον πολλὰς ἀμαρτίας, τοῦ προσφέρει ἀπειδῶς τὰ πάντα με συνέσει καὶ πολλὴν σκέψιν, ὥστε νὰ μὴ στενοκαυρεῖται ἐνθυμούμενος τὰ περσμένα, οὕτε καὶ νὰ τὰ νοσταλγῇ, εἴτι καὶ ὁ Θεὸς ἐλέησεν τοὺς Ἰουδαίους νὰ συγκινῶνται ἐκ τῶν ὑλικῶν πραγμάτων προσφέρει εἰς αὐτοὺς ἀφθονίαν ἀγαθῶν διὰ νὰ μὴ ἐπιθυμῶσιν τὴν κατάστασιν ἢ τὰ ἀγαθὰ τῶν Αἰγυπτίων. Καὶ τοὺς ἐμβάλλει τὸ σκεῆδιον τῆς κατασκευῆς τοῦ ναοῦ κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ αἰσθητοῦ καὶ ναητοῦ σύμπαντος. Καθὼς δηλαδὴ ὑπάρχει ³⁵⁹ **A** γῆ καὶ οὐρανὸς καὶ μεταξὺ τῶν τῶ ἐπίστημα τοῦ στερεώματος καθ' ὅμοιον τρόπον διέταξε νὰ κατασκευασθῇ καὶ ὁ ναὸς. Ἀφοῦ δὲ διήρξε εἰς δύο τὸν ναὸν καὶ ἐποθέτησε καταπέτασμα εἰς τὸ κέντρον, ἐπέτρεψε τὴν εἰσοδὸν πάντων εἰς τὰ ἔξω τοῦ καταπετάσματος τμήμα, καὶ ἀληγέρευεν αὐτὴν καθὼς καὶ τὴν θέαν τοῦ ἐσωτέρου τμήματος, εἰς πάντας πλὴν τοῦ ἀρχιερέως. Καὶ ὅτι δὲν ἀποτελοῦν ἰδικὴν μου φωνήσαν ταῦτα, ἀλλ' ὅτι κατεσκευάσθη ὁ ναὸς κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ σύμπαντος, πρόσθετε τί λέγει ὁ Παῦλος ἀναφερόμενος εἰς τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανόν· «Ὁ γὰρ εἰς κεκοιμήτω ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν» (Ἑβρ. 8, 24)· ἀποδεικνύων κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὅτι τὰ ἐπίγεια ἅγια ἦσαν ἀπομίμησις τῶν ἀληθινῶν. Τὰ δὲ διὰ τοῦ καταπετάσματος διαχωρίζοντο τὰ ἅγια τῶν **B** ἁγίων ἀπὸ τῶ ἐξωτερικῶν ἅγια, ὅπως ἀκριβῶς διαχωρίζει ὁ οὐρανὸς τὰ εὐρισκόμενα ὑπεράνω αὐτοῦ ἀπὸ πάντων τῶν εὐρισκόμενων εἰς ἡμᾶς, πρόσθετε πῶς τοῦτο ὑπεξηλώθη, κατοικηρισθεὶς ὁ οὐρανὸς ὡς καταπέτασμα. Ὁμιλῶν περὶ τῆς ἐλπίδος, ὅτι δηλαδὴ ἀποτελεῖ ἀσφαλὴ καὶ ἀκλόνητον ἄγκυρον διὰ τὴν ζωὴν μας, προσέθετε· «Καὶ εἰσπερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ὅπου πρόσδρομος ὕπερ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, ὑπὲρ πάντων οὐρανῶν ὄντων» (Ἑβρ. 6, 19-20). Βλέπετε, λοιπὸν, ὅτι ἀνέβηκε τὸν οὐρανὸν καταπέτασμα; Ἐ-

ὡς τοῦ καταπετάσματος εὐρίσκατο ἡ λυχνία, καὶ ἡ τράπεζα καὶ ὁ χάλκινος θυρὸς, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου προσεφέροντο αἱ θυαφαὶ καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα. Ὅμοιον τοῦ καταπετάσματος καὶ εἰς τὸ ἕως τμήμα τοῦ ναοῦ εὐρίσκατο ἡ καθυπό, κεκαλυμμένη ἐξ ὀλοκλήρου **C** διὰ χρυσοῦ καὶ περιέκουσα τὰς πλάκας τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν χρυσὴν στέφανον καὶ τὴν γάβδον τοῦ Ἀαρών, ἡ ὁποία ἐβλάστησε καὶ χρυσοῦν θυμὸν διὰ διὰ θυσίας καὶ ὀλοκαυτώματα, ἀλλὰ μόνον διὰ θυρίαρα. Καὶ εἰς μὲν τὸ ἐξωτερικὸν τμήμα ἡ εἰσοδὸς ἐπετρέπετο εἰς δόλου, εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικὸν μόνον εἰς τὸν ἀρχιερέα. Δι' ὅλα ταῦτα θὰ σὺς παρουσιάσω πάλιν μαρτυρίαν τοῦ Παύλου, ποῦ λέγει περίπου τὰ ἑξῆς· «ἔσχε μὲν οὖν ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λατρείας, τὰ τε ἅγια καὶ κοσμητικά» (Ἑβρ. 9, 1). Ὁνομάζει δὲ κοσμικὸν τμήμα τοῦ ναοῦ τὸ ἔξω τοῦ καταπετάσματος, ἐπειδὴ ἐπετρέπετο εἰς πάντα νὰ εἰσέρχεται ἑλευθέρος· Ἐν ἡ ἢ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ **D** πρόσθετος τῶν ἁγίων. Μετὰ δὲ τὸ δεῦτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη τὸ ἅγια τῶν ἁγίων, χρυσοῦν ἔκουσα θυριατήριον, καὶ τὴν καθυπό τῆς διαθήκης περιτεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσῷ· ἐν ἡ στέφανος χρυσοῦ ἔκουσα τὸ μόνον, καὶ ἡ πρόσθετος Ἀαρών ἡ βλαστήσασα, καὶ οἱ πλάκες τῆς διαθήκης ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δύο, κατασκέδοντα τὸ ἐλαιοτήριον. Τούτων δὲ οὐκ ἔσχε κατασκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς εἰσάσιν οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας **E** ἐπιτελοῦντες, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἁγνοημάτων» (Ἑβρ. 9, 2-7). Βλέπετε, λοιπὸν, ὅτι καὶ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται, καὶ διὰ μίαν καὶ μόνον φοράν καθ' ὅλον τὸ εἶος;

4. Ποῖαν λοιπὸν σκέψιν ἔχουν αὐτὰ, θὰ εἴλεγε κάποιος, μετὰ τὴν ἡμέραν διὰ τὴν ὁποίαν ὁμιλοῦμεν; Ἀναμεινате λίγο ἀκοῆ καὶ μὴν ἀνησυχεῖτε. Διότι ἐξ ὁρκῆς σπένδομεν τὴν πηγὴν καὶ ἐπιγόμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἰδίαν τὴν ἁγίαν τῆς, ὅτε με εὐκολίαν νὰ σὺς ³⁶⁰ **A** γίνουσι ὅλα φανερά. Καλλίτερον ὅμως, διὰ νὰ μὴ εἶναι ἡ ὁμιλία μου δυσνόητος ἐπὶ πολὺ καὶ ἀποθῇ εἰς βάρος σὰς ἡ ἀσάφεια, διὰ τῆς διαρκείας, θὰ σὺς εἴπω ἀμέσως τὴν αἰτίαν, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἀνεκίνησα ὅλα αὐτὰ. Ποῖα, λοιπὸν, εἶναι ἡ αἰτία; Ὅταν ἡ Ἐλπίς ὀφείτῃ ἡτο εἰς τὸν ἔκτον μῆνα τῆς κυστάσεως τοῦ Ἰωάννου, τότε ἤρχισεν ἡ ἐγκυμοσύνη τῆς Μαρίας. Ἐάν, λοιπὸν, πληροφορηθῶμεν ποῖος ἦτο ἐκεῖνος ὁ ἔκτος μῆνας, θὰ γνωρίσωμεν καὶ πότε ἤρχισεν ἡ ἐγκυμοσύνη τῆς Μαρίας. Ἐπειτα δὲ ἀφοῦ πληροφορηθῶμεν πότε ἤρχισεν ἡ ἐγκυμοσύνη, θὰ γνωρίσωμεν καὶ τὸν χρόνον τῆς γεννήσεως, ἀφοῦ μετρήσω-

μεν ἑννέα μῆνας ἀπὸ τῆς συλλήψεως.

Πῶς, λοιπόν, θὰ μάθωμεν, ποῖος ἦτο ὁ ἕκτος μῆνας τῆς ἐγκυμοσύνης τῆς Ἐλισάβετ; Ἄν μάθωμεν ποῖος ἦτο ὁ μῆνας κατὰ τὸν ὁποῖον Β ἤρπαιεν ἢ σὺλληψεν; Ἀλλὰ μὲ ποῖον τρόπον θὰ πληροφορηθῶμεν ποῖος ἦτο ὁ μῆνας, κατὰ τὸν ὁποῖον συνέλαβεν; Ἄν μάθωμεν ποῖαν ἐποχὴν ὁ σύζυγός τῆς Ζαχαρίας ἐπληροφορήθη ἐκ τοῦ ἀγγέλου τὴν χαρμᾶσυνον εἶδεν. Καὶ τοῦτο ἀπὸ ποῦ θὰ τὸ γνωρίσωμεν; Ἀπὸ τὰς θείας Γραφάς. Καθὼς λέγει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὁ ἄγγελος ἔφερε τὴν εὐκάριστον εἰδήσιν εἰς τὸν Ζαχαρίαν ἐνῶ εὐρίσκετο εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων καὶ τοῦ ἀνεκάνισεν τὴν γέννησιν τοῦ Ἰωάννου. Ἄν λοιπὸν ἀποδειχθῇ σαφῶς ἐκ τῆς ἁγίας Γραφῆς, ὅτι καὶ μίαν φορὰν εἰσῆλκετο ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ μόνος τοῦ, καὶ πότε, καὶ ποῖον μῆνα τοῦ ἔτους πραγματοποιεῖται ἡ μοναδική αὕτη εἰσόδος, θὰ καταστῇ ἡ ἀπολύτως γνωστὴ ὁ καιρὸς τῆς ἀναγγελίας τῆς εἰδήσεως. Καὶ ὅπου γίνῃ γνωστὸς καὶ ἐξ αὐτῆς ὁ καιρὸς αὐτὸς, τότε θὰ γίνῃ γνωστὸς εἰς ὅλους καὶ ὁ καιρὸς τῆς συλλήψεως. Τὸ δὲ ὅμως μίαν μόνο φορὰν εἰσῆλκετο εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ ὁ Παῦλος τὸ ἐδήλωσε καὶ ὁ Ματθαῖος τὸ φανερῶναι διὰ τῶν ἐξῆς λόγων· «Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Ματθαῖον λέγων· Ἀνάστησον πρὸς Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ μὴ ἐμπορευέσθαι πᾶσαν ἡμέραν εἰς τὰ Ἅγια τὸ ἑσώτερον τοῦ καταπετάσματος εἰς τὸ πρῶσιμον τοῦ ἱερατερίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου, καὶ οὐκ ἀποθάνεῖται» (Λευϊτ. 16, 2). Καὶ πάλιν· «Καὶ πᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἔσται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἐμπορευομένου αὐτοῦ ἐξελᾶσθαι ἐκ τῶν ἁγίων, ὡς ἂν ἐξέλθῃ, καὶ ἐξελᾶσθαι περὶ αὐτοῦ, καὶ τοῦ σῶκου αὐτοῦ, καὶ πάσης τῆς συναγωγῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἐξελᾶσθαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐναντὶ Κυρίου» (Λευϊτ. 16, 17). Τὸ δὲ οἱ λαοὶ δὲν εἰσῆλκετο εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων συκνᾶς, οὔτε ὅταν ἦτο εἰς τὸ ἑσώτερον ἐπιτρέπετο νὰ ἐκκοινωνήσῃ κανεὶς μετ' αὐτοῦ ἀλλ' ἔκρηπε ἔξω τοῦ παραπετάσματος νὰ ἴσταιται, εἶναι γνωστὸν ἐκ τῶν ἀνωτέρω. Ἦδὴ γνωρίζετε ἐπακριβῶς πάντα ταῦτα. Ὑπολείπεται, λοιπόν, νὰ ἀποδείξω ποῖος ἦτο ὁ καιρὸς κατὰ τὸν ὁποῖον εἰσῆλκετο εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων καὶ ὅτι ἔπρατε τοῦτο μόνος καὶ μίαν φορὰν καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Ἀπὸ ποῦ, λοιπόν, εἶναι γνωστὸν τοῦτο; Ἀπὸ αὐτοῦ Ε τὸ ἵκνε τὸ θεῶν τοῦ. Μὲ τὸ ἐξῆς λόγια λέγει τοῦτο· «Ἐν τῇ μὲν τῇ ἐξόδῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνός, ταπεινώσατε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον οὐ ποιῆσατε ἐν αὐτῇ, οὐ πόνησιν, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν. Ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξελᾶσθαι περὶ ὑμῶν καθαρίσαι ὑμᾶς περὶ πᾶσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν ἐναντὶον Κυρίου κα-

βαρισθήσεσθε. Στάθαι σαθράτων, ἀνάκουσις αὕτη ἔσται ὑμῖν, καὶ ταπεινώσατε τὰς ψυχὰς ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον ἔσται ὑμῖν. Καὶ ἐξελᾶσθαι ὁ ἱερεὺς, ὅν ἂν κρείσσιν αὐτόν, καὶ ὅν ἂν τελειώσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἱερατεῖν μετὰ τῶν πατέρα αὐτοῦ καὶ ἐνδύσεται τὴν ³⁶¹ Α στολὴν αὐτοῦ τὴν ἁγίαν, καὶ ἐξελᾶσθαι τὸ θυγὶον τοῦ ἁγίου, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐξελᾶσθαι, καὶ ἐξελᾶσθαι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἱερῶν, καὶ περὶ πάσης τῆς συναγωγῆς ἐξελᾶσθαι. Καὶ ἔσται τοῦτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον, ἐξελάσκεισθαι περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ πᾶσιν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ποιηθήσεται, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Ματθαῖα (Λευϊτ. 16, 23-34). Ἐδὼς ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἑορτῆς τῆς Σκηνοπηγίας. Διότι τότε μίαν φορὰν καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἰσῆλκετο ὁ ἀρχιερεὺς. Τοῦτο, λοιπόν, καὶ ὁ Κύριος ἐδήλωσε, λέγων ὅτι «Ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦτο ποιηθήσεται».

5. Ἄν, λοιπόν, ὁ ἀρχιερεὺς εἰσῆλκεται Β μόνος εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας. Ἐμπρὸς λοιπὸν δὲ ἀποδείξωμεν ὅτι τότε παρουσιάσθη ὁ ἄγγελος εἰς τὸν Ζαχαρίαν, ὅταν αὐτὸς ἦτο εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων. Διότι εἰς αὐτὸν μόνον ἐπαρουσιάσθη κατὰ τὴν σκηνὴν τῆς προσφορᾶς τοῦ θυμιάματος, ὁ δὲ ἀρχιερεὺς οὐδέποτε ἄλλοτε εἰσέρχεται μόνος παρὰ μόνον τότε. Πίστις ἐξ ἄλλου δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ ἀκούσῃ καὶ τὰ ἐξῆς λόγια· «Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ» (Λουκ. 1, 5). «Ἐγένετο δέ, ἐν τῇ ἱερατεῖν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἡμετέρας C αὐτοῦ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιάτου εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω, τῇ ἡμέρᾳ τοῦ θυμιάματος» (Λουκ. 1, 8-10). Ἐνθυμήσου, ἀγαπητέ μου, τὴν μαρτυρίαν ἐκείνην ποῦ λέγει· «Καὶ πᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἔσται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἐμπορευομένου αὐτοῦ ἐξελᾶσθαι εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων, ὡς ἂν ἐξέλθῃ. Ὡρθε δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἐπὶ τῷ ἐκείων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. Δὲν εἶπε τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυσιῶν, ἀλλὰ, τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος» (Λουκ. 1, 11). Διότι τὸ ἔσωτερον θυσιαστήριον D ἦτο διὰ θυσιῶν καὶ ὀλοκαυτώματα, ἐνῶ τὸ ἑσώτερον διὰ τὸ θυμίαμα. Συνεπῶς ἐκ τούτου καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι μόνον εἰς αὐτὸν ἐπαρουσιάσθη καὶ ἐκαστὴ λέγεται ὅτι ὁ λαὸς εὐρίσκετο καὶ τὸν ἀνέμενε ἔξω, εἶναι προφανές ὅτι εἰσῆλθεν εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων. Καὶ εἰσαρχθὲν Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν· ἔειπε

δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, ὁκτί εἰσηκούσθῃ ἡ δέσποινα σου, καὶ ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ ἦν ὁ λόγος προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐπαύραζον ἐν τῷ χρόνῳ ζεῖν αὐτὸν. Ἐξελθὼν δὲ διένευεν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤδυνοντο καλῆσαι. (Λουκ. 1, 12-22)

Βλέπεις ὅτι ἦτο ὁπισθεν τοῦ καταπετάσματος; Τότε λοιπὸν ἐπληροφορήθη τὴν χαριζόμενον ἀγγελίαν. Καὶ ἡ ἐποχὴ Ε' καὶ ἦν συνέβη τὸ γεγονός ταῦτα ἦτο περίοδος τῆς Σκηνοπηγίας καὶ τῆς νηστείας. Διότι τοῦτο σημαίνει ἡ φράσις: «Ταπεινώσατε τὰς ψυχὰς ὑμῶν». Ἐορτάζεται δὲ ἡ εορτὴ αὕτη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων περὶ τὸ τέλος τοῦ Σεπτεμβρίου καθὼς καὶ σὲς κάλλιστα γνωρίζετε. Πράγματι τότε ἐξεφωτισήσαντο τοὺς πολλοὺς καὶ μακροὺς λόγους κατὰ τῶν Ἰουδαίων, ἐπακρίνοντες τὴν παράκαιρον νηστείαν των. Τότε λοιπὸν συνέλαθε καὶ ἡ Ἐλισάβετ ἡ σύζυγος τοῦ Ζαχαρίου καὶ ἐκρυψε τὴν ἐγκυμοσύνην τῆς πέντε μῆνας λέγουσα, δι: «Οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπέδεν ἀρελεῖν τὸ δυνεῖν δὸς μου ἐν ἀνδρίῳ» (Λουκ. 1, 25). Τώρα λοιπὸν εἶναι ἡ κατάλληλος στιγμή νὰ ἀποδείξω ὅτι ἐστὶν αὕτη εὐρίσκειτο εἰς τὸν 361 Α' ἔκτον μῆνα τῆς ἐγκυμοσύνης διὰ τὴν γεννήσῃ τὸν Ἰωάννην, ἡ Μαρία ἔλαβε τὴν χαριζόμενον ἀγγελίαν ὅτι θὰ μείνῃ ἐγκυος. Μόλις, λοιπὸν, τὴν ἐπεσκέψθη ὁ Γαβριὴλ τῆς εἶπε: «Μὴ φοβοῦ, Μαρία: εὖρας γὰρ κόριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν» (Λουκ. 1, 30-31). Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἐκείνη ἐταράχθη καὶ ἀνέστη νὰ πληροφορηθῇ τὸν τρόπον πραγματοποίησεως τοῦ γεγονότος, τῆς ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος καὶ τῆς εἶπε: «Πνεῦμα ἁγίον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι διὰ καὶ τὸ γεννιῶμενον ἐκ σοῦ ὕγιον, κληθήσεται Ὑἱὸς Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενὴς σου, καὶ αὕτη συνελήφθη υἱόν ἐν γήρᾳ αὐτῆς: καὶ αὐτὸς μὲν ἔκτος ἐστὶν αὕτῃ Β' τῇ καλουμένῃ στείρα: καὶ οὐκ ἀδυνατῆσαι παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα» (Λουκ. 1, 35-37). Ἐάν, λοιπὸν, μετὰ τὸν Σεπτέμβριον ἤρξαιεν ἡ ἐγκυμοσύνη τῆς Ἐλισάβετ, καθὼς ἔχει ἀποδείξαι, πρέπει νὰ μετρώμεν ἕξ μῆνας μετὰ τούτου. Ἐἵναι λοιπὸν οἱ μῆνες αὗτοι: Ὀκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος, Ἰανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος. Μετὰ, λοιπὸν, τὸν ἕκτο ποῦτο μῆνα ἤρξαιεν ἡ ἐγκυμοσύνη τῆς Μαρίας. Ἐπομένως ἀν μετρώμεν ἐννέα μῆνας μετ' αὐτὸν θὰ φθάσωμεν εἰς αὐτὸν τὸν τωρινὸν περὶ τοῦ ὁποῖου ὁμιλοῦμεν. Ὁ πρῶτος λοιπὸν μῆνας τῆς συλλήψεως τοῦ Κυρίου εἶναι ὁ Ἀπρίλιος, ποῦ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸν Σαββατὸν, μετὰ τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦν οἱ Μάιος, Ἰούνιος, Ἰούλιος, Αὐγουστος,

Σεπτέμβριος, Ὀκτώβριος, Ὁ Νοέμβριος, Δεκέμβριος ὁ μὲν εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκεισθε καὶ εορτάζομεν τὴν ἡμέραν αὐτήν. Διὰ τὴν γὰρ περισσώτερον σαφὲς αὐτὸ τὸ ὁποῖον λέγμα ὅπου ἀπαντάσθαι ἐν συντομίᾳ τὰ ἴδια, θὰ εἴπω εἰς τὴν ἀγάπην σας. Μίαν φορὰν τὸ εἶδος μόνος εἰσῆλκετο ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων. Καὶ τότε ἐγένετο τοῦτο: Κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον. Τότε λοιπὸν εἰσῆλθεν εἰς τὰ Ἅγια πῶν ἁγίων ὁ Ζαχαρίας καὶ τότε ἐπληροφορήθη τὴν χαριζόμενον ἀγγελίαν τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰωάννου. Ἐξῆλθε λοιπὸν ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἤρξαιεν ἡ ἐγκυμοσύνη τῆς γυναίκος του. Μετὰ δὲ τὸν Σεπτέμβριον, καὶ ἐστὶν εὐρίσκειτο ἡ Ἐλισάβετ εἰς τὸν ἕκτον μῆνα, ποῦ εἶναι ὁ Δ' Μάρτιος, ἤρξαιεν ἡ ἐγκυμοσύνη τῆς Μαρίας. Ἀν μετρώμεν λοιπὸν ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου ἐννέα μῆνας θὰ φθάσωμεν εἰς αὐτὸν περὶ τοῦ ὁποῖου ὁμιλοῦμεν καὶ κατὰ τὸν ὁποῖον ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

6. Ἀλλ' ἤδη σὲς κατέστησα γνωστὰ ὅλα τὰ σχετικὰ πρὸς αὐτὴν τὴν ἡμέραν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἀναφέρω ἐν ἀκόμῃ, θὰ τελειώσω τὴν ὁμιλίαν μου καὶ θὰ παρακαρῶσθαι τὴν θέσιν μου εἰς τὸν κοινὸν διδασκαλὸν διὰ τὸ σημαντικώτερον. Ἐ' Ἐπειδὴ, λοιπὸν, πολλοὶ εἰδωλόλατρες, ἐστὶν ἁκούουν ὅτι ὁ Θεὸς ἐγεννήθη μετ' ἀνθρωπίνην μορφήν μὲς περιγελαῖν καὶ μὲς προσβάλλουν, καὶ πολλοὺς τῶν ἀπλοϊκῶν χριστιανῶν θορυβοῦν καὶ παρὰσούν, εἶναι ἀπορρίπτον καὶ εἰς ἐκείνους καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ποῦ παρὰσούνται νὰ ἀπευθυνθῶ, ὥστε ποτε πλεον νὰ μὴ θορυβεῖσθε μεταπειθόμενοι ὑπὸ ὀνοφίων ἀνθρώπων, μήτε καὶ νὰ παρὰσεται κανεὶς ἀπὸ τῶς εἰρωνείας τῶν ὁπίστων. Διότι καὶ τὰ μικρὰ 363 Α' παιδιὰ πολλὰκις γελοῦν ἐστὶν ἡμεῖς ὁμιλοῦμεν περὶ σοβαρῶν πραγμάτων καὶ ἀσχολούμεθα μετ' αὐτῶν ὑποθέσεις. Ἀλλ' ὁ γελοῦς δὲν εἶναι ἀπόδειξις ὅτι εἶναι γελοῖα αὐτὰ ποῦ περιγελαῖ, ἀλλὰ ἀπόδειξις τῆς ἀνοησίας, αὐτῶν ποῦ γελοῦν. Τοῦτο βεβαίως διδάσκει νὰ εἴπωμεν καὶ διὰ τοὺς εἰδωλόλατρες, ὅτι δηλαδὴ, ἐπειδὴ εἶναι περισσώτερον ἀνόητοι τῶν παιδῶν, διασώρουν ἐκείνα διὰ τὸ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀσθανάμεθα δέος καὶ ἀπειρὸν σεβασμὸν, ἐνῷ σέβονται καὶ ὑποστηρίζουν τὰ ἀληθῆς γελοῖα. Ἀλλ' ὁμοῦ καὶ ἐκ τῶν ἰδικῶν μας, ὅσα ἐκείνοι περιγελοῦν, ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν σεβαστὰ χωρὶς εἰς τίποτε νὰ ζημωθῇ ἡ δόξα τῶν ἐκ τῆς εἰρωνείας των. Ἐνθ' ἀντιθέτως τὰ ἰδικὰ των ὅπο παντοῦ προφυλασσόμενα, ἐπιδεικνύουν τὴν ἰδικήν των Β' καταπερότητα. Πράγματι πᾶς δὲν εἶναι δαίμονας διακρας παραφοροσύνης τὸ νὰ νομίζουν αὐτοὶ μὲν, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐπηρεαζοί εἰς τὸ νὰ εἰσάγουν τοὺς θεοὺς των εἰς ἔξλα καὶ λῆθους καὶ μηδὲν ζυλογλῦπτα εἰσῆλα καὶ τὸ νὰ τοὺς ἐγκλείουν ἐστὶ ὥσαν εἰς φυλακὴν, ὅτι τίποτε τὸ εἰσχερὸν οὐ

ε κάμνουν, οὐτε' λέγουσι, ἡμεῖς δὲ νὰ κατηγοροῦν διὰ τὸ λέγοντες, ὅτι ὁ Θεὸς κατεσκεύασε πρὸς χάριν τοῦ ζωντανῶν νοσὶν διὰ τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ μετὰ τὸν ὅποιον, εὐηργέτησε, ἦν ὁ κοσμήτης. Ἀλλ' εἶναι ἐγκλημα τοῦτο, διότι ἂν εἴναι αἰσχρὸν νὰ κατοικήῃ ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ σώματι, εἴναι ἀπειρος ἀσχετότερον νὰ κατοικήῃ ἐν τῷ λίθῳ καὶ ἑλίῳ, ἴσως δὲ ἀσχετότερον ὅσον ἀμώτερον πρῶτον εἶναι ὁ λίθος καὶ τὸ ἑλῖον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐκτός θεοφάνειας. ἂν νομίζουσιν, ὅτι ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι εἰμεῖς, εὐτελέστεροι ὡς τῶν ἀψύχων τούτων ἀντικειμένων, διότι αὐτοὶ τοῖς αὐτοῖς νὰ καταβάζουν τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ εἰς γάτος καὶ σκύλους, ἐνῶ πολλοὶ αἰρετικοὶ καὶ εἰς ἀκρίαν εὐτελέστερα ὄντα. Ἡμεῖς ἀντιθέτως δὲν ὑποστηρίζομεν τίποτε παρόμοιον, ἀλλ' οὕτως καὶ ἀνεχόμεθα νὰ ἀκούωμεν. Τοῦτο μόνον ὅτι λογίζεμεν, ὅτι ὁ Χριστὸς προσέλαβεν καθαρὰν καὶ ἁγίαν σάρκα ἐκ παρθενικῆς μήτρας, ἡμῶν τοῦ πάσης ἁμαρτίας καὶ ἐπανέφερεν εἰς τὴν πρωταρχικὴν κατάστασιν τοῦ δημιουργηθέντος. Ἀλλ' ἐκεῖνοι καὶ οἱ Μανικαῖοι περὶ ἀσεβοῦν καθ' ὅμοιον τρόπον, μὲ αὐτοὺς πιστεύουσιν, ὅτι ὁ Θεὸς κατοικεῖ εἰς σκύλους, πηλίκους καὶ ποικίλα ζῷα, ὑποστηρίζοντες, ὅτι ἅλα αὐτὰ ἔχουσιν φωνὴν ὡς ἄνθρωποι. **Δ** ἐκ τῆς θετικῆς οὐσίας, καὶ δὲν φθοῦντα, οὐτε ἐντρέπονται νὰ ὑποστηρίξωσι δι' ἡμᾶς ταῦτα, λέγοντες, ὅτι, ἔχομεν ἀνελήφειν τὸν δὲν ἐκ μὲν ὡς νὰ ἀναφύοντα, εἰς τὸν Θεόν, ὅστις δὲν ἀνεχόμεθα οὕτως καὶ νὰ σκεφθῶμε κατὰ τὴν αὐτὰ. Ἡμεῖς ὅμως ὑποστηρίζομεν αὐτὰ πρὸς ἑσπερινὴν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν Θεόν, ὅτι δηλαδὴ ἄφοδ' ἦλθε κατὰ τὸν τρόπον τῆς γεννήσεως αὐτῆς, ἀπεκατέστησε τὸ δημιουργητὸν τοῦ. **Ι** ἐς μου λοιπὸν, ἀνθρώπε, **τί λέγεις;** Ἐνθ' ἀποκρίσεις, ὅτι ἡ ψυχὴ τῶν φωνῶν καὶ τῶν μάγων προήλθεν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, πολλὰς νὰ μὲς κατακρινε, ἐπειδὴ τίποτε ἐκ τούτων δὲν ἀνεχόμεθα, οὐτε ὑποφέρομεν νὰ τὸ ἀκούωμεν νὰ λέγεται, ἀλλὰ καὶ θεωροῦμεν ἀσεβεῖς ἐκείνους ποὺ καὶ ἄλλως τὰ ἀναφέρουσιν. Ἡμεῖς τοῦτο διακηρύττομεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἀνέγνω δι' ἐστὶν τὴν νῶν ἁγίαν, **Σ** καὶ δι' αὐτὴν εἰσέγαγεν εἰς τὴν ἡμεῖς μὲς τὸ πολίτευμα τῶν οὐρανῶν. Καὶ πῶς, δὲν θα ἔδειξε νὰ τιμωρηθῇτε μετ' ἀπειρῶν θανάτων καὶ διὰ τὰ ἐγκλήματα ποὺ ἡμεῖς κατηγοροῦμε καὶ διὰ τὰς ἀσεβείας ποὺ συνεκίχτετε νὰ διαπράττετε. Διότι ἐάν ὅπως διατινέσθε ἐσεῖς εἶναι ἀνθρώποι εἰς τὸν Θεόν νὰ κατοικήτε εἰς σῶμα καθαρὸν καὶ ἁγίον, εἶναι πολὺ πᾶς

1 Ο Χριστόστομος ὑπονοεῖται, τὴν νῦν τὴν ἡμεῖς τῆς ἀποστολῆς ἐμμανήσαν καὶ τὴν τὴν ὅντα ἀπορροῦν ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ συνθέτουν ἐν τῇ κοσμῷ ἐξελικτικῇ ἀντικειμένην ἢ θεοῦ οὐσίας.

ἀνθρώπου νὰ ἐνοικήσῃ εἰς τὸ σῶμα τοῦ μάγου τοῦ τυμβωρύκου, τοῦ ληστοῦ, τοῦ πηθήκου καὶ τοῦ σκύλου. **144** **Α** καὶ οὐκ εἰς τὸ ἅγιον καὶ ἁγιανόν ποῦ πᾶς κἀκεῖται δεξιὰ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλοσύνης τοῦ Πατρὸς. Διότι ποῖα ἐλάττω θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ εἰς τὸν Θεόν ἢ ποῖα προσβολὴ ἐξ ἀπορρήκης τῆς οἰκονομίας ταύτης. Δὲν βλέπετε αὐτὸν ἐδῶ τὸν ἡμεῖς τοῦ ὅποιον, τὸ σῶμα εἶναι φθαρτὸν καὶ μεταλλήτων ἀντικείμενον. Ἔστω καὶ ἐν ἀπειρῶς κάνουν στενοχωρούμενοι αἱ ἐιδωματούχαι καὶ οἱ Μανικαῖοι μετὰ τὸ νὰ ἀκούουσιν ταῦτα. Ὅχι μόνον αὐτοὶ ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα καὶ νενοικῶς ἀνάκληρος ἡ ἀρατὴ φύσις ὑπόκειται, εἰς τὴν φθοράν.

Καὶ ἔκοψε τὸν Παῦλον πρὸς τὸ διακηρύττειν εἰς αὐτὰ που λέγε, **εἴ** γὰρ μετασχητὴ ἡ ὑπετάγη, οὐκ ἔκοψα, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλαττω (Ρωμ. 8, 20). Ἐπειτα διὰ νὰ δηλώσῃ τὴν σῶμα νὰ. **Β** ἡ ὑποταγὴ εἰς τὴν μετασχητῆ, προσέθεσε λέγων, **ὅ**τι καὶ αὐτὴ ἡ καὶ εἰς ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δοῦλας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. (Ρωμ. 8, 21). Ὡστε τώρα ἡ φύσις εἶναι μετασχητῆ καὶ φθαρτὴ διότι ὅταν λέγωμεν, ὅτι ἐν ἀντικείμενον ὑπόκειται, εἰς τὴν φθοράν, τίποτε ἄλλο δὲν ἐνοεῖται, παρὰ ὅτι εἶναι, φθαρτὸν. Ἀν λοιπὸν ἐκ ἡλικίας, ποῦ εἶναι φθαρτὸν σῶμα, ρίπτει παντοῦ τὰς ἀκρίνας τοῦ καὶ ἐκτρέφει εἰς διασφῆν μετ' ἀπορροῦν, ἀκαθαρσίας καὶ μετὰ πολλὰ ἄλλα τέτοια πράγματα δὲν κάνει τίποτε ἀπὸ τὴν καθαρότητα τοῦ λόγου τῆς ἐκείνης τοῦ μετὰ τὰ σῶματα αὐτά, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἀνακαλεῖ τὰς ἀκρίνας τοῦ καθαροῦ, ἀφοῦ μεταδώσει. **Γ** εἰς πολλὰ ἀπὸ τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὅποια τὸν ἐδέχθησαν ἀπὸ τὴν λαμπρότητα τοῦ, χωρὶς ὁ ἴδιος νὰ προσλάβῃ οὐτε τὸ ἐλάττω ἀπὸ τὴν δυσωδίαν καὶ τὴν ἀκαθαρσίαν πολλὰ περισσότερον ὁ ἴδιος τῆς δικαιοσύνης, ὁ Κριτὴς τῶν ἀσυνεπειῶν διδάσκει, ὅτι μόνον δὲν ἐμμένον μετὰ τὸ νὰ προσλάβῃ καθαρὰν σὰ, καὶ ἀλλὰ καὶ οὕτως τὴν δὲν τὴν ἔκοψε καθαρῶτερον καὶ ἀντιθέτως.

Γνωρίζοντες λοιπὸν πάντα ταῦτα καὶ ἐνθ' αὐτοῖς τοὺς λόγους ἐκείνους «ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμμενέτω» (Λευί 26, 12 καὶ ἐπιστῇ, «Ἔμεῖς ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐνοικήει ἐν ὑμῖν» (1 Κορ. 3, 16) δὲ ἀπαντῶμεν καὶ ἡμεῖς εἰς ἐκείνους καὶ δὲ κλείσωμεν τὰ ἀντικείμενα σῶματα τῶν ἀσυνεπειῶν, καὶ δὲ ἀσυνεπειῶν κατὰ διὰ τὰ αγαθά μας, δὲ δοξάζωμεν τὸν Θεόν ὁ ὅστις ἐσοκώθη διὰ τὴν τὸσον μεγάλην συγκολλησάν καὶ δὲ ἀποδώσει εἰς αὐτὸν κατὰ **Δ** τὴν δὲν μὲν μας, τὴν τὴν καὶ τὴν ἐλπίδα τὴν ποῦ τοῦ ὁρίζεται. Ἀλλ' ἡμεῖς οὐδέποτε δὲ νὰ ἐμμένωμεν ἀπορροῦν ἀνταποδοθῇ εἰς τὸν Θεόν παρὰ μόνον τὴν

σωτηρίαν μας και την σωτηρίαν των ψυχών μας και την φροντίδα μας δια την άρετήν.

7 "Ας μη γενώμεθα λοιπόν αγνωστοί εις τον εύεργέτην μας, άλλ' ως του προσφέρουμεν όλοι, όλα τα κατά δόξαν, δηλαδή πίστην, έλπίδα, αγάπην, σωφροσύνην, Ελευθεροσύνην, φιλοξενίαν. Και αυτό εις τό όποιον προηγουμένως σάς προέτρεψα, διά τό όποιον και τώρα και πάντοτε δεν θα παύσω να σάς προτρέπω. Άλλα τι είναι αυτό, Σκεπτόμενοι να προσέλθωτε εις την φρικτήν και θείαν τράπεζαν και την ιεράν μυσταγωγίαν της θείας εύκαριστίας κόμης τούτου μέ φόβου και τρόμου με καθαράν συνείδησιν νηστειαν κα. προσευχήν, χωρίς θορυβούς και λακτισμούς και βιαιάς ιθύνσεις των πλησίων. Διότι τούτο αποτελεί μεγάλην άπερισκέψιαν και αδόξω πικράν περιφρόνησιν. Διά τούτο και εις όσους συμπεριφέρονται έτσι **345** Α έπερχονται πονοί και πλημάρια. Σκέψου, λοιπόν άνθρωπε ποίαν θυσίαν πρόκειται να προσεγγίσας, εις ποίον θυσιαστήριον πλησιάζεις και ένθυμώσαι ότι ένφ' είσας κόμα και πάκτη, μεταλαμπράνευσ σάμα και αίμα του Χριστού. Και όταν μόν προσκαλήσθε εις δείπνον υπό βασίλειαν, συμμερίζετε μετά ασθασού, λαμβάνοντες εκ των παρασπόμενων φαγητών κοσμιώς και ήσυχώς. Ένφ' όταν σάς προσκαλεί ό Θεός εις την τράπεζαν, οι και σάς προσφέρει τον Υιόν του, την στιγμήν κατά την όποιαν άγγελικαι δυνάμεις παρίστανται με τό φόβου και τρόμου, τό Χερουθίμ καλύπτειν τό **Β** πρόσωπά των και τό Σεραφίμ ψάλλουν έντροχον. Άγιος όσιος, άγιος, Κύριος σι, πές μοι, φωνασκείς κα. προξενείς θόρυβον έμπρος εις ένα τέτοιο πνευματικόν δείπνον. Δέν νυμφίζεις, ότι την στιγμήν εκεί νην άφείλεις να γε ακρη την ψυχήν σου με γαλήνην, Υπάρχει ανάγκη πολλής ήσυχίας και ειρήνης και δε θυμού και ταραχής. Διότι αυτά κηρύτουν διάβατον την ψυχήν σου προσέρκεται Ποια σ'γγνώμη, λοιπόν, θα ήμπορούσε να άπάξω δι. ήμεις εάν κατόπιν τόσον άκαρτημάτων ήμπε την στιγμήν την προσελευσέναι δέν καθορίζομεθα εκ των παραλόγων εκείνων παθών. Και γενικώς τί πιά άναγκαζότατον από αυτά σου προσήνεται εις την άγιαν τράπεζαν. Η τί μής, ενοκλεί. ώστε να σπεύδωμεν άφού ένκαταλειψόμεν αυτό το πνευματικόν να τρέχωμεν εκεί. Μη σάς παρακαλώ κα. σάς μετείω, μη έπισπώμεν εναντίον μας την όργην. **Γ** του Θεού. Είναι φάρμακον σωτήριον διά τα τραύματά μας αυτό που ευρισκεται έννώπιδόν μας άσπερευτος πλούτος και πρόξενος της βασιλείας των ούρανών. Άς προσέλθωμεν λοιπόν με φόβον και ως εύχαριστήσωμεν τον Θεόν ως προσπέσωμεν με συντριβήν εξομολογούμενοι τάς άμαρτίας μας ως

καί σωμεν με δδόνην δι. όλας τάς άνομίας μας και ως προσεικηθώμεν δια μακρόν εις τον Θεόν. Αφού δια τού τρόπου αυτού εξαγνισθώμεν και θεσπίως μετά της καταλλήλου προσοχής και τάξεως ως προσέλθωμεν ως να προσευχώμεθα ένωπιον του βασιλέως των ουρανών. Και άφού δεχθώμεν την άγνήν και άγιαν θείαν εύκαριστίαν, ως την άσπασθώμεν, ως την ένανκαλιπθών οι όφθαλμοί μας και ως αναθερμάνωμεν τό λογικόν μας. **Δ** εις τρόπον ώστε ή συνκέντρωσις να μη αποβεί εις καταδίκην και κατάκρισιν μας. άλλ' ως φυσικόν γαλήνην εις άνάπν εις άρετήν, εις συμπύκνωσιν μετά του Θεού, εις σταθεράν ειρήνην και όπάνθεσιν άπειράν αγαθών, δια να εξαγάσωμεν τούς έσι τούς μας αλλά και τούς πλησίον μας να έφελήσωμεν.

Α αυτά σι νεκώς όμιλώ και δέν θα παύσω να όμιλώ. Διότι ποίον τό όφελος να προστρέχετε άσκόπως, έδώ και να μη πληροπορήσθε κατά τό χρησίμον. Ποίον τό κέρδος εάν διαρκώς όμιλώμεν περί εύχαριστίαν πραγματιών. Σύντομος, αγαπητοί μοι, είναι ή παρουσία ζωής και ως προσέχωμεν. Ε ως επογρυνήσωμεν και ως αύταυγκεντρωθώμεν επιδεδυκόντες προς πάντας τόν γνήσιον ένδιαφέρον μας γενόμενοι ευσεβείς κατά πάντα. Και είτε είναι άνάγκη να ακροάσθε τά θεία λόγια, είτε να προσευχεσθε είτε να προσέρχεσθε εις την θείαν κοινωνίαν είτε να κύρνετε άπλήγητα. Άλλα ως γίνεται τούτο με φόβον και τρόμον Θεού, δια να ή πρακα λάσωμεν με την άδιαφορίαν μας την όργην του Θεού. Διότι λέγει: «Επικατόρατος πός ό ποιων τό έργον του Κυρίου ό μελω». **Ιερειμ. 48. 10** "Ο θόρυβος και ή όργη άποτελούν προσβολήν δια την θείαν **346** Α εύκαριστίαν. Και είναι μεγάλη περιφρόνησις ως προσφέρεις μολι σμένον τόν έαυτιόν σου εις τον Θεόν. Άκούσε τί λέγει δια τούς άνθρώπους αυτού τού είδους ό "Απόστολος «Εί τις τόν ναόν του Θεού φθείρει φθερεί τούτον ό Θεός». **Α' Κορ. 3. 17** "Αν λοιπόν να ήπιδώκωμεν την συμπύκνωσιν, ή εξομολογούμεν τον Θεόν, άλλα επιδεδυκόντες κάθε προσοχήν και σεμνότητα και ψυχρήν γαλήνην ως προσερχώμεθα με προσευχήν και τιμωμένην καρδίαν δια να ήδημιώμεν δια τού τρόπου αυτού να εξαλειψώμεν τον Κυρίον ημών Ιησούν Χριστόν και να αποκτήσωμεν τό ύπαιθεθέντα εις ήμεις αγαθόν δια της καρίας και της φιλανθρωπίας του Ισίου του Κυρίου ήμων. **Ιη. 4. 19** "Αριστόν μετά τού όποιου εις τον Πατέρα και εις τό "Αγιον Πνεύμα άνήκε ή δοξαλογία ή δύναμις ή τιμή τωρα και πάντοτε και εις τούς αιώνας αμν αμνών. Αμήν.

ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΝΕΘΑΙΟΝ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ (ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ)

1 Α Ελέηται παράξενος και παράδοξος μισθρήσιον ποιή-
νες που παίζουν διὰ ἁπλῶς τὰς φλογέρας των, ἀλλὰ και
ψάλλουσιν οὐράνιων βῆλαι και γεμίζουσιν με τὰς ἡμέρας των
τὰ αὐτὰ μοι. Παλλοῦν ἀγγέλους και ἀνεμνοῦν ἀρχάγγελους
ὕμνουσιν τὰ Χερουβίμ και δοξολογοῦν τὰ Σεραφίμ. Ὅλα πα-
νηνυρίζουν διὰ τὸν Θεόν εἰς τὴν γῆν και εἰς τοὺς
οὐρανοὺς τὸν ἄνθρωπον βλέπουσιν αὐτὸν ποῦ εἶναι ἐπάνω
εἰς τὸν οὐρανόν, κάτω εἰς τὴν γῆν, λόγω τῆς οἰκονομίας τοῦ
διὰ τὸν ἄνθρωπον και τὸν ἄνθρωπον ποῦ εἶναι εἰς τὴν γῆν,
ψηφιά εἰς τὸν οὐρανόν εἰς αἰτίας τῆς φιλανθρωπίας τοῦ
Θεοῦ.

Σήμερον ἡ Βαβυλεὺς ἐμνηθήθη τὸν οὐρανόν και ἐδόξαθη
ἀντι μὲν ἀστέρων τοὺς ἀνεμνοῦντας ἀγγέλους ἀντι δὲ ἡ-
λίου Β κατὰ θαυμαστότατον τρόπον ἐκώρυξε τὸν ἥλιον τῆς
δικαιοσύνης και μὴ ἐπιζητήσῃ τὸ πληροφορηθῆς τὸν ἴδιον
κατὰ τὸν ὁποῖον συνέβη τρόπο Διός· ἐκεῖ ὅπου ἐκδηλωνετο
ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ καλῶνται οἱ φυσικοὶ νόμοι. Ἡθέλησε
λοιπὸν ἡμενηθῇ κατήλθεν ἐξ οὐρανοῦ και ἔσωσε τὸν ἄν-
θρωπον διὰ τὸ πάντα πυνέκουν εἰς τὸν Θεόν Σήμερον
γεννῶνται, ὁ σωτήριος και γίνεται ὅτι δὲν ἱπέρξε ποτέ Διὸς
ἐνῶ ἦτο Θεὸς γίνετο ἄνθρωπος, χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ εἶναι
Θεός. Καὶ δὲ ἐγένεν ἄνθρωπος ὁ Θεὸς κατόπιν ἀπομακρύν-
σεως ἀπὸ τῆς θέας αὐτοῦ φύσεως οὔτε πάλιν Θεὸς ὁ ἄν-
θρωπος καὶ ὅπως ἡλικίης προκοπῆς. Ἀλλὰ ἐνῶ ἦτο Λόγος, ὁ
παθὼς προσέλαβε τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα ἐνῶ ἡ θεία φύσις
παρμένεν ἡμενηθῆς. Ὁ Καὶ ὅταν ἐγεννηθῇ, οἱ Τοῦδαίαι
ἠρνοῦντο νὰ δεχθῶσι τὴν παράδοξον γεννησὶν τοι και αὐ-
τὸν Φαρισαῖοι παρηγοῦντες τὰς θέας Γραφῶν αἱ δὲ γραφί-
μωτελς δὲ δασκὸν τὴ ἀντίθετο τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου. Ὁ Ἡρω-
δης ἀνέστη· τὸ νεογέννητον διὰ διὰ νὰ τοῦ προσφέρῃ τιμὰς
ἀλλὰ διὰ νὰ το θανατώσῃ Διὸς κατὰ τὴν αἰματηρὴν ἡμέ-
ραν εἶδαν τὰ ἀντίθετα των προσδοκίαν Διὸς καθὼς λέγει
ὁ Παύλος· ἐνταῦθα ἐκρούθη ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῶν εἰς 393 Α
γενεὴν ἐτέραν· Παύλ. 77 41 Προσηλθὼν λοιπὸν βασί-
λει· εἰς ὃν ἐπινοήσαν βασιλεὺς περιούτους διὰ ὃν τρόπον

τῆς καθόδου τοι εἰς τὴν γῆν διὰ ἀγγέλων και ἀρχαγγέλ-
λων, και θρόνων και κυματῆτων, και δυνάμεων και ἐξου-
σιῶν· και διὰ τῆς διδόσκειν τοι ἀπὸ δρόμον παράξενον και
ἐκδοτόν Διὸς ἐξῆλθεν ἐκ παρθενικῶν σπλάγχνων και δὲν
ἐπαυσε νὰ ἐπιστάτῃ τοὺς ἀγγέλους τοι οὔτε ἀπεμακρύνῃ
τῆς θέας φυσικῆς κατὰ τὴν πρόκλησιν τῆς ἀνθρωπίνης βα-
σιλείας, λοιπὸν, ἦλθαν νὰ προσκυνήσωσιν τὸν ἐνδοξόν βασι-
λέα τῶν οὐρανῶν, στρατῶναι νὰ ὑπαρεθίσωσιν τὸν ἀρχιστρά-
τηγον τῶν οὐρανῶν δυνάμεων, γυνάμεις νὰ προσκυνήσωσιν
αὐτὸν ποῦ ἐγεννήθη ἐκ γυναικὸς Β δὲ νὰ μεταβάλλῃ εἰς κα-
ρὰν τῆς θλῆψης τῆς γυναικὸς Ἦλθαν παρθένοι, πρὸς τὸν
ἥλιον τῆς Παρθένου ἀποροῦσα πῶς ὁ δημιουργὸς τῶν μητρο-
καὶ μαστίων και τοῦ γάλακτος ἐπέσκεν ποῦ κάρει τοὺς μα-
στους νὰ ἔσσι λικίζον μόνον των ἀφθονον γάλα· ἔφαγε παιδι-
κὴν τροφὴν ἐκ μητρὸς παρθένου Ἦλθαν τὰ νήματα εἰς ἐκεῖ-
νον ποῦ ἐγίνε νήπιον διὰ νὰ σιτηθῇ πρὸς τὸν Κύριον ὁ
μνος διὰ σπόμεναι νηπίων και θηλαζόντων Ἦλθαν τὰ πα-
διά πρὸς τὸ παδίον ποῦ τὸ ἔκαμε μάρτυράς τοι ἐξ αἰτίας
τῆς θηριωδίας τοῦ Ἡρώδου Ἦλθαν οἱ ἄνδρες εἰς ἐκεῖνον
ποῦ ἐγένεν ἄνθρωπος και ἐθεράπευσε Ὁ τὰ, ταλα πηρίας τῶν
δουλοῦν Ἦλθαν οἱ ποιμένες εἰς τὸν καλὸν ποιμένα ποῦ
θωσαίνεται διὰ νὰ σώσῃ τὰ πρόβατά τοι Ἦλθαν οἱ ἱερεῖς εἰς
ἐκεῖνον ποῦ ἐγένεν ἀρχιερεὺς κατὰ σωματὸν διὰδοχῆς ἐκ τοῦ
Μετλωσθένος Ἦλθον οἱ δοῦλοι εἰς ἐκεῖνον ποῦ ἔλαβε δου-
λοῦ μορφήν διὰ νὰ μετασχεύσῃ εἰς ἐλεῖθερίαν τὴν δου-
λικὴν μας Ἦλθαν οἱ ἀλλοτρίοι ἐκεῖνον ποῦ μετέτρεψε εἰς
ἀπλοὺς ἀληεῖς εἰς ἁλῆς ἀνθρώπων Ἦλθαν οἱ τελῶναι εἰς ἐ-
κεῖνον ποῦ ἀνέδειξεν ἐνα τῶν τελωνῶν ἐκ εὐαγγελιστῶν Ἦλ-
θαν αἱ πόρνοι εἰς ἐκεῖνον ποῦ ἀφῆκε τοὺς πόδας τοι εἰς τὰ
δόκρια τῆς πόρνῆς και διὰ νὰ εἴπω ἐν συντομίᾳ ὅλοι οἱ
ἀμαρτωλοὶ ἦλθαν νὰ ἴδωσι τὸν αἰνόν τοῦ Θεοῦ ποῦ ἐση-
κασε ἐπάνω τοι Ὁ τῆς ἀμαρτίας ἀλοκλήροι τοῦ κόσμου οἱ τα-
πεινοὶ μένοι οἱ ποιμένες ποῦ ὡν ἐτήρησαν οἱ τελῶναι τοι
ἐκέρυξαν τὸ Εὐαγγέλιον αἱ πόρνοι ποῦ τοῦ προσέφερον
ῥύπον ἡ Σαμαρεῖτις πο ἐπηρώτη νὰ νύθῃ ἱδρωθῇ τῆς πη-
νῆς τῆς ὁδῆς ἡ Χαναναία πο εἶχεν ἀκλῆστον τὸν ἴδιον
λοιπὸν ὅλοι ἀναστῆσαι καιροντες και ἐνῶ ἐπιθυμῶ νὰ σαφ-
ήσω, ἐπιθυμῶ νὰ κορεθῶ και νὰ πανηγυρίσω. Χωρὶς δὲ
χωρὶς νὰ παύω καθάραν χωρὶς νὰ κινῶ κλάδους κισσῶν χω-
ρὶς νὰ κρατῶ ἰσλόν χωρὶς νὰ κρατῶ ἀνημέτους λαμπάδας,

2 Παρὶ τῆς σημασίας τῶν ὀνομάτων τῶν ἀρετῶν ἀγγέλων τινὰς
των ἀποστολεσφόρων ἐγγράφων ἡθε ὁ Διονύσιος, Ἀρεσπολιτῆς, ἐν τῷ ἔργῳ
τοῦ ἱερῶς Περ Ὀνομάτων Ἱερωνίου 7 PG 3 205.

ἀλλὰ κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας μου ἀντὶ μουσικῶν ὀργάνων τὰ σπάραντα τοῦ Χριστοῦ. Διότι δι' ἐμὲ αὐτὰ εἶναι ἑλπίς αὐτὰ ζωῇ. **Β** καὶ σωτηρία αὐτὰ αἰὼς μοι καὶ καθάρα διὰ τοῦτο τὰ ἔχω μαζί μου, διὰ τὸ μὴ τοῦ θύσων με τὴν δυνάμιν των θόναμαι τῶν λόγων. ὥστε νὰ εἶπω μετὰ τῶν ἀγγέλων ἐδόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ μετὰ τῶν πνεύματων καὶ ἐπὶ γῆς εὐρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. (Λουκ. 9. 14)

Σήμερον γεννᾶται ἐκ Παρθένου κατὰ τρόπον ποῦ δὲν δύναμαι νὰ περιγράψω. Ἐκεῖνος ποῦ ἐγεννήθη ἐκ τοῦ Πατρὸς κατὰ τρόπον ἀνέκφορστον πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Ἀλλὰ τότε ἐγεννήθη ἐκ τοῦ Πατρὸς κατὰ τὴν θεϊκὴν φύσιν αὐτοῦ δηλαδή πρὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου καὶ καθὼς ἐκινῶνται ὁ Πατήρ. Σήμερον ἐγεννήθη πάλιν, διὰ ὅπως συμφωνῶς πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἀλλὰ καθὼς νυναιρίζεται ἡ χάρις τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Καὶ ἡ προαιωνία γέννησις. **394** Αὐτοῦ εἶναι ἀληθὴς καὶ ἡ ἐπιφανὴς ἐπίσης εἶναι ἀνεμφαθῆτος καὶ βεβαίως ὁ Θεὸς ἐγεννήθη ἐκ τοῦ Θεοῦ ὡς ἔστις καὶ ὁ Ἰῶς ὡς ἄνθρωπος ἐκ τῆς παρθένου. Εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω ἐγεννήθη μόνος ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς Υἱὸς αὐτοῦ μονογενὴς καὶ εἰς τὴν γῆν ἐδὼ κάτω μόνος ἐκ μόνῃς τῆς Παρθένου. Ἰδὲ αὐτῆς μονογενὴς ὁ ἴδιος. Καθὼς λοιπὸν διὰ τὴν προαιωνίαν εἰς οὐρανὸν γέννησιν εἶναι ἀσέβεια νὰ θεωρεῖται μητέρα καθ' ὅσον τρόπον ἀποτελεῖ θλασφῆμian νὰ πισθεύωμεν τὴν συνεργίαν πατρὸς διὰ τὴν ἐπὶ γῆς θεϊκὴν ἐνανθρωπυσιν.

Ὁ μὲν Πατὴρ ἐγέννησεν ἄνω, ποιεῖς, ἡ δὲ παρθένος ἄνω φθορᾷ ἢς ἀννότητος αὐτῆς. Διότι οὔτε ὁ Θεὸς κατὰ τὴν γέννησιν ἐδωκεν σπέρμα. Ἐπειδὴ κατὰ θεῖον τρόπον ἐγέννησεν, οὔτε ἡ Παρθένος κατὰ τὴν γέννησιν ἀπέλασε τὴν ἀγνότητά της διότι ἐγέννησε. **Β** κατὰ τρόπον πνευματικόν. Συνολῶς οὔτε ἡ προαιωνία γέννησις αὐτοῦ δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ, οὔτε καὶ ἡ κατὰ τοὺς ἑσκατοῦς καιροὺς ἐλευσίς του ἐπαδέχεται προσπάθειαν κατανήσεως. Ἐκεῖνος λοιπὸν τὸ ὁποῖον γεννᾷ, εἶναι ὅτι σήμερον ἡ Παρθένος ἐγέννησε τὸν Κύριον, τὸν ὁποῖον περιέχω δι' ὅτι Θεὸς ἐγέννησεν προαιωνίως. Καὶ τὸν τρόπον τῆς γεννήσεως ἐμαθὲν νὰ ἀδύρωται σωπῆρικα καὶ ἐκδιδάσκειν νὰ μὴ πολυσκεπτοῦ τὸ θέμα τοῦτο. Διὰ τὴν ἐπὶ θεμάτων ἀναφερομένην εἰς τὸν Θεόν δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζωμεν τὴν φυσικὴν ἐξέλιξιν των γεγονότων ἀλλὰ νὰ πιστεύωμεν εἰς τὴν δυνάμιν τοῦ δημιουργοῦ των. Φυσικῶς λοιπὸν νόμος εἶναι νὰ γεννησῇ ἡ νυναιμία διὰ πανδρευθῇ μετὰ υἱὸς ἀνδρός. Ἀλλὰ ὅταν μὴ παρθένος ποῦ δὲν ὑποῖν ὅρηθῃ περιλαμβανῇ παρθένος. Ὁ ἀφοῦ γεννήσῃ τοῦτο ὑπερέκειται πνευματικῶν καὶ ὡν. Ὁφειλόμεν λοιπὸν νὰ ἐρευνᾶ-

μεν τὰ φυσικὰ φαινόμενα καὶ νὰ σεβώμεθα σωτηριῶς τὰ υπερφυσικά, ὅχι ὅσοι εἶναι ἐπικίνδυνα, ἀλλ' ἑπειδὴ ὡς ἄνερ-μήνευτα, ἄλλοι νὰ τὰ σεβώμεθα σωπῆρικῶς.

Παρακαλῶ ὅμως νὰ μὴ συνχωρήσῃτε. Ἐπειδὴ ἐπαύριον νὰ διακόψω τὸν λόγον ποῦ ἤδη ἤρξασαμεν. Διότι εἰς ἀντιθέτως δειλιὰν ἐνώπιον τῆς ἐρευνῆς των ὑπερφυσικῶν θεμάτων δὲν γνωρίζω κατὰ ποῖον τρόπον καὶ εἰς ποῖαν κατεύθυνσιν νὰ στρέψω τὸν λόγον μου. Τί νὰ εἶπω λοιπὸν ἢ διὰ ποῖον θέμα νὰ ἀμυλῶμαι. Βλέπω τὴν μητέρα ἀνενίζω τὸν βρέφος, ἀλλ' ἀδυνατῶ νὰ συλλάβω τὸν τρόπον τῆς γεννήσεως. Διότι ἐκεῖ ὅπου **Δ** θέλει ὁ Θεὸς νικᾶναι, οἱ φυσικοὶ νόμοι καὶ κατανασθῶνται τὰ ὅρια τῆς φυσικῆς τάξεως. Δὲν ἐπραγματοποιήθη λοιπὸν ἡ γέννησις συμφώνως πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους ἀλλ' ὑπῆρξε θεῖον ὑπερφυσικόν διότι τορμερίσθη ἡ φυσικὴ τάξις καὶ ἐνῆργησεν ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ. Πόσον ἀνέκφορτος εἶναι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Ὁ Μονογενὴς Λόγος πρὸ πάντων τῶν αἰώνων γεννήθηκε, ὁ ἀπρόσιτος καὶ ἀσάμαρτος καὶ μοναδικὸς εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ φθοιτοῦ καὶ ὁρατοῦ σωματός μου. Διὰ ποῖον λόγον. Διὰ νὰ διδάξῃ με τὴν παρουσίαν του καὶ διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ νὰ μὴ δόξηται πρὸς τὸ ὁράται. Ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι πιστεύουν περισσώτερον εἰς ὅτι βλέπουν παρὰ εἰς ὅτι ἀκούουν, καὶ ἀμφισβάζουν δι' ὅτι δὲν βλέπουν διὰ τοῦτο ἐδέχθη νὰ προσφέρῃ δι' ὁρατοῦ σωματός τὸν ἑαυτὸν τοῦ. **Ε** εἰς τὴν θέαν των ὁρατῶν ὁρατῶν ὁρατῶν, ὥστε νὰ διαλυθῇ πᾶσα ἀμφισβασία. Καὶ γεννᾶται ἐκ παρθένου ἡ ὁποία δὲν ἐννῶνται τοῦτο. Ὅτε συμμετέσχε εἰς τὸ γενεθόν, οὔτε συνειργάσθη δι' αὐτὸ ποῦ ἐγένετο. ἀλλ' ὑπῆρξε ἀπλοῦς ὁργανὸν τῆς ἀνεξαρτήτου θείας δυνάμεως γνωρίζουσα μόνον ὅτι ἐμαθε ἄφοδ ἡρώτησε τὸν Γαβριήλ, δι' αἵως ἔσται μοι τῶτο, ἔπειθ' ἄνδρα οὐ νυναισχύνει. (Λουκ. 1. 34). Καὶ λέγει αὐτὸ θέλεις νὰ μάθῃς. εἰπὲν-μα ἄγιν, ἐπελευσεται ἐπὶ σε. **395** Α καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι. (Λουκ. 1. 35). Ἀλλὰ πως ἦσαν μαζί της καὶ μετ' ὀλίγων ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς. Ἐσθως ὁ τεχνιτὴς ποῦ εὐφραίνεται τὸ πλέον κατάλληλον ὀλικόν, κατασκευάζει ὁρατοῦ τὸν σκεῦος, ἔπειθ' καὶ ὁ Χριστὸς ἑπειδὴ εὗρεν ὁρατὸν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα τῆς παρθένου, τὸ μετεσκεύασεν εἰς ἔργον, καὶ νῶν διὰ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ παρουσάσθη σήμερον εἰς τὴν κόπῃν ἀφοῦ ἐπλάσθη κατὰ τὸν τρόπον ποῦ ἤθελε τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ τῆς παρθένου καὶ ἀφοῦ τὸν ἐνεδύθη, ἐνεφανίσθη σήμερον χωρὶς νὰ ἐντραπῇ τὴν ἄσχημian τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Διότι δὲν ἦτο προσβλητικὸν δι' αὐτὸν νὰ λάβῃ τὴν μορφὴν τοῦ δημιουργήματός του. Καὶ τὸ δημιουργήμα ἐξ ἄλλου ἀπελάμβανεν. **Β** γενήσῃ τὴν καθιστάμενον ἐν

δωμα τοῦ δημιουργοῦ του. Καθὼς λοιπὸν εἰς τὴν πρώτην δημιουργίαν ἦτο ἀδύνατον νὰ δημιουργηθῇ ὁ ἄνθρωπος πρὶν λαβῇ ὁ Θεὸς εἰς τὰ χεῖρα του τὸν πᾶλιν. ἔτσι καὶ τὸ σκεῦός τοῦ εἶχε φθαρῇ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀνακατασκευασθῇ ἂν δὲν ἐγένετο ἐνδύμα τοῦ δημιουργοῦ του.

2. Ἀλλὰ τί τὸ εἶδος ἢ τί νὰ ὀμολόγησιν. Διότι τὸ ὄψωμα μὲ ἀπλόησεν. Ὁ προαιώνιος γινέται μικρὸν παιδίον, ὁ καθήμενος εἰς ὑψηλὸν καὶ μεναιοκρεπτή θρόνον τίθεται μέσα εἰς φάνην ὁ ἀπράσιτος καὶ ἀναδικακός, ὁ ἀσύνθετος καὶ ἀσυνμάχος σπαργανώνεται δι' ἀνθρωπίνων χειρῶν. Ἐκεῖνος τοῦ θραύει τὰ δεσμά τῆς ἀμαρτίας. Ὁ ἐβαλουσικὸς τυλίσσεται μὲ θρεφτικὰ σπάργαντα. Δύοι θέλει νὰ μεταβάλλῃ τὴν ἀμείαν εἰς πᾶν, νὰ ἐνδύσῃ μὲ δόξαν τὴν ἀσκημύτητα καὶ νὰ καταστήσῃ τὴν ἐκφρασὶν τῆς ὕβρεως τρόπον ἐκφράσεως τῆς ἀρετῆς. Διὰ τοῦτο φορεῖ τὸ σῶμά μου, διὰ νὰ κερταῶ ἐγὼ τὸν Λόγον σου. Καὶ ὅπου ἔλαβε τὸ σῶμά μου, μοῦ προσφέρει τὸ Πνεῦμά του, ὥστε διὰ τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς λήψεως νὰ διαπραγματευθῇ μαζί μου τὸν θησαυρὸν τῆς αἰωνίου ζωῆς. Διαβάνει τὸ σῶμά μου διὰ νὰ μὲ ἐξαγωγήσῃ μοῦ δίδει τὸ Πνεῦμα τοῦ διὰ νὰ μὲ διασωσῇ.

Ἀλλὰ τί νὰ εἶπω καὶ τί νὰ ὀμολογῶ. «Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει» (Ματθ. 1: 18). Δὲν ἀναφέρεται πόσον ὥς καὶ τὸ ὅποιον πρόκειται νὰ γίνῃ ἀλλὰ θαυμάζεται. Ὁ δὲ κατὰ τὸ ὅποιον ἤδη ἔγινε. Καὶ τοῦτο ἐγένετο ἐκ τοῦ Ἰουδαίου τοῦ τὸ διέδωκεν ἄλλ' ἐπιστεύθη ἀπὸ ἡμᾶς, τοῦ οὐδέποτε περὶ αὐτοῦ ὀμολογήσαντος. «Ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει» Ἡ μὲν ἐκφρασις ἀποτελεῖ κεκλιμένον τῆς τοιαύτης συναγωγῆς, τὸ δὲ περιεχόμενον τῆς ὁμῆς εἶναι κτῆμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ κοινὴ καὶ συναγωγὴ εὖρε τὴ κεκλιμένη ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀναφέρεται ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἀνεκάλυψε τὸν πολλὸν ἡθελόν θάσαι μόνον ποὺ περιείχετο. Ἐκείνη ὥσπερ τὸ νῆμα, αὐτὴ ἐνεδύθη τὴν βασιλικὴν στολήν. Ἡ Ἰουδαία ὑπερῆρε πατρὶς καὶ Κυρίου καὶ ὁ οἶκος μὲν ὀλόκληρος τὸν ὑπεδέχθη. Ἡ Ἰουδαϊκὴ συναγωγὴ τὸν ἐξέταρε καὶ τὸν ἐγαλοῦλε καὶ ἡ Ἐκκλησία τὸν ἔλαβε καὶ ὑπελήθη. Ἐκεῖ ἐβλάστησε τὸ κτῆμα τῆς ἀμπέλου καὶ εἰς ἐμὲ ἀνέκαμψε ἡ στροφυλὴ τῆς ἀληθείας. Ἐκείνη ἐτρόγγισεν τὴν σταφύλην καὶ τὰ ἔθνη πίνον τὸ μυστηριακὸν ποτὸν. Ἐκείνη ὥσπερ τὸν σπόρον τοῦ σπέρματος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰ ἔθνη ἐτέλεσε. τὸν σπέρμα μὲ τὸ ἀρετῶν τῆς πίστεως. Τα ἔθνη ἔκοψαν μὲ σθεασίαν τὸν τριαντάφυλλον καὶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἀπέκρινεν ἡ δαυανθὰ τῆς ἡσυχίας. Ἀνοίξε τὰ πτερὰ τοῦ νεοσσός καὶ ἐπέτολξεν καὶ οἱ ἀνόητοι ἀκούη καθήκοντα καὶ φυλάσσω τὴν φωνὴν σου. Ἰουδαίαι ἡμμελεῖς τὸ βιβλίον τοῦ περ ἐκράν τὸ γραμ-

μα καὶ τὰ ἔθνη ἀπολαμβάνουν τὸν καρπὸν τοῦ Πνεύματος «Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται». Πέες μοι Ἰουδαίε πᾶς μου, λοιπὸν ποῖον ἐγέννησε. Ἀδὲ θάρρος, παρακαλῶ τὸν ἀλάστοτον ὅσον ἔλαβες ἀνταπὸν τοῦ Ἡρώδου. Ἀλλὰ δὲν ἔχεις θάρρος Ἰνυρῶν τὸν λόγον εἶναι ἡ ἐπιστολὴ σοι κατὰ τοῦ Κυρίου. Εἶπες λοιπὸν εἰς ἐκεῖνον 396 Ἀ νὰ τὸν φανεύσῃ, ἀλλ' εἰς ἐμὲ δὲν τὸ λέγεις διὰ νὰ μὴ τὸν προσκυνήσω. Ποῖον ὅμως ἐγέννησεν. Ἰδοὺ τὸν Κύριον τῆς δημιουργίας Διότι καὶ ἐν σὸ δὲν τὸ ὁμολογῆς τὸ διακηρύσσει δὲν ἡ δημιουργία. Τὸν ἐγέννησε λοιπὸν καθὼς ὁ γεννηθεὶς ἠθέλησε νὰ γεννηθῇ. Διότι ἡ φύσις δὲν ἐγνώριζε τοιοῦτον τρόπον ἀλλ' ὁ Χ. ρος τῆς φύσεως εἰσήγαγε τὸν παρῆγενον τρόπον τῆς γεννήσεως διὰ νὰ καταδείξῃ ὅτι ἂν καὶ ἐδέχθη νὰ γίνῃ ἄνθρωπος δὲν ἐγεννήθη ὡς ἄνθρωπος ἀλλ' ὡς Θεός.

Ἐγεννήθη λοιπὸν σήμερον ἐκ παρθένου ἡ ὁποία ἐνίκησε τὴν φύσιν καὶ δὲν παρέστη ἀνὰ γὰρ νὰ ὑπανδρευθῇ. Διότι ἤρραξεν εἰς τὸν ἥριστον κατὰ τὴν ἀγνότητα νὰ γεννηθῇ κατὰ τρόπον Β' αὐτοῦ καὶ καθαρὸν. Διότι εἶνα, ὁ ἴσος τοῦ κτήντος ἐπλάσε τὸν Ἀδὰμ ἐκ παρθενικῆς γῆς καὶ ἐμαρτυροῖται τὴν γυναικα αὐτοῦ ἀνεῖν μεσολαβήσεως γυναικός. Καθὼς λοιπὸν ὁ Ἀδὰμ ἀνεῖν γυναικός γυναικα ἀπέκτισεν. ἔτσι καὶ ἡ Παρθένος σήμερον ἀνεῖν ἄνθρωπος ἄνδρα ἐγέννησεν. Ἀνθρώπος λοιπὸν εἶνα, λέγει καὶ ποῖος θὰ τὸν ὄνομα γυναικῶν. Ἐπειδὴ δηλαδὴ τὸ γυναικεῖον φύλον ἐκτραπέναι χάριν εἰς τὸ ἀνδρ., κόν. διότι ὁ Ἀδὰμ ἀνεῖν γυναικός ἀπέκτισε τὴν Εὐάν, διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ σήμερον ἡ Παρθένος ἀνεῖν ἄνδρας ἐγέννησεν. ἡπαλίσθη χάριν τῆς Εὐας τὸ ἀνελδομῆναι κρέος εἰς τὸ ἀνδρῶν φύλον. Διὰ τὸ μὴ ὑπερηφανοῦσθαι δηλαδὴ ὁ Ἀδὰμ θὰ ἀνεῖν γυναικός ἀπέκτισε γυναῖκα διὰ τὸ τοῦτο καὶ ἡ παρθένος ἀνεῖν ἄνδρας ἄνδρα ἐγέννησεν ὥστε διὰ τοῦ κοινού θαύματος νὰ καταδείξῃ τὴν ἡσυχίαν τῆς φύσεως. Διότι καθὼς ἀνέφρασεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀδὰμ καὶ οὐδὲν ἐμεσσε τὴν οὐρανικήν τοι ἡσυχίαν, ἔτσι καὶ ἐντοὶ τῆς παρθένου κατασκευάσας τὸν ἄνθρωπον νὰν καὶ κατ' οὐδὲν ἔθηκε τὴν παρθενικήν τῆς ἀγνότητας. Ἀνέβαινε παρέμεινε ὁ Ἀδὰμ καὶ μετὰ τὴν ἀφαιρέσιν τῆς πλευρᾶς, ἀνέκαμψε καὶ ἡ παρθένος μετὰ τὴν γέννησιν ἰνὸ θρέφους. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἐκρησσομαίναται ἄλλον τρόπον διὰ τὴν κατασκευὴν ναοῦ διὰ τὸν εἰς τὸν τοῦ οὐδοῦ ἐπλάσεν. Ἄλλο σῶμα ἢ ἂν νὰ ἐμφανισθῇ ἐπὶ γῆς διὰ νὰ μὴ φανῇ ὅτι περὶ τὸν τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς ὁποίας ἐδημιουργήθη ὁ Ἀδὰμ. Ὁ ἔπειθ' ὁ λοιπὸν ἐξήρατο ὁ ἄνθρωπος καὶ μετὰ ἡλθὲν εἰς ἄνθρωπον τοῦ διαβόλου, διὰ τοῦτο ὁ Κύριος ἀνέκαμψε τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ναὸν ποὺ εἶχε καταστραφῇ ὡς

τε δια τῆς σκέψεως τοι πρὸς τὸν δημιουργόν του ἀπομακρύνει αὐτὸν ἐκ τῶν ἐπιδράσεων τοῦ διαβόλου. Ὅπως ἂν καὶ ἔγενεν ἄνθρωπος, δὲν ἐγεννήθη ὡς ἄνθρωπος ἀλλ' ὡς Θεός. Διότι ἐὰν ἐγεννᾶτο ἐξ ἐνὸς αἰνίου ὡς ἡμεῖς, πολλοὶ θὰ ἐθεώρουν ἀπάτην τὴν γέννησίν του. Διὰ τοῦτο τώρα γεννᾶται ἐκ παρθένου καὶ ἐνῷ γεννᾶται διαφυλάσσει ἀθικτον ἢ τὴν μητρικὴν μήτραν καὶ ἀσφαιραν τὴν παρθενίαν, διὰ τὴν γίνῃ ὁ παράδειγμα τῆς κυοφορίας πρὸς ἑνὸς μεγάλης ἰσχύος εἰς ἡμᾶς. Διὰ τοῦτο εἶπε εὐδαλολάτρης μὲ δρωτὴ εἶπε Ἰουδαῖος, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐνῷ ἦτο κατὰ τὴν φύσιν τοι Θεός, πῶς ἔγενεν ἄνθρωπος παρὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους, θὰ ἦσαν τῆσιν ναὶ καὶ θὰ καλέσω ὡς μάγιστρα τῶν λόγων μου τὴν ἀπαλὸν σφραγίδα τῆς παρθενίας. Διότι ἐστὶ ὁ Θεὸς ὑπερβαίνει τὴ φυσικὴν τάξιν ἐστὶ διαλλάσσει τὴν μητρικὴν κοιλίαν καὶ ἐφειρκεῖ τὴν παρθενίαν. Ἐπειδὴ εὗρεν ὁμολῶν τὸν 397 Ἀ τὸν τρόπον διὰ τὴν γέννησίν του καὶ ἀνέγειρε διὰ τὸν αὐτὸν τοι νόον συμφωνοῦν πρὸς τὴν θέαν αὐτοῦ θέλησιν.

Πᾶς μου λοιπὸν Ἰουδαῖ ἐγέννησεν ἢ Παρθένος ἢ διὰ Διότη δι' μὲν ἐγέννησεν, ἀφείλεις νὰ ὁμολογήσῃς τὸ ὑπερφυσικόν τῆς γεννήσεως. ἂν δὲ δὲν ἐγέννησε διὰ τὴν ἐξουσίαν τὸν Ἡρώδη. Διότι ὅταν ἑκάινος ἐξήγει νὰ πῶν ὁμοφρονῶν τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τοι Χριστοῦ, σὺ εἶπες ὅτι γεννᾶται εἰς τὴν Βηθλεὲμ, τῆς Ἰουδαίας. Μήπως λοιπὸν ἐγὼ ἐγνώριζα τὸ χωρίον τοῦτο, ἢ τὴν περιεχὴν, μήπως ἐγνώριζα τὴν ἄξιαν αὐτοῦ ποῦ ἐγεννᾶτο. Δὲν ὁμολογῶ περὶ αὐτοῦ ὁ Ἰσάϊας ὅτι ἦτο Θεός, Διότι εἶπε· εἰδέξατο υἱὸν καὶ καλέσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανὺλ. Ηα. 7. 14. Δὲν εἶπε σὺς ποῦ ἐνῷ ἠπείρασε ἢ ὄντων ἑκάινος τοι, εἰδέξατε τὴν ἀλήθειαν. Δὲν εἶπε σὺς οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, οἱ ἀκριβεῖς τηρηταὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, ποῦ μὴς εἰδέξατε; ὅλα ὅσα εἰς αὐτὸν ἀναγράφονται, μήπως ἐγνώριζομεν τὴν ἐβραϊκὴν γλῶσσαν. Ἐπεὶ δὲν ἐρμηνεύσατε τὰς Γραφάς. Καὶ ὅταν ἐγέννησεν ἢ Παρθένος, ἀλλὰ καὶ πρὶν νὰ κηρύξῃ, διὰ τὸ μὴ φαγεῖν ὅτι ἐρμηνεύεται τὸ ὄνομα τῶν Γραφῶν λεγόμενον πρὸς χάριν τοῦ Θεοῦ, σὺς δὲν ἐπαρουσιάσατε ὅσον σὺς ἠρώτησεν ὁ Ἡρώδης μαρτυρεῖ τὸν προφήτη Μιχαῖα, διὰ τὸ ἐπιθεωρεῖν τὴν μαρτυρίαν σας. Διότι λέγει· καὶ σὺ Βηθλεὲμ σῶμας τοῦ Ἐφραθὰ σὺ δαμάσκει ἐλαχιστὴ εἰ ἐν ταῖς ἡγεμονίαις Ἰουδα. ἔκ σοι ὁ γὰρ ἐξελυόμενος ἡγουμένος, ὅστις παιρναί τὰ λαὸν μοι τὸν Ἰσραὴλ. Μιχ. 5. 2. Ματθ. 2. 6. Ὅπως εἶπεν ὁ προφήτης ἐκ σοῦ. Διότι ὅπου οὐκ προῦλθε καὶ ἐπαρουσιάσθη εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ποῦ ὑπάρχει, παρουσιάζεται, ἐνῷ ἐκεῖνος τοι δὲν ὑπάρχει κατασκευάζεται ἢ γινέται. Αὐτὸς ὅμως καὶ

ὑπῆρκεν καὶ προῦπῆρκεν καὶ ἦτο αἰώνιος, ἀλλ' αἰώνιος ἦτο ὡς Θεὸς καὶ κυβερνήτης τοῦ κόσμου, σῆμαρον ὅμως ἐγεννήθη διὰ νὰ καθοδηγήσῃ τὸν κόσμον ὡς ἄνθρωπος καὶ νὰ διασώσῃ τὴν οἰκουμένην ὡς Θεός. Πόσον πράγματι εἶναι χρηστοὶ οἱ ἀντικαλοὶ καὶ οἱ ἐπικριταί, πόσον φιλόφρονες. Διότι αὐτοὶ ἀπέδειξαν κατὰ λάθος ὅτι εἶναι, Θεὸς αὐτὸς ποῦ ἐγεννήθη εἰς τὴν Βηθλεὲμ, αὐτοὶ ἔκριναν γνωστὸν ὡς Κύριον αὐτὸν ποῦ ἦτο κρυμμένος εἰς τὴν φάτιν καὶ ἐφανερώσαν παρὰ τὴν θέλησιν των αὐτὸν ποῦ εὗρισκετο εἰς τὸ σπήλαιον. Καὶ διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ χωρὶς νὰ θέλουν τὸν εὐεργετήσαν, ὁ δὲ ἐνῷ ἤθελε νὰ ἀπακρύψῃ τὴν γέννησίν του, τὴν ἀπέστησαν γνωστὴν. Ἐξέβρε πόσον ἀνόητοι διδασκαλοὶ εἶναι. Δὲν κατανοοῦν καλῶς αὐτὰ τὰ ὅσα ἐδιδάσκουν ἐνῷ οἱ ἴδιοι λεινοῦν διατρέφουν ἄλλους ἐνῷ οἱ αὐτοὶ προσφέρουν ὕδωρ ἐνῷ εἶναι πικρὰ ἄλλους πλουτίζουν. Συμπῶς λοιπὸν διὰ ἐσπέρωμεν καὶ διὰ πονηγυμνῶμεν. Βεβαίως ὁ τρόπος τῆς εὐρεῖας εἶναι, παράδειγμα, ἐπειδὴ κατ' ὅμοιον τρόπον παρόμοιος εἶναι καὶ ὁ λόγος τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

Σήμερον λοιπὸν ἐλύθησαν τὰ μακροχρόνια δεσμά, κατήσχυθη ὁ διάβολος ἐδραπέτευσαν οἱ δαίμονες, κατηνῆθη ὁ θάνατος, ἐνοίκησαν αἱ πύλαι τοῦ παραδείσου, ἐξηρανώθη ἡ κατὰρ ἀπεμακρύνθη ἡ ἀμαρτία, ἐξεδιώκεθ ἡ πλάνη, ἐπανήλθεν ἡ ἀλήθεια καὶ ἐξεκλήθη ἡ πὸ κήρυγμα τῆς εὐσεβείας παντοῦ. Ἡ βασιλεὺς αὐτῶν οὐρανῶν μετεφυτεύθη εἰς τὴν γῆν. οἱ ἄγγελοι ἐπακοινοῦν μετὰ πᾶν ἀνθρώπων καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀφόβως συνομιλοῦν μετὰ τῶν ἁγγέλων. Ἀλλὰ διὰ τὴν συμβαίνειν ταῦτα, Ἐπειδὴ κατέβη ὁ Θεὸς εἰς τὴν γῆν καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Τὰ πάντα ἤλθεν εἰς στενὴν ἐπακοινίαν. Ἦλθε λοιπὸν εἰς τὴν γῆν ἐνῷ εἰρίσκειτο ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Καὶ ἐνῷ ἦτο ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὅλος κατέβη καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐνῷ ἦτο Θεός, ἔγενεν ἄνθρωπος, χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ εἶναι Θεός. Καὶ ἐνῷ ἦτο Λόγος μὴ ἐπιδοκίμενος μεταβολῇ, ἔλαθεν ἀνθρωπίνην μορφήν, ὅτι ἐγεν ἄνθρωπος. 398 Ἀ διὰ νὰ καὶ σπῇσιν ἐντὸς τῶν ἀνθρώπων. Δὲν ἔγενε λοιπὸν Θεὸς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀλλ' ἦτο. Διὰ τοῦτο ἐσαρκώθη διὰ νὰ δεκάθῃ ἢ φάτιν αὐτὸν τὸν ὁποῖον δὲν ἐκαρπώσεν ὁ οὐρανός. Διὰ τοῦτο ἐποικιστήθη ἐκ τῆς φάτιν διὰ νὰ λάβῃ παιδικὴν τροφήν ἐκ παρθένου, μὴ πρὸς αὐτὸς παρὰ πρὸς αὐτὸν. Διὰ τοῦτο ὁ δημιουργὸς τοῦ μέλλοντος ἀνέκετο, νὰ κρετηθῇ ὡς βηθλὼν θρόνος εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς παρθένου διὰ νὰ συνήθουν νὰ τὸν πληροῦσιν οἱ μάστι. Διότι σήμερον ἦλθεν καὶ οἱ μῆγοι, ἀφοῦ ἀπεφάσισαν νὰ ἀπαρνηθῶν τὴν ἐξουσίαν τοῦ σατανά. Ἀλλὰ καὶ ὁ οὐρανός

καυκάσει με τὰ νὰ υποδεικνύη τὸν Κύριον ὡς ἀστέρα του, καὶ ὁ Κύριος κάθηται ἐπὶ ἐλαφράς **Β** νεφέλης, ποῦ εἶναι τὸ σῶμα τῆς παρθένου καὶ κατευθύνεται πρὸς τὴν Αἴγυπτον διὰ τὰ φανῆ μὲν ὅτι ἀποφενύει τὴν ἐπιβαλὴν τοῦ Ἡρώδου εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως νὰ ἐπαυλῇ τοὺς οἱ λόγοι τοῦ Ἡρώδου «Ἔστα, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ Ἰσραὴλ τρίτος ἐν τοῖς Ἀσσυριοῖς, καὶ ἐν τοῖς Αἰγυπτίοις εὐλογημένος ἔσται ὁ λαὸς μου ἐν τῇ γῇ ἣν εὐλόγησε Κύριος Σαβαωθ λέγων· Εὐλογημένος ἔσται, ὁ λαὸς μου ὁ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ὁ ἐν τοῖς Ἀσσυριοῖς καὶ ὁ ἐν Ἰσραὴλ», **Ἡσ** 19, 24-25. Τὴν ἔκείνη νὰ εἴπῃς Ἰουδαῖοι· Σὺ, ὁ διοικῶν ἡσού, πρῶτος ἔγινες τρίτος. Προηγέθησαν Αἰγύπτιοι καὶ Ἀσσυριοὶ καὶ ὁ πρωτότοκος **С** Ἰσραὴλ ἀκολοθεῖ. Ναι, Εὐλόγως θὰ εἴναι πρῶτοι οἱ Ἀσσυριοὶ ἐὰν οὐκ οὐκ πρῶτοι· ὅν πρωτεύοντες μετὰ τοὺς λόγους τῶν Ἀκολουθοῦν κατόπιν αὐτῶν οἱ Αἰγύπτιοι διὸ τὸν ἐδέχθησαν ὅταν κατέφυγεν ἐκεῖ. Λόγῳ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ Ἡρώδου. Τελειώσας συγκρατεῖται ὁ Ἰσραὴλ, ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἀπὸ τὴν Βαβυλῶνα εἰς τὴν Ἰουδαίαν τὸν ἐγνωρίσθη διὰ τὸν ἀποστόλῳ. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀφ' οὗ συνεκλήθησαν τὰ εἰδωλά της καὶ ἐκείσε τὰς πύλας διὰ τοῦ ἀφανισμοῦ τῶν πρωτοκόων νηπιῶν. Διὰ τοῦτο καὶ σήμερον εἰσῆλθεν ὡς πρωτότοκος διὰ τὰ διαλύσει τὸ πένθος **Д** τῆς παλαιᾶς ἐκείνης φρικαλεότητος. Καὶ τὸ ὅτι δὲ λέγεται, πρωτότοκος ὁ Χριστὸς τοῦ μαρτυρεῖ σήμερον ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, ὁ ὁποῖος λέγει· «Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ ἐπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν ἐν τῇ φάτνῃ διότι οὐκ ἦν αὐταῖς τόπος ἐν τῇ καταλύσει», **Λουκ** 2, 7. Εἰσῆλθε λοιπὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ τὰ διαλύσει τὸ πένθος τῆς παλαιᾶς ἐκείνης φρικαλεότητος καὶ ἀντὶ τῶν παλαιῶν πληγῶν προσέφερε καρὰν καὶ ὀνὴ νυκτὸς καὶ σκότους ἐκάρπισε τὸ φῶς τῆς σωτηρίας. Τότε ἦτο βολυμῆνεν τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ ἐνεκα τῆς σφαγῆς τῶν ἀνυμνῶν νηπιῶν. Εἰσῆλθε λοιπὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐκεῖνος ποῦ ἔχαμε παλαιότερον νὰ κοκκινίσῃ τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ καὶ μετήλλαξε τὰς ἑσθίας αὐτοῦ εἰς πηγὰς σωτηρίας ἀφ' οὗ μετὰ τὴν διενεῖν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὰς ἐκκαθάρας ἀπὸ τῆς μόλυνσιν τῶν ὑπέφεραν κακοκυίας οἱ Αἰγύπτιοι καὶ πλῆρεις μανίας ἤρνούοντο τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Εἰσῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον λοιπὸν καὶ ἐγένετο τὰς ψυχὰς τῶν εὐσεβῶν ἀνθρώπων μετὰ τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ καὶ δώσας εἰς τὸν ποταμὸν τὴν διανοήματα νὰ τρέφῃ μαρτυροῦς τοῦ Χριστοῦ περισσώτερον εὐφόρους ἀπὸ τὰ σῶματα τοῦ σπαραξί.

Ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ χρόνος εἶναι πολὺς, ἐπιθυμῶ νὰ σοι μαθήσῃ τὴν ὁμιλίαν μου. Θὰ σημειώσω δὲ ἐξ ἑαυτοῦ τῆς

συμπληρώσω μετὰ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Λόγος ἐνῶ ἦτο 399 **Α** ἀποθήκ, περιεβλήθη ἀνθρώπινον σῶμα κυρίως νὰ μεταβληθῇ εὐδοκῶς ἡ θεία φύσις τοῦ Ἁγίου. Ἀλλὰ τί νὰ εἴπω, καὶ εἰς ἡ νὰ ἀναφερθῶ, βλέπω ταυτοχρόνως δημιουργὸν καὶ φάτιν καὶ θρέφον καὶ σπάργον καὶ λεκκὸν παρθένον ποῦ στερεῖται τὰ πλέον ἀπαράτητα, βλα κατέκονται ἀπὸ πτωχείαν βλα πληροῦνται ἀπὸ ἀέκλειαν. Εἶδες πλοῦτον μέγα εἰς πόσον μεγάλην πτωχείαν, Εἶδες πᾶς ἐνῶ ἦτο πλοῦτος ἐπιπαινεσε χάριν ἡμῶν. Δὲν εἶχε κλίνῃ οὔτε στρωμνὴν καὶ δι' αὐτὸ ἐρρίφθη πᾶσι εἰς μίαν ἑρῶν φάτιν. Ὡς πτωχεῖα, ποῦ εἶσα, τὴν πλῆν πλοῦτος. Ὡς πλοῦτος ἀμέτρηται ποῦ καλυπτοῦται ἀπὸ πτωχείαν. Εὐρίσκειτο, ἐντὸς τῆς φάτιν καὶ συνάρασσε τὴν οἰκουμένην. Περιπλοῦσσε εἰς τὰ σπάργον καὶ διασπᾶ τὰ δεσφῆ τῆς ἀμαρτίας. Κυρίως νὰ **В** ἀρρώσῃ λέγειν τοὺς μόνους ἐδίδωκε καὶ τοὺς πορευόμενον εἰς μετάνοιαν καὶ μεταστροφήν. Τὴ νὰ εἴπω, καὶ εἰς τὴ νὰ ἀναφερθῶ. Ἰδοὺ ἐν θρέφον σπάργοννεται, καὶ ἐντὸς τῆς φάτιν εὐρίσκειται Πληροῦν τοῦ εἶναι ἡ Μαρία ποῦ εἶναι, παρθένος καὶ μητέρα. Συμπαρίσταται καὶ ὁ Ἰωσήφ ποῦ ὀνομάζεται, πατήρ τοῦ. Ἐκεῖνος ὀνομάζεται συζυγὸς καὶ ἐκεῖνη γυνὴ τοῦ. Νομίζοι ὀνομασθαι, ἀλλὰ κυρίως περιεχόμενον συζυγίου δεσμοῦ. Δύναται νὰ κατανοήσῃς τοὺς λόγους μου, ἀλλ' ὅσα καὶ νὰ ἀκούῃς εἰς τὸ γεγονότα. Μόνον αὐτὸς ἦν ἐρηνησιότη καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τὴν ἐκάλυψε. Διὰ τοῦτο εὐρισκόμενος εἰς ὁποῖον ὁ Ἰωσήφ δὲν ἐγνωρίζε πῶς νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ θρέφον. Δὲν ἐτόλμα νὰ εἴπῃ ὅτι, ἦτο καρπὸς μοιχείας καὶ δὲν ἦτο κατὰ **С** νὰ προσέφῃ λόγον βλάστημον εἰς βάρος τῆς Παρθένου οὔτε καὶ ἐδέχετο νὰ παραδεχθῇ αὐτὸς ὡς τέκνον τοῦ. διότι ἐγνωρίζε καλῶς ὅτι ἡγνέει τὸν τρόπον καὶ ἐκ ποιοῦ προήλθε τὸ θρέφον. Ἐνῶ λοιπὸν διερωτᾶται διὰ τὸ γεγονός, ἦλθεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ μῆνυμα διὰ τῆς φωνῆς τοῦ ἀγγέλου· «Μὴ φοβῆ. Ἰωσήφ, τὸ γὰρ γεννημένον ἐξ αὐτῆς ἐκ πνεύματος ἁγίου ἐστίν· ὀνόματι Ματθ 1, 20. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα λοιπὸν ἐκάλυψε τὴν Παρθένον. Ἀλλὰ διὰ τὴν γεννέται, ὁ Χριστὸς ἐκ τῆς παρθένου καὶ διατηρεῖ ἀκεραίαν τὴν παρθενικὴν τῆς ἀγνότητος. Επειδὴ παλαιότερον ὁ διάβολος ἐξηπάτησε τὴν Ἐδῶν ποῦ καὶ ἐκεῖνη ἦτο παρθένος διὰ τοῦτο καὶ ἡ Μαρία ποῦ ἦτο παρθένος ἐλάβεν ἐκ τοῦ Γαβριὴλ τὴν χαρμίσσον εἰδοῦν τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος. Ἀλλὰ ἡ Ἐδῶ **Д** ὅταν ἐξηπάτηθη προσέκλεισε διὰ τῶν λόγων τῆς τὸν θάνατον εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐνῶ ἡ Μαρία ἔκλειε τὴν καρμίσσον εἰδοῦν ἐγένετο μετὰ ἀνθρώπινον μορφὴν τὸν Θεόν Λόγον, ποῦ ἐγενε φανεῖς ζωῆς αἰώνιου εἰς ἡμᾶς. Ὁ Λόγος τῆς Ἐδῶς ἀπεδείξε τὸ ὕψος μετὰ τὸ ὁποῖον ἐδίδωκε ὁ Ἄδων.

ἐκ τοῦ Παραδείσου, ὁ Λόγος ὁμῶς ποτὶ ἐγεννήθη ἐκ τῆς παρθένου ἔδειξε τὸν σκαλὸν μετὰ τὸν ὁποῖον ἐνώπιον τοῦ Ἀδὰμ, ἐδήγησε τὸν ληστὴν εἰς τὸν παράδεισον.

Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν ἐπίστευαν οἱ εἰδωλολάτραι, οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ αἰρετικοί, ὅτι ὁ Θεὸς ἐγέννησεν ἄνευ ἀπορροῆς καὶ οἰοσθέντες μεταβολῆς, διὰ τοῦτο γεννήθη, σήμερον διὰ μέσου παθητοῦ σώματος, τὸ παθητὸν σῶμα διεφύλαξεν ἡμεθεὶς Ἐ διὰ τὴν καταδεξιὴν, ὅτι καθὼς ἐνώπῃ ἐγεννήθη ἐκ τῆς παρθένου δὲν ἥλθισκε τὴν παρθενικὴν τῆς ἀνύστατα, εἴποι καὶ ὁ Θεός, ἐνφὶ παρέμεινεν ἀναλλοκώτος καὶ ἀμετάστατος ἡ θεία οὐσία, ἐγέννησε Θεὸν ὡς Θεὸς κατὰ θεῖον τρόπον Ἐπειδὴ λοιπὸν τὸν ἐγκατέλειπον οἱ ἄνθρωποι καὶ κατασκευάσαντες ἑλπίνα ἀνθρωπομορφὰ εἴδωλα, τὰ ὅποια ἐλάτρευαν περιφρονούντες τὸν δημιουργόν διὰ τοῦτο καὶ σήμερον ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἐνφὶ εἶναι Θεὸς ἐναφανίσθη μετὰ ἡμετέρας 400 Ἀ μαρτυρῶν, διὰ τὴν καταργήσῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἀντανάφρῃ κατὰ κεκαλυμμένον τρόπον τὴν εἰς τὸ πρόσωπόν του λατρείαν Εἰς αὐτὸν λοιπὸν, τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος ἤνοιξε διόδους ἀπὸ ἀδιαβάτου τόπον δις ἀποδόσωμεν δοξολογίαν καθῶς καὶ εἰς τὸν Πατέρα καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς πῦνας τῶν αἰώνων Ἀμήν

ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ

ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥ ΑΠΟΓΝΑΖΟΥΝ ΑΠΟ ΤΑΣ ΘΕΙΑΣ ΣΓΝΑ
ΕΙΣΕ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
ΜΑΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΟΥΝ ΑΝΑΨΙΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΤΙ ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΠΙΧΑΤΑΣ ΠΟΙΝ ΤΗΝ ΘΕΙΑΝ ΑΒΥΤΟΥΤ
ΓΙΑΝ ΠΡΙΝ ΤΕΛΕΙΣΘΗ ΚΑΙ ΕΞΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ
ΠΡΟ ΤΗΣ ΓΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΕΤΗΣΗΣ ΜΕΜΟΥΝΤΑΙ ΤΟΝ ΙΟΥΔΑΙΟΝ.

1 367 Α Ὅλοι σας καίρεσθε σήμερον καὶ μόνος ἐγὼ
δικαιώκομαι ἀπὸ ὁδὸν. Διότι θεὸν ἀνένισα τὴν πνευμα-
τικὴν αὐτὴν ἡνθρωποθάλασσαν καὶ ἀντικρύς τιν ἀμέτρη-
τον πλοῦτον τῆς Ἐκκλησίας καὶ συλλογοῦσθ' ὅτι πολὺς τε-
λευσας ἡ ἐσότη' ἔλε αὐτὸ το πλῆθος θὰ μὲς ἐγκαταλεῖψῃ
καὶ θὰ ἀπομακρυνθῇ ταρασσόμεν καὶ ὑποφέρει ἡ ψυχὴ μου
διότι ἡ Ἐκκλησία μας ποτὶ ἐγέννησε τόσα τέκνα δὲν ἡμπο-
ρεῖ νὰ τὰ ἀπολαμβάνῃ εἰς κάθε πνευματικὴν τῆς συναξίν,
ἀλλὰ μόνον κατὰ τὰς ἐσότης Πόσῃ θὰ ᾔτο ἡ πνευματικὴ ὁ-
γαλλασας πόσῃ ἡ καρὰ, πόσῃ ἡ δοξολογία εἰς τὸν Θεόν πό-
σῃ Β ἡ ψυχικὴ ἀφέλεια ἐάν εἰς κάθε συναξίν ἐβλέπαμεν
τόσον πλήρες τοὺς χάρους τῆς ἐκκλησίας, Πῶρα, ἐνφὶ οἱ
ναῦται καὶ οἱ κυβερνήται τῶν πλοίων κάμουν τὸ πᾶν διὰ τὸ
διέλθαι τὸ πέλαγος καὶ νὰ φθάσουν εἰς τὸν λιμένα, ἡμεῖς
ἡντιθέτως αγωνιζόμεθα διὰ τὸ κλονιζόμεθα διαρκῶς εἰς τὸ
πέλαγος, βυθιζόμενοι συνεχῶς εἰς τὰς τραυτίας τῶν θαλα-
σσῶν προβλημάτων καὶ περιφερόμενοι ἀσκόπως εἰς τὰς ἀγο-
ράς καὶ τὰ δικαστήρια ἐνφὶ ἐδῶ συναντωμεθα μία ἢ δυο μὲς
φορὰς καὶ ὅλον τὸ ἔτος

Ἡ μήτις δὲν γνωρίζετε δὲ ὁ Θεὸς ἐτοποθέτησε τὰς
ἐκκλησίας ἐντὸς C τῶν πόλεων, καθὼς τοὺς λιμένας εἰς τὰ
πελάγη διὰ τὸ καταφεύγειν εἰς αὐτὰς ἀπὸ τὰς τολαιπωρίας
καὶ τὰς θυμικὰς μερῆνας καὶ νὰ ἀπολαμβάνωμεν μενάλυ-
τέραν γαλήνην καὶ ἀσφάλειαν Διότι ἐδῶ δὲν εἶναι δυνατόν
νὰ φασθῶμεν οὔτε τὴν τραυτίαν ποτὶ προκαλοῦν τὰ κυμα-
τα οὔτε τὰς ἐπιδρομάς τῶν ληστῶν οὔτε τὰς ἐπιθέσεις τῶν
κακοῦργων, οὔτε τὴν ὀρμὴν τῶν ἀνέμων οὔτε τὰς ἐνέδρας
τῶν θηρίων διότι εἶναι πνευματικὸν λ. ἰανὶ ἀπὸ πλάγμενον

ἐκείνων ποῦ πρόκειται νὰ διδαχθῇ αὐτὴν τὴν φιλοσοφίαν δηλαδὴ τὴν φιλοσοφίαν τῆς χριστιανικῆς ζωῆς.
2. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ βαυκαλῶμεν ὅλον τὸν διαθέσιμον χρόνον κρινόντες τὸ ἁμάρτημα ἐκείνων ποῦ παραμελοῦν τὸν συχνὸν ἐκκλησιασμὸν τῶν θὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς ὅσα εἴπωμεν ὡς ἀπορικῶς πρὸς τὴν Β' διόρθωσιν τῆς ἀγγελίας ἐκείνων καὶ θὰ ἐπιβυθισαίμεν εἰς τὸ γεγονός τῆς σημερινῆς ἐορτῆς. Διότι πολλοὶ συμπετέκουν εἰς τὰς ἐορτὰς καὶ ἐνῶ νυνεὶ κρῶν τὰ ὄνομα αὐτῶν, ἀγνοοῦν τὰ γεγονότα ποῦ τὰς καθιέρωσαν. Ἐπὶ παραδείγματι, εἶνα, εἰς ὅλους γνωστόν ὅτι ἡ σημερινὴ ἐορτὴ ὀνομάζεται Ἐπιφάνεια. Ἀλλὰ ποῖα εἶναι ἡ ἐπιφάνεια αὕτη καὶ ἂν πρόκειται περὶ μιᾶς ἢ δύο τοῦ ἀγνοοῦν ἀκόμη καὶ σήμερον. Εἶνα ἡμερὴν ἐντροπῆς καὶ μεγάλης εὐφροσύνης νὰ ἐρτάζωμεν καὶ ἔτος τὴν ἐορτὴν ταύτην καὶ νὰ ἐγνωῶμεν τὸ περιεχόμενον τῆς.

3. Κατ' ἀρχὰς λοιπὸν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναφέρω εἰς τὴν ἀγάπην σας ὅτι δὲν πρόκειται περὶ μιᾶς παραστάσεως τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ περὶ δύο καὶ ἡ μὲν μία εἶναι ἡ σήμερον ἐορταζομένη, ἡ δὲ ἄλλη θὰ συμβῇ ἐνδόξως εἰς τὸ μέλλον κατὰ τὴν συντέλειαν τοῦ κόσμου. Δι' ἐκείτην τὴν δύο, ἥδη ἀκούσατε σήμερον νὰ ἀμελῇ ὁ Παῦλος εἰς τὸν Τίτον καὶ νὰ τοῦ λέγῃ τὰ ἑξῆς: διὰ μὲν τὴν σημερινήν «Ἐπιφάνειαν ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις, ἡ σωτηρία πᾶσι ἀνθρώποις, παροδούσα ἡμᾶς, ἵνα ἀντηρώμεν τὴν ὁσθένειαν καὶ τῆς κορυπτικῆς ἐπιθυμίας, σφραγίσκω καὶ ὁικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι» διὰ δὲ τὴν μέλλουσαν «Προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν Β' ἐπιφάνειαν καὶ ἐπαφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Τίτ. 2, 11-13). Ἀλλὰ καὶ ὁ προφήτης τὰ ἑξῆς εἶπε δι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν: «Ὁ ἥλιος μεταστραφῆσεται εἰς σκοτός, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα πρὶν ἔλθαι τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐσχατὴν» (Ἰακώβ. 3, 31). Ἀλλὰ διὰ ποῖον λόγον δὲν ὀνομάζεται ἐπαφάνεια ἡ ἡμέρα τῆς γεννήσεως αὐτοῦ καὶ ὀνομάζεται βίαι ἡ ἡμέρα τῆς βαπτίσματος, διότι αὕτη εἶναι ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ἐβαπτίσθη καὶ ἠγάσθη τὰ ὅσα. Διὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς ἐορτῆς ταύτης βλοῖ ὁποῦ προσηυθεύσεν ὕδωρ, τὸ τοποθετοῦν εἰς τὴν σάκκον τῶν καὶ τὸ φιλάσσουν. Ἐκτὸς τῆς διάρκειαν τοῦ βίου, διότι σήμερον ἡγιασθήσαν τὰ ὅσα. Καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται, κάλλιστα ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο δὲν ἄλλοιωτο μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον ἔτος καὶ δύο καὶ τρία πολλάκις διατηρεῖται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ πάντοτε προσφάτος τὸ ὕδωρ ποῦ πρὸ ὀλίγου ἐλάσθαι ἐκ τῆς πηγῆς. Ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ ποῖον γεγονός ἡ ἡμέρα αὕτη ὀνομάζεται Ἐπιφάνεια. Ἐπειδὴ δὲν ἔ-

γινε εἰς ὅλους γνωστός ὁ Κύριος ὅταν ἐγεννήθη ἀλλ' ὅταν ἐβαπτίσθη. Διότι ἦτο ἀγνωστός εἰς τοὺς πολλοὺς μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ δι' τὸ ἀγνοοῦσαν οἱ περισσότεροι καὶ δὲν τὸν ἐγνώριζαν ποῖος ἦτο. Ἰωάννης ἀπέστειλε τὸν ἑμπερὶ οὐκ οἶδατε» (Ἰω. 1, 20). Καὶ δὲν εἶναι καθόλου παράδοξον ὅτι τὸν ἠγνόουν οἱ ἄλλοι, τὴν στιγμὴν ποῦ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Βαπτιστὴς δὲν τὸν ἐγνώριζεν μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Διὰ τοῦτο εἶπε: «Καὶ γὰρ ἐγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πνεῦμας με βαπτίσεν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν: Ἐφ' ὃν ὃν ἴδης τὸ Πνεῦμα καταβαίνειν, καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὕτως ἐστίν, ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι ἄνθρωπον» (Ἰω. 1, 33). Ἐκ τούτων εἶναι φανερόν ὅτι δύο εἶναι αἱ ἐμφανίσεις. Ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴπω διὰ τὸ Χριστὸς ἦλθεν διὰ νὰ βαπτισθῇ καὶ εἰ εἶδος ἦτο τὸ βάπτισμα ἐκεῖνο. Διότι πρέπει νὰ γνωρίζομεν καλῶς τὰ περὶ τοῦτου, καθὼς καὶ τὰ περὶ τοῦ ἑτέρου. Καὶ διὰ τὸ δεύτερον τοῦτο εἶνα, ὁ ἄνθρωπος ἀρχικῶς ἔνα ἀπευθύνθη πρὸς τὴν ἀγάπην σας, διότι ἐκ τούτου θὰ κατανοήσωμεν καὶ τὸ ἄλλο.

Υπῆρχεν τὸ ἰουδαϊκὸν βάπτισμα, ποῦ ἐκαθάρζε τὰς σωματικὰς ἀκαθαρσίας καὶ ἐκ τῆς ἀμαρτίας τῆς συνειδήσεως. Διότι ἐάν τις κάποιος ἔπιπεν εἰς τὸ ἁμάρτημα τῆς μοικείας, ἢ ἀπειλόμας κάποιαν ἐλπίδα, ἢ διαέπραττεν οἰανδήποτε ἀναλογον προῆν δὲν τὸν ἀπηλλάσσειν ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας ταύτης. Ἀλλ' ἐάν τις κάποιος ἠγγίζεν ὅσα νεκρῶν ἢ ἐδοκίμαζεν ἀπαινομενέων φαγητῶν ἢ ἐπέστρεφεν ἀπὸ φονικῶν ἢ ἐπληρώσειε λεπτοὶ, ἢ εἰποι καὶ ἐνῶ μέχρι τῆς ἐσπέρας ἦτο ἀκάθαρτος. Ἐπειτα ἐγένετο καθαρός «Λαοσέεται γὰρ τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι καθαρῶς» λέγει, «καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἐσπέρας, καὶ καθαρῶσθαι» (Λευϊτ. 15, 31). Διότι εἰς τὴν πραγματικότητα αὐτὸ δὲν ἦσαν ἀμαρτία οὔτε σωματικὴ ἀκαθαρσία, ὅτι ἐπειδὴ ἦσαν φανερότερον τέλει τοῦ βίου διὰ τοῦ νομοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐκείνη περιεσπόμενον εὐσεβεῖς καὶ τοὺς προηγουμένους προηγουμένους διὰ νὰ εἶναι καταλληλότεροι νὰ ἀσκοληθῶν μὲ τὰ πλέον ὁλόκληρα πράγματα.

3. Τὸ ἰουδαϊκὸν λοιπὸν βάπτισμα δὲν ἐκαθάριζεν ἀμαρτήματα ἀλλὰ μόνο σωματικὰς ἀκαθαρσίας. Ἐνῶ τὸ ἰδικὸν μας δὲν εἶνα, τέτοια ἀλλὰ πολὺ ἀνωτερόν καὶ πλεονέκτητον. Διότι ἀπαλλάσσει ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν, καθαρῶς τὴν ψυχὴν καὶ καρπίζει τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Τὸ βάπτισμα ὅμως τοῦ Ἰωάννου ἦτο παλὶ ἀνωτερόν τοῦ ἰουδαϊκοῦ, ἀλλὰ κατωτέρον τοῦ ἰδικοῦ μας καὶ ὁπότελесе κατὰ κάποιον τρόπον γέφυραν μεταξὺ τῶν δυο βαπτισμάτων διὰ νὰ ὁδηγήσῃ ἀπὸ τοῦ ἰουδαϊκοῦ εἰς τὸ χριστιανικόν. Διότι, ὡς γνωστόν, ἦν ἀπῆλθε εἰς τὴν ἡμερὴν τῶν σωματικῶν καθαρ-

μὴν ἀλλὰ προέτρεπε νὰ ἀπομακρυνῆται ἀπὸ αὐτοῦς καὶ συνεβούλευε μεταστροφὴν ἀπὸ τῆς κακίας εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ θεμελίωσιν τῆς ἐλπίδος πρὸς σωτηρίαν ὅσα εἰς διάφορα βαπτίσματα καὶ καθάρσεις εἰς τὰ ὕδατα, ἀλλ' εἰς τὰ ἀγαθὰ ἔργα. Καὶ δὲν ἔλεγεν πλὴν τὰ ἐνδύματα σοὶ καὶ λούσεις τὸ σῶμα σου καὶ θὰ εἶσαι καθαρὸς, ἀλλὰ τί «Πολλοὶ καὶ καρπὸν ἔχον τῆς μετανοίας» (Ματθ 3, 8). Καὶ κατὰ τοῦτο ἦτο ἀνάγκη περὶ τοῦ ἱουδαϊκοῦ καὶ κατώτερον τοῦ ἱδικοῦ μας, ἐπειδὴ τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου δὲν παρέχον οὔτε τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, οὔτε ἠμποροῦσε νὰ παράσχω τὴν συνχωρησὶν τῶν ἁμαρτιῶν. Παρεκίνει λοιπὸν εἰς μετάνοιαν. Ἐὰν δὲν εἶκε τὴν ἐξουσίαν νὰ συνχωρῇ ἁμαρτίας δι' αὐτοῦ καὶ, ἔλεγεν «Ἐγὼ μὲν ὕδατος βαπτίζω ἐν ὕδατι· ἐκεῖνος δὲ ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι, ἀνὴρ καὶ πνεῦμα» (Ματθ 3, 11). Εἶναι φανερόν· ὅτι αὐτὸς δὲν ἐβάπτιζε διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἀλλὰ τί σημαίνει, «Ἐν Πνεύματι ἀνὴρ καὶ πνεῦμα»;

Εὐαγγελιστὴν τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην κατὰ τὴν ὁποίαν εἶδαν οἱ Ἀποστόλοι νὰ ὁμιλοῦνται γλώσσα πρὸς καὶ νὰ καὶ κηρύττειν, εἰς ἕνα ἑκάστην ἐξ αὐτῶν 37. Ἀ' Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου εἶναι φανερόν· ὅτι τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου ἦτο ἀτελὲς καὶ δὲν παρέχετο τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, οὔτε συνχωρεῖ τὰς ἁμαρτίας. Διὸ ἦσαν ὁ Παῦλος συνήνητο καὶ ὑπομένοντες αὐτῶν τοὺς εἶπεν «Ἐν Πνεύμα ἀγνοεῖτε ἐλπίδα». Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν· Ἀλλὰ οὐδε εἰ Πνεῦμα ἀγνοεῖτε, ὅπως ἠκούσαμεν. Εἰπὲν τε πρὸς αὐτούς· Εἰς τί οὐκ ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ εἶπον· Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. Εἶπε δὲ Παῦλος· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετάνοιαν.

Πράξ. 19, 2-4, μετάνοιαν λοιπὸν καὶ ὅχι συγκληρονομίαν. Καὶ ποῖος ἦν ὁ σκοπὸς τοῦ βαπτίσματος τούτου; «Τὸ λαλῶ λέγων· Ἐκ τῶν ἐρχομένων. Ὡς μετ' αὐτὸν ἵνα πιστευώσιν, τοῦτ' ἔστιν, εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν. Καὶ ἠκούσαντες ἐβάπτισθησαν ἐν τῷ ὕδατι ἐν χειρὶ τοῦ Πνεύματος τὸ ἄνω ἐν αὐτοῖς». Πράξ. 19, 4-6. Εἶδες λοιπὸν ὅτι τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου δὲν ἦτο τέλειον. Διὸς ἂν ἦτο τέλειον, δὲν θὰ ἐβάπτιζεν αὐτοὺς ἐξ ἄρχης ὁ Παῦλος καὶ δὲν θὰ ἀπέθετε τὰς χειρὰς τοὺς ἐπ' αὐτοῖς. Ἀλλὰ πῶς οἱ ὑποφωτισμένοι τούτων τῶν πράξεων διεδάκμασε τὴν ἀνωτερότητα τοῦ ἀποσταλικοῦ βαπτίσματος καὶ ὅτι τὸ ἄλλο βάπτισμα ἦτο πολὺ κατώτερον τούτου.

Ἐξ ὅλων τῶν ἡμερῶν ἔχουμεν πληροφορηθῆναι τὴν ἀποφασιστικὴν βαπτισμάτων. Ἦντο ἀνάγκη διὰ νὰ ἐπιδώμεν διαστεινῶς τὸ βάπτισμα τὸ ἀποσταλικὸν καὶ τοῖς ἁγίοις ἐκείνοις ἐδιδόθη διὰ

βαπτίσαντες δὲν ἐδέχθη οὔτε το ἱουδαϊκὸν βάπτισμα οὔτε ὅμως καὶ τὸ νεώτερον τὸ ἱδικόν μας, διότι δὲν εἶκεν ἀνάγκην συγκληρονομίας τῶν ἁμαρτιῶν ἐφ' ὅσον ἦτο ἀνομιώρητος. Διὸς ἡ Γραφὴ λέγει «Ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ» (Α' Πέτρ. 2, 22) καὶ πάλιν, «Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχκει με περὶ ἁμαρτίας» (Ἰω. 8, 46). Οὔτε ἔλεγετο ὁ ἅγιος Πνεῦμα ἐκ τοῦ σώματος ἐκείνου. Διὸς πῶς τοῦτο θὰ ἦτο δυνατόν, ἀποῦ ἐγεννήθη δι' ἁγίου Πνεύματος. Ἀποῦ λοιπὸν τὸ σῶμα ἐκεῖνο δὲν ἐσπερίετο ἁγίος Πνεύματος καὶ δὲν ἦτο ἡμεῖς οὐκ ἐκ ἁμαρτίας, διὰ ποῖον λόγον ἐβαπτίσθη;

Προηγουμένως ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθομεν ποῖον βάπτισμα ἐδέχθη καὶ τότε θὰ κατανοήσωμεν σαφέστερον τὸ ζήτημα τοῦτο. Ποῖον βάπτισμα ἐδέχθη λοιπὸν; Οὔτε τὸ ἱουδαϊκόν οὔτε τὸ δικόν μας, ἀλλὰ τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου. Διὰ ποῖον λόγον; Διὰ νὰ μὴ εἶκε ἐκ τοῦ εἰδούς τοι βαπτισματος, ὅτι δὲν ἐβαπτίσθη διὰ τῆς ἁμαρτίας, οὔτε διότι εἶκεν ὁ ἀνάγκη τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Διὸς τὸ βάπτισμα ἐκεῖνο οὐκ ἦν εἰς τὴν ἀρετὴν μὲ τὴν ἀρετὴν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τὴν κορήνην τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καθὼς ἔδει ἀπεδεικνύμεν. Καὶ διὸ δὲν καθυστεροῦντες εἰς τὸν Ἰερδάνην οὔτε διὰ συγκληρονομίας ἁμαρτιῶν οὔτε διὰ τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἶναι φανερόν ἐκ τῶν ἀνωτέρων. Ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἡ νύμφη κανεῖς ἐξ ἐκείνων ποῦ ἦσαν τότε παρόντες. Ἐστὶν προσεγγίσειν διὰ νὰ λάβῃ τὸ βάπτισμα μετάνοιαν καθὼς οἱ ἄλλοι ἠκούσαν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ Ἰωάννης διεκρίνην τὸ τοῦτο ἄνδρος δηλαδὴ, καὶ ἔλεγεν εἰς τοὺς ἄλλους «Ποῖος ἐστὶν καρπὸν ἔχον τῆς μετανοίας» (Ματθ 3, 8). ἠκούσε τί τοῦ εἶπεν «Ἐνὶ χρεῖαν ἔχει· πᾶσι οὖν βαπτίσθη καὶ οἱ ἔρχοντες πρὸς με» (Ματθ 3, 14). Καὶ ἔλεγε τοῦτο διὰ νὰ καταδείξῃ ὅτι δὲν προσεγγίσειν εἰς αὐτὸν διὰ τὴν ἰσχυρὴν λόγον ποῦ τὸν ἐπληροῦσαν τὸ πλῆθος καὶ ὅτι διαφέρει τὸς τὸν βάπτισμα οὐκ ἔχον ἦτο πολὺ μεγαλύτερος καὶ ἀσυγκρίτως καθαρότερος καὶ αὐτοῦ τοῦ βαπτίσματος. Διὰ ποῖον λοιπὸν λόγον ἐβάπτιζεν ἐφ' ὅσον οὔτε διὰ μετάνοιαν οὔτε διὰ συνχωρησὶν ἁμαρτιῶν, ἀλλ' οὔτε καὶ διὰ νὰ δεχθῇ τὴν χάριν; 372 Α' τοῦ ἁγίου Γενάρματος μετέβαινε πρὸς τῆσιν, διὰ τοῦ ἁγίου λόγου· ὁ ἅγιος εἶναι αὐτὸς διὰ τὸν ὁποῖον ὁμιλεῖ ὁ μαθητὴς καὶ ὁ ἄλλος αὐτὸς τὸν ὁποῖον ὁ ἅγιος ἀνέφερεν εἰς τὸν Ἰωάννην. Ποῖον λοιπὸν αἶψαν ἀνέφερεν ὁ Ἰωάννης, καὶ πῶς τὸ βάπτισμα τούτου; Διὰ νὰ γίνῃ εἰς τοῦτο πολλοὺς ἐννοεῖται καθὼς ἔλεγεν καὶ ὁ Παῦλος ὅτι «Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετάνοιαν εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτοῦ ἵνα πιστεύωσιν» (Πράξ. 19, 4). Τούτου ἐπὶ τὴν ἐπεὶ

τοῦ βαπτισμοῦ. Δίδω τὸ νὰ περιέχεται, ὅφ' ἐνὸς τὴν σκιαν τοῦ καθενὸς καί, προσερχόμενος εἰς τὰς θύρας, νὰ καλῇ ἔξω τοὺς ἐνοίκους καὶ κρατῶν ἀπὸ τὸ κέρι τὸν Χριστὸν νὰ λέγῃ ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, θὰ ἔκρινε ὑποπτον τὴν μαρτυρίαν καὶ τὸ ἔργον τοῦ πολλοῦ κοπιῶδες Ἄφ' ἑτέρου, ἐάν ἀφού τὸν ἐλόμεινε μετ' αὐτοῦ, εἰσέρχεται εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ τὸν ἐπέδεικνε καὶ Β τοῦτο καὶ ἀνάλογον τρόπον θὰ ἑκάστα παρομοίως ὑποπτον τὴν μαρτυρίαν. Ἀλλὰ το νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος διὰ νὰ βαπτισθῇ τὴν σιγῶν, ποῦ ἄλλος ὁ λαὸς κάθε πόλεως ἐξεκύθη εἰς τὸν Ἰορδάνην καὶ παρέργε κοντὰ εἰς τὰς θύρας τοῦ ποταμοῦ, καὶ νὰ δεχθῇ τὴν ἀνάσθεν ἀναγγέλλων διὰ τῆς φωνῆς τοῦ Πατρὸς καὶ διὰ τῆς ἐπαγγελτικῆς τοῦ ἀνίου. Πνεύματος ἐν μορφῇ περιστορέας τοῦτο συνέβαλε ὥστε νὰ μὴ θεωρηθῇ ὑποπτος ἡ περ' αὐτοῦ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου. Διὰ τοῦτο λέγει «Κάνω οὐκ ἔδειν αὐτόν» (Ἰω. 1, 31) καὶ καθιστὸν ἀξίωστον τὴν μαρτυρίαν του. Ἐπειδὴ λοιπὸν C ἦσαν μεταξὺ των συγγενεῖς κατὰ σάρκα. Ἰδοὺ γὰρ Ἐλισάβετ ἡ συγγενὴς σου, καὶ αὐτὴ συνειληφύσα Ἰωάνν (Λουκ. 1, 36) λέγει ὁ ἀγγελὸς εἰς τὴν Μαρίαν διὰ τὴν μητέρα τοῦ Ἰωάννου καὶ ἐφ' ὅσον ἦσαν συγγενεῖς αἱ μητέρες εἶναι φανερόν ὅτι ἦσαν καὶ τὰ τέκνα. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἦσαν συγγενεῖς καὶ διὰ νὰ μὴ φανῇ ὅτι ὁ Ἰωάννης, ἐξ αἰτίας τῆς συγγενείας ἐμαρτύρει ὅτι ἦτο ὁ Χριστός, ἡ χάρις τοῦ ἀνίου Πνεύματος ἐπρόνοησε ὥστε νὰ διέλθῃ ὁ Ἰωάννης ὅλην τὴν προηγουμένην τοῦ ἡλικίαν εἰς τὴν ἐρημίαν διὰ νὰ μὴ νομισθῇ ὅτι αἰτία τῆς μαρτυρίας ταύτης ἦτο ἡ φιλία ἢ κάποιος ἄλλος ἁριστὸς ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐπιληροφόρηθη ἐκ τοῦ Θεοῦ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κἀννοε αὐτὸν γνωστὸν εἰς πάντας. Διὰ τοῦτο λέγει «Κάνω οὐκ ἔδειν αὐτόν». Ἐκ ποίου λοιπὸν τὸν ἐμαθεῖς «Ὁ πέμψας με» λέγει, «βαπτίζειν D ἐν ὕδατι ἐκεῖνος μοι εἶπεν» Πι σοὶ εἶπεν «Ἐφ' ὃν δὲ ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαίνειν ὡσεὶ περιστορῶν καὶ μένει ἐπ' αὐτόν, σὺ δὲ εἶπεν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι ἁγίῳ» (Ἰω. 1, 33). Ἐλέγεις ὅτι ἀκριβὲς δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἦλθε τὸ ἄγιον Πνεῦμα ὅχι ὡς κατερχόμενον τότε διὰ πρώτην φοράν ἀλλὰ διὰ νὰ καταδείξῃ ἐκεῖνον περὶ τοῦ οποίου ἐκήρυξαν οἱ προφῆται, καὶ διὰ τῆς πησιεύσεως τῆς περιστορῆς ὡσὺν διὰ δακτύλου νὰ καταστήσῃ εἰς πάντας γνωστὸν αὐτὸν. Αὐτὸς λοιπὸν εἶπεν ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον προσήλθεν εἰς τὸ βάπτισμα. Ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλην αἰτίαν τὴν ὁποῖαν ἀναφέρει, ὁ ἴδιος Ποῖα λοιπὸν εἶναι αὕτη, «Ὅταν ὁ Ἰωάννης εἶπεν, «Ἐγὼ κρίναν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ αὐ ἐρχετο εἰς με» αὐτοῦ ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν «Ἄφες ἔρτι, οὕτω γὰρ πρέπει ἔστι ἡμῖν πληροῦσαι πᾶσαν δικαιοσύνην» Ματθ. 3, 14-15. Εἰ

δες εὐνοησάνην δούλου, Εἶδες ταπεινωσάνην Κυρίου, Καὶ τί σημαίνει το, «Πληροῦσαι πᾶσαν δικαιοσύνην», Δικαιοσύνη ὀνομάζεται ἡ τήρησις ὅλων τῶν ἐντολῶν ὅπως δὲαν λέγῃ «Ἦσαν ἀμφότεροι δίκαιοι πορευόμενοι ἐν ταῖς ἐντολαῖς τοῦ Κυρίου ἡμετέρας» (Λουκ. 1, 8). Ἐπειδὴ λοιπὸν ἔπρεπε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ τηροῦσαν τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἀλλ' οὐδεὶς τὰς ἐτήρησεν ὅτε τὰς ἐπήρμασεν ἦλθεν ὁ Κόσμος καὶ τὰς ἐτήρησεν.

4. Καὶ ποῖαν δικαιοσύνην ἐκπληρῶει, λέγει μετὰ τὸ νὰ βαπτισθῇ. Μήπως ἦτο δικαιοσύνη τὸ ὅτι ἐπεισθῇ νὰ βαπτισθῇ ὑπὸ τοῦ προφήτου. Καθὼς δηλαδὴ 373 Α' ἐπεδύληθ' εἰς περιτομήν, καὶ προσέφερε θυσίαν καὶ ἐτήρησε τὴν ἁγίαν τοῦ σαββάτου καὶ συμμετέσχεον εἰς τὰς ἰουδαϊκὰς ἐορτὰς καὶ τὸν ἴδιον τρόπον προσέθεσε καὶ τοῦτο ποῦ ὑπελείπεται, δηλαδὴ ἐπεισθῇ νὰ βαπτισθῇ ὑπὸ τοῦ προφήτου. Τὸ ὅτι ἦτο θέλημα Θεοῦ νὰ βαπτίζωνται τότε ἄλλοι, ἄκουσε τὸ λέγει ὁ Ἰωάννης «Ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι» (Ἰω. 1, 33) καὶ ὁ Χριστὸς ὅλιν «Οἱ τελῶναι καὶ ὁ ἄλλος ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου» οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς ἠρέτσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ μὴ βαπτισθῆν ἐξ ὑπ' αὐτοῦ. Λουκ. 7, 29-30. Ἐάν λοιπὸν ὁποῦτε δὲ δικαιοσύνην ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸν Θεόν καὶ ὁ Θεὸς ἔστειλε τὸν Ἰωάννην διὰ νὰ βαπτίσῃ τοὺς ἀνθρώπους, ὁ Χριστὸς ἐτήρησε καὶ αὐτὸ μὲν μετὰ B ὅλα ὅσα ἐπαβάλλει ὁ μουσικὸς νόμος. Ἀν' ὑποθέσωμεν λοιπὸν πως αἱ ἐντολαὶ τοῦ μουσικῶν νόμου ἀντιστοιχοῦν εἰς διακόσια ἑννῶντα. Τὸ κρῖος τοῦτο ἔπρεπε νὰ καταβάλλωμεν. Δὲν τὸ κατεβάλλωμεν. Ἐκείθα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ θανάτου ὡς ὑπεύθυνον, διὰ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. Ὅταν ἦλθεν ὁ Χριστὸς καὶ ἰδὼς εἶπεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ θανάτου, ἐτήρησε τὸ κρῖος ἐξέμνησε τὴν ἀπειλήν καὶ ἤλεθ' ὅπως αὐτοῦ ποῦ δὲν εἶχαν νὰ πληρῶσιν. Διὰ τοῦτο δὲν εἶπε Πρέπει νὰ κάμω τοῦτο καὶ ἐκεῖνος ἀλλὰ ἐκπληρώσω, πᾶσαν δικαιοσύνην. Ματθ. 3, 15. Εἰρήναι ἔγωγ ὁ Κρῖος λέγει ποῦ ἔχω νὰ πληρῶσω δι' ἐκεῖνον ποῦ δὲν ἔχουν. Αὕτη εἶναι ἡ αἰτία τοῦ βαπτισματος διὰ νὰ καταστῇ φανερόν ὅτι ἐτήρησεν ὅλον τὸν νόμον, αὕτη εἶναι ἡ αἰτία καὶ ἡ βλήτη ποῦ ἀνέφερε προηγουμένως. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἄγιον Πνεῦμα καὶ ἐδῆ ὡσὺν περιστορῶν. Διότι ὅπου νινετα καταλλαγὴ μετὰ τὸν Θεόν ἐκεῖ ἐμφανίζεται καὶ περιστορῶν. Καὶ πράγματι ἦλθε καὶ ἐκάρησεν ἐπ' αὐτὴν κριτικὸν τοῦ Νῦνε φέρουσα κλάδον ἀλαίας ὡς σύμβολον τῆς φιλονηρωσίας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀπαλλαγῆς ἐκ τοῦ κατακλινοῦ. Καὶ τώρα καὶ μορφήν ὅχι δὲ ἐν οὐρασί, περιστορῶν (διότι μὲντα ὀρθῶς νὰ γυμνάζωμεν ταῦτα ἐρχεται τὸ ἄγιον Πνεῦ

λους τῆς θείας εὐχαριστίας ἀποχωρῶν. Διότι ἐάν ἐκείνοι δὲν ἐφρευγν δαί θα ἐγένετο προδότης· ἐάν δὲν ἐγκατέλειπε τοὺς συμμαθητάς του δὲν θα ἐκατεστρέφετο· ἐάν δὲν ἀπεχωρήετο ἐκ τῆς πεινῆς δὲν θα τὸν εὖροκε μόνον ὁ Λόγος καὶ δὲν θα τὸν κατέτρωγεν· ἐάν δὲν ἀπεμακρύνετο ἐκ τοῦ κομιένου δὲν θα κατεπαράσσετο ὑπὸ τῶν θηρίων. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐκεῖνος ἠκολούθησε τοὺς Ἰουδαίους, ἐνῷ αὐτοὶ ἀφοῦ μετὰ τοὺς Κυριοὺς ὑψίστους τὸν Θεὸν ἔφηναν βλέπειν ὅτι ἡ τελειότης μετὰ τὴν θείαν εὐχαριστίαν προσεικὴ γίνε· τὰ συμφύτως πρὸς τὸν τύπον ἐκείνης.

Καὶ ἰωάννα ἀναπηροῦ μὲν ἀκατανοήτως ταῦτα καὶ διὰ συλλογισμῶν μὲν φόβον τῆς τιμωρίας ποῦ ἐπιβάλλεται· Β. διὰ τὸ ἀμάρτημα τοῦτο. Αὐτὸς σοφὸς προσφέρει τὸ σῶμα τοῦ διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ οἱ οὗτε μὲν λόγους τοῦ ἀνταποδίδει τὴν ὀφειλὴν οὗτε τὴν εὐχαριστίαν διὰ ὅσα ἔλαβες, ἀλλ' ὅταν ἀπαλαμδαίης ὀλιγῆς τροφῆς προσευχεσθαι μετὰ τὸ φανερὸν δταν ἡμῶς μετέλθῃς εἰς πνευματικὴν τράπεζαν, ἀνσπεραν καὶ σπης ορατῆς καὶ ἀοράτου δημιουργίας, ἐνῷ εἶσαι ἄνθρωπος ἐξ ἐυτελοῦς φύσεως δὲν ἀπαιτεῖς τὴν εὐχαριστίαν μὲν λόγους καὶ ἔργα. Αὐτὰ δὲν ἠδύρουν τὴν μεγαλυτέραν τιμωρίαν. Καὶ δὲν τὰ ἀναφέρω, οὗτε διὰ τὸ ἐπιδεῖξαι ὅτι οὗτε καὶ διὰ τὸ προσκαλεῖν θορυβὸν καὶ τὸ κραυγάζειν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐνθυμεῖσθε τὰ λόγια αὐτῶν τὴν κατάλληλον σιγήν καὶ τὸ ἐπιδεικνύειν τὴν ἀπαυσιμένην καλὴν διαγωγήν. Εἴ ναι καὶ λέγονται μυστήρια καὶ ὅπου τελούνται μυστήρια ἀπαιτεῖται ἡ σιωπὴ. Μὲ πολλὴν λοιπὴν ἡσυχίαν μὲ πολλὴν τάξιν μὲ τὴν ἀπαιτούμενην εὐλάβειαν θεὸς λάβαρεν μέρος εἰς τὴν ἱερὴν ταύτην θύσαν διὰ τὸν κερδισμένον περισπασμὸν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ ἀνάπλην τὴν καθαρὰν τὴν ψυχὴν μὲν καὶ τὸ ἀπολαύωμεν τὸ αἰώνιον ὄναρ. Καὶ εἶπε ὁ λόγος ταῦτα καὶ ἐπιτύχουμεν διὰ τῆς χάριτος καὶ τῆς φιλευσπλαχίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν ὅπου καὶ οἱ Πατέρες καὶ οἱ ἅγιοι Πνεύματος ἀνέκεινται ἡ δόξα καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ παρουσία καὶ ἡ παρουσία τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εἰς τὴν προαφίαν τοῦ Ἰωάννα Α'

ΚΑΙ Εἰς τὴν ΠΑΣΧΑ ΚΑΙ Εἰς τὴν ΠΑΡΑΔΟΣΙΝ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ Εἰς τὴν ΟΤΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΜΕΘΑ ΜΗΤΕΣΙΕΛΟΙ ΕΣΤΑΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΝ ΠΕΝΗΤΗΝ

Α. Εἶναι ἀνάγκη ἐν ὀλίγοις σήμερον νὰ ἀπευθυνθῶ εἰς ἡν ἀγάπην σας καὶ νὰ εἶπω ὀλίγα, ὅχι διότι οὐδὲν κοινὸν ἔχει μετὰ ὑμᾶς, ἀλλὰ διότι ἐνταῦθα τὸν ἄνθρωπον νὰ εὐρεθῇ ἄλλη πόλις, πλὴν νὰ ἐπιθυμῇ τὸν ἄνθρωπον τὴν ἀκρόασιν λόγων μὲν νευματικῶν περιεχόμενον. Δὲν θὰ εἴπωμεν λοιπὸν ἐνέκα τούτου ὀλίγα ἐπειδὴ δισπάζομεν δηλοδὴ νὰ οὐδὲν κοινὸν ἔχει μετὰ ὑμᾶς, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶναι σοβαρὰ σήμερον ἡ αἰτία τῆς συνειδήσεως. Διότι βλέπω πολλοὺς τῶν πιστῶν νὰ ἐπεινύνται νὰ κοινωσῶσιν τῶν ἀκράντων μυστηρίων. Διὰ τὸ μὴ ἀπολέσθαι λοιπὸν οὗτε ἐκείνην ἀλλ' οὗτε καὶ αὐτὴν τὴν τράπεζαν εἶναι ἡ ἀνάγκη νὰ προσαρμόσωμεν ἀνάλογως καὶ τὴν νευματικὴν μὲν προσφορὰν διὰ τὸ ἔχητε κέρδος καὶ 277 Α. ἡν ἡμῶν καὶ ἐξ ἐκείνης ἀφοῦ λάβετε πνευματικὰ ἐφόδια καὶ ἐκ τῆς ὀμιλίας μου. Ἔτσι νὰ ἀναχωρήσητε καὶ μὲ φόβον καὶ τρόπον καὶ ἀνάλογον εὐλάβειαν νὰ προσέλθῃτε εἰς ἡν ὑπερὸν καὶ φρικτὴν κοινωσίαν.

Σήμερον ἀγαπῶμαι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς παρεδόθη εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Διότι τὴν ἐσπέραν ποῦ ἀποδόθηκεν παρελάβον μὲν τὴν καὶ ἐπὶ τὴν οἱ Ἰουδαῖοι. Μὴ γινώσκοντες ὅμως σκυθῶντες ὅταν ἀκούσῃς διὰ παρεδόθη ὁ Ἰησοῦς, ἀλλὰ μᾶλλον οὐκ ἐβρίσκατε καὶ κλάψατε πικρῶς, ὅχι διὰ τὸν παρεδόθη Ἰησοῦν, ἀλλὰ διὰ τὸν προδότην Ἰουδαν. Διὰ τὴν ἀκρίβειαν μὲ τὴν παράδοσιν τοῦ ἔσωσε τὸν κόσμον ἐνῷ αὐτὸς διὰ τῆς προδόσεως τοῦ ἔκαψε τὴν ψυχὴν τοῦ. Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἀποδοθήναι καὶ ὅτι ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς τοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, αὐτὸς δὲ ἀφοῦ ἐπαρόδοσεν εἰς τὸν οὐρανόν, ὅτι νὰ ἀναμνήνῃ τῆς ἐπερχομένης τιμωρίας διὰ αὐτὸν λοιπὸν κλάψατε καὶ στέναξε διὰ αὐτὸν εἰς πένθημα δάκρυα εἶπε δὲ καὶ ὁ Κύριος μοι ἐδοκίμασε δι' αὐτὸν εἶπον γὰρ αὐτὸν λέγει ἐπαράκλησεν καὶ εἶπεν. Εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει μετὰ (Λουκ. 23, 21). Πόσον μενάλῃ εἶναι ἡ ἐβρίσκασις τοῦ Κυρίου. Εἰκὼν ποῦ προδίδεται ὑποφέρει διὰ τὸν προδότην τοῦ ἔσωσε γὰρ αὐτὸν ἐπαράκλησεν λέγει καὶ εἶπεν. Εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει μετὰ διὰ τὸν λόγον ἐπενεπαρμήθη. Διὰ τὸν ἔφηται οἱ χρόνους καὶ τὴν σπορὴν τοῦ καὶ νὰ μὴς διδάξῃ ὅτι γενναῖος εἶναι σωτὴρ νὰ θρηνώμεν ὅχι ἐκείνους ποῦ ὁ-

ποφέρει, χωρίς αἴτιαν ἄλλ' ἐκείνων που κάμνει τὸ κακὸν Ὁ Δεῦτε τοῦτο εἶναι κερρότερον ἀπὸ ἐκεῖνο, καὶ μᾶλλον ἐκεῖνο δὲν εἶναι κακὸν δηλαδὴ δὲ νὰ πάθῃ κάποιος κακὸν ἄλλὰ κακὸν εἶναι νὰ διαπράξῃ κακὴς τὸ κακὸν Διότι τὸ νὰ υποφέρωμεν ἀποτελεῖ αἰτίαν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν τὸ νὰ τὸ διαπράξωμεν ὅμως γίνεται αἰτία νὰ πάμμε εἰς τὴν κόλασιν καὶ νὰ τιμωρηθώμεν Διότι λέγει «Μακάριοι οἱ δεδωγμένοι ἔνεκεν δικαιοσύνης ὅτι αὐτῶν ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» Ματθ 5, 10 Βλέπετε παῖς τὸ νὰ υποφέρῃς ἔχει ὡς ἀποσβῆν καὶ ἐπαύλιν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν Ἀκούσε καὶ κατὰ ποῖον τρόπον ἐπιφέρει τὴν τιμωρίαν καὶ τὴν κόλασιν ἢ κακὴ προίξις Ὅταν δηλαδὴ ὁ Παῦλος λέγει περὶ τῶν Ιουδαίων ὅτι «Τὸν Κύριον ἀπέκτειναν καὶ τοὺς μαρτύρους ἐδίωξαν» Α' Θεσσα 2, 15 προσέθεται «Ὡν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν» (Β' Κορ. 1, 15) Ἐίδες πῶς κερδίζουν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν αὐτοὶ ποὺ δικάζονται, καὶ πῶς ἐπιστρέφουν ἐπ' αὐτοὺς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ αὐτοὶ ποὺ δικάζουν Ὁ Ἐλεγχθεὶς δὲ αὐτὰ τώρα ἔχει τυχαίως, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἀρνηζώμεθα κατὰ τὴν ἐκθρόν, μᾶλλον δὲ νὰ τοῦτε λυτῶμεθα νὰ θρηνηθῶμεν καὶ νὰ σὺ πάσχωμεν δι' αὐτοὺς διότι ἐκεῖνοι εἶναι ποὺ υποφέρουν, δηλαδὴ αὐτοὶ ποὺ μὲς μισοῦν Ἄν ἔτσι προετοιμασθῶμεν τὴν ψυχὴν καὶ θὰ δι νηθώμεν νὰ προσευχώμεθα καὶ δι' αὐτοὺς ἀκούη Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἀκριβὲς σήμερον διὰ τετάρτην κατὰ τὸν ἡμέραν πᾶς ὁμολοῖ ἀναφερόμενος εἰς τὴν προσευκὴν ὑπὲρ τῶν ἐκθρῶν διὰ νὰ καποσθῇ μονιμώτερον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διδασκαλίας καὶ ἐνπεδωθῇ διὰ τῆς συνεκτικῆς στρατηγίας Διὰ τοῦτο ἐπιμένω εἰς τοὺς λόγους διὰ νὰ κάμω νὰ ὑποχωρήσῃ τὸ σπύσθημα τῆς ὀργῆς καὶ νὰ κατέλθῃ ὁ πυρετός ὥστε νὰ εἶναι ἀπληλαγμένοις ὁμοῦς ἐκεῖνος ποὺ προσέρχεται νὰ προσεχθῇ Διότι καὶ ὁ Χριστὸς ἔχει μόνον ὑπὲρ τῶν ἐκθρῶν συνεβοῦλευσεν ταῦτα ἀλλὰ καὶ ὁ ἡμᾶς ποὺ συγκυροῦμεν τὰ ἁμαρτήματα ἐκείνων Διότι περὶ πόσῳ ἁμαρτάνομεν εἰς τὴν ὀργὴν ὅταν σιγῶν μὲς εἰς τοὺς ἐκθρῶν σου τὴν ὀργὴν ὅταν ἀπεκρίνῃ ὅπως κανεῖς πῶς λαμβάνω περὶ ὅσῳ ἁμαρτάνω εἰς τὸν ἐκθρῶν καὶ τὰ ἁμαρτήματα τοῦ συγκυροῦντος τὰ ἔναντι τοῦ Κυρίου πορπατοῦ κατὰ σου Ἐκεῖνα εἶνα ὁθεραπεία καὶ ἀσυγχωρητά 378 Ἀνὼς αὐτὰ παρέκκλιν παλλὰς ἐλπίδας παρηγορίας καὶ συγγνώμης Ἀκούσε ἐπὶ παραδείγματι τὸν Ηλὶ που ἔλεγε ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ «Ἐάν ἁμαρτάνων ἁμάρτη ἀνθρώπος εἰς τὴν θλίψιν καὶ προσεύχεται περὶ αὐτοῦ ἔάν δὲ εἰς Θεὸν ὁ ἁμάρτη τις προσεύχεται περὶ αὐτοῦ Α' Βασ 2, 25 Συνεπὺς ἐκεῖν» τὸ τραῦμα αὐτὸ διὰ τῆς προσευκῆς θεραπεύεται

εὐκόλως Διὰ τῆς προσευκῆς λοιπὸν δὲν θεραπεύεται ἀλλὰ διὰ τῆς συγκυρώσεως τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ πλησίον ἐξαφανίζονται Διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς τὰς πρὸς τὸν Θεὸν ἁμαρτίας ἀνόμωσε μυσία τάλαντα ἐνῷ τὰς πρὸς τὸν πλησίον ἑκατὸν δηνάρια Χάρισε λοιπὸν ἑκατὸν δηνάρια, διὰ νὰ σοὺ χαρισθῶν μύρια τάλαντα

2 Ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν προσευκὴν ὑπὲρ τῶν ἐκθρῶν ἀρκετὰ εἶπαμεν Καὶ ἐάν νομίζετε ὅτι πρέπει, ὅς ἀναγλῶμεν εἰς τὴν περὶ τῆς προσευκῆς ὁμιλίαν καὶ ὅς ἴδωμεν πῶς παρεδόθη ὁ Κυριὸς μας εἰς τοὺς Ιουδαίους «Τότε πορευθεὶς εἰς τὴν δάσκαλ, Ἰούδας ὁ λεγόμενος Ἰσκαριώτης πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς εἶπε Ὑ θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ὑμῖν παραδωσω αὐτόν» Ματθ 26, 14 15 Καὶ φαίνεται, ὅτι οἱ λόγοι εἶναι, σαφεῖς καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ὑπονοοῦν Ἄν ὅμως κάποιος ἐξετάσῃ ἐπισταμένως μίαν πρὸς μίαν τὰς λέξεων, θὰ διαπιστώσῃ πολλὰ σπουδαῖα καὶ πολὺ βάθος εἰς τὰ νοήματα Καὶ ἀρκετὰ ὁ κωδικὸς Διότι δὲν ἀναφέρει τυχαίως ὁ εὐαγγελιστὴς Ὑπειδὴ δὲν εἶπεν ὁπλῶς «πορευθεὶς» ἀλλὰ προσέθετε τὸ «Τότε πορευθεὶς» «Τότε» Πῶς μοι, πό-
τε καὶ διὰ ποῖον λόγον ἐπιστημαίνει τὸν χρόνον τὴν θέλει νὰ μοι εἰδῇ διότι τὸ «Τότε» δὲν λέγεται τυχαίως ἐπειδὴ πράγματι ὁμιλεῖ κατόπιν φωτισμοῦ τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ δὲν ὁμιλεῖ ἀπλῶς καὶ τυχαίως Τί σημαίνει λοιπὸν τὸ «Τότε» Ἡρὸς τῆς στιγμῆς ἐκείνης πρὸς τῆς ὥρας αὐτῆς ἐπληρώσεως μίαν πόρνην, ποὺ ἐκράτεε δοκεῖον ἐξ ἀλαβάστρου πλήρες μύρου καὶ τὸ ἔχον ὅλο εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Κυρίου Ὑπέθετε ἰδι-
αίτην περιποίησιν, πολλὴν πίστην, πολλὴν ὑπακοὴν καὶ εὐ-
λάβειαν Ἠλλάς ἐζωὴν καὶ ἐγινε καλυτέρα καὶ φρονιμώτε-
ρα Καὶ ἀκριβὲς ἔταν ἡ πόρνη μετενοεῖ διότι κατεφίλει τὸν Κύριον τότε ἐπιδόθηκε τὸν διδάσκαλον δὲ μαθητὴς Διὰ τοῦτο εἶπε «Τότε», διὰ νὰ μὴ κατηνορήσῃ δι' ἀδυναμίαν Ὁ τὸν διδάσκαλον ἦταν ὡς τὸν μαθητὴν τοι νὰ τὸν προδίδῃ Διό-
τι πόσῳ μεγάλῃ ἦταν ἡ δύναμις τοῦ διδάσκαλου ὥστε νὰ
πειθῇ νὰ τὸν ἀκολουθοῦν ἀκριβῶς καὶ πόρνην

Ὅτι ἔλεγε ὅπως κάποιος, διὰτι λοιπὸν δὲν ἐπέτυχε νὰ κερ-
δίῃ τὸν μαθητὴν τοι αὐτὸς ποὺ εἶχε τὴν δύναμιν νὰ μεταστρέ-
φῃ τὰς πόρναις καὶ νὰ τὰς κάμῃ νὰ τοὺς ἀκολουθοῦν, εἶχε τὴν
δύναμιν νὰ κερδίῃ τὸν μαθητὴν ἀλλὰ δὲν ἐπέθετο νὰ τὸν
μεταβάλλῃ ἀναγκαστικῶς εἰς καλὸν οὔτε διαίτης νὰ τὸν προ-
σελκύσῃ πληροῖον τοι «Τότε πορευθεὶς» Καὶ τὸ «πορευθεὶς»
αὐτὸ δὲν σπεύδεται κάποιας σημασίας Διότι δὲν ἐκλήθη ὑπὸ
τῶν ἀρχιερέων οὔτε ὑπεκρεμῶν ἢ ἡναγκάσθη, ἀλλὰ ὁ ἴδιος
ἄρ' ἑαυτοῦ τοι καὶ ἐλευθέρως ἐγέννησε τὴν παντὶν σκέ-
ψιν καὶ ἐβγάλε τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν χωρὶς νὰ ἐκὼ κανεῖν

σύμβουλων εἰς τὸ πονηρὸν αὐτοῦ ἔργον τοῦ «Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δωδεκά» Τί σημαίνει, «Εἰς τῶν δώδεκα» Καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει διὰ τῆς ἐκφράσεως «Εἰς τῶν δώδεκα» διὰ ἐπερρίπτειτο μεγάλη καὶ αὐτοῦ κατηγορία Διότι εἶχεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἑλλοὺς μαθητὰς ὁδολογίκαντα **Β** συνολικῶς Ἀλλὰ ἐκεῖ νοὶ εὐρίσκοντο εἰς δευτέραν θέσιν, καὶ δὲν ἀπελάμβανον τόσης τιμῆς, οὐτε εἰκὼν τόσῃ μετὰ τοῦ διδασκάλου ἀκρίβειαν, οὐτε ἐγνώριζαν ὅσον τὸ μυστικὸν τοῦ καθὺς οἱ δώδεκα Αὐτοῦ, μάλιστα ὅσον οἱ ἐκλεκτοὶ καὶ ἀπετέλουσαν τὰ γνωστότερα πρόσωπα τοῦ βασιλικοῦ περιβάλλοντος· αὐτὴ ἦτο ἡ περιτὸν διδάσκαλον ὁμὰς καὶ ἐξ αὐτῆς ἐξεπηδήσεν ὁ Ἰουδας Διὰ τὸ πᾶσι λοιπῶν, ὅτι οὐκ ὁμῶς κάποιος μαθητὴς τὸν ἐπρόδωκεν, ἀλλὰ εἰς ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν του, διὰ τοῦτο λέγει «Εἰς τῶν ³⁷⁹ **Α** δώδεκα» Καὶ δὲν ἐντρέπεται ὁ Ματθαῖος ποὺ τὰ ἔγραψεν αὐτὰ Ἀλλὰ διὰ ποῖον λόγον νὰ ἐντραπῇ Διὰ τὴν πληροφορηθῆς, ὅτι παντὸς εἰς τὰς Γραφὰς λέγονται τὰ πάντα καὶ δὲν ἀποκρύπτεται τίποτε, ἀκόμη καὶ αὐτὰ ποὺ θεωροῦνται ὀξυκατάκριτα Διότι αὐτὰ ποὺ φαίνονται, πως εἶναι ὀξυκατάκριτα αὐτὰ ἀποδεικνύουν τὴν φιλονθρωπίαν τοῦ Κυρίου «Οὐ δηλαδὴ προσέφερε τόσο πολλὰ ἀγαθὰ εἰς τὸν προδότην, τὸν ληστήν, τὸν κλέπτην καὶ συνέκλιζε μέκρη τὴν τελευταίαν ὥρην νὰ τὸν ἔχη κοντὸ του Διότι καὶ τὸν ἐναυθέτει καὶ τὸν συμβούλευσε καὶ τὸν ἐφρόντιζε διὰ παντὸς τρόποι Ἄν δὲ ἐκεῖνος δὲν ἐπρόσεχε, δὲν πταίει ὁ Κύριος Μόρτις **Β** ἡ πόρνη Αὐτὴ ἡ ὁποία ἀσώθη, ἐπειδὴ ἀπρόσεξε Μὴ λοιπὸν ἀπελπιζέσθαι θάληται τὴν πόρνην καὶ μὴ ἐνθουσιάζεσθαι προσέχων τὸν Ἰουδαν Διότι καὶ τὰ δύο αὐτὰ εἶναι ὁλόθρια καὶ τὸ θάρρος καὶ ἡ ἀπόγνωση, διότι τὸ μὲν θάρρος κίχνη, νὰ πέσῃ αὐτὸν ποὺ ἵσταται ὀρθὸς ἡ δὲ ἀπόγνωση ἀμποδίζει νὰ ὀρθωθῇ αὐτός, ποὺ ἔχει πᾶσι Διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος συνεβούλεψε διὰ τῶν λόγων τοῦ «Ὁ δοκῶν ἐστάναι βλέπετω, μὴ πέσῃ» **Α'** Κορ 10, 12 Ἐκεῖς τὸ παραδείγμα καὶ τῶν δύο πᾶς δηλαδὴ ἔπρεπεν ὁ μαθητὴς ποὺ ἐνόμιζε πως ἵσταται ὀρθός, καὶ κατὰ ποῖον ἐπακούει ἡ πόρνη ποὺ εἶχε πέσει. Ἡ σκέψις μας ευκόλως παρασυρεται καὶ ἡ θέλησίς μας εἶναι εὐμεταβλητός Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ διασφαλίζωμεν καὶ ὁκρυγώμεν ἀπὸ παντὸς τοῦ ἐκείνου μας.

«Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν **Γ** δώδεκα Ἰουδας Ἰσκαριώτης» Βλέπετε ὅπως ποῖον ὄμιλον ἀπεροκρινόθη Βλέπετε ποῖον διδασκαλίαν περιεφρόνησε βλέπετε ὅσον μεγάλο κακὸν εἶναι ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀμέλεια ὁ Ἰουδᾶς ὁ λεγόμενος Ἰσκαριώτης Διὰ τοῦτο ὑπενόημίς μας τὸν ὅτιον καταγωγὴν του Θὰ προσεγγίσω νὰ μὴ τὸν ἐννοήζω! ὁ Ἰουδᾶς ὁ λεγόμενος Ἰσκαριώτης Διὰ ποῖον λόγον ἀναφέρεται τὴν πατρίδα

του, Υπῆρχε καὶ ἄλλος Ἰουδᾶς ὁ ὀνομαζόμενος ζηλωτὴς Διὰ νὰ μὴ γίνῃ κάποιος λάθος ἐξ αἰτίας τῆς ὁμωνυμίας διέκρινεν αὐτὸν ἀπ' ἐκείνου καὶ ἐκεῖνον μὲν ἐκ τοῦ προτερήματος τοῦ ὠνόμασεν, Ἰουδαν ζηλωτὴν, αὐτὸν ὁμῶς δὲν τὸν ἐνορακτίζομεν ἐξ ἀφορίμης τῆς ἀμαρτίας του διότι δὲν εἶπεν **Δ** Ἰουδᾶς ὁ προδότης Ἄν καὶ ἔπρεπε, καθὼς ἐκεῖνον ἐκαμαρτήσαν ἐκ τοῦ προτερήματος, ἔτσι καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ ἀμαρτήματος νὰ κατονομάσῃ καὶ νὰ εἴπῃ Ἰουδᾶς ὁ προδότης Διὰ νὰ σὲ παιδαγωγήσῃ ὅπως εἰς τὸ νὰ ἔχη τὴν γλῶσσαν σου καθαρὰν πάσης κατηγορίας λιπατὰ καὶ τὸν ἴδιον τὸν προδότην Λέγει λοιπὸν «Πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, Ἰουδᾶς Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς εἶπεν αὐτοῖς «Τί μοι θέλετε δοῦναι κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν» Ὡς πόσον ἐρωτηρὰ ἦτο ἡ φωνὴ ἐκείνη Καὶ πᾶς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στόματος, πᾶς ἐκίνησε τὴν γλῶσσαν πᾶς δὲν ἐνέκρινεν ὅλον τὸ σῆμα πως δὲν ἐσάλευε τὸ λογικόν,

Σ **Ε** «Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν» Πέε μοι, αὐτὰ σοῦ ἐβόησεν ὁ Χριστός Δι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν ἔλεγε «Μὴ κηρύσσῃς χρυσόν, μηδὲ ἀρνυρὸν μηδὲ καλίκον εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν» Ματθ 10, 9, διὰ νὰ κατοστεύῃ ἐκ τῶν προτέρων τὴν φυλαργυρίαν σου Αὐτὰ δὲν σοῦ συνεβούλευσε διαρκῶς καὶ δὲν σοῦ ἔλεγε συχνάκις «Εάν τις σὲ ραπίσῃ εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα στρέφον αὐτὴν καὶ τὴν ἄλλην» Ματθ 5, 39 «Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν» (Ματθ 25, 15) Ὡς πόση ἀναληψία! Πέε μοι διὰ ποῖον λόγον, Ποῖον μικρὸν ἢ μενάλιν ἐχεις αἰτία καὶ παραδίθεις τὸν διδάσκαλον Ἐπειδὴ σοῦ ἔλακε τὴν ἐξουσίαν νὰ υποτάσσῃς τὰ ³⁸⁰ **Α** κακὰ πνεύματα Ἐπειδὴ σὲ κατέστησε ἱκανὸν νὰ θεραπεύῃς ἀσθενεῖας Νὰ καθαρῶς ἐκ τῆς λέπρας Νὰ ἀνιστῇς νεκρούς Ἐπειδὴ σὲ ἀπελευθέρωσεν ἐκ τῆς πρηνείδος τοῦ θανάτου Ἀντὶ ὧν αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν τὸν ἀντήμεκρες διὰ τοῦ «Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν», «Ὡς πόση ἀναληψία ὅλα τὰ κακὰ αὐτὸς τὴν ἐπέθυμνησε καὶ ἐπρόδωσε τὸν διδάσκαλον Ἐπειδὴ τέτοια εἶναι ἐκεῖνη ἡ κακὴ αἰτία, μεθάει κερφόερον τοῦ δαιμόνος τὰς ψυχὰς ποὺ ἀπερωτίζε καὶ τὰς κάνει νὰ ἀδιαφοροῦν δι' ὅλας καὶ διὰ τὴν ἑαυτὸν, οὐκ καὶ ἡ πλὴρὴ καὶ διὰ τοῦ φ. α. καὶ ν. α. καὶ τὰς καθιστᾷ ἱρελλὰς καὶ παράφρονες Βλέπετε πόση αὐτὴ ἀπερνούμενη ἐκ **Β** ἡς ψυχῆς σὺ Ἰουδᾶ τὴν σιναυστροφὴν τὰς καλὰς συνήθειας, τὴν ἡμιετοκίαν εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν τὸ θάγμα τὴν διδασκαλίαν τὰς συμβουλὰς τὰς νοσηρὰς Ὅλα αὐτὰ τὰ ἔργα τῶν εἰς τὴν λήθην ἡ φυλαργυρία Διὰ τοῦ

το εὐλόγως ὁ Παῦλος ἔλεγεν. ὅτι «Ῥίκα πάντων πῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία». Α. Τὴν θ' 10. «Τί θέλετέ μοι δοῦναι κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν». Παλλή ἡ σκληρότης τῶν λόγων Προδίδεις πρὸς μου τὸν κυριαρχὸν τῶν πάντων τὸν ἐξουσιαστὴν τῶν δαμνόντων αὐτὸν ποῦ δικτάσῃ τὴν θάλασσαν καὶ εἶναι ὁ Κύριος πάντων τῶν ἐν τῇ τῆς φύσεως ὑπαρχόντων, Δὲ νὰ περιόρισται λοιπὸν τὴν σκληρότητα καὶ διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐὰν δὲν ἤθελε δὲν θὰ παρεδίδοτο, ἔκουσε γ, κόμνει. Ἀκριβὲς κατὰ τὴν στήνῃ τῆς προδοσίας ὅταν ἦλθεν ἐναντίον του μετ' ἑλλὰ λαμπάδας καὶ πυρσους, τοὺς λέγει. «Τίνα Ὑπάρχετε.» 1. αἱ 18. 4, «Μάλιστα δὲν ἐννύριζαν ποῖον ἐπρόκειτο νὰ συλλάβουν. Τόσον πολὺ ἐστερεῖται δυνάμεις οἱ Ἰουδαὶοι διὰ νὰ τὴν παραδώσῃ ὥστε δὲν ἔβλεπεν αὐτὸν ποῦ ἐπρόκειτο νὰ παραδώσῃ ἐνῷ ἦτο περὶν καὶ ὅλα αὐτὰ ἐν μετῶ ἰσχυρὰ λαμπάδων καὶ τόσας φωταυξίας. Ἐπειδὴ ὑπενήχθη καὶ ταῦτα ὁ εὐαγγελιστὴς διὰ τῶν λόγων. ἦσαν λαμπάδες καὶ πυρσὺν καὶ δὲν τὸν ἔβλεπαν. Κάθε ἡμέραν δὲ τοῦ ὑπενθύμιζε ἐμπράκτως καὶ διὰ λόγων καὶ τοῦ ὑπεδείκνυε ὅτι δὲν θὰ ἤμπορεῖν νὰ τὸν προδόσῃ κρυφίως. Καὶ δὲν τὸν ἤλεγχε οἷτε ἐννοῶν ἄλλων διὰ νὰ μὴ τὸν κάμῃ ἀναιδέστερον ὅτε ἀπεσκόπετο τὰ σφάλματά του διὰ νὰ μὴ νομίσῃ ὅτι περνοῦν ἀπαρτήρητα καὶ ἐπικειρήσι ἀφάρως τὴν προδοσίαν, ἀλλὰ διαρκῶς ἔλεγε. D. «Εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.» ἄλλ' ὅμως δὲν τὴν ἀπεκάλυψε.

Πολλοὶ εἶπε καὶ διὰ τὴν κόλασιν πολλὰ καὶ διὰ τὴν θασιαν τῶν οὐρανῶν καὶ ἐπέδειξε τὴν δυνάμιν τοῦ καὶ ἐπὶ τῶν δύο τὴν δυνάμιν εἰς τὸ νὰ τιμωρᾷ αὐτοὺς ποῦ ἁμαρτάνουν καὶ τὴν δυνάμιν εἰς τὸ νὰ τιμωρᾷ τοὺς πράττοντας τὴν ἀμετίαν. Ἀλλὰ ἐκεῖνος ὅλα αὐτὰ τα περμεφρόνησε, ὁ θεὸς ὅμως δὲν τὸν ἀνεκόλεσε βιαστικὴ εἰς τὴν θέσιν τοῦ. Ἐπειδὴ λοιπὸν μᾶς ἐδημιουργήσεν ἑλπίδας εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν κακῶν ἢ ἐναρτέων πράξεων ἐπιβεβαίωσεν νὰ ἐλθε καὶ καὶ μετὰ τὴν θέλησιν μου. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν δὲν θέλωμεν δὲν μᾶς πᾶξ' οὔτε μᾶς ἀνταγκάζει. Ἐπειδὴ οὗτος ποῦ νῦν ἐστὶν διὰ τῆς θείας ἐνάρετος, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἐνέρετος. Ἀφοῦ λοιπὸν E καὶ ἐκεῖνος ὅτι ἐλευθερὸς καὶ ἐκλέξῃ καὶ ἦτο εἰς θέσιν νὰ μὴ ἐπιστῇ ὅταν διὰ νὰ κινήσῃ πρὸς τὴν φιλαργυρίαν, ὅ ἑαυτὸ ἐταφύλαξεν ἢ διάνυσά τοῦ, ἐπαρῶσε τὴν σκαιοφάνειαν καὶ εἶπε. «Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν.» Ἐπικρίναν λοιπὸν τὴν διανοητικὴν τὴν τυφλότητα καὶ τὴν ἀνασφάλαν ὁ εὐαγγελιστὴς λέγει τὴν στήνῃ κατὰ τὴν ὁποίαν ἔκοιαν τὴν θροῶν διὰ νὰ τὸν συλλάβωμεν ἐπρόκειτο πλησίον τῶν ὁ Ἰουδαῖος ἐκεῖνος ποῦ εἶπε. «Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν.»

Καὶ οἱ μόνον ἐκ τούτου εἶναι δυνατόν νὰ ἴδωμεν τὴν δυνάμιν τοῦ Χριστοῦ ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ὅτι μολὺς ἀπλῶς ὑμνήσεν. A. ἀπεμακρύνθησαν καὶ ἔπεσαν κάτω. Ἐπειδὴ δὲ οὔτε ἔκιν' ἐσταλάτταν τὸ ἐπαίσκωντον ἔργον καὶ παρεδίδοται ὁ μέσος, ὡς καὶ ἔλεγε. Ἐγὼ ἐπετέλεσα τὸ καθήκον μου. ἀπεκάλυψα τὴν δυνάμιν μου καὶ ἀπέδειξα ὅτι ἐπικειρήσι πράγματι ἀκατόρθωτα. Ἦθέλησα νὰ περισσοῦμαι καὶ ἡμεῖς, ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ ἐν ἡθελήσατε καὶ ἐπληρώσατε εἰς τὴν παραφροσύνην σας, παραδίδομαι λοιπὸν.

Ἀνέφερο δὲ αὐτὰ διὰ νὰ μὴ κατηνάρησιν μερικαὶ τὸν Χριστὸν καὶ εἴποιεν. διὰ δὲν μετέτρεψε τὸν Ἰουδα διὰ δὲν τὴν ἔκαμε σαρκίνα καὶ συνετο. Πᾶς ὅμως θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν συνετίσῃ διὰ τῆς θείας ἢ διὰ τῆς ἐλευθερίας ἐπιθυμίας ἐκεῖνοι. Ἄν μὲν διὰ τῆς θείας B οὔτε ἔτσι ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ καλὴτερος. Διὸ οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ ἀναθὰς διὰ τῆς θείας. Ἄν ὅμως διὰ τῆς ἐλευθερίας ἐπιθυμίας καὶ ἐκλογῆς τοῦ ὑποσέφοντος ὁ Κύριος κόβει τὸ πού θὰ εἶχε τὴν δυνάμιν νὰ διαρκῇ τὴν θέλησιν καὶ τὴν ἐκλογὴν. Ἀφοῦ ὅμως δὲν ἡθέλησε νὰ δεχθῇ τὸ φάρμακον, δὲν πταίει οἱ ἱατροί, ἀλλ' ὁ ἴδιος ποῦ ἀπέκρουσε τὴν θεραπείαν. Βλέπε λοιπὸν πᾶσα ἐκαμε διὰ νὰ τὸν κερδίσῃ καὶ νὰ τὸν διασώσῃ. Τοῦ ἐδίδασκεν ὅλα τὰ περιεχόμενα τῆς πίστειος δι' ἔργων καὶ λόγων τὸν κατέστηρεν ἀναστρεφὸν τῶν δαμνόντων τὸν προποιοῦσας διὰ νὰ ἐπ' εἴσῃ πολλὰ θαύματα τὸν ἐπόθῃσε C διὰ τῆς ἀπειλῆς τῆς κολάσεως καὶ τὴν προέτρεψε διὰ τῶν ἐπαγγελῶν ἢ οὐρανίου βασιλείας. Διαρκῶς ἐπέκρινε τὰς ἐνδομύους ἐπιθυμίας τοῦ ἀλλὰ ἀπέφενε ὁμοσῶς. Ἐνῆνε τοὺς πόδας τοῦ μετὰ τῶν ἄλλων μαθητῶν καὶ μετ' αὐτοὺς συνεφάγεν. E καὶ τὴν τράπεζαν. Τότε δὲν παρέλειψεν, οὔτε μικρὸν οὐδ' ἐργάλα. ἀλλ' ἐκεῖνος παρήμενεν ἡθελουσις ἀδιάρθρωτος. Καὶ διὰ νὰ πληροφρηθῇ καὶ ἐνῷ ἡδυνάτο νὰ μετανοήσῃ δὲν ἡθέλησεν. Ἄλλα ὅλα ἐνῆνε ἐνεκα τῆς ἀδιαφορίας οὗ ἔκουσε. Ἀφοῦ δηλαδὴ τὸν παρέδωκεν εἰς τὰς τρεῖς κοντά ἀργύρια καὶ εἶπεν. «Ἡμαρτον παραδούς σῆμα ὄκλειον.» T. ἐνῆνε. Ὅταν τὸν εἶδες νὰ θαυματούργῃ δὲν ἔλεγε. «Ἡμαρτον παραδούς σῆμα ὄκλειον», ἀλλὰ. «Τί D θέλετε μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν.» Ἀφοῦ δὲ ἐπικειρήσθη ὁ κακὸς καὶ ἡ προδοσία εἶδεν ἐπιτελεσθῇ καὶ ἡ ἀμαρτία συνετελεσθῇ τότε ἀντελήρθη τὴν ἀμαρτίαν.

Τὴν διδάσκοντα λοιπὸν ἐκ τούτων. Ὅτι ἐστὶν μὲν ἀδιαφορῶμεν οὐδολως μᾶς ἀφελῶν αὐτοὺς ἀντιβολῶν, ὅταν ὅμως δεῖται μὲν ἐπιμελεῖσθαι δυνάμει καὶ μόνον νὰ ἀφῇται στήνῃ. Διὸ καὶ αὐτοὺς ὅταν μὲν τὸν συνεβόλεσε ὁ διὰ δὲ ἀκαλῶς δὲν ἐμύσκειν ὅταν ὅμως δὲν πῆρε κανεὶς διὰ νὰ

5. Λένω ταῦτα πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἐπειδὴ νομίζουν ὅτι ἐορτάζουν τὸ Πάσχα, ἐπειδὴ ἰσχυρὰς **Β** προβάλλουν αἱ ἐπιχειρήματα τῶν ὀζύμων ἄρτων αὐτοῦ ποῦ παρῆμιναν σκληροκάριοι. Πέρι μὲν Ἰουδαίᾳ, κατὰ ποῖον τρόπον ἐορτάζειν τὸ Πάσχα, Κατεστράφη ὁλοσχερῶς ὁ νόμος ἐκρημνίσθη ὁ νόμος ἐδεήθηλασθησαν τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καταργήθη κάθε εἰδὺς θυσία. Λοιπὸν ὅσα ἐπιχειρεῖτε γὰρ κάμνετε τὰς παρανομίας αὐτάς πράξεις. Ἐκρηματώσθητε κάποτε εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ αὐτοὶ ποὶ σὰς ἐκρηματώσας ἔλεγον. «Ἄραστε ἡμῖν ἐκ τῶν υἱῶν Σιών». **Ψαλμ. 136. 3** καὶ ἠρνήθητε. Καὶ διὰ τὴν δεικνύει τὸ ὅτι οὐκ ἔβλεπον. «Εἰπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνας, ἔκει ἐκαθίσαντες» καὶ ἐκλαύσαντες ἐπὶ ταῖς πέτραις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρημάσαντες τὰ ὄργανα τῆς ψυχῆς. **Ψαλμ. 136. 1** 2. δηλαδὴ τὸ ψαλτήριον. **3** ἢ καὶ ὁμοίαν τὴν λίσαν καὶ τὰ ὑπόλοιπα ὄργανα. Ὅλα αὐτὰ λοιπὸν ἐκρηματωσόμενα ἦν παλαιὰν ἔποιήν καὶ διὰ αὐτῶν ἐκράλλον τοὺς ψαλμοὺς τῶν. Καὶ ὅταν ἐκρηματώσθησαν τὰ ἔλθοιαν μαζί, τῶν ὅκων διὰ τὰ χρησιμοποίησαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐνθυμῶνται, τὴν ζωὴν τῆς πατρὸς τῶν. Διότι λέγει. «Ἐκεῖ ἐπηρωτήσαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτισθέντες ἡμᾶς λόγους υἱῶν». **Ψαλμ. 136. 3** Καὶ αὐτὴν ἐλάσαντες αἰὶς ὁμοίαν τὴν ὁδὸν. Κυριοὶ ἐπὶ γῆς ἀλλοτριᾶς. «Τὶ λέγετε. Δὲν ψάλλετε εἰς ξένῃν χώραν τὸν ὕμνον εἰς τὸν Κύριον καὶ ἐορτάζετε εἰς αὐτὴν τὸ Πάσχα τοῦ. Βλέπετε τὴν ἀκαρτίαν καὶ τὴν παρανομίαν. Ὅτι αὐτοὺς ἐπιζῶν οὐκ ἐθροὶ δὲν ἐπιχειροῦν οἷον ὕμνον νὰ ψάλλουν εἰς τὴν ξένῃν χώραν, τωρὰ ὅμως μόνον τῶν χωρὶς τῶν τοὺς ἀναγκάζει ἢ νὰ τοὺς πῶς καὶ καὶ. **Δ** ἀντιστρατεύονται κατὰ τοῦ Θεοῦ. Βλέπετε πόσῃν ἀκαρτίαν ὑποκαταστάναι τὰ ἔλθον. Πάσχα παρανομίας περὶ αὐτῆς ἡ ἐορτὴ. Πᾶς δὲν εἶναι ἰουδαϊκὴ ἐορτὴ τὸ Πάσχα. Κάποτε οὐλῆκεν ἡ ὑδακὶν Πάσχα ὅλλα τοῦ αἵματος τῆς τῆς γῆς καὶ ἀνὰ ἑκαστὴν ἐκ μὲν τὸ πνευματικὸν Πάσχα ποὶ μᾶς παρέδωκε ὅτε ὁ Χριστὸς. Ἐνθ' λοιπὸν ἐτραυγαν καὶ ἔπινον λέγει. αφοῦ ἔλαβε τὸν ἄρτον καὶ τὸν στεράκωσαν ἐπὶ τῇ. «Τοῦτο εἶναι τὸ αἷμα μου τὸ πρὸς ἡμῶν κλωμενον εἰς ἡμᾶς ἀμαρτιῶν». **Ματθ. 26. 26** Αὐτοὶ ποῦ ἔχουν μνηστῆ καὶ μετέχουν εἰς τὴν μεστήραν γεννηθῶν τὸ λεγόμενον. Καὶ καὶ τὸν αἶμα, ἔλαβε τὴν ποτήριον εἶπε. «Τοῦτο εἶναι τὸ αἷμα μου τὸ ὑπὲρ πολλῶν ἐκκινώμενον εἰς ὑμᾶς ἀμαρτιῶν». **Ματθ. 26. 28** Καὶ ἤτοι παρὼν καὶ ἡ ἰουδαία τὴν στήν κατὰ τὴν ὁμοίαν ἔλεγε τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Χριστὸς. Αὐτὸ εἶναι τὸ αἷμα τοῦ ἐπώλητος. Ἰουδαίαν τὴν τριάντα ἄρτων. **Α** καὶ εἰς τὴν ἡμέραν. **Β** διὰ τὸ ὅτι οὐκ ἔχουν καὶ ἔστιν καὶ τὸ πᾶν αἷμα τοῦ αἵματος καὶ τῶν ἀκαρτίων. Φαίνεται ὅτι ἰουδαίαν μεγάλη ἐν τῇ ἡμερᾷ τῇ τῇ Χριστοῦ καὶ τῇ τῇ

ἀσπληγτος ἡ παραφροσύνη καὶ ἡ μανία τοῦ Ἰουδα. Διότι αὐτοὶ μὲν ἐπώλησαν τὸν Χριστὸν ἀπὸ τριάντα ἄρτων. Ἐνθ' ὁ Χριστὸς κατὰ τὸν τοῦ γεγονότος τοῦ τοῦ δὲν ἠρνήθη νὰ προσφέρῃ τὸ αἷμα τοῦτο ποῦ ἐπώληθη πρὸς συνχωρήσιν τῶν ἀμαρτιῶν ἐκείνου ποῦ τὸ ἐπώλησεν ἔαν δεδαίκα τὸ ἐπιθυμῇ. Πράγματι ἦτο παρὼν ὁ Ἰουδας καὶ αἱ μετέπειθε εἰς τὴν ἑρὰν ἐκείνην τράπεζαν. Καθὼς λοιπὸν ἐπύλεσε τοὺς πόδας τοῦ μετὰ τῶν ἄλλων μαθητῶν. ἔτσι καὶ ἐκεῖνος συμμετέτεκεν εἰς τὴν ἑρὰν τράπεζαν διὰ νὰ μὴ ἔκῃ καμμίαν δικαιολογίαν. ἔνῃ συνέειχε νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν πονηρὰν πρᾶξιν τοῦ. **184 Α** Ὁ Χριστὸς ποῦ ἐφανέρωκε καὶ τοῦ προσέφερεν δῶκεν ἡν ὁν ἦν τοῦ. ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπέμεινε νὰ διατηρῇ τὴν καὶ ὁμοίαν σκέψιν τοῦ.

6. ἀλλ' εἶναι καιρὸς πλεον νὰ προσέλθωμεν εἰς τὴν φρικτὴν καὶ τὴν τράπεζαν. Ὅλοι λοιπὸν ἀς πλησιάζωμεν μετὰ τὴν ἀμαρτίαν οἱ νεοὶ καὶ προσοχὴν, καὶ κανεὶς νὰ μὴ σιωπῇ σιωπῇ πλεον καὶ ὁ ἰουδαίος κανεὶς νὰ μὴ ἔκῃ πονηρὰν καὶ ἐνθ' ἀπληγτος εἰς τοὺς λόγους τοῦ. οὐτὶ ἄλλο νὰ λέγῃ διὰ τοῦ πονηρῶς καὶ ἄλλο νὰ ἔκῃ εἰς τὴν σκέψιν τοῦ. Ἐννοῶν μᾶς εἰς τοκεται ὁ Χριστὸς, ἐκεῖνος ποῦ ἐπέθηκε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ ἴσος καὶ παρὰ τὴν στολίζε. Διότι δὲν εἶναι. ἀνθρώπος αὐτὸς ποῦ μεταβάλλει τὸ **Β** προσφερόμενον ἡμέρα εἰς αἷμα καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ὁ ἴσος ὁ Χριστὸς καὶ ὁ αἰσθῆ δι ἡμᾶς. Ἰστοῦται ὁ ἱερεὺς σιωπῶν πρὸς ὅτι ἴσος καὶ ἀπὸ γένεσιν ἐκείνου τὰ λόγια ἐνθ' τὴν μετῴσιν. ἡν ἐνεργὴν ἢ ἡ δύναμις καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. «Τοῦτο εἶναι τὸ αἷμα». λέγει. Αὐτὰ τὰ λόγια μεταβάλλουν τὰ προσφερόμενα δῶρα καὶ ὅπως ἡ φωνὴ ἐκείνη ποῦ λέγει. «Αὐτὸς νύστε καὶ πληθύνσθε καὶ πληρώσθε τὴν γῆν». **Γεν. 1. 28** ἐλέχθη διὰ μιαν μὲν φωνὴν ἀλλὰ διαρκῶς πρᾶξις ὁμοίαν μετὰ τὴν νὰ διδῇ δύνανται εἰς τὸν ἀνθρώπον νὰ γένος νὰ αἰσθῆ ἑκείνη. ἔτσι καὶ αἱ λόγοι αὐτοῦ. ἐνθ' ἴσος φωνὴν. ἔλεχθη νὰ εἰς ἐκάστην θεῶν εὐκαριστῶν εἰς τοὺς ναοὺς αἱ ἡ. ἐπὶ καὶ τὸ. ἐκρὶ σήμερον καὶ ἐκρὶ τὴν δευτέραν. **Κ** παρὼν ὁ ἀνὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ τὴν οὐκαλήρῃ καὶ εἰς τὴν αἰ. Κανεὶ λοιπὸν ἀς μὴ εἶναι, ἱσχυρὸς καὶ πᾶν πρᾶξις αὐτῆς νὰ ἔκῃ εἰς τὴν σκέψιν τοῦ δηλητήριον διὰ τὸ μὴ μεταλαμβάνει ἀναξίως εἰς τὴν ἑρὰν. Διότι ὡς ἐντὶ τὴν μετῴσιν ἔκρὶ καὶ τὸν ἰουδαίον ὁ ἡσθῆλος, διὰ διὰ νὰ περὶ τὴν νύστην τὴν αἰσθῆ καὶ τὴν αἰσθῆ. ἀλλ' ὅτι νὰ περιφρονήσῃ τὸν ἰουδαίον διὰ τὴν αἰσθῆ καὶ τὴν αἰσθῆ. διὰ τὴν αἰσθῆ. ὁ δὲ ἡσθῆλος εἰσάγεται καὶ εἰς τὸν αἰσθῆ. καὶ τὸν ἰουδαίον. αἰσθῆ ποῦ ἀναξίως μετέχων τῶν ἁγίων. ἀπληγτος. Διότι αἱ τὴν ἀποδίδονται εἰς ἐκείνους ποῦ εἶναι, αἰσθῆ, ἐκείνους

δωκεν τοῖς ἀπολαμβάνουσιν ὁ ἀνάδικος ὁδηγοῦν εἰς μεγάλην πνευματικήν. Καὶ δὲν τὴν λέγειν αὐτὰ διὰ τὴν ὁδὸν φροῦνται, ἀλλὰ διὰ τὴν ὁδὸν προφίλῳ. Κανείς λοιπὸν ὅς μὴ γνῇ τοῦτο, κανείς ὅς μὴ προσέλθῃ μετὰ τὴν διηρημένην τῆς πνευματικῆς τροφῆς καὶ ὅπως ἀκριβῶς ἡ σωματικὴ τροφή δέσινει περισσότερον ἢ ὁσθενεῖται, ὅταν εἰσέλθῃ εἰς σπύρακος πλήρη ἀναθερμάνουσαν. ὅς βεβαίως ἐνεκα ἀκαταλλήλότητος τῆς τροφῆς, ἀλλ' ἐνεκα τῆς σωματικῆς ὁσθενείας. ἔτσι συνήθως συμβαίνει καὶ εἰς τὰ πνευματικά μυστήρια. Διότι καὶ αὐτὰ ὅταν εἰσέλθουν εἰς μίαν ψυχὴν ποῦ εἴναι, πλήρως κακίαν τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν διαφθορὰν ἀκόμη περισσότερο. ὅς ἐνεκα ἀκαταλλήλότητος τῶν ἀλλ' ἐνεκα ὁσθενείας. ἔτσι φτῆς καὶ τὸ ἐδεῖται. Κανείς λοιπὸν ὅς μὴ ἔχη ἐντός τοι πνευματικῆς σκέψεως, ἀλλὰ ὅλοι ὅς καθαρῶς τὴν διάνοιαν μακάριον προσερχόμεθα διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς καθάραν θυσίαν. Ἄς κομώμεν ἀντὶ τὴν ψυχὴν μας διότι τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ ἐντός μιᾶς μόνης ἡμέρας. Πῶς καὶ με ποῖον τρόπον. Ἐάν ἔχῃς κατὰ κατὰ τοῦ ἐκθρόνου σου, ἐκρήξῃς τὴν ὁρμήν θεραπεύσας τὴν πληγὴν, διαλύσας τὴν ἐκθρότητα διὰ τὴν θεραπευτικὴν ἀπὸ τὴν θέαν εἰς καρπὸν. Ἐπειδὴ προσεγγίζεις εἰς φρικτὴν καὶ ἀγίαν θυσίαν. Νὰ σεβασθῇς τὴν σημασίαν τῆς προσφορῆς αὐτῆς. Ἐντυπὸν σου εὐρίσκειαι εὐαγγελιστὴν ὁ Χριστός. Καὶ διὰ ποῖον ἑαυτὸν γὰρ, καὶ διὰ τὴν νὰ προσφέρῃ τὴν εἰρήνην εἰς τὰ σῶμα καὶ καὶ ἐπὶ τὴν πλάσματος τοῦ διὰ τὴν σὲ καὶ φιλῶν τῶν ἀγγέλων. Νὰ σὲ ἀμφιλάβῃ μετὰ τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ διὰ τὴν σὲ καταστήσῃ φίλον τοῦ ἐν ψυχῇ σου ἐκθρόνου. 185 Α καὶ ἀντιπαλὸς τοι. Ἐκεῖνος προσέφερε τὴν ψυχὴν καὶ αὐτὸν ποῦ τὸν ἔπειλεν καὶ σὺ ἐξουλοῦσθαις νὰ μὴ σὲ τὸν σὲ ἔπειλεν σοι. Πῶς λοιπὸν δύνασαι νὰ θαδίσῃς πρὸς τὴν ἐκθρότητα τῆς εἰρήνης. Διὰ ἐνὶ ἐκείνῳ δὲν ἤρτηται νὰ ἀποβῇ διὰ ἐσὲ σὺ ἀρνείσαι νὰ παύσῃς νὰ μὴ σὲ τὸν σὲ ἀνθρώπων σου. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ σὺ πνευματικῶς βλαστῇς. Μετὰ ἐξήγησιν λέγει καὶ με ἐξεμεταλλεύθη υπερβολὴ καὶ καὶ εἶναι τοῦτο. Ὑλὴ πάντως ἡ ἔρημις ὅτι ποτὲ δὲν σὲ ἐβλάψεν ὅπως ἀκριβῶς τῶν Χριστῶν ὁ Ἰουδαῖος, ἀλλὰ ὅμως καὶ τὸ ἴδιον τὸ αἷμα σου ἔκλειε καὶ προσέφερε διὰ τὴν σωτηρίαν ἑαυτοῦ ποῦ ἐγέναν αὐτὸ νὰ καθῇ. Πῶς καὶ νὰ εἴπῃς ἄλλως πρὸς αὐτό.

Εἰς δὲν σὺνικηρήσῃς τὸν ἐκθρόνον τοι. δὲν Β διαπραίματι καὶ τὸ αὐτὸ ὁδὸν καὶ ἀλλὰ κατὰ σου εἰς τὸν σου διὰ τὸν ἐνὶ ἐκείνῳ ὁδὸν καὶ πολλὰ καὶ τῆς παρούσης ζωῆς εἰς τὸν καὶ τὸν καὶ ἐπὶ τὴν τὴν ἐκθρότητα πνευματικῆς καὶ τὴν ἀπολογίαν εἰς τὴν μέλλουσαν κρίσιν. Ὁ Θεὸς εἰς ποτε

δὲν μοῖσε τόσον, ὅσον τὸν μνηστικὸν ἀνθρώπον, τὴν καρδίαν ποῦ μοῖσε καὶ τὴν ψυχὴν ποῦ φλέγεται ἀπὸ πάθος. Ἄκουσε λοιπὸν τὴν λέγειν. Ἐστὶν προσφέρῃς τὸ δῶρον σου ἐπὶ τὴν θυσίαν, καὶ καὶ μνηστικὸς ὅντιναι παρὰ τὴν θυσίαν στήριξαι, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τὴν κατὰ σου ἄφες τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀπελθὼν διαλλαγήσῃ τὴν ἀδελφῶν σου, καὶ τότε πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. (Ματθ 5, 23-24). Πῶς λέγεις νὰ ἀφῇς τὸ δῶρόν σου. Νὰ λέγεις. Διὸς, κάρην τῆς εἰρήνης μετὰ τὸν ἀδελφόν σου. ὅς ἐγένετο ἡ θυσία αὐτῇ. Ἐάν λοιπὸν διὰ τὴν εἰρήνην μετὰ τὸν ἀδελφόν σου ἐγένετο ἡ θυσία καὶ σὺ δὲν εἰρηνεύεις κακῶς συμμετοχῇς εἰς τὴν θυσίαν. Διὸς εἰς, τίποτε δὲν ἀφελῇς ἢ συμμετοχῇ σου. Ἐστὶν ἀρκὴν λοιπὸν καὶ ἐκεῖνο διὰ τὸ ὅποιον ἐπραγματοποιήσῃ ἡ θυσία καὶ, τότε θὰ συμμετόχῃς ὅπως εἰς αὐτήν. Διὸς καὶ κατέθη καὶ τὴν νῆν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ ἀμφιλάβῃ τὸν ἀνθρώπον γένος μετὰ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅς ἀπλῶς δι' αὐτὸ καὶ μόνον ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν καταστήσῃ μετοχὸς τοῦ ὁδοῦ τοῦ, ὅσους ἐξ ἡμῶν πράττειν ταῦτα. Διὸς λέγει. «Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ ὅτι αὐτοὶ οἱ Θεοὶ κληθήσονται». Ματθ 5, 9.

Αὐτὸ λοιπὸν ποῦ ἔκαμεν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ μονογενὴς, καὶ καὶ σὺ ἀνθρώπων καὶ πρόσφερε εἰς τὸν ἑαυτοῦ σου καὶ τὸς ἄλλους εἰρήνην. Διὸς τοῦτο καὶ σὲ ὀνομάζε. υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐστὶν τὸν εἰρηνοποιόν, διὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὴν ὕψαν τῆς θυσίας δὲν υπεβλήσῃς οὐδεμίαν ἄλλην ἐντολήν, παρὰ τὴν ἐντολήν τῆς συμμετοχῆς μετὰ τοῦ ἀδελφου. ἐπειδὴ κινῶν ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαιότερον πάντων. Θὰ ἔλεγα νὰ σὺνενίσω τὴν σμύλιν, ἀλλ' εἶναι ἀρκετὰ ὅσα ἐλέγχουσιν, ἢ ἔχεις ποῦ προσέκοι, εἰς δὲν τὰ λησμονοῦν. Νὰ ἐνθυμώμεθα λοιπὸν πάντοτε τὰ λόγια αὐτὰ ἀναπνέειν καὶ τοὺς ἀγνοοῦς ἐναγκαλισμοῦ καὶ τὸν φοβερὸν ἀσπασμὸν καὶ ἀνταλλάσσωμεν μετὰς μας. Διὸς τὸτο σὺνδέει τὰς σκέψεις μας καὶ μὴ μεταβάλλει δλους εἰς ἐν σῶμα, ἀκριβῶς ἐπειδὴ μετέχομεν ὅλοι εἰς ἐν σῶμα. Εἰς ἐν σῶμα λοιπὸν ὅς ἐναθεῖμεν, ὅς βεβαίως σωματικῶς, ἀλλὰ ψυχικῶς. Εἰς τὸν σὺνδέσμου τῆς ἀγάπης. Ἐστὶν ὅς ἡμπορούμεν εἶναι νὰ συμμετόχωμεν εἰς τὴν τράπεζαν ποῦ εὐρίσκειται ἐντυπὸν μας. Διὸς ἐάν ἔκαμεν καλῶς ἀναθεῖς πράξεις καὶ εἴμεθα μνηστικοὶ ὅλα ἀποβαίνοντες ἀσκότοι καὶ μάταιοι καὶ τίποτε ἐκ τούτων δὲν θὰ διενεργώμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν προκειμένου νὰ σωθῶμεν. Γνωρίζοντες λοιπὸν ταῦτα ὅς ἀφῇσιν νὰ διελθῇ παντὸς εἴδους ὁρμή, καὶ ἀποδο καθαρῶς τὴν σὺνενδόσεις μας, μετὰ τὴν καὶ τὴν ἀγάπην ὅς προσέλθωμεν εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ ὁποῖου εἰς τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἀντίκεινται πᾶσι δόξαι, τιμὴ καὶ δυνάμεις, τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΔΟΣΙΑΝ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ Β'

ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΛΟΝ ΚΑΙ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΔΕΙΗΝΟΝ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ, ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΘΕΙΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΤΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΜΕΘΑ ΜΗΤΗΣΙΚΑΚΟΙ ΕΒΕΒΛΩΘΗΜΕΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΝ ΠΕΜΠΤΗΝ

Ι 386 Α Ἐσκέρθη ἀγαπήτοι, νὰ ἀναψηλαφῶσιν καὶ πάλιν τὰ γεγονότα ποὺ ἀναφέρονται εἰς τὸν Πατριάρχην Ἀβραάμ, καὶ ἐξ ἀφορμῆς τούτων νὰ σὺς προσφέρω τελευματικὴν τράπεζαν ἄλλῃ ἢ ὑγνωμοσύνη τοῦ προδότη ὁδηγεῖ τὴν γλῶσσαν μου πρὸς τὰ γεγονότα ποὺ ἀναφέρονται εἰς αὐτὸν καὶ ἡ ἐπακαιρότης τῆς σημειώσεως ἡμέρας μὲς ἐξαθεῖ νὰ ἀναλίσκωμεν καὶ τὴν παραφροσύνην καὶ τὴν νόλην τοῦ Διὸς σήμεραν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς παρεδόθη ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ τοῦ εἰς χεῖρας τῶν Ἰουδαίων. Σὺ ποῦ ἀκούεις τοῦτο ἀγαπήτέ, μὴ σκαθρωπιάσης μήτε νὰ λυπηθῇς ἐπειδὴ παρεδόθη ὁ Κύριος ἀλλὰ μᾶλλον νὰ ἀναστενάξης καὶ νὰ θαυμάσης. Β δὲ καὶ δευτερευόντως διὰ τὸν Ἰησοῦν ποὺ παρεδόθη, ἀλλὰ διὰ τὸν Ἰουδαῖον ποὺ τὴν παρέδωκε. Ἐπειδὴ ὁ μὲν Ἰησοῦς ἐν τῇ ἐπακοῇ ἐβίωσε τὴν οἰκονομένην ὁ δὲ τῷ ἁγίῳ Ἰουδᾷ ἔλασε τὴν ψυχὴν τοῦ. Καὶ ὁ μὲν Ἰησοῦς ποὺ ἐπαρόδοθη εὐφραίνεται εἰς τοὺς οὐρανοὺς εἰς τὰ ἁγία τοῦ Πατρὸς τοῦ, ὁ δὲ προδότης Ἰουδᾷς εὐρίσκειτο εἰς τὸν δόλφιν καὶ ἀναμένει τὴν ἀναπόδραστον καὶ ἀκέραιον ἡμῶν. Ἀὐτὸν τὸν λόγον ἀναστενάξτε καὶ θαυμάστε, ἀγαπήτέ, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδάκρυσε καὶ ἐταράχθη ὅταν ἀντιμετώπισεν τὸν Ἰουδα «Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸν» λέγει «ἐταράχθη καὶ ἔειπεν. Εἰς ἐξ ὧν παραδώσει με» (Ἰω. 13, 21) καὶ διὰ τοῦτον λόγον ἔταράχθη. Διότι ἐσκέπτετο ὅτι μετὰ τὴν μεγάλην διδασκαλίαν καὶ ἐπειδὴ τὸς πολλὰς συμβουλίας εἰς τοὺς κληρικούς καὶ τοὺς λαοὺς τοῦ Ἰουδαίου καὶ δὲν τὸ ἀντελάνθηντο. Ἐπειδὴ λοιπὸν θέλεται ὁ Κύριος τὴν παραφροσύνην τοῦ μαθητοῦ τοῦ καὶ τὸν ἐλυπήθη, ἐταράχθη καὶ ἐδάκρυεν. Αὐτὸ λοιπὸν οἱ εὐαγγελισταὶ ἀνηρνεύουσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διὰ νὰ πιστοποιήσουν τὴν ἀλήθειαν τῆς θείας οἰκονομίας.

Ἐταράχθη λοιπὸν ὁ Κύριος ὅταν εἶδε τὴν ὑπερβολικὴν

ἀγνοουμένην τοῦ μαθητοῦ τοῦ καὶ μὲς διδάσκει νὰ θρηνῶμεν ἐκείνους ποὺ πράττουν τὸ κακὸν καὶ οὐκ ἐκείνους ποὺ πάσχουν ἐκ τούτου. Διότι αὐτοὶ ποὺ πάσχουν ἀδίκως ἐκ τοῦ κακοῦ, εἶναι μᾶλλον ὅχι μακαριοί. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χριστὸς ἔλεγε «Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» Ματθ. 5, 10. Εἶδε καὶ οἱ ποῖον τρόπον ἔδειξεν ὅτι εἶναι μέγα τὸ κέρδος αὐτῶν ποὺ πάσχουν κακῶς. Πρόσεξε ἐκ ἄλλοι σημείων πάλιν τὴν ἀναπόδραστον ἡμῶν αὐτῶν. Β ποῦ διαπράττουν τὸ κακὸν ἀκούσε ταυς λόγους τοῦ μακαρίου Παύλου «Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, μνηστὴ ἐγενήθητε τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐρῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ὅτι καὶ αὐτὰ ἐπαθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλιῶν καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς ἰδίους προφήτας, καὶ καὶ ὄντων ἡμῶς. Λέγει «τοῖς ἔθνεσι λαλήσω. ἵνα σωθῶσιν εἰς ὁ ἀναπληρωσῶν αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ εἰς τέλος» Α' Θεσο. 2, 14-16. Εἶδε, ὅτι εἶναι ὁρῶν νὰ θρηνῶμεν καὶ νὰ δοξολογήσῃς ἡ περισσοτέρως δι' ἐκείνους ποὺ διαπράττουν τὸ κακὸν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ φιλιάνθρωπος Κύριος ὅταν εἶδε τὴν τολμηρὰν ἐνέργειαν οἱ μαθητοῦ, ἐταράχθη καὶ ἐδάκρυεν, ἐπιδεκνόμενος δι' αὐτοὺς τοῦ ρόπου. Α τὴν συμπάθειαν πρὸς τὸν μαθητὴν σου. Καὶ ἀπέδειξε τὸ μέγεθος τῆς φιλιανθρωπίας τοῦ διότι καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς προδοσίας δὲν ἔπαυσε νὰ σκέπτεται τὸν προδότην διὰ τὴν διὰ τὸν μαθητοῦ τοῦ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν πρέπει νὰ θαυμάσῃς παρὰ καὶ νὰ ἀναστενάξης περισσότερο, ἐπειδὴ καὶ ὁ Κύριος ἐστενωχωρήθη δι' αὐτόν διότι λέγει «Ἐταράχθη ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔειπεν. Εἰς ἐξ ὧν παραδώσει με» Ἰω. 13, 21. Ἦλ' πόσον μεγάλη εἶναι ἡ εὐσταλὴ καὶ πόσον ὑπερβολὴ ἡ φιλιανθρωπία τοῦ Κυρίου. Αὐτοῦ ποὺ ἐπαρόδοθη ὑπέφερε διὰ τὸν προδότην τοῦ. Διότι διὰ τὸν εἶδε νὰ ἐμῇ εἰς τὴν πονηρὰν πράξιν τοῦ. «Ἐταράχθη καὶ ἔειπεν. Εἰς ἐξ ὧν παραδώσει με» Σκέψου, πόση ἦν ἡ ἀνοχή πόση ἡ φιλιανθρωπία! Πόσον ὑπερβολὴ ἡ τὸν δικαιοσύνην καὶ δὲν ἐπιθυμῶν νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι ἀδικῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ τοῦ προσφέρει καὶ ποῖον ἀφορμὴν νὰ μετανοήσῃ διὰ τὴν παραφροσύνην τοῦ καὶ, ὅστε νὰ ἀσθάνῃς ἄλλῃ Β οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν καὶ ἀγνοῦν. Ὅταν ὁ καὶ ἡ ψυχὴ γινῇ ἀσυχνίστως ἀρνεῖται νὰ δεχθῇ τὸν σπῆσον τῆς σωτηρίας καὶ προτροπῆς ἡ συμβουλίας, ἀλλὰ εὐχρὰ ἐκ τῶν αἰσθῶν ἀποκρίνεται πρὸς τὸν κληρὸν. Διὰ αὐτὸ καὶ ὁ Ἰησοῦς πόδωκε ἀπελθῆν ἐκ τῆς ἁγίας μακροθυμίας τοῦ Κυρίου. «Εἰς ἐξ ὧν παραδώσει με» λέγει. Διότι ἐταράχθη καὶ ἐστενωχωρήθη διὰ νὰ ἀποδείξῃ οὐκ ὀκνῶν ἡν μεγάλην

τον σπογγήν και διά να μᾶς διδάξῃ διὰ περισσώτερον πρέπει νά θρηνησῶμεν ἐκείνους πού διαπραττοῦν τὸ κακὸν κατὰ τοῦ πλησίον τῶν. Ἐπειδὴ οὗτοι προκαλοῦν ἐναντίον των τὴν θεαν ὀργὴν. Καὶ εἶναι ὀρθὴν γενικῶς νὰ θρηνησῶμεν ὅκα αὐτὸν ποιῶν ὑποφέρει αἰδικίαν ἀλλ' ἐκείνους πού ὁ διαπραττεῖ τὸ κακόν. Διότι τὸ νὰ ὑποφέρωμεν ἀδικίαν γίνεται αἴτια νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἐνῷ τὸ νὰ διαπραξώμεν εἰς κάποιον τὸ κακόν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν τιμωρίαν εἰς τὴν κόλασιν. Διότι λέγει «Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἐνεκεν δικαιοσύνης» Ματθ. 5, 10. Βλέπειτε πῶς τὸ νὰ ὑποφέρωμεν ἔχει ὡς μισθὸν καὶ ἀμειβὴν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἀκούσε τώρα κατὰ ποῖον τρόπον καὶ ἡ κακὴ πρᾶξις ἐπαφέρει τὴν κόλασιν καὶ τὴν τιμωρίαν εἰς αὐτήν. Διότι ὅταν ὁ Παῦλος εἶπεν διὰ τοὺς Ἰουδαίους ὅτι ἐθανάτωσαν τὸν Κ. ἡμεῖς καὶ κατεδίωξαν τοὺς προφήτας προσέθεσεν «Ἵνα τὸ τέλος ᾖ» Δ. κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν» (Β. Κορ. 12, 15). Εἶδες πως ἐκείνοι, πού διώκοντο λαμβάνουν ὡς ἀμειβὴν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἐνῷ οἱ διώκται ἐπιούρου ἐπὶ αὐτῶν τοὺς τῆς θεαν ὀργὴν.

Ἀπευθύνω αὐτὰ πρὸς τὴν ἀγάπην σας ὅχι χωρὶς λόγον ἀλλὰ διὰ νὰ διδασκώμεν νὰ μὴ ὀργίζωμεθα κατὰ τῶν ἐκθρόνων καὶ μᾶλλον νὰ τοὺς εὐεργετοῦμεν καὶ νὰ κλαίωμεν καὶ νὰ πονῶμεν δι' αὐτοὺς. Διότι ἐκεῖνοι εἶναι πού ὑποφέρουσιν ἡλιαθὶ αὐτοὶ ποιῶντες μᾶς μισοῦν αἰδικίαν. Ἄν κατ' αὐτῶν τὸν τρόπον προετοιμάσωμεν τὴν ψυχὴν μας νὰ μὴ ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ νὰ ἐπιφέρῃ δι' αὐτούς. Θὰ δινηθώμεν σὺ φωνῶν πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου νὰ προσευκώμεθα δι' αὐτούς καὶ νὰ ἐλεῶμεν ἐξ ὁμιλίας τοῦ γεγονότος πλουτῶσαν τὴν ἐξ οὐρανοῦ εἰκόσιν. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον εἶναι ἡ τετάρτη κατὰ σειράν ἡμέρα που οἱ ὁμιλῶντες ἔπερὶ προσευχῆς χάριν πᾶν ἐκ θρῶν. ὥστε διὰ τῆς συνεχόμενης προτροπῆς νὰ ἐμπεδωθῇ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διδασκαλίας καὶ νὰ ριζώσῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῆς. Διὰ τούτ, συνεχῶς οἱ ἀπευθύνω λόγους διὰ νὰ υποχωρήσῃ ὁ ἀποσπῆμα τῆς ὀργῆς νὰ κατελθῇ ὁ πειρασμὸς καὶ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. ὡς ποῦ προσέρχεται διὰ νὰ προτευχθῇ. Διότι ὁ Χριστὸς δὲν προτρέπεται τὰ μόνον καὶ μὲν τῶν ἐκθρόν, ἀλλὰ καὶ καὶ τῶν ἡμῶν τῶν ἱδίων πού συγχωροῦνται τὰς ἀμαρτίας ἐκείνων. Ἐπειδὴ λαμβάνει 388 Α. πολλὸν περισσότερον ἀπ' ὅσα ζητῶμεν ὅταν συγχωρῶν τὴν ὀργὴν εἰς τὸν ἐκθρόν. Θὰ διερωτῶτο ὅμως κάποιος κατὰ ποῖον τρόπον λαμβάνω περισσότερα. Προσεξε διαπύρως. Ἐάν συγχωρῶς εἰς τὸν ἐκθρόν που τὰ ὅλα ἡμῶν θὰ σοῖ συγχωρηθῶν καὶ τὰ ἀμαρτήματα πού ἔκαμες εἰς τὴν Κυρὸν. Ἐκεῖνα εἶναι οὐθεράπευτα καὶ συγχωρητὰ. Ἐντε αὐτὰ περιέχονται πολλὰς ἐλ-

τῶν καὶ συγχωρησὶν. Ἀκούσε λοιπὸν τί λέγει ὁ Ἠλὶ εἰς τοὺς μαθητοὺς τοῦ «Ἐάν ἀμαρτῶν ἀμαρτή ἄνθρωπος εἰς ἄνθρωπον ὁ μερὸς προσεύχεται περὶ αὐτοῦ ἔάν δὲ εἰς τὸν θεόν ὡς ἄνθρωπος τίς προσεύχεται περὶ αὐτοῦ» Α' Βασ. 2, 25. Ἡ ἡμερτία συνεπὶς ἀποτελεῖ μέγα τρωμα, πού δὲν θεραπεύεται ὅτε μὲ προσευχὴν. Καὶ ἐνῷ τὸ ἀμαρτήματα τοῦτο δὲν θεραπεύεται μὲ προσευχὴν συγχωρεῖται ὁμοῦς μολὶς κόποις συγχωρήσῃ τὰς ἀμαρτίας Β τοῦ ἐκθροῦ τοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεὸς τὰς κατὰ τοῦ Κυρίου ἀμαρτίας ἀνέβρασε μύρια τάλαντα ἐνῷ τὰς κατὰ τοῦ πλησίον δηνάματα ἑκατόν πού δὲν καρίσας ἡμεῖς καρίσθην τὰ μύρια τάλαντα.

2. Περὶ τῆς προσευχῆς λοιπὸν εἰπάμεν ἄρεκάτ. Ἐάν ὅμως προτιμῶτε, ὅς ἀπανελέσθην εἰς τὰ οὐκ καὶ μὲ τὴν προδοσίαν τοῦ π. πηγουμένου ἐν ὁλίγοις ἀναφέραμεν καὶ ὅς ἴδωμεν κατὰ ποῖον τρόπον παρεδόθη ὁ Κυριὸς μας. Διὰ νὰ ἔχωμεν δὲ ὁλοκληρωμένην ἀντίληψιν τῆς ὁλικῆς παραφροσύνης τοῦ ἡμετέρου καὶ νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἀκαρίστην τοῦ μαθητοῦ καὶ τὴν ἀουλήτην φιλαθροπῶν τοῦ Κυρίου. ὅς ἀκούσωμεν κατὰ ποῖον τρόπον μᾶς διηγείται ὁ εὐαγγελιστὴς C τὴν ἡμερταν ἐνέργειαν «Τότε» λέγει, «πορεύεσθαι εἰς τὴν δώδεκα Ἰουδαίαν ὁ λεγόμενος Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, εἶπεν αὐτοῖς: Τὴν θέλετέ μοι δοῦναι κλήν ἡμῶν παραδοῦναι αὐτῶν» Ματθ. 26, 14, 15. Τὰ λόγια αὐτὰ φαίνεται δὲ ὡς ἀπολύτως σαφὴ καὶ δὲν ἀποκρύπτουν τίποτε. Ἀλλ' ὅν ἐξετάσῃ κάποιος κατὰ προσοχῆς ἐν ἑκάστῳ τῶν λεγόμενων θὰ διαπιστώσῃ πολλὰ σπουδαῖα καὶ θαύματα ναύματα. Καὶ κατ' ἀρχὴν ὁ καρὸς. Διότι δὲν τὸν ἐπιστημαίνει ὁ εἶναι γελοῖος χωρὶς λόγον ἐπειδὴ δὲν εἶπεν ἀπλῶς «παρευθεῖς» ἀλλὰ προσέθεσε «τότε πορευθεῖς». Τότε πότε. Καὶ διὰ ποῖον λόγον ἐπιστημαίνει τὸν χρόνον. Ἀλλὰ τὸ γεγονός τῆς ὑπομνήσεως τοῦ χρόνου ἐκ μερῶν τοῦ εὐαγγελιστοῦ δὲν σπερτεῖται σημασίως ὅπου ὁμιλεῖ κατὰ τὴν φωνήν τοῦ ἁγίου D Πνεύματος ὅφ' ὅσον δὲ ὁμιλεῖ ἔστο δὲν ὁμιλεῖ τι καὶ καὶ ἀσκόπως.

Τι σημαίνει λοιπὸν τὸ «τότε». Πρὸ τοῦ χρόνου ἐκείνου, πρὸ ὅς συγκεκριμένης ὥρας ἐπληρώσας κάποια κόρη πού ἐκλήθει δοκεῖν ἐξ ἀλασάστρου πλήρης μύρου καὶ ἔκχεσε τὸ μύρον ἐκεῖνο εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Κυρίου. Ἐπέδειξε μενάλην πίστιν ἡ γυναῖκα ἐκείνη καὶ πολλὴν περιποίησιν. Ἐπεδείξε πολλὴν ταπεινότητα καὶ εὐλάβειαν. Μετεστραφὴ ἐκ τῆς προηγουμένης τῆς ζωῆς καὶ κατέστη καλύτερα καὶ πλεονεκτήσκει. Ὅταν δὲ ἡ πόρνη μετενόησεν ὅταν ἐπιστεύσεν εἰς τὸν Κύριον. ὡς ὁ μαθητὴς παρέδωκε τὸν διδασκαλὸν «Τότε» ὡς «Ὅταν ἐπληρώσεν ἡ πόρνη καὶ ἔκχεσε τὸ μύρον εἰς

τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοὺς ἑσκαύοντες μὲ τὰς τρικας Εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς καὶ ἐξεδήλωνε πολλὴν φροντίδα εἶναι διὰ τῆς ἐξομολογήσεως τῆς ἐκείνης ἐξηφάνισε τὰ ἁμαρτήματα, ποῦ διέπρωξε καθ' ἑλπίαν τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς τῆς. Τότε λοιπὸν ὅταν εἶδεν ἐκείνῃ νὰ ἐπιδοκινῇ τόσον ζωὴν ἐν διαφέρειν διὰ τὸν διδασκαλὸν τότε ἀκροβῶς ἐσπευσεν αὐτὸς νὰ διαγράψῃ τὴν παράνομον προδοσίαν. Καὶ ἐκείνη μὲν ἀπὸ ταῦθ' ἔτις ἁμαρτίας ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἔκτασιν τοῦ οὐρανοῦ ἐνφ' αὐτὸς μετὰ τόσα θαύματα καὶ ἀποδείξεις μετὰ τὴν διδακτικὴν, μετὰ τὴν ἀνέκφραστον ἐπισκεψίαν κατέπεσεν εἰς τὰ κατὰθεα τοῦ Τυρτάρου.³ Τόσοι μεγάλοι κακὸν εἶναι ἡ ἀσέφωτος καὶ ἡ διεφθαρμένη.³⁹⁹ Ἀ ἐπεὶ μία διὰ τοῦτο ἔλεγε καὶ ὁ Παῦλος «Ὁ δοκῶν ἐστάναι, ἀλελεύτω μὴ πέσῃ» Α Κορ. 10, 12 καὶ ὁ προφήτης, παλαιότερον διεκρίριτε «ἐνὶ ὃ πάπῳ οὐκ ἀνίσταται, ἢ ὁ ἀποστρέφον οὐκ ἐπιστρέφει.» Ιερ 8, 4 διὰ τὴν μὴ ἐκτὸς ὑπερβολικὸν θάρρος αὐτοῦ ποῦ ἴσταιτο ὀρθὸς ἀλλὰ διαρκῆ ἀγωνίαν καὶ νὰ μὴ πέσῃ εἰς τὴν ἀπόγνωσιν αὐτοῦ ποῦ ἴδεν ἔχει πέσει. Ἐπειδὴ ἡ ἡμεῖς τοῦ διδασκάλου εἶναι τόσον μεγάλη, ὥστε νὰ προσελκύῃ πληθύνει τοῦ καὶ πόρνας καὶ τελωνίας. Πῶς λοιπὸν δὲν ἐπέτρεπε νὰ προσελκύσῃ τὸν μαθητὴν ταῦ αὐτοῦ ποῦ προσελκύει τὰς πόρνας, θὰ ἰσχυρίζετο κάποιος, θεομικρὸς ἐπέτρεπε νὰ προσελκύσῃ καὶ τὸν μαθητὴν ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ μεταβάλῃ αὐτὸν εἰς καλὸν ἀναγκαστικῶς οὐτε πλῆστον τοῦ νὰ τοῦ ἐλκύσῃ διὰ τῆς θύρας. Διὰ τοῦτο ὁ εὐαγγελιστὴς Β ἐνφ' ἡμῶς διηγείταται τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸν ἀκαρίστητον μαθητὴν λέγει «Ἰστε πορευθεῖς, ὁπλοισὶ δὲν ἐκλήθη ὑπὸ ἄλλων, ὥστε ἐπιστήθῃ ἀπὸ κάποιων, ὥστε τὸν προέτρεψε κανεὶς νὰ δεχθῇ καὶ ἐδέχθη, ἀλλ' οὐκ αὐτοῦ τοῦ ἀπεφάσισε καὶ ἐξεκίνησε καὶ ἀπέδειξε, ὅτι αὐτοῦτο λυγρὸ καὶ ἐξ ἰδικῆς τοῦ πρωτοβουλίας ἐκινήθη πρὸς τὸ σκοπεῖν τὸ τοῦ ἐνχείρημα, ἀλλ' οὐδὲμὸς ἐξωτερικῆς πίστεως, ἀλλ' ἐκ τῆς κακίας ποῦ πηγάζει ἐκ τῆς ψυχικῆς ἐκινήσεως πρὸς τὴν προδοσίαν τοῦ Κυρίου. Ἰστε πορευθεῖς εἰς τὸν δώδεκα» Καὶ τοῦτο, δηλαδὴ τὸ ὅτι λέγει ὁ εὐαγγελιστὴς «Εἰς τὸν δώδεκα» δὲν ὑπολείπει μὲν κατὰ κατηγορίαν. Ἐπειδὴ ἦσαν καὶ ἄλλοι C ἐδδομήκοντα μαθηταὶ διὰ τοῦτο εἶπεν «Εἰς τὸν δώδεκα», δηλαδὴ ἑνὸς τῶν ἐκλεκτῶν ποῦ κατὰ καθημερινὰς ἦσαν μαζί του, ἐξ ἐκείνων ποῦ ἀπελάμβανον μεγάλης οἰκονομίας. Διὰ τὴν πληροφορηθῆσαι πὸν βῆ ἦτο μαθητὴς ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν λέγει «Εἰς τὸν δώδεκα» καὶ δὲν ἀποκρίπτεται τοῦτο ὁ εὐαγγελιστὴς καθὼς γρά-

3 Ἡ δόξα, ὅπου καὶ ἐκείνη τοῦ Ἀποστόλου εἶπεν κατὰ τὴν ἐκείνη ἀντιλήψιν, ἀπεκαταστάσε πρὸς μὲν ἀπὸ τοῦ ἐκείνου οἱ ζήλοντες ἐσθῆς

φει διὰ τὴν πεποιθὴς καὶ οὐδ' αὐτὰ ποῦ φαίνονται εἶναι ἀκαρπὸ ἀποδείκνυσαν τὴν πρὸς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου, ἐπειδὴ προσέφερε τόσα ἀγαθὰ εἰς τὸν προδότην καὶ τὸν κλέπτην καὶ τὸν συνεβούλευε μέχρι τὸ τελευταῖο ὁράδι. Εἶδες μὲ ποῖον τρόπον ἐσώθη ἡ πόρνη ἐπειδὴ μετενόησε. Καὶ ὁ μαθητὴς, ἐπειδὴ ἠδικοφρόνης B ἐκρημνίσθη εἰς τὴν ἀδυσίαν.

Μὴ ἔλθῃς λοιπὸν εἰς ἀπόγνωσιν βλέπων τὴν πόρνην, μήτε πάλιν νὰ λάβῃς ὑπερβολικὸν θάρρος προσέκων τὸ θράσος τοῦ μαθητοῦ διότι καὶ τὰ δυὸ ἀπογόνους εἰς τὴν καταστροφὴν. Ἐπειδὴ ἡ κρίσις μας ἐκκλησιᾶς παρὰστρέφεται καὶ ἡ διὰ θεοῦ μας μεταβάλλεται διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προφυλάσσωμεν τοὺς ἐαυτοὺς μας ἐξ ὧν τῶν πλεονῶν «Ἰστε πορευθεῖς εἰς τὸν δώδεκα Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης» Βλέπεις ἀπὸ ποῖον ὁμῶν ἀπεκαρύνθη βλέπεις ἀπὸ ποῖαν ἐδωσκαλίαν ἐπεὶ πρὸς τὸν ἐαυτὸν τοῦ βλέπει πῶσον μεγάλον κακὸν εἶναι ἡ ἀδικία. Λέγει «Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης» ἐπειδὴ ὁ πῆρε καὶ ἄλλος μὲ τὸ ἴδιον ὄνομα, ποῦ ἔλεγετο Ἰούδας ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσραὴλ βλέπεις τὴν σοφίαν τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὁ ὁποῖος δὲν μᾶς τὸν καθιστᾷ γνωστὸν ἐκ τῆς φοβερῆς πράξεώς του. Εἰ δὲ ἄλλ' ἐκ τοῦ τόπου τῆς καταγωγῆς του, ἐνφ' ὧν ἄλλον γνωστοποιεῖ ὅτι ἐκ τοῦ τόπου τῆς καταγωγῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς πατριωνυμίας αὐτοῦ «Ἄν καὶ ἡτο φυσικὸν νὰ τὸν ὀνομάσῃ προδότην Ἰουδαῖον ἀλλὰ διὰ τὸ μᾶς διδάξῃ νὰ ἔχωμεν καθαρὰν τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κατηγορίας, ἀποφεύγει νὰ χρησιμποιήσῃ ἀκόμη καὶ τὴν λέξιν προδότης. Διδοσκώμεθα λοιπὸν νὰ μὴ ἔχωμεν κακίαν δι' οὐδὲνα ἐκ τῶν ἐχθρῶν μας διότι ἐάν ὁ μακάριος ἐκείνος ἀπέφυγε νὰ κατηγορήσῃ τὸν προδότην ἐνφ' ἡμῶς διηγείταται τὸ φοβερόν τοῦτο ἐγχείρημα καὶ αὐτὸ μὲν τὸ ἀπεσκόπησε, ἐκείνο δὲ μᾶς τὸ ἐγνώρισε τοῦ ἴσου τῆς καταγωγῆς τοῦ ποῖα συνκρίσεως θὰ ἤρμαζεν εἰς ἡμᾶς οἱ ὁποῖοι κατηγοροῦμεν τοὺς συνανθρωποὺς μας. Καὶ οὐκ ἔστιν ὅτι μόνον ἐνθυμούμεθα.³⁹⁹ Α τοῖς ἐχθροῦς μας μὴ ὀφείμεις ἀλλὰ καὶ ἐκείνοις ποῦ φαίνονται ὅτι ἔχουν πρὸς ἡμᾶς καλὰς διαθέσεις. Μὴ σὰς παρακαλῶ. Αὐτὸ προτρέπει καὶ ὁ Παῦλος διὰ τῶν λόγων τὸν «Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, μὴ ἐκπορευέσθω» (Εφ 4, 29) διὰ τοῦτο καὶ ὁ μακάριος Ματθαῖος ποῦ ἦτο ἀππλάγνυμένος ἐκ παντὸς ἀναλόγου πάθους, ἔλεγε «Ἰστε πορευθεῖς εἰς τὸν δώδεκα ὁ λεγόμενος Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ὁρκωρεῖς εἶπε. Πι θέλγῃ μοι δοῦναι, κινῶ ὑμῖν παραδόσω αὐτόν.» Ὡς φωνὴ μεμολυσμένη! Ὡς τὸλμη παράλογος. Συγκλονίζομαι ἀναπτύσσῃ μου εἶναι ἐνθ' ἡμῶς πῶς ἐβλήθη ἐκ τοῦ στόματος οἱ λέξεις, πῶς ἐκίνησαν τὴν γλῶσσαν πῶς B

δὲν ἐγκατέλειπεν ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα, πῶς δὲν παρέλυσαν τὰ κεῖλη, πῶς δὲν ἐσαλεύθη τὸ λογικόν
 θ' «Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν»
 Πῆς μοι, Ἰουδα, αὐτὰ οὐ ἐδίδασκον ἐπὶ πόσον χρόνον ὁ διδάσκαλος, ἴσως γρήγορα ἐλπιόμηνους τὰς συνεκτείνους παρανέσεις διὰ τοῦτο δὲν ἔλεγεν «Μὴ κτήσῃσθε χρυσόν μητ' ἀργυρόν» (Ματθ 10, 9), ἐπιθυμῶν νὰ συγκρατήσῃ τὴν ὑπερβολικὴν μανίαν σου διὰ τὰ χρήματα. Δὲν δοῦναι οὐκ ἔμελλεν. «Εάν τις σε ρωτῇ εἰς τὴν δεξιάν σου χεῖρα, στρέφον αὐτῷ καὶ τὴν ἀλλήν» Ματθ 5, 39. Πῆς μοι, διὰ τί προσέδεξαι τὸν διδάσκαλόν σου ἔδειξεν οὐδὲν ἔχοντα νὰ διδάσῃς τοὺς μαθητάς. Ὁ νὰ θεραπεύῃς τὸν σῶμα καὶ νὰ καθαρίσῃς ἐκ τῆς λέπρος τὸν σῶμα καὶ νὰ πραγματοποιήσῃς πολλὰ ἄλλα θαύματα. Αὐτὴ λοιπὴν τῶν εὐδαιμονούντων ἐκείνων αἰτίας τὰς ἀνταποδόσεις τοῦ προσφέρεται, «Ὅσον μεγάλη εἶναι ἡ μανία ἢ καλλίτερον ἡ φιλαργυρία σου! Διότι ἡ φιλαργυρία ἐπρόξενον ὅλας αὐτὰς τὰς ἀμαρτίας αὐτῆς ἡ ρίζα τῶν κακῶν ποὺ ἐπαφέρει ἀκόρετος εἰς τὰς ψυχὰς μας καὶ τοὺς φρισσικοὺς νόμους, καὶ μὴ σάλευσε τὰ λογικά καὶ δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἐνθυμούμεθα οὕτε φίλων οὕτε συγγένειαν, οὕτε ἄλλο τι. Ἀλλ' ἀφοῦ μὴ τὴν λύσῃς τὸ λογικόν, ἔτσι μὴς κἀννοεῖται νὰ βαδίζωμεν εἰς τὸ σκοτὸς. Καὶ διὰ νὰ ἀντιληφθῇς τὴν πραγματικότητά, ἀλέγε τι ἀκριβῶς ἀπεμάρτυρεν τότε ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ Ἰουδα. Εἰσῆλθεν ἡ φιλαργυρία αὐτῆς ἐν τῷ κοίτι καὶ ἐγένετο αἴτια νὰ λησμονηθῇ ἡ συναναστροφή, ἡ νουθεσία καὶ ἡ κοινωνία μεταξὺ τῶν. Ὁ δὲ ὑπέροχος διδασκαλὸς Παῦλος ὁρῶν ἐλέγεν ὁ Παῦλος δὲν εἶχε πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία» (Α' Τημ 6, 10).

«Τί θέλετέ μοι δοῦναι κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν»
 Παραδίδεις, Ἰουδα, ἐκείνων ποὺ συγκρατεῖ τὰ πάντα διὰ μόνου τοῦ λαοῦ τοῦ παλαιῆς ἐκείνων ποὺ εἶναι ἀδύνατοι νὰ συλλάβῃ ἡ ἀνθρωπίνη λογικὴ τὴν κτιστὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τὸν δημιουργόν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους αὐτὸν ποὺ διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ νεύματός τοι ἐδημιούργησε τὸ σῶμα, ἄλλὰ διὰ νὰ δείξῃ ὅτι παρεδόθη ἐθέλουσας ἀκούσε τι κἀννοεῖται. Τὴν σπυγμὴν ἀκαταστάσεως τῆς προσδοκίας ἔσαν ἡλθον ἐναντίον τοι μὲ μακαίρους καὶ ἱερεῖς, λαμπράδες καὶ κυρσοὺς τοὺς λέγει Ε. «Τὴν ζητεῖτε» Ἰω 18, 4. Δὲν ἐγγυμίζαν οὕτε ποῖον ἐπρόκειτο νὰ συλλάβουν. Ἰσως ἀνίσχυρος ἦτο ἐκεῖνος νὰ ἐπιτύχῃ τὴν προσδοκίαν αὐτοῦ αὐτὸν ποὺ θὰ ἐπαρόδον ἐν τῷ ἐνώπιόν τοι δὲν ἤδυνάτο νὰ τὸν διακρίνῃ, διὰ καὶ ὑπῆρκαν λαμπράδες καὶ τοσοῦτον πολὺ φῶς. Ὅτι θεάσαντο τοῦτο ὁρακλισμοῦ ὅταν ἔλυνεν ὅτι εἶχαν λαμπράδες καὶ κυρσοὺς καὶ παρὰ ταῦτα οὕτε εἶπε δὲν τὸν εἶδον καὶ λέγει «Καὶ

Ἰουδας εἰστήκε, μετ' αὐτῶν, διότι ἐκεῖνος εἶπεν «Εγὼ ὑμῖν παραδίδω αὐτόν» Ἐπειδὴ ἤθελε νὰ φανερώσῃ τὴν δύναμιν τοῦ ὁ Κόριος διέστρεψε τὸ λογικόν τὸν διὰ νὰ μάθουν ὅτι ἐπικρατοῦν νὰ φέρουν εἰς πέρας ἔργον ἀκατόρθωτον. Ἐπειδὴ ὅταν ἤκουσαν 391 Α τὴν φωνὴν τοῦ ἀπετρασθήσαντος σκώπουντες καὶ ἔπασαν κατὰ τῆς Εἰδὸς πῶς οὕτε τὴν φωνὴν ἠμπούσαν νὰ ἀνθέξουν ἄλλα μὲ τὴν πύξιν τῶν ἀπέδειξαν ὁρῶντες τὴν ἀδυναμίαν τῶν. Κύτταξε τὸ μέγεθος τῆς φωνῆς τοῦ Κυρίου. Ἐπειδὴ λοιπὸν οὕτε ἔτσι ἐκτίμησε τὴν ἀδυναμίαν τῶν προσέδοι καὶ τὴν ἀκαταστάσιν τῶν Ἰουδαίων, παραδίδεται ὁ Κύριος καὶ λέγει «Ὅταν τοὺς ἀπέδειξεν ὅτι ἐπικρατοῦν ἀκατόρθωτον ἔργον ἤθελε νὰ ἀντιπαραστήσῃ τὴν παραφροσύνην τοῦ Δὲν θέλουν ἀλλ' ἐπιμένουν ἀκόμη καὶ τώρα εἰς τὴν πονηρίαν σκώπουν τὸν νὰ λοιπὸν παραδίδωμαι»

Σὰς τὰ λέγω αὐτὰ, διὰ νὰ μὴ κατηγορήσῃς μερικοὺς τὸν Χριστὸν καὶ εἰπὼν διὰ τί δὲν μετέστρεψεν τὸν χαρακτήρα τοῦ Ἰουδα διὰ τί δὲν τὸν ἔσωσε Β καλλίτερον. Ἀλλὰ κατὰ πόσον ῥῆσιν θὰ ἠμπορούσῃ νὰ κἀν τὸν Ἰουδα φρόνητον καὶ καλὸν ἀναγκαστικῶς ἢ διὰ τῆς θελήσεως τοῦ Διότι ἐάν μὴ ἀναγκαστικῶς, οὕτε ἔτσι ἐπρόκειτο νὰ γνῇ καλλίτερος, ἀλλὰ ἡ ἀνάγκη γίνεται καλλίτερος ἀναγκαστικῶς ἐάν δὲ διὰ τῆς θελήσεως τοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐκλογῆς, προσέφερε τὰ πάντα ποὺ θὰ ἤδυνάτο νὰ τὸν μεταστρέψουν. Καὶ ἐάν ἠνέχθη ἐκεῖνος νὰ δεχθῇ τὰ φάρμακα δὲν πταίει ὁ ἰατρός. Ἀλλὰ ὁ ἰατρός ποὺ ἀπέκρουσε τὴν θεραπείαν. Θέλει νὰ μᾶθῃ πόσα ἔσωσε διὰ νὰ τὸν κερδίσῃ. Ἐνώπιόν τοι ἐπέτελεσε θαύματα τοῦ προσηνέστερον τὴν προσδοκίαν τίποτε δὲν παρέλεγε, ἐξ ὧν ἐπρεπε νὰ ἐπιδείξῃ C εἰς τὸν μὴ σπυγμὴν τοῦ Καὶ διὰ νὰ πληροφωρηθῇς, ὅτι δὲν ἠθέλησεν ἀν καὶ ἤδυνάτο νὰ μετανοήσῃ ἀλλ' ἔνεκα τῆς ἀδιαφορίας τοῦ ἐγέναν ὅλα ὅταν παρέδωκε τὸν Κύριον καὶ ἐπεράτωσε τὴν παραφροσύνην τοῦ, «Ἐρρωτοῦ τὰ τριάντα ἀργύρια λέγων ἤμαρτον παραδόντες αὐτὸν ὁ ἰατρός» Ματθ 27, 3-4. Προηγουμένως ἔλεγε «Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν» Μόλις νὰ νεντελέσῃ ἡ ἀμαρτία, τότε ἀντελήφθη τὴν ἀμαρτίαν.

Ἐκ τούτων διδασκόμεθα ὅτι ὅταν ἀδιαφορῶμεν δὲν μὴς ἀφελεί οὕτε συμβουλὴ οὕτε νοῦθεσία, ἐν τῷ ὅταν προσεχωμεν καὶ μόνοι μας ἠμποροῦμεν νὰ σωθῶμεν. Πρῶτον ἐκ διὰ νὰ καταλάβῃς, ὅταν τὸν συνεβούλευσε καὶ προσεπάθει νὰ τὸν ἀνγκρατῇ ἐκ Π τῆς ἀμαρτωλῆς πράξεως δὲν ἐπρόκειτο ἐκεῖνος οὕτε ἀδεύει τὴν νοῦθεσίαν ὅταν ὁμοῦ δὲν ἐτίμηκε κανεὶς διὰ νὰ νουθετήσῃ ἀφωπυνσθῇ ἡ συνεδιστοῦ καὶ χωρὶς νὰ εἶναι κανεὶς διὰ νὰ τὸν διδάξῃ, μετενοήσῃ καὶ

ἐπέταξε τὰ τριάντα ἀργύρια. Διότι λέγει «Ἐσπρσαν αὐτῷ τριάντα ἀργύρια» Ματθ 26 15. Ἐπλήρωσαν τὴν ὄψιν αἵματος, τοῦ ὁποίου ἡ ἄξια δὲν ᾔδυνάτο νὰ ἐκπληθῇ. Διότι, Ἰουδα λαμβάνει τριάντα ἀργύρια. Ὁ Χριστὸς ἦλθε διὰ νὰ κρίσῃ ὠφρὲν τὸ αἷμα τοῦ κάρην τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος. Διὰ τὸ αἷμα τοῦτο σὺ τώρα διαπραγματεύεσαι συμφωνίας. Τί θὰ ᾔδυνάτο νὰ εἶναι σιχαρότερον τῆς συναλλαγῆς αὐτῆς, Ποῖος εἶδε καὶ ποῖος ἤκουσε ποτὲ κατὰ ἀνάλογον;

4 Εἰ ἄλλα διὰ νὰ ἀντιληφθῶμεν τὴν διαφορὰν μεταξὺ προδότου καὶ μαθητῶν δε ἡκούσαμεν. Διότι ὁ εὐαγγελιστὴς μᾶς διηγείται τὰ πάντα λεπτομερῶς. Ὅταν λέγῃ, ἐνέναντι αὐτῶν, ὅταν ἡ προδοσία ἦτο πρὸς τὸ τέλος, ὅταν ὁ Ἰουδας ἔκασε τὴν ψυχὴν τοῦ ὅταν διαπραγματεύετο καὶ ἐγκληματικὰ ἐκείνας συμφωνίας καὶ ἀνεξήγηται, λέγει ευκαίρως διὰ νὰ παραδώσῃ τὸν Κυρίον. Ὅτε προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες. Παῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν σοι φαγεῖν τὸ Πάσχα; Ματθ 26, 17. Εἶδες μαθητὰς εἶδες μαθητὴν. Εκείνας διαπραγματεύετο συμφωνίας καὶ προσπαθεῖ νὰ λάθῃ ἀποδοῦν ἐκ τῆς πωλησίως τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου, αὐτοὶ προσποιῶντο διὰ νὰ τοῦ 392 Α. προσφέρω ὑπηρεσίαν. Εἶδαν τὰ ἴδια θαύματα καὶ αὐτὰς καὶ ἐκεῖνοι, ἤκουσαν τὴν ἴδιαν διδασκαλίαν πρὸς λαοὺς ὁφείλονται ἡ διαφορὰ, Εἰς τὴν προαίρεσιν. Αὐτὴ εἶναι ἡ αἴτια τῶν κακῶν καὶ τῶν καλῶν.

Τὸ θράθυ αὐτὸ ἦτο ἐκεῖνο κατὰ τὸ ὅποιον οἱ μαθηταὶ ἔλεγον αὐτὰ. Ἀλλὰ τι σημαίνει τὸ «Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν σοι φαγεῖν τὸ Πάσχα;». Ἐξ αὐτοῦ πληροφοροῦμεθα, ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν εἶχε ξεχωριστὴν ἰδικὴν τοὶ οἰκίαν. Ὅς τὸ ὁ κοινὸν ἐκεῖνοι πρὸς κατασκευάζον περὶ λάρυγγος οἰκίας καὶ μακρὰ περιτεικισματα, διὰ τὸ θεανθρώπου δὲν εἶχε τότεν διὰ νὰ ἀναπαύσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ. Διὰ τοῦτο ἐρωτοῦν οἱ μαθηταὶ «Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν σοι φαγεῖν τὸ Πάσχα;». Παῖον Πάσχα. Τὸ Ἰουδαϊκόν, αὐτὸ οὐ θέλει τὴν ἀρχὴν τοῦ εἰς τὴν Αἴγυπτον διότι ἐκεῖ ἐωρτάσθη Β διὰ πρώτην φοράν. Καὶ διὰ ποῖον λόγον ἐωρτάζε; ἰσθὶ ὁ Χριστὸς, Καθὼς ἐτήρησεν ὅλας τὰς διατάξεις τοῦ μωσασκοῦ νόμου. ἔτσι τηρεῖ καὶ αὐτὸ. Διὰ τοῦτο ἔλεγε καὶ πρὸς τὸν Παύλον. «Ὅτις γὰρ πρέπον ἡμῖν ἐστὶ πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην» Ματθ 3, 15. Ὅς λοιπὸν τὸ ἰδικόν μας Πάσχα, αὐτὸ τὸ Ἰουδαϊκόν ἤθελεν νὰ ἐτοιμάσωμεν οἱ μαθηταὶ. Διότι αὐτοὶ μὲν ἠταράζαν αὐτὸ ἐνφύο Κύριος παρεσκεύαζεν τὸ δικόν μας καὶ ὁ Ἰησοῦς ἔγινε Πάσχα διὰ τοῦτο πρὸς πάντας. Διὰ ποῖον ὅμως λόγον ὑφίσταται τὸ πάθος, διὰ νὰ μᾶς λ. τραχηλ. ἔκ. ἡς κατὰ τὸν νόμου. Διὰ τοῦτο διεκέρχοντε καὶ ὁ Παῦλος «Ἐξαιρέτως ἐλεν

ὁ ἔθνος τὸν Υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον, Ἰωάν. C τοῦς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ» (Γαλ. 4, 4-5). Διὰ νὰ μὴ ἱσχυρίζεται λοιπὸν κανεὶς ὅτι διὰ ποῖον κατήργησε τὸν νόμον, ἐπειδὴ δὲν ᾔδυνάτο νὰ τὸν τηρήσῃ ἀπαλῶς, ὡς λόγος τοῦ β. ἦτο πιστικὸς θαρρὺς καὶ δυσκατόρθωτος, διὰ τοῦτο ἀφοῦ ἐτήρησεν ὅλας τὰς διατάξεις τοῦ, τότε τὸν κατήργησε. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἔδωκε καὶ τὸ Πάσχα ἐπειδὴ ὁ μωσασκὸς νόμος διέτασεν εἰς τοὺς Ἰσραηλῆας τὴν σιμπε σκὴν εἰς τὴν εορτὴν τοῦ Πάσχα. Ἄκουσε λοιπὸν ἥσαν ἀκαρίστοι πρὸς τὸν εὐαγγελιστὴν καὶ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ συντόμως ἀπερρήσαν τὰς εὐαγγελίας τοῦ. Καὶ διὰ νὰ γνωρίξῃς ἀκριβῶς, ἔφυγον ἐκ τῆς Αἴγυπτου διεπέρασαν τὴν Ἐρυθρὰν θαλάσσαν τὴν εἶδαν νὰ σκίετα καὶ νὰ συνενώνεται, πάλιν καὶ μετ' ὀλίγον λέγουσιν εἰς τὸν Ἀδρην «Ποίησον ἡμῖν θεοὺς ὅς περ παρεσκευασμένοι ἡμῖν». Ἐξοδ 32, 1. Τὶ λένετε; Δ ἀκαρίστοι Ἰουδαῖοι, εἶδες τέτοια θαύματα καὶ ἐλπομένους τὸν Θεὸν ποῦ αὐτὸς ἐξέθρεψεν εἰς τὴν ἐρημον, καὶ δὲν ἐνθυμίσεαι πλέον ἢ εὐεργέτην σου. Επειδὴ λοιπὸν ἐλπομένους τὰς εὐεργεσίας τοῦ, διὰ τῆς καθιερωσέως τῶν εορτῶν σινοδῶσαν ὁ ἔθνος ἄς ἀναμνησθε τῶν εὐεργεσιῶν διὰ τὰς ἔχουν ἱσχυρὰν ἢν ἀνάμνησιν εἴτε θέλω εἴτε οὐκ. Καὶ ἐκεῖνοι συνεοφώθησαν εἰς τοῦτο· πᾶς ποῖον λόγον. «Ἐγὼ ὅταν ἐπερωτήσῃ σε ὁ κύριός σου, τι σημαίνει, τοῦτο, νὰ τοῦ εἴπῃς ὅτι, τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἐπιχώσεως τῶν ἀντιπλην δι' αἱμάτων πικρῶν διὰ τοῦ ὁποίου καὶ διεφυγαν τὸν θάνατον καὶ ἔφυγε εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Αἰγύπτου ὁ ἐξολοθιστὴς ἄγγελος. Εἰς αἰτίαν τοῦ αἵματος τοῦτοῦ ὁ ἄγγελος δὲν ᾔδυνάτο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς οἰκίας καὶ νὰ διασκερ. τὸν ἥλιον». Εἰς αἰτίαν τοῦ αἵματος τοῦτοῦ ὁ ἄγγελος δὲν ᾔδυνάτο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς οἰκίας καὶ νὰ διασκερ. τὸν ἥλιον. Καὶ ἐνφ' αὐτῷ ἐξοδ 12, 1. Χριστὸς θεοσώζειτα, ἐθελοσύνητα. Επειδὴ τὸ Πάσχα ἐκεῖνο ἦτο προτυπικὸς τοῦ πνευματικοῦ. Καὶ διὰ νὰ πληροφορηθῇς, πρόσθετε ποσὴν περὶ γενεᾶν ὑπάρχει μετὰ τὴν δύσ. Ἀμνὸς εἰς τὸ ἐν Πάσχα, ἄμνός καὶ εἰς τὸ ἄλλον ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος εἶναι ἄλογος ὁ δὲ δεύτερος λογικός. Ἄμνός εἰς τὸ ἐν ἄμνός καὶ εἰς τὸ ἄλλος ἀλλ' ὁ μὲν εἶναι πᾶς, ὁ δὲ πραγματικὸς. Ἀλλ' ὅντες λέει ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης ἐξερρήσθη ἡ σκία. Διότι ὅταν ὑπάρχῃ ἡ σκία, ἡ σκία κόνετται διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ σιμπε σκὴν ὑπάρχει ἄμνός διὰ νὰ καθαγιασθεῖ διὰ τοῦ αἵματος τοῦ. Διὰ τοῦτο ἀφοῦ ἦλθεν ὁ ἥλιος δὲν ὑπόκειτο πλέον εἰς τὴν φαντασίαν ὁ λυχνός, ἐπειδὴ ὅλα ὅσα ἔγιναν ἥσαν προτυπικαί αὐτῶν πρὸς ἐπὶ τὸν Θεὸν νὰ συμβῶν εἰς τὸ μέλλον.

5 Λέγουσιν, τα πρὸς τοὺς Ἰουδαίους διὰ νὰ μὴ ἐξαιτανῶνται καὶ νομίζουν β. ἐωρτάζουν τὸ Πάσχα ἐπειδὴ σιχαρό-

τατα 393 Α προβάλλουν ως επικείμενα τὴν ἐσχάτην τὴν ἀξίαν καὶ ἀκυρότητα τὴν ἐκτελεστέαν, αὐτοὶ ποὺ παρέμειναν διὰ παντός σκληροκαρδοὶ καὶ τελειῶς κακοὶ Περσικοὶ Ἰουδαῖοι πῶς εὐραϊκοὶ τὸ Πάσχα, Ὁ ναὸς κατεστράφη ὁλοκαυρῶς ἐκρηγνύσθῃ ὁ θυμὸς, τὰ ἅγια τῶν ἀγίων ἐθεθλοθήσαν καὶ κατακρήνησθαι καὶ εἶδους θυσίας Λαοτὸν, ποῖα ἡ αἰτία διὰ τὴν ἀποκρίαν ἐπικειρεῖς τὴν ἀσθεῖν τὴν πρᾶξιν, Ἡμεῖς αὐτοὶς καὶ οἱ ἄλλοι εἰς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ ἀπογεύσασθε τοὺς οὐκ ἡμεῖς λαοὺς νὰ λέγουν. «Ἄσπετε Β τὴν ὁδὸν ἡμῶν τοῦ Κυρίου» (Ψαλμ 136, 3 καὶ ἑρμηνεία). Καὶ ὁμοῦ εὐραϊκοὶ τὸ Πάσχα μακρὰν τῶν Ἱερουσαλὴμ, Σὺ δὲν εἶπες ἔτις ὅσον τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας. Ψαλμ 136, 3, Εἰς μίαν προστάθειαν νὰ καταδείξῃ τὰ γεγονότα ταῦτα ὁ Δαυὶδ, ἔλεγε. «Επὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκάθισαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐπὶ ταῖς ἱτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκκεράσαμεν τὰ δόνανα ἡμῶν», Ψαλμ 136 1-2. ὁμοῦ τὸ ψαλμὸν τὴν κιβόταν τὴν λύραν ἐπειδὴ ὅλα αὐτὰ ἐκρημοποιούντο ἐπὶ τοιαύτῃ ἐποικίᾳ καὶ δι' αὐτῶν ἐφαλλοὶ τοὺς ψαλμοὺς τῶν «Ἐκεῖ γὰρ» λέγει, «ἐπρωτίστως ἡμεῖς οὐκ ἀκραυευσάντες ἡμεῖς λόγους ὡδῶν» Ψαλμ 136, 3 καὶ ἀπαντήσαμεν. «Πᾶς ὅσον τὴν ὁδὸν Κυρίου, ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας.» Πᾶς μου, εἰ λέγεις, δὲν φάλλεις εἰς ἔξωθεν κερὰν τὸν θυμὸν εἰς τὸν Κυρίον καὶ εὐραϊκοὶ εἰς αὐτὴν τὸ Πάσχα τοῦ Βλέπεις πόσον ἀναίσθητοι εἶναι οἱ Ἰουδαῖοι, Ὅταν πῶς ἐπείζαν Ὁ αἰ ἐκ-θροῖ, δὲν ἐπεκτείνον οὐτε θυμὸν νὰ φάλλουν εἰς τὴν ἔξωθεν κυρὰν τῶρα ὅμως μόνον τῶν καὶ χωρὶς νὰ τοὺς ἀναγκάζῃ καὶ νὰ ἀντιστρατεύονται κατὰ τοῦ Θεοῦ Διὰ τοῦτο καὶ ὁ μακάριος Στέφανος τοὺς ἔλεγε. «Υμεῖς οὖν τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπῶντες» Πρῶτ. 7 51. Βλέπετε, ποσὴν ἀμαρτίαν κρύπτουν τὰ ὄμματα πόσον παρνομοῖαν ἐπείκει ἡ Ἰουδαϊκὴ ἐσχάτη. Ἰπύρχε καποτε Ἰουδαϊκὸν Πάσχα ἀλλὰ κατηργήθη.

Τότε λέγει «Ὁ Ἰησοῦς ἐδοξοῦνται αὐτῶν καὶ πνόντων λαθὼν ἔβριον ἐπὶ τῶν ἀγίων καὶ ἀκράντων αὐτοῦ ἀφ' ὧν συ-καριστῶν καὶ κλάσας ἐπὶ τοῖς ὅμοις τοῦ μαθηταί. Ἀδελφοί, φάνατε τοῦτο μοι ὅτι, τὸ σῶμα τοῦ ἡγέρ ἡμῶν καὶ πολλῶν κλύμενον εἰς ἀφροῖς Β ἀμαρτιῶν» Ματθ 26, 28 «Καὶ τὸ ποτήριον ἡμῶν λαθὼν ἐδόδοι αὐτοῖς λέγων. Ταῦτο ὅτι το αἷμά μοι τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἔκκ νάμενον εἰς ἀφροῖς ἀμαρτιῶν»

Ματθ 26, 28 Καὶ ἦτο παρὼν καὶ ὁ Ιωάννης ὅταν ἔλεγε αὐτὸ ὁ Κύριος. Αὐτοὶ εἶναι τὸ αἷμα. Ἰουδα ποὺ ἐπωλήσας εἰς τὴν γῆν καὶ τριάκοντα ἀρνύρια, αὐτὸ εἶναι, τὸ αἷμα διὰ τὸ ὅποιον πρὸ ἀλλοῦ διεπραγματεύθη, τὰς αἰσχρὰς συγκρατίας μετὰ τῶν ἀκαριστῶν Φαρισαίων. Ὡς πόσον μεγάλη εἶναι ἡ

φιλευθροσύνη τοῦ Χριστοῦ καὶ πόσον ἀσχερὴ ἡ ἀκαριστία τοῦ Ἰουδα! Ὁ Κύριος προσέφερεν καὶ ὁ δοῦλος ἐπώλει. Καὶ ὁ μὲν δοῦλος τὸν ἐπώλησεν ἀφ' ὧν ἔλαβε τριάκοντα ἀργύρια, ὁ δὲ Χριστὸς ἔχυσεν τὸ αἷμά τοῦ κατ' ἡμῶν καὶ τὸ ἐκεῖ προσ-φέρει καὶ δι' αὐτὸν ποῦ τὸν ἐπώλησεν ὅταν βεβαίως τὸ πῆθε καὶ ὁ Ἰουδα ἔλαβε. Ἐκεῖ ἦτο παρὼν καὶ ὁ Ιωάννης πρὸ τῆς προδο-σίας καὶ παρεκάλειν εἰς τὴν ἐρὰν τράπεζαν καὶ ἀπέλασε τὸν Ἰουδαῖον δεινόν. Διὸ καὶ ἐπὶ τὴν τούτῃ πῶς τῶν μαθητῶν ἔτσι παρεκάλει καὶ εἰς τὴν ἐρὰν τράπεζαν ὁ Ἰουδαῖος ὥστε νὰ μὴ ἔχη καμμίαν ὁ καιολογίαν ὅταν λάβῃ τὴν καταδίκην. Ἐπειδὴ ἐπέμεινε εἰς τὴν διεστραμμένην σκέψιν καὶ ἀφ' οὗ ἐφυγεν ἐπρανματοποίησε διὰ φιλημάτων τὴν προδοσίαν χωρὶς νὰ ἀναλογισθῇ τὴν εὐεργεσίαν ἐκεῖνον, κα- μετὰ τὴν προδοσίαν ἐπέταξεν τὰ τριάκοντα ἀρνύρια καὶ εἶπεν. «Ἡραρτον παραδοὺς αἷμα» 34 Α ὁδῶν» (Ματθ 27 3. Ὡς πόσον μεγάλη ἦτο ἡ τυφλότης! Παρεκάλειν εἰς τὸ δει- νόν καὶ παρέδωκε τὸν εὐεργέτην σου, Καὶ ὁ Κύριος ἐκού- στως ἐξεπλήρωσεν ἐκεῖνον ποῦ ἔλεγε. ἡ ἁγία Γραφή «Ὅλοι δὲ ὅ οὗ τὸ σκάνδαλον ἔλθεν» Ματθ 18, 7).

Β. Ἀλλ' εἶναι καιρὸς νὰ πρὸς πληροῦσμεν εἰς τὴν φρι- κτὴν καὶ φοβεράν αὐτὴν τράπεζαν. Ὅλοι λαοὶν δὲ προσέ- λαμμεν μὲ καθαρὰν συνείδησιν καὶ σῶματις ὡς μὴ ἐν ἑρῇ. Ἰουδαῖοι, ἔγωγε μὲ δολιότητα κατὰ τῶν συνανθρώπων τοῦ, οὐδεὶς ἐς μὴ ἔχη πονηρίαν οὐδεὶς κεκρυμμένον δηλητήριον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ. Εἶναι καὶ τώρα ὁ Χριστὸς παρὼν καὶ στολ- ζεῖ τὴν τράπεζαν ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀνθρώπος αὐτὸς ποῦ με- ταβάλλει εἰς σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ τὸ προσφερόμενον ὅμως Ἰουδαῖοι, ὁ φρεῖς συμφωνίας πρὸς τὸν ὕπνον καὶ τὸ κακὸν καὶ ἡ χάρις δὲ καὶ ἡ δυνάμις τοῦ Θεοῦ πρὸς ἀποστολὴν εἰς πάντα Β εἰς τοὺς λαοὺς ἐπὶ τὸ σῶμα» Ματθ 26, 28 λέγει Α λέγει οὗτοι μετρωσκάνον τὰ προσφερόμενα δῶρα. Κα- καθὰ τὸ λόγον ἐκεῖνα ποῦ ἔλεγον. «Ἀφ' ὧν καὶ καὶ πληθύνετε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν» 1 ἐν 1 28 ἔχον λόγον καὶ ἔχον ἔργον πλ. ἐκτείνονται τοῖς ἀνθρώποις γένος νὰ ἀποκτῇ τέκνα ἔτσι καὶ τὸ λόγον αὐτὸ ποῦ ἀνεφέρμεν διαρ- κῶς ἐνδύναμειν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνοις ποῦ ἀέως μεταλαμβάνουν. Κανείς λαοὶν νὰ μὴ εἶναι ὁποῖος, κανείς πνόντος κανείς ἀρπαξ, κανείς σικαφάντης, κανείς μισοφύλος, κανείς φιλοκράτης, κανείς μέθυσος, κανείς παρονεκτής, κανείς ἀρσενικοφίλης, κανείς ζηλόφθονος, κανείς φονεὺς, κανείς κλέπτης, κανείς μαδιόφρονος διὰ νὰ μὴ ἐπιπέ- τι. Ὁ ἐπὶ τὴν ἡμέραν τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ ὅτι καὶ ὁ Ἰου- δα παρεκάλειν ἀναίσθητος εἰς τὸν οὐρανὸν δεινόν καὶ ἀφ' οὗ ἐφυγεν ἀφ' ὧν τὸν Κ. πον, διὰ τὴν πληροπορηθῆς διὰ εἰς

ἐκείνους πού μεταλαμβάνουν ἀναξίως τῶν μυστηρίων ἰδιαίτερος εἰς αὐτοὺς εἰσέρχεται ὁ διαβόλος καὶ καταλήγουν εἰς τὴν μεγαλύτεραν ζημίαν.

Λέγει αὐτὰ ἔτι διὰ τὰ προκαλεῖται μόνοι προῦν ὅλῃ καὶ τὰ οὐκ προσφιλῶς καλύτερον. Ἐπειδὴ καθὼς ἡ υἱική τροφή εἶναι εἰσέλθῃ εἰς στήμακον πλήρη καταπαλῆλων ὁ γαστρὶς ἰδιαίτερος ἐπιδεδυνάμει τὴν ἀσθένειαν ἔτσι καὶ ἡ πνευματικὴ τροφή εἰναι λαμβάνεται ἀναξίως γίνεται πρόξενος μεγαλύτερων ἀμαρτιῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Κανείς λοιπὸν νὰ μὴ διατηρῇ ἐντὸς τοῦ ὁ πονηρὰς σκέψας, οὐκ παρακαλῶ, ἀλλὰ ὡς καθαρισμὸν τὰς καρδίας μας διότι εἶναι εἰρηθὰ ἂ νῦν εἰμεθα νῶσι τοῦ Θεοῦ. Ἄς καταστήσωμεν τὴν ψυχὴν μας ἀγνήν ὡρὰ τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ ἐν τῷ μᾶς μόνῃ ἡμέρᾳ. Πῶς καὶ διὰ ποίῳ τρόπῳ; Ἐάν τις κἀν ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ σου ἐκρίνωσιν τὴν ὁρμήν, ὁ ὅλως τὴν ἐκθρόνισται διὰ τὴν ἑρῆς τραπέζης τὴν θεραπείαν τῆς συγκομιδῆς. Προσέρχεται εἰς φρικτὴν καὶ αἰγίαν θάλασσαν. Ἐνάντιόν σου εἰσέρχεται ἐσφαγμένον, ὁ Χρὶςτος. Σκέψου ὅμως διὰ ποίῳ εσφαγιάσθῃ. Ὡς ὁ μυστήριον ἔλασας Ἰούδα.

Ὁ Χριστὸς ἐπαθεν ἐκουσίως διὰ τὰ κτηνίσθῃ ἐπὶ μεσοταίχας τοῦ φραγμοῦ. Ἐφεσ 2, 14 καὶ νὰ συνενώσῃ τὴν γῆν μετὰ τοὺς οὐρανοὺς νὰ σὲ κάμῃ συντροφὸν τῶν ἀγγέλων ἐνῶ ἦσιν ἐκθρόος Ε καὶ ἀντίπαλος αὐτῶν. Καὶ ὁ μὲν Χριστὸς προσέφερε τὴν ζωὴν πρὸς χάριν σοι, σὶ δὲ ἐπιμένεις νὰ διατηρῇς μίσος κατὰ τοῦ συνανθρώπου σου. Πῶς θὰ δύνηθῃς νὰ πληρώσῃς τὴν τράπεζαν τῆς εἰρήνης. Ὁ Κύριός σου δὲν ἀπέφυγε νὰ υπομείνῃ ἅ πάντα δι' ἐσὲ καὶ σὶ δὲν ἔδεξαι ὅτι τὴν ὁρμήν σου νὰ ἀφῇς. Πᾶς μοι διὰ ποίῳ λόγῳ. Ἡ ἀγάπη εἶναι ρίζα καὶ πηγὴ καὶ μητέρα ὅλων τῶν ἀγαθῶν. Μοῦ ἐφάρθῃ λέγειν, ἀσυχρότατα παλαιολογῶντες μετὰ τῆς καὶ ἀπῆλθες τὴν διὰ τὴν ζωὴν μου. Ἀλλὰ τὸ εἶπαι τοῦτο. 195 Α. οὕτως ὡς ἐσπαύριμος ποτὲ καθὼς τὸν Κυρίον σὶ Ἰουδαίῳ. Ἐσὶν δὲν συγκομιδῆς τὰς ἀδικίας, πού διεσπάρειν εἰς θάλασσαν. ὁ σὺν ἄνθρωπος σου δὲν θὰ σὶ συγκομιδῇ καὶ εἰς ἐσὲ ὁ ὁ κληρονομία σου ὁ οὐρανὸς Πατὴρ σου. Μετὰ τὴν δὲ συνελευσὶν θὰ εἴπῃς, ἐπὶ τὴν ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀνιστάμενος τὸ ὄνομα σου. Ματθ. 6, 9 καὶ ἡ ὑπόστασις ἡμῶν ὁμοίαν τρόπον καὶ ὁ Χριστὸς προσέφερε καὶ τὸ αἷμα τοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν ἐκείνων πού ἐγὼ νῶν αἰτία νῶν σταρωθῇ. Τὸ ἔστιν, νῶν κάμῃ, ἵσκη πρὸς αὐτὸ εἰς σε. Ἐάν δὲν συγκομιδῇς τὸν ἐκθρόον δὲν εὐχρίσῃ ἐκείνους ἄλλω τινὶ ἐκ τῶν σου ἐπισημῶν ἐκείνους μὲν πολλὰς φορὰς ἠδικήσας εἰς τὴν παρμένην εὐρίαν, ἀλλὰ διὰ τὸν καὶ τὸν σου ἔκρινες ἀσυνκρίτησαν τῇ

τιμωρίαν κατὰ τὴν μέλλουσαν κρίσιν. Διότι οὐδὲν ἀπεχθόνηται καὶ ἀποστρέφεται ὁ Θεὸς τὸσον ὅσον ἐκείνους πού ἡ μνησκασεῖ, ὅσον τὴν καρδίαν σου ἔχει κακίστηματα καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ φλέγεται ἀπὸ τὰ πάθη. Ἄκουσε λοιπὸν τι λέγει ὁ Κύριος. Ἐάν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθήσῃ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει, τὴ κατὰ σου, ὅπως ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἐμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὁ παλὺς πρῶτος καὶ διαλλαχθῇ τῷ ἀδελφῷ σου καὶ τότε ἔλθῃ προσέφερε τὸ δῶρόν σου. Ματθ. 5, 23-24. Τι λέγεις. Νὰ ἀφῇς ἐκεῖ τὸ δῶρόν, δηλαδή αὐτὸ πού σκέπτομαι, νὰ θυσιάσω εἰς τὸν Θεόν. Να, λέγει διότι καὶ αὕτη ἡ θυσία καρὶν τῆς εἰρήνης πρὸς τοὺς ἀδελφὸν σου καθιερώθη. Ἐάν λοιπὸν γίνεταί ἡ θυσία αὕτη διὰ τὰ ἐιρηνεύης μετὰ τὸν συνάνθρωπόν σου καὶ σὶ ἐνὶ συμπετείρῃ εἰς τὴν θυσίαν δὲν καταφύγεις νὰ συμπληρώσῃς καὶ ἀπομυλῶναι εἰς τὴν συμπληρωσιν. Ὁ τότε σου εἶναι ἀνυπερβλήτως ἡ μετάληψις. Πραγματοποίησης λοιπὸν ἐκείνου κατ' ἀρχὴν ἐννοῶ τὴν εἰρήνην, διὰ τὸ ὅποιον καὶ ἐκεῖ προσφερθῇ ἡ θυσία καὶ τότε θὰ ἀντιληφθῇ πολὺ ἐξ αὐτῆς. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ διὰ τὰ συμπληρώσῃ τὸ ἄνθρωπον γένοιμας μετὰ τοῦ Πατρὸς καθὼς λέγει, καὶ ὁ Παῦλος. «Νῦν δὲ ἀποκατήλλαξεν ἑαυτὸν τὰ πάντα.» Κολ. 1, 22. «ὅτι σταυρωτὸν ἀποκρίνας τὴν ἐκθρόαν ἐν αὐτῷ.» Εφεσ 2, 16. Διὰ τοῦτο αὐτὸς δὲν ἦλθεν ἀπλῶς διὰ τὰ προσφέρειν τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ μακαρίζει καὶ ἡμᾶς ἐάν κάμωμεν τὸ ἴδιον καὶ μᾶς ὁποῦναι, τὸ ὄνομα τοῦ. Διότι ἀνακρίσει καὶ εἰρηνοποιῇ, ὅτι αὐτοὶ αὐτοὶ Θεοὶ κληθήσονται.» Ματθ. 5, 9.

Αὐτὸ λοιπὸν τὸ ὅποιον ἔκαμεν ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ αὐτὸ κάμῃ καὶ σὺ μετὰ τὴν ἐνθουσιασμένην δύναμιν σου καὶ γίνῃ εἰρηνοποιὸς διὰ τὸν ἐαυτὸν σου. Ὁ καὶ τὸν συνάνθρωπον. Διὰ τοῦτο καὶ ἀποκαλεῖται ὁ εἰρηνοποιὸς τῆς τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὴν στιγμήν τῆς θυσίας καμῶμεν ἄλλην ἀρετὴν δὲν ἐνθουσιάζῃ παρὰ μόνον τὴν συμπληρωσιν μετὰ τοῦ συνανθρώπου, ἐπιθυμῶν νὰ καταδεχθῇ ὅτι ἐξ ὅλων τῶν ἀρετῶν μεγαλύτερα εἶναι ἡ ἀγάπη. Ὁ ἐπιθυμῶν νὰ λοιπὸν ἀγοπητοί, νὰ σὶ νεκρῶς τὴν διὰ τὴν μοι ἐπ' ἀρετῶν, ἀλλὰ ὅσα ἐλετήσας εἶναι ἀρκετὰ δι' ἐκείνους πού δέχονται, με προσοχὴν καὶ συνείσιν τὸν σπόρον τῆς εὐκλειδῆς καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἀκούσῃν, μετὰ προσοχῆς ἀπὸ λέγοντα. Νὰ ἐνθυμώμεθα λοιπὸν οὐκ παρακαλῶ, πάντες τὰ λόγῳ αὐτὰ καὶ τὸν μεταξὺ μας ἀσπασμόν. Διότι ὁ ἀσπασμός αὐτὸς συνδέει τὰς καρδίας καὶ μὲς ἐκείνους νὰ γίνωμεν ὅλοι ἐν σώμα. Ε καὶ μέλι αὐτὸ Χριστοῦ ἐπειδὴ ἔλαθ' ἀνέκομεν εἰς ἐν σῶμα. Γινώμεθα λοιπὸν εἰς τὴν πραγματικότητα ἐν αὐτῷ καὶ χωρὶς τοῦ ἐννοῶ

μεν τὰ σώματά μας, ἀλλὰ ἀφοῦ συνδόξωμεν τὰς ψυχὰς μας διὰ τοῦ δαίμονος τῆς ἀνάτης. Διότι μόνον ἐφ' ὅσον συνπεριφερθῶμεν ἐπὶ τοῦ δαιμονίου νὰ ἀπολαύσασιν ὁμοίως τὰ ἀγαθὰ τῆς προσηυμένης τραπέζης καὶ νὰ γίνωμεν εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς μας σκευὴ τῆς εἰρήνης, ποῦ δίδει ὡς ἐπαθρόθεν οὖν ὁ Χριστὸς. Διότι καὶ ἂν ἀκόμη ἐπιτίκαμεν πολλά, παρμένοντες δὲ μνηστικαὶ ματαιοπονοῦμεν.³⁹⁶ Α καὶ ἀγωνιζόμεθα ὁμοίως καὶ δὲν θὰ ἠμπορούσαμεν τιποτὴ νὰ ἐπιτύκαμεν ἐξ αὐτῶν διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Ὅταν λοιπὸν ὁ Σωτὴρ ἐπράξειτο νὰ ἀνέβῃ εἰς τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ καθήσῃ ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς τοῦ, αὐτὴν προσκαρτερῆς δόξης καὶ μεγάλου πλοῦτος. αὐτὴν τῇ κληρονομίᾳ ὥρπασεν εἰς τοὺς μαθητάς του. Λέγων «Εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφ' ἧς ὑμεῖς». *Ιω. 14. 27*. Διότι ποῖος πλοῦτος καὶ ποσὴ χρηματικὴ περιουσία θὰ ἤδυναιτο νὰ θεωρηθῇ πολὺτις μωτέρα τῆς εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ, ποὶ εἶναι, ὑπεράνω πάσης διανοίας καὶ λογικῆς. Ἄλλο λαλῶν καὶ ὁ προφητὴς Μαλακίας, ἐπειδὴ ἐγνωρίζεν ὅτι εἶναι φοβερόν καὶ βαρὺ ἁμάρτημα ἐλεγε·ν ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Θεοῦ «Λαὸς μου λαλεῖτε ἀλήθειαν. Ἐκδοτός μετὰ τοῦ πληθύνον αὐτοῦ, καὶ ἔκδοτος κακίαν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πληθύνον αὐτοῦ μὴ μνησικακεῖτω, καὶ ὅκον Β. ψευδῆ μὴ ἀναγγεῖν καὶ οὐ μὴ ἀποθανεῖτε. οἶκος τοῦ Ταραφὰ λέγει Κύριος (*Zach. 8. 16*). Ὡς νὰ λέγῃ ἐάν γίνητε ψευδοὶ μνηστικαὶ ὅπουκα καὶ λησιμονήσετε τὰς ἐντολάς μου θὰ ἀποθάνητε. Αφοῦ λοιπὸν γνωρίζομεν ὅλα ταῦτα, ἀνασπῶμεν, ὅς διαλαύομεν παντός εἶδος τὴν ὀργὴν καὶ δι' αὐτὴν ἀποφύγομεν. καὶ ἀποφύγομεν τὰς ρίζας τῆς κακίας, καὶ καθαρὰ ποιῶμεν τὴν συνείδησίν μας, ὅς προσέληθημεν διὰ νὰ μεταλάβωμεν τὴν φρικτὴν καὶ φοβερὴν αὐτῶν μυστηρίων, μὲ πρόβλημα καὶ καλωσύνην καὶ πολλὴν ἐλάφειαν. πωρὶς λακτυμαίει καὶ θύσιαι, ἢ καὶ πῆματα καὶ κρυφὰς ἀλλά μὲ φόβον καὶ τρομὸν πολλόν με δέκρουσιν. Α καὶ κατέβηκεν διὰ νὰ μὴ ἀφίκεται ὁ φιλοφρόνως Κύριος ποῦ βλέπει ἐξ οὐρανοῦ τὴν μετὰ μας εἰρήνην καὶ τὴν ἀνυπόκριτον ἀγάπην καὶ τὴν ἀδελφικὴν κοινωνίαν, νὰ ἀπολαύσωμεν ὅλα αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα ποὶ ὑπεσχεθῇ διὰ τῆς χάριτος καὶ τῆς φιλοφρονίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἰσοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ ὁποῦοι εἰς τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἀνέβηκεν πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ δυναμὶς τῶν αἰώνων καὶ ἐκ τούτων ὡραίων τῶν σιωνίων. Ἀμήν.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΔΟΣΙΑΝ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ Γ

72. Α Τώρα ἡ ἀφήγησις εἶναι εὐχάριστος καὶ ἀγαπητὴ εἰς τὸν Θεόν, ὅτι μόνον διότι ἐξ αὐτῆς πηγάζουσι καθαρισταὶ πηγαι, ὅτι μόνον διότι εἰς τὸ ἔδαφος τῆς φιλοφρονίας πυκνὸφυλλοῦ δένδρου, ἀλλὰ διότι ἀπέκτησεν ἕνα παράδεισον φυτῶν τὸν σταυρὸν. Τώρα ἡ πηγὴ εἶναι ἀλτὺς φρόνιμος καὶ προκαλεῖ φόβον εἰς τὸν Θεόν. Ἀπολλωνία δὲν προσκέρει πλέον τὸ ἔδαφος τῆς εἰς τοὺς εἰδωλοδότας, ἀλλὰ παρακαλεῖ εἰς ἑσὶς τοὺς εὐσεβεῖς τὸ ἄλσος. ποῦ ὑποτελεῖ παλαιόθεν εἰκόνα τοῦ τόπου ἐκεῖνου, ἐννοῶ τὸν κήπον εἰς τὸν ὁποῖον ἀπεταλμῆθη ἡ προδοσία τοῦ Σωτῆρος καὶ ἐθεμελιώθη τὸ οικοδομημα τῆς σωτηρίας μας. Δὲν ἔκτισε θεὸς τί νὰ εἴπω διὰ τὴν σημερινὴν ἔορτήν, διότι ἡ ἔορτὴ παρακαλεῖ τὴν γλῶσσαν μου νὰ κατανοήσω τὸν Ἰούδαν, ἐνὶ ἧς ὁ φιλοφρόνως τοῦ Κυρίου μὲ ὑποκρινόμενος νὰ ἀπλήσῃ δι' αὐτήν. Καὶ διακατέκομαι ἐξ ὧν ὡν τὸν δυο, ἐκ τοῦ μίσους κατὰ τοῦ προδοτοῦ καὶ ἐκ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Κύριον. Ἀλλ' ἡ ἀγάπη νικᾷ τὸ μῖσος διότι εἶναι μεγαλύτερα καὶ δυνατωτέρα αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἀφίκεται ὁ προδοτὴς καὶ ἡμῶν τὸν εὐεργέτην ἐκ θεοῦ ὅσον πρέκει, ἀλλ' ὅσον δυνατὸν νὰ ἐξυμνήσω.

Διὰ τοῦτο, ὅφισεν τὸν οὐρανὸν καὶ κατέβη εἰς τὴν γῆν. Πῶς ἦλθε πλησίον μου αὐτός, ποῦ γεμίζει διὰ τῆς παρουσίας τοῦ τοῦ σῶματος καὶ ἐγεννήθη ὡς ἄνθρωπος διὰ νὰ μὲ σώσῃ, πῶς ἦλθεν ὡς μαθητὴν ἐκείνου ποῦ ἐγνωρίζεν ὅτι θὰ τὸν προδώσῃ καὶ τὸν ἐκθρόνισαι. ὡς φίλον προσεκύλησεν εἰς τὴν σκολοφίαν τοῦ. Πῶς δὲν ἐνδιεφέρετο διὰ τὴν προδοσίαν, ἀλλὰ ἀφρόνιζεν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ προδοτοῦ τοῦ, διότι λέγει, «Ὅτις γενομένης, ὁκέτει οὐκ ἴσους μετὰ τῶν δεκάκα μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ἐσθλάτω αὐτῶν εἶπεν ὁ Ἄγιος, ἀμὴν λέγει ὁμῶν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με». *Ματθ. 26, 20. 21.* Προεῖπε τὴν προδοσίαν διὰ νὰ ἀναστειλῇ τὴν φοβερὰν πρὸς

3. Εὐφρανὴς προδοσίας τῆς Ἀντιοχείας, ὅπου πρὸς τὸν Σαλυστὸν πᾶσι τοῦ Ἀντιοχείου ἐκ' αὐτῆς νῆος, πρὸς τὴν τοῦ ἀστυνόμου Ἀπολλωνίου. Εἰς τὴν ἀφήγησιν ἰσχυρὸς ἐξελήφθη, ἰσχυρὸς τοῦ Παρθένου ἐγγύς, καὶ παρακαλεῖ καὶ ἐνθα μετακινήσῃ τὸ μέλλον τοῦ ἐπὶ Μαθητῶν ἀστυνόμου παρὰ τοῦ Ἀντιοχείου. Βεβόλα. Ἐπὶ ὁμοίαν τοῦ Παρθένου διετέθη ἡ ἀστυνομία, τὸν ἱεροῦ λειψάνου ἐκ τῆς ἀφῆγης καὶ ἡ ἀστυνομία τῆς ἀστυνομίας τοῦ ἱεροῦ λειψάνου, ὁ ὁποῖος ἔκτισε δὲν ἐλαττώσθη λόγῳ μὴ προσκελευσθῆς πιστῶν. (καὶ οὕτως ἐκείνῳ πρὸς κατὰ τὸν Παρθένον ἐστράτευσεν, τὸν ἰσχυρὸν. Πλεόντες δὲ θεοφρόνως. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία 111, 19 ΡΣ 82. 1101. 1.104 111. 11 ΡΣ 82, 1.12 1121)

Εἰν Προεῖτε κυριε νὰ ἀναφέρῃ τὸ πρόσωπον τοῦ προδότη. Ἀλλὰ ἵεν ἡδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν παράνομον πράξιν τοῦ μαθητοῦ ποὺ ἀγνοοῦσαν οἱ καθήμενοι εἰς τὴν ἴδιαν τράπεζαν μαθηταί. Ποῖος εἶδεν εἰς ἄλλοι Κόριν πόσον μεγάλην φιλανθρωπίαν. Προδίδεται καὶ περιβάλλει μὲ ἀγάπην τὸν προδότην του. Ποῖος ἔχει τὴν δύναμιν νὰ εὐεργετῇ ἐνῶ περιφρονεῖται. Ποῖος ἐνῶ πωλεῖται ὡς ἀνικαίμενον λαμβάνει πλησίον του ὡς ὁμοτράπεζον ἐκείνον ποὺ τὸν ἐπώλησε, καὶ φροντίζει δι' ἐκεῖνον που τοῦ συμπεριφερόμεν μὲ πονηρίαν. «Καὶ ἐσθόντων αὐτῶν εἶπεν Ἄμην, ὅμην λέγειν ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.» Ἐτρυνεν ὡς ἄνθρωπος καὶ ὑπάλει διὰ τὸ μέλλον ὡς Θεός. Διὰ τὴν σωτηρίαν μου κάνει αὐτὸ ποὺ ἀρμόζουν. **Δ** εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Καὶ ἐνφ' ὅλοι οἱ μαθηταὶ συνεχλονίζοντο ἐκ τῶν λόγων καὶ ἤλυνοντο αἱ σι νεύσεις τῶν ἐντόνων καὶ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου μετέβαλαν εἰς ὥραν ἁγίας. Ἐπειδὴ ἔλεγεν ἑκαστὸς «Μὴτι ὄναι εἰρή. Κύριε» (Ματθ 26 22) καὶ ἀπεθρύνουν μὲ τὴν ἐρήνησιν νὰ γαληνεύουν ἐκ τῆς ὑπανάτης, θέλων ὁ Κύριος νὰ ἡρεμήσῃ τὰ ψυχὰς των αἱ ὁποῖαι οὐκ ἔσχατοῦσαν. ὑποδεκνύει διὰ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ ἐκείνου που ἦτο ἀνέμετος. «Ὁ ἐμ θώμας μετ' ἐμοῦ» λέγει. «τὴν» χεῖρα ἐν τῷ φουβλίῳ αὐτός με παραδώσει καὶ ὁ μὲν Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ. Ὅσοι δὲ τῶ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ. **Ε** ἦ οὐ ο Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίποι καλὸν ἢν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐνεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος (Ματθ 26 23, 24). Ἐθερνεῖται ἐκεῖνον ποὺ ἀμνηστία νὰ εὐεργετήσῃ τὸν αὐτὸν του, φροντίζει δι' ἐκεῖνον που δὲν ἐσχεφθὲν νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ψυχὴν σου. Ἡρνήθη νὰ ἀφῇ ἀπρόσδεκτον ἐκεῖνον. **Ζ** Α ποὺ ἡ ἀμαρτία νὰ ἡμωστασθῇ ἐν αὐτοῦ του καὶ ἀφοῖ τοῦ προσέφερον εὐκαρίαν διὰ νὰ μετανοήσῃ, ἡρέμησε τὰς τεταρτομέναις καρδίαι των ὑποτασσῶν μαθητῶν. Ἀλλ' ὁ προδότης εἰς μὲν ἐβέλαισθη ἐξ ὅλων αὐτῶν. Ἐπρεπε λαοὶν κατὰ τὰν φοβερὴν ἔκλειψιν λόγων νὰ ἀποκωρύξῃ αἰετος ἐκ τοῦ δειπνοῦ. Ἐπρεπε νὰ ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν τῶν συμπαθητῶν σου. Ἐπρεπε νὰ πῶσῃ καὶ νὰ ἐγκαλιόσθῃ τὰ νόματα τοῦ Σωτῆρος καὶ μὲ τέτοιαις λόγοις νὰ τὸν ἐκλυτάρσῃ. **Σ** ἡν ἡμῶν φιλόβρωπος ἡμάρτησα, διέπραξα παρανομίαν ἐπώλησα εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὸν πολῦτον μαργαρίτην ἐν ὁσπραντον αἵτην. Διέπραξα παρανομίαν που ἡδιαφορῶσα ἔσαντι, ὅλα ἐν χρημάτων διὰ τὸν πλεόν ἀδαπάνητον Αἰεταυρὸν. **Σ** ἡν ἡμῶν με πῶ. ἔγνων ἔμφορον ὀνίμῃ καὶ καταστροφῇ σ' ἡμῶν πρὸς **ε**, **Β** ποὶ ο Χριστὸς ἔκλεψε τὸ λογαθόν μου. βεῖτε τὴν συμπάθειάν σου. πρὸς ἐμὲ που ἐξηπατήθην ἀετρίως ἐπὶ τῶν Φαρμακῶν. **Ε**κ τῶν λόγων αὐτῶν ὅφ' ἐνός μὲν

δὲν ἀνέφερεν τίποτε οὔτε καὶ ἐσχεφθὲν κατὰ ἀνάλογον ὅφ' ἑτέρου δὲ ἐπεδείκνυε τὴν ψυχικὴν τοῦ ἱταμότη, φωνάζων ἐντόνος «Μὴτι ἐγὼ εἰμι, Κύριε.» Ματθ 26, 25. «Ὁ γλῶσσος αἰσχροὺ ὡς καὶ οὐκ ἀκλήρῳ. Εὐαὶ ὡς νὰ μὴ ἐγνωρίζε δι' αὐτὰ ποὺ ὁ ἴδιος ἐσχεδίαζε καὶ ἐνδύκεν δι' διαφεύγει τὴν προσοχὴν τοῦ ἀκαμῆτου ὀφθαλμοῦ. Ἐκράτει τὴν πονηρίαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ καὶ διὰ τοῦ στόματος προσηγορεύειτο δι' δὲν νῆν ἤνιξε τίποτε. Διὰ τῆς σκέψεως προσηγορεύει τὴν προσδοσίαν καὶ διὰ τοῦ στόματος, καθὼς ἐνόησε ἀπέκρυπτε τὴν ἀμαρτίαν. Τὰ ἴδια λόγια καθὼς οἱ ἄλλοι μαθηταὶ ἐκρησσοῦσιν, χωρὶς ἀνάλογον συμπεριφορῶν. Ἐνῶ εἶχε πρὸθεσιν ὁ λαοὶ ἀπεκρίθη μὲ φωνὴν προσάτοι. Καὶ τὶ ὁπῆντησεν εἰς αὐτὸν ὁ Σωτῆρ. «Σὺ εἶπας.» Μὲ φωνὴν πλήρη μακροθυμίας ἡλεγε τὴν προσοχὴν τοῦ πονηροῦ. Διὰ ἐνῶ ἤδυντο νὰ ἀπαντήσῃ εἰς αὐτὸν. Τὶ λέγεις ἀκριεὶ καὶ πονηρὲ. Τὶ λένεκ δοῦλε τῶν χρημάτων καὶ γνήσε συνενάτα τοῦ διαδόλου. Τοῖμας νὰ ἀποκρίνῃς δι' δὲν γνωρίζεις τίποτε. τοῖμας νὰ ἀποκρίνῃς αὐτὰ ποὺ εἶναι ἀδύνατον νὰ κρυβῶν. Μήπως δηλαδὴ ἦεν ὁ ἐγνωρίζων ὅταν ἐγὼναι τὴν πονηρίαν κατὰ τοῦ Θεοῦ ποδῶν, μήπως δηλαδὴ δὲν σέ εἶδα διὰ τοῦ θεοῦ μου. ἡρῆαλόν νὰ τὸς ἀρεκεται εἰς τὸν ἀρεκετὲς, μήπως δηλαδὴ μοιλοῦμαι ἡμῶν ἀπάν δὲν σέ ἤκουσα νὰ λέγης. «Τὶ θέλεις μοι δοῦναι, κάγω ὑμῖν παραδίδωμι αὐτόν.» Ματθ 26 13. Μήπως δηλαδὴ δὲν γνωρίζω καὶ πόσον μὲ ἐπώλησας. Λοιπὸν ἔστω νὰ νικήσεις νὰ μὴ ἐντρέπῃς μετὰ ταῦτα. Τὶ προσπαθεῖς νὰ καλύψῃς. **Δ** αὐτὰ ποὺ σκέπτεσαι, νὰ προσηγορεύῃς. Εἰς ἐμὲ τὰ πάντα εἶναι φανερά.

Ἄν καὶ ἤδυντο νὰ ἀπαντήσῃ καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Χριστὸς ἵεν ἀντήνησεν ἀλλὰ μὲ ἀπλότητι, ἀνεξικακίαν καὶ πραότητι. «**Σ**, εἶπας» προβάλλων εἰς ἡμῶν ὑπέροχον διδασκαλίας δι' ὅτι ἐπὶ πρῶτον νὰ φερῶμεθα εἰς τοὺς ἀσέβους μας. Ὁμοῦ καὶ ὅσπερ ἀπὸ τὴν ἡραπειάν ὁ Ἰουδας παρέμενεν ἀσθενὴς θεθαλὴς διὰ ἐξ αἰτίας τῆς ἀμελείας τοῦ αἵματος ἡλλ' ἵε αἵμας τῆς ἰσχύος καὶ ἀδυναμίας, διὸ ἐκείνος μὲν οὐ προσέφερε ὅλα ὁ φάρμακα διὰ τὸν αἵμα αὐτὸς ὅμως δὲν ἠθέλησε νὰ τὰ δεκθῇ ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγνωρίζε μόνον τὴν φιλαργυρίαν ἡγόησε τὸν χρυσὸν περισώμενον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν ἡν εὐχάριστος καὶ συνεπὴς εἰς ἐκεῖνον ποὺ τὸν ἐπώλησαν. Καὶ ἀφοῖ προσῆλθεν ὁ Ἰουδας εἶπεν εἰς τὸν Χριστόν. **Ε** ἀλαρε Ραββί, καὶ κατεφώλην αὐτόν. Ματθ 26 49. Ἠμῶν εἰς ὁ ἴδιος αὐτοὶ ἵε προσδοκίαν ποὺ τὸν ἀκαμῆτα προσδοκίαν καὶ φάρμακα. «Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· αὐτῷ. Ἐπὶ ἐμ ὡς ταρε.» Ματθ 26 50. Διὰ τοῦ αὐτοῦ λέγεις νὰ καὶ αὐτοὶ ἐπρόσμενος νὰ μὲ λ. ἵσπερ διὰ μὲ πειπτο.

είδα με λόγους, ὡροῦ με ἔρνα με κτυπᾷς. Μὲ ὀνομάζεις δι δάσκαλον ἐν ᾧ δὲν εἶσαι πιστὸς μαθητῆς διὰ τὴ παραβάσεις τὰ σύμβολα τῆς ἀγάπης, διὰ τὴ μεταβάλλεις τὸ σύμβολον τῆς εἰρήνης 723 Α εἰς σύμβολον προδοσίας. Ποῖον ἐμμέληδες καὶ ἔκαμες αὐτὸ "Εἶτο, εἶδες νὰ ἀσπάζεταιται προηγούμενους ἢ πόρνη τοὺς πόδες μου. Ἐτοί ἀντίκρισες τὸν ἑκατόνταρχον νὰ νοσιτίζει ἑμπεδὸς μου, ἔτοι εἶδες τοὺς δαίμονας νὰ ὑποτάσσονται Γνωσκῶ τοὺς σοῦ ἔμβαλε τὸν τρόπον τοῦ θαλάμου ἀσπασιστοῦ ὁ διδάσκαλος σοῦ ἐνέβαλε τὸν τρόπον αὐτοῦ τοῦ ἐναγκαλισμοῦ καὶ σὺ ἀφ' οὗ ἐπεισθῆς εἰς τὰς ὑποδείξεις τοῦ κακοῦ συμβούλου, ἐκτελεῖς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ.

«Ἐταρε, ἐπ' ᾧ πάρει.» Ἐκπλήρωσε τὰς πονηρὰς συνφυνίας τοὺς συνωμοτῶνας μετὰ τῶν Φαρισαίων. Φρόντισε νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ συμβόλαιον τῆς πωλήσεως. Υπόγραψε αὐτὸ πρὸς προνομιᾶς ὑπαγόμενους. Παράδωσε αὐτὸν πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον ὡς πρὸς τὸν Φαρισαῖον. Φρόντισε νὰ παραδοθῇ. Ἡ Κάμε λοιπὸν ἰδικὸν σου μαζὶ με τὸ θαλάστιον τῶν ἀργυρίων καὶ τὸ θαλάστιον τῆς οὐδίας Παρακώρησε τὴν θέσιν σου ἐκ τῶν ληστῶν καὶ πρὸς τὴν διὰ τῆς οὐλογίας τοῦ νὰ λάβῃ τὴν θέσιν πρὸς τὴν προδοσίας σὺ ἔχασες. «Τότε προσελθόντες ἐπέβαλλον τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔκραττοσαν αὐτόν. Καὶ ἐπαρανομήθησαν οἱ προφηταὶ ἐκεῖνοι λόγους «Ἐκ κλωσάν με ὡσεὶ μέλισσα κηρίον, καὶ ἐξεκαύτησαν ὡς πῦρ ἐν ἀκανθήσιν» Παλμ. 117, 18 καὶ εἰς ἄλλον σημείον «Ἐκ κλωσάν με κύνες πολλοὶ ταῖς ποταμῶν περιέσχον με» Ματθ. 21, 17 13. «Πάντος με γόλη εἶναι ἡ ἀνεξέλεγκτος τοῦ πρὸς τὸν ὁμοῦ. Εἰς τοὺς οὐρανούς τὰ Κερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφὶμ διὰ τῶν πτερυγίων ὡς ἐάν εἶχαν χεῖρας σκεπάζον τὰ πρόσωπα των. Ἐπειδὴ δὲν τοῖς οὐνοῖς νὰ ἀνεγείνουν τὴν ἀσύλληπτον δόξαν ἐν ᾧ εἰς τὴν νῆν. C καταδέχεται νὰ συλληφθῇ ὁ ἴδιος τὰ χεῖράν ὁ μὲν ὡς ἀνθρώπων. Βλέπετε ποιοὺ μακροθυμοὺ καὶ φιλικότητος. Κρίσι· ἔχετε γινεῖ δοῦλοι. Συμπεριφερθεῖτε λοιπὸν ὡς πρὸς τοὺς ἐχθρούς τοῦ εἶναι σύνδουλοι σας καθὼς εἶδετε τὸν Κύριον νὰ συμπεριφερεται πρὸς τοὺς ἐχθρούς. Διότι καὶ σὺ εἶς προκεταὶ νὰ κληθῇς εἰς πνευματικὸν δεῖπνον πρὸς καὶ νὰ παρακαθῇς εἰς τράπεζαν μετὰ τοῦ Κυρίου. Δὲν πρέπει νὰ εἰρεθῇ κανεὶς μετὰ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ Ἰουδα. Νὰ προσέλθῃς δὲν με γαλήνην καὶ εἰρήνην ὅλοι νὰ πληρώμεν με καθαράν συνειδήσιν τὸν Σωτῆρα. Διότι αὐτοὶ εἶναι ἡ νηστεία καὶ ἡ τράπεζα τῶν πικρῶν. Αὐτοὶ μὲς τρέφει καὶ εἶναι συγκλονίς ἡ τρέφει. Αὐτοὶ εἶναι συγκλονίς καὶ πρὸς τὸν. Εἰς αὐτὸν ἀνέκει ἡ δοξολογία εἰς τοὺς πᾶσι τὸν οὐρανόν. Αἰδῶν.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κοιμηθέντος καὶ εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

1 Α Πολλὰκις διερωτήθη διὰ ποῖον λόγον οἱ πρόγονοί μας παρέβλεπον τὴν ὑπαρξὴν τῶν ναῶν τῶν πόλεων καὶ κατέκτανον τὸν σημερινὸν ἐκκλησιαστικὸν ὅδον ἔξω. Διότι δὲν νομίζω ὅτι ἀπλῶς καὶ χωρὶς λόγων ἔκαμαν τοῦτο. Δι' αὐτὸ καὶ ἀνεζητήσω τὸν λόγον καὶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἀνεκάλυψα ὅτι εἶναι ἁπλῶς καὶ ὁμοῦ καὶ ὁμοῦ εἰς τὴν σημερινήν. Ἐστὶν ἡ Πόλις λοιπὸν εἶναι ὁ λόγος, Ἐορτάζομεν τὴν μνήμην τοῦ Σταυροῦ. Καὶ ὁ Κύριος ἐσταυρώθη ἔξω τῆς πόλεως διὰ τοῦτο καὶ μὴ ἀσπάζομαι ἔξω τῆς πόλεως. Διότι λέγει, τὸ πρὸς τὸ ἀκολουθεῖν τὸν ποιμένα. Ὅπου εἶναι ὁ θαυμάσιος ἐκεῖ καὶ οἱ στρατιῶται. καὶ ὅπου τὸ πῦρ καὶ ἐκεῖ πληροῦν καὶ οἱ ἄσπαι. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν Β εὐνοκώμεθα ἔξω πᾶς πόλεως. Ἀλλ' ἔς ἀποδεξώμεν καλύτερον τοῦτο καὶ ἐκ τῶν ὁγών Γραφῶν. Διὰ νὰ μὴ νομίσῃτε λοιπὸν ὅτι εἶναι ἰδική μου σκέψις οὗτος φέρω μαρτυρὰν τὸν Παῦλον. Πι λοιπὸν λέγει ἐκεῖνος διὰ τὰς θυμίας, «Ἐν γὰρ εἰσφέρεται, ζῶν τὸ αἷμα πρὸς τὴν χάριτος εἰς τὰ ἅγια διὰ τὸ ἀρκεῖν τούτων τὰ σωματὰ ἔξω τῆς παρεμβολῆς κατακαταστῆναι» (Ἐβρ. 13. 1.) Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἰησοῦς διὰ νὰ ἐξαγνίσῃ τὸν κόσμον διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἐσταυρωθῆ ἔξω τῶν πόλεων τῆς πόλεως. Ἐξερκόμεθα λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ἔξω πᾶς πόλεως φέροντες μεθ' ἡμῶν τὴν ἐντροπὴν πρὸς ἐκεῖνον ἐδέξατο. Εἶπεν ὁ Παῦλος μὲς πρὸς τὸν ὑπακούσαντες εἰς αὐτόν καὶ ἐξήλασεν τὸν πόλεον. Διὰ τοῦτο ἡμῶν συγκυριότητα. C ἔξω ἅλλο διὰ τοῦτον λόγον εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦτο καὶ ὅχι εἰς ἄλλο. Διότι ἡ πόλις μας μετὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ πανταχόθεν προστατεύεται. C τὰ λείψανα τῶν ἀγίων. Διὰ τὸν λοιπὸν ὅπως καὶ ὅχι εἰς ἄλλο μαρτύριον οἱ πρόγονοί μας καθέρανσαν νὰ ἐρκαμεθα. Διότι ἐξὸς ὑπακούονται πολλοὶ νεκροὶ. Ἐπειδὴ λοιπὸν σημερινὸν κατέβη 191 Α ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς νεκρούς διὰ τοῦτο συγκυριότητα ἔξω. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ λόγος αὐτοῦς ὑποτάσσεται καὶ νὰ πληροφωρηθῇ ὅτι αὐτοὶ πρὸς ἀπέθαναν καὶ εὐρίσκονται. ἔξω δὲν ἀπέθαναν εἰς τὴν πραγματικότητα ἀλλὰ κοιμῶνται καὶ ἀνστατούνται. Διότι ὁ θάνατος, ἀνοράζοντο

1. Μαρκίου ἀναφέρεται ἐπὶ τοῦ πρὸς τὸν μαρτυρὸν ἀποστόλου καὶ καὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον μαρτυρῶν περὶ οὗ ἐστὶν τὸ κεφάλαιον οὐλομένην καὶ τὸ Πανηγύριον τῶν καὶ καὶ ἀνεγέρθη ἐπὶ τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον τὸν Μεγάλον. Χαρακτηριστικὸν τῶν μαρτυρίων ἀποτελεῖ τὸ περιφερὲς ἡ πωλητικὸν ἡ ἀσπάζομαι τῶν καὶ. Βλ. ἡ Καλαμάκη Εὐαγγελιστὴν ἐπὶ τῆς Χρ. ἀσπάζομαι καὶ ἔξω τῶν πόλεων. Θεσσαλονίκης 1970 σ. 52 ἔξω

θάνατος πρὸ τῆς ἐλευθέρως τοῦ Χριστοῦ «Ἦ ἂν ἡμέρα φαγεῖτε ἀπὸ τοῦ βύλου», λέγει, «θανάτω ἠποθανείσθε» (Γεν. 2, 17 καὶ ἐς ἄλλοις σημείοις «Φυγὴ ἡ ἀμαρτάνουσα πρὸ τῆς ἀποθανείας» (Γεν. 2, 17, 30 Καὶ ὁ Δαυὶδ λέγει «Θάνατος ἀμαρτωλῶν πονηρῶς» (Ψαλμ. 33, 22 καὶ «Τίμιος θανάσιον Κύριοι ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ» (Ψαλμ. 115, 15 Καὶ ὁ Ιωβ «Θάνατος ἄνθρωποι ἀνάπαυσιν» (Ψαλμ. 9, 23 καὶ 17, 18) Καὶ δὲν ἀνομάζεται μόνον θάνατος ἀλλὰ καὶ δόξα. Ἀκουσε τί λέγει Β ὁ Δαυὶδ «Πλὴν ὁ Θεὸς λυτρώσεται τὴν ψυχὴν μου ἐκ χειρὸς ἄδου, ὅταν λαμβάνῃ με» (Ψαλμ. 48, 16 καὶ ὁ Ιακωβ «Κατέβητε τὸ γῆρας μου μετὰ λυτρίας εἰς ἄδην» (Γεν. 42, 38) Αὐτὰ τὰ ὄνματα εἶχε τὸ τέλος τῆς ζωῆς μας πρὸ τῆς ἐλευθέρως τοῦ Ἀλλ' ὅταν ἦλθεν ὁ Χριστὸς καὶ ἀπέθανεν διὰ τὴν ἡμῶν τὸ κόσμος ἔπαυσεν ὁ θάνατος καὶ ὀνομάζεται θάνατος, ἀλλὰ ὕπνος καὶ κοιμῆσις. Καὶ οὗτο ὀνομάζεται κοιμῆσις ἀποδεικνύεται ἐξ ὧν λέγει ὁ Χριστὸς «Λόγος ὁ φέλος ἡμῶν κεκοιμήται» (Ιω. 11, 11) Ἐπειδὴ δὲν εἶπεν ἀπέθανε, μολοντάς θεοῦ εἶπεν ἀποθάνει. Καὶ διὰ τὴν μάθησιν ὅτι ἡ λέξις κοιμῆσις εἶχε ἕνλην πρὸς τὸν θάνατον σημασίαν πρόσθετε ὅτι οἱ μαθηταὶ ταρασσόντα, καθὼς ἤκουσαν τοῦτο, C καὶ λέγουσι «Κίρρε εἰ κεκοιμήται, σωθήσεται» (Ιω. 11, 12) Τόσον ἡνέκουν τὴν σημασίαν τῶν λόγων τοῦ Καὶ ὁ Παῦλος πάλιν λέγει εἰς ἀποστόλους «Ἄρα οἱ κοιμηθέντες ὑπάλουντο» (Α Κορ. 15, 18) Καὶ πάλιν ἀναφερθέντες εἰς τοὺς νεκρούς ἐπαναλαμβάνει «Ἡμεῖς οἱ ζῶντες οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας» (Α Θεσ. 4, 15) Καὶ πάλιν «Ἐνεργε ὁ καθενὸς ἑαυτοῦ» Εφεσ. 5, 14 καὶ διὰ τὴν ἀποδείξιν ὅτι λέγει τοῦτο διὰ τὸν νεκρὸν προσθέτε «Καὶ ἄνδρα ἐκ νεκρῶν» Προσέθετε ὅτι ὁ θάνατος παντοῦ ὀνομάζεται ὕπνος διὰ τοῦτο καὶ ὁ τόπος ὀνομάζεται κοιμητήριον. Ἐπειδὴ ἔχει μεγάλην σημασίαν ἡ ἡμῶν ἡ λέξις καὶ εἶναι πολλῶς νοήματα. Ὅταν λοιπὸν συνοδεύεις ἐδῶ προσφιλῆ νεκρὸν μὴ ὀδυρεσθαι, διότι δὲν τὸν συνοδεύεις εἰς τὸν θάνατον ἀλλὰ εἰς τὸν ὕπνον. Εἶναι ἀρκετὴ ἡ D λέξις αὐτὴ διὰ τὴν σὲ παραγορήσει εἰς τὴν συμβουρίαν σου. Μάθε πρὸς τὸν συνοδεύει εἰς τὸ κοιμητήριον καὶ τότε τὸν συνοδεύεις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ ὡρὸς ἐκότησαν ἤδη τὰ νεύρα τοῦ θανάτου. Ὅποτε εἶναι δυνατόν να κερδίσητε ἀπὸ τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον πολλὰν κατηγορίαν. Ἰδοιτέρας ἀρμολογούν οἱ λόγοι αὐτοὶ εἰς γινώσκας, ἐπειδὴ εἶναι περισσώτερον εὐπαθεῖς καὶ κλίνουσι ἰδιαίτως πρὸς τὴν θλίψιν. Ἀλλὰ ἔχεις πολλὰ ἱκανοποιήσας φάρμακον διὰ τὴν θλίψιν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου διὰ τοῦτο συγκεντρωμένοι εἰς τὸν 2. Σήμερον λοιπὸν ὁ Κύριος Εἰς περιδεῖς εἰς τὸν Ἀδὴν. Σήμερον ἔθραυσεν τὰς καλκίνας πόλεις καὶ τοῦτο, δι-

θηρὸς καλκίνας τοῦ. Πρόσθετε τὴν ἀκριβολογίαν Δὲν εἶπε ἄνοιξε τὰς καλκίνας πόλεις, ἀλλὰ, «Συνέθλασε πόλεις καλκίνας» (Ψαλμ. 108, 16 Ἡσ. 45, 2) διὰ τὴν ἀκρηστεύσιν τὸ δεσποτικὸν Δὲν ἀφῆρεσε τοὺς καλκίνας, ἀλλὰ τοὺς συνέτριψε, διὰ τὴν ἀκρηστεύσιν τὴν φυλακὴν. Ὅσοι θεοῦ δὲν ὀπάσκει πλεονεκτήματα, οὔτε θύρα, οὔτε καλκίνας, καὶ ἂν κάποιος εἰσελθῇ δὲν ἐμποδίζεται, νὰ ἐξέλθῃ. Ὅταν λοιπὸν συντρίβῃ ὁ Χριστὸς πόλεις ἄλλας εἶναι δυνατόν να διορθώσῃ. Αὐτοὶ λοιπὸν ποῦ θὰ καταστρέψῃ ὁ Θεός, ποῖος θὰ διορθώσῃ. Οἱ βασιλεῖς δὲν πρόκειται να ἀπολύσουν τοὺς φυλακισμένους δὲν ἐνεργούν συμφωνίαν πρὸς τὰ ἀντιπαρα, ἀλλὰ ἀποστέλλουν ἐνέργους δικαστὰς καὶ ἀφῆκουν ὡς ἔκουν τοὺς φυλακιστὰς καὶ τὰς θύρας ἐπιθυμούντες να καταστήσουν σαφές. 199 Α δὲ ὑπάρχει περιττικὴς νὰ ἀναβέλλωσι οἱ ἀπολύοντες, ἢ φρασμένοι ἄλλοι εἰς τὴν θέαν τῶν Ἀλλ' ὁ Χριστὸς δὲν ἐνεργεῖ καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον. Ἐπειδὴ νὰ δεῖξῃ ὅτι κατηργήθη ὁ θάνατος ἔθραυσεν τὰς καλκίνας πόλεις τοῦ. Καὶ τὰς ὀνομάσας καλκίνας, οἱ ἐπειδὴ ἦσαν ἐκ καλκίου, ἀλλὰ διὰ τὴν δολοφονίαν τὴν σκληρότητα καὶ τὴν ἀδιαλλαξίαν τοῦ θανάτου. Καὶ διὰ τὴν μάθησιν ὅτι καλκίνας καὶ οἱ σκληροὶ ἐκφράζουσι τὴν ἀκαμψίαν καὶ τὴν σκληρότητα. Ἄκουσε τί λέγει, εἰς ἀποστόλους ἐλεεινόν «Τὸ νεύρον σου σκληρόν ὁ τράχηλος σου καὶ τὸ μέτωπόν σου καλκίον» (Ἡσ. 45, 4) Καὶ ἐξερρώσῃ ἔτι οἱ οἱ σκληροὶ εἶναι σκληρὰ νεύρα, ἡ μέτωπον καλκίον, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶχεν ἐκφρασιν ἀσθενείας. Β ἀδύνατον καὶ σκληρόν. Ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃς πόσον αὐστηρὸς καὶ ἀκαμψὸς καὶ ἀδύνατος ἦτο ὁ θάνατος. Οὐδέποτε ἐπείχε να τὸν πρὸς εἰς τόσον διάστημα να ἐλευθερώσῃ κάποιον ἀπὸ τοῦ ἀκαμάτου του μέχρις ὅτι κατῆλθεν ἐξ οὐρανόθεν καὶ τὴν ἐξηπάτησεν ὁ Κύριος τῶν ἀγγέλων. Αὐτοὶ καὶ ἀρκῶς πινέλας καὶ ἐφυλάκισεν ἐκεῖνον πρὸς τὸ πινίσκυρος, καὶ ἀπολύσας τοῦ ἐπῆρε δὲ τοῦ ἀνῆκε διὰ τοῦτο προσθέτει «Ἐπισταύρας σκοτεινὰς ἀστέρας» (Ἡσ. 45, 3) Ἀν καὶ ἀναφέρεται ἐκ τῶν πρῶτων, ἡ σημασία εἶναι, ἡπλὴ ὑπάρχουν θεοὶ καὶ οὐρανοὶ σκοτεινοί, οἱ ὅσοι εἶναι δυνατόν να φωτισθῶσι πολλὰς, ἐφ' ὧν τοποθετήσασμεν ἑνὸς τῶν λυχνίων καὶ φῶς. Οἱ κῆροι φῶς τοῦ ἁδου ἦσαν θεοσκοτεινοὶ καὶ θλιβεροὶ καὶ ποτὲ δὲν εἰσῆλθον ἐντός των ἡμετέρων φησὶ, διὰ τοῦτο τοὺς ἐκαρακτήρισεν σκοτεινοὺς καὶ ἀστέρας. Ἐπειδὴ C ἦσαν εἰς τὴν πραγματικότητα σκοτεινοὶ μέχρι τῆς συγκυρίας τῆς καθοδοῦ εἰς αὐτοὺς τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης καὶ τοὺς κατελάμπρυνε με φῶς καὶ ἔκαμεν οὐρανὸν τὸν ἁδην. Διότι οὕτως εὐρίσκεται ὁ Χριστὸς ὁ τόπος μεταβάλλεται εἰς οὐρανόν. Εὐλόγητος δὲ ὀνομάζει τὸν ἁδην σκοτεινὸν θεοσκοφολογία διότι πολλὸς πλοῦτος ἐναπέκειτο ἐ-

καὶ Πράγματι ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος πρὸς ἀπετέλει πλοῦτον τοῦ Θεοῦ ἐληστεύθη ὑπὸ τοῦ διαβόλου πρὸς ἐξηπάτησιν τὸν πρῶτον ἄνθρωπον καὶ ὑπεδοιμάθη εἰς τὸν θάνατον. Τὸ δὲ ἀπετέλει πλοῦτον τοῦ Θεοῦ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος τὸ ἀποδείκνυται καὶ ὁ Παῦλος διὰ τῶν λόγων τοῦ «Πλουτῶν εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντα τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν» (Ρωμ. 10, 12). Ὅπως λοιπὸν κάποιος βασιλεὺς εἶται συλλαβὴ κάποιον ληστήν, πρὸς περιέρχεται τὰς πόλεις καὶ παντοῦ ἀρπάζει ὅ, τι συναντήσει, καὶ ὁ κρούπτεται εἰς σπήλαια ὅπου ἔχει ἀποθηκεύσει· τὰ πλοῦτα τοῦ ἀφροῦ φυλάσσει τὸν ληστήν, ἐκείνους μὲν παραδίδει εἰς τιμωρίαν τοὺς δὲ θησαυροὺς τοῦ μεταφέρει εἰς βασιλικά ταμεῖα· ἔτσι ἔκαμε καὶ ὁ Χριστὸς τὸν ἀρχιληστήν καὶ τὸν δεσμοφυλάκα, δηλαδὴ τὸν διαβόλον καὶ τὸν θάνατον. Ὁ ἀφροὺς διὰ τοῦ θανάτου τοῦ εἰς φυλακὴν περῶντος, ὅλα τὰ πλοῦτα ἐννοῦ τὸ ἀνθρώπινον γένος, μετέφερε εἰς τὰ βασιλικά ταμεῖα. Τοῦτο δηλοῦναι καὶ ὁ Παῦλος διὰ τῶν λόγων τοῦ «Ἐλευτρωσάτω ἡμεῖς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτοῦ καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τῆς ἀγάπης» (Κολ. 1, 13). Καὶ τὸ πλῆθος ἀξιοθαύμαστον ἠτοκαλήθη μὲ τοῦτο ὁ Ἰδιος ὁ βασιλεὺς, ὃν καὶ οὐδεὶς βασιλεὺς κατεδέχθη νὰ κάμῃ ποτὲ ἀνάλογον τι, ἀλλὰ οἱ ἐντολῆς πρὸς τοὺς ὑπηρετὰς ἐλευθερώσας, τοὺς φυλακισμένους. Ἐδὼ ὁμοῦ δὲν συνέζη ἔτσι, ἀλλὰ ἦλθεν ὁ Ἰδιος ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς φυλακισμένους καὶ δὲν ἐνέτραπή αὐτὴν τὴν φυλακὴν οὐτε τοὺς φυλακισμένους. Διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐντραπῇ τὸ πλῆθος τοῦ καὶ ἔβρασε τὰς θύρας καὶ κατέπαυσε τοὺς μοχλοὺς καὶ ἐκτενάρχησεν εἰς τὸν ὄδον καὶ ἔξηφάνισεν. 400 Ἀ δὴν τὴν φρουράν καὶ ἀφροῦ συνέλαβε δέσμιον τὸν δεσμοφυλάκα ἔτσι ἐπαγγέλλετο πρὸς ἡμᾶς. Μεταφέρεται αἰχμάλωτος ὁ τιμωρὸς ἡτο δερμένος ὁ ἰσχυρὸς ὁ Ἰδιος ὁ θάνατος ἀφροῦ ἔρριψε τὰ ὅπλα τοῦ ἔτραψε διπλὸς καὶ ἔπεσε εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως.

Εἶδες ἀξιοθαύμαστον ν. κην. Εἶδες τὰ κατορθώματα τοῦ σταυροῦ, ἃ σου εἶπω καὶ ἄλλο πλῆθος ἀξιοθαύμαστον φησὶν. ἵνα νὰ πληροφορηθῇς τὸν τρόπον διὸ τοῦ ἀφροῦ ἐνίκησε καὶ τότε θὰ ἐκπλαγῇς περισσώτερον. Μὲ τὰ ὅπλα δηλαδὴ πρὸς ἐνίκησεν ὁ διαβόλος, μὲ τὰ ἴδια τὸν ὑπέταξεν ὁ Χριστὸς. Ἀφροῦ ἔλαβε τὰ ὅπλα ἐκεῖνος μὲ ἐκεῖνα τὸν κατένικσε. Καὶ ἔκουσε πῶς Παρθένος, ἔμλον καὶ θάνατος ἦσαν τὰ συμβόλα τῆς ἡττης μας. Β Παρθένος ἦτο ἡ Εὐα, διότι δὲν εἶχεν ἀκόμη γνωρίσει τὸν ἄνδρα τῆς Εὐλὸν ἦτο τὸ δένδρον καὶ θάνατος ἡ τιμωρία τοῦ Ἀδάμ. Ἀλλὰ ἰδοὺ καὶ πάλιν παρθένος καὶ ἔμλον καὶ θάνατος αὐτὰ τὰ συμβόλα τῆς ἡττης ἐγίναν νίκης σύμβολα. Διότι ἀντὶ τῆς Εὐσας ἔκομει τὴν Μαρτὶν ἀντὶ τοῦ

ἔμλου τῆς γνωσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, τὸ ἔμλον τοῦ σταυροῦ καὶ ἀντὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀδάμ τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ. Εἶδες ὅτι ὁ διαβόλος ἐνίκηθη μὲ τὰ ὅπλα πρὸς ἐνίκησεν ἄλλοτε. Τὸν Ἀδάμ ἐπολέμησεν ὁ διαβόλος καὶ τὸν ἐνίκησε πλοῦτον τοῦ δένδρου, τὸν διαβόλον ἐνίκησεν ὁ Χριστὸς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ ἔμλον τὴν πρώτην φοράν ἀδίκησεν εἰς τὸν ὄδον, ἀλλὰ ἔμλον καὶ τὴν δευτέραν τοὺς μεταθανάτους ἐκεῖ ἀνέκαλεσε. Τὸ ἔμλον ἐπὶ τῆς πρώτης φοράν ἔκρινε τὴν C γυναικίαν τοῦ αἰχμαλωτοῦ καὶ τὴν δευτέραν ἐπέδειξεν εἰς ὅλους ἐκ τοῦ ὅπου τοῦ γυναικίαν τὸν νικητὴν. Καὶ ἀφροῦ ἐνός μὲν ὁ θάνατος τοῦ Ἀδάμ κατέδρασε ὅλους ἐκεῖνους πρὸς ἐγεννήθησαν μετὰ τὸν Ἀδάμ, ἀφροῦ ἑτέρου ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ ἀνέστησεν ὅλους ὅσοι ἐγεννήθησαν πρὸ αὐτοῦ. «Τὴν λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ Κυρίου» (Ψαλμ. 106, 2). Ἀπὸ τῆς κατὰστασης τοῦ θανάτου ἐφθάσαμεν εἰς κατὰστασιν ὁ θάνατος. Αὐτὰ εἶναι τὰ κατορθώματα τοῦ σταυροῦ. Ἐπὶ πληροφορηθῇς διὰ τὴν νίκην. Ἐμαθες κατὰ ποῖον τρόπον ἐνέτυχθη. Μάθε τώρα καὶ κατὰ ποῖον τρόπον ἐπετεύχθη διὰ τοῦ κομποῦ. Δὲν ἐβόωμεν τὰ ὅπλα μας εἰς τὸ αἶμα, δὲν παρητάκημεν εἰς αὐτὸν μάχη, δὲν ἐτραυματίσθημεν. οὐτε εἶδαμεν πόλεμον καὶ ὁμοῦ ἐνίκησαμεν. Ἠγωνίσθη ὁ Κύριος καὶ ἡμεῖς ἐοτεφανώθημεν. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶναι καὶ ἰδική μας ἡ νίκη, ὡς φάλαγγιν. Ὅλοι σήμερον ὡς στρατιῶται ἦσαν ἐπινικίον. «Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος τοῦ σου θάνατος τὸ ὕψος, τοῦ σου ὄδου τὸ κέντρον» (Ψαλμ. 13, 14 Ἀ Κορ. 15, 54, 55).

Αὐτὸ ἐπέτωσε διὰ ἡμᾶς ὁ σταυρὸς. Ὁ σταυρὸς πρὸς εἶναι συμβολὸν νίκης κατὰ τὸν δαυμόντων μάχαρη κατὰ τῆς ἀμαρτίας. Ἐφροῦ διὰ τοῦ ὅπου ἐτραύπησε τὸ φεῖδι ὁ Χριστὸς. Ὁ σταυρὸς εἶναι τὸ θεῖον τοῦ Πατρός· ἡ δοξα τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ, ἡ καρὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὸ κόσμημα τῶν ἀγγέλων· ἡ ἀσφάλεια τῆς Εκκλησίας, τὸ καύχημα τοῦ Παύλου, ἡ προστασία τῶν ἀνίων, τὸ φῶς ὁλοκλήρου, τῆς αἰκουμένης. Διότι ὅπως εἰς σκοτεινὴν οὐκίαν ἔν κάποιος ἀνὴρ λαμπρὰ Ε καὶ τὴν κρατήσῃ ὑψηλὰ διαλύεται τὸ σκοτὸς, ἔτσι καὶ ἡ αἰκουμένην ἐπεσθὲ κατέκτετο· τὸ ἱεροῦ σκότους, ὡς κάποιον λαμπρὰ ἀφροῦ ἦναι τὸν οὐρανὸν ὁ Χριστὸς καὶ τὸν ἐοτήσεν ὀρθόν, διέλυσε τὸ ἱεροῦ σκότος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ὅπως ἐκκρίσας ἡ λαμπρά εἶναι τὸ φῶς ὑψηλὰ εἰς τὴν κορυφὴν ἔτσι καὶ ὁ οὐρανὸς εἶχεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν λαμπρὸν τὸν ἦσαν τῆς δικαιοσύνης. Ὁ κόσμος ἐφύσεν ὅταν τὸν εἶδε κατὰφροῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἐσεισθη ἡ γῆ, ἐρράγισαν αἱ πέτραι. Ἀλλὰ ἂν καὶ ἐρράγισαν αἱ πέτραι, τὴν ἀναισθησίαν τῶν Ἰουδαίων οὐδεὶς ἠτοκαλήθη. Ἐσκόπη τὸ κατὰστασιν τοῦ

ναού, αλλά δεν διελύθη ⁴⁰¹ Α. Η ἀνάγκη συμφωνία ἔκριναν. Διὰ τὴν ἐκκρίσιν τὸ παραπέτασμα. Ἐπειδὴ δὲν ἤθύναντο νὰ ἐλθῇ ὁ ναὸς τὸν Κύριον νὰ σταυρωθῇ. Δι' ἄλλην δὲ αὐτῶν ποῦ ἔγιναν εἰς τὰ καταπέτασμα τοῦ, κατὰ κάποιον τρόπον μᾶς συνεβούλευσε λέγων αὐτοῖς πρὸς ἐπιθυμίαν θανάτου εἰς τὸ ἐλθεῖν ἐλευθερώσας νὰ εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Διότι τί ἀμφελοῦμαι ἐξ αὐτῶν, ἀφου τέτοια θύσια προσφέρθη ἔξω τι ἀμφελοῦμαι πλέον ἐκ τῆς διαθήκης, πότεν ἀφελος δύναται νὰ μοῦ προσφέρῃ ὁ νόμος. Ἀσκόπως καὶ ματαιῶς τοὺς ἐδίδασκα τοσόν χρόνον. Τοῦτο ἐδίδασκε καὶ ὁ προσφίτης, ὅταν ἔλεγεν: «Ἰναπὶ ἐπαρυσῇαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἀμελείησαν κενά». Ψαλμ. 2, 1. Καὶ ἀκούσαν ὡς πρῶτον ἐπὶ σφαιρὴν ἤχη. καὶ ὡς ἁμῶν ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτῶν ἄφρονος. (Ψαλμ. 33, 7). Καὶ ἐν τῇ ἐμελέτῃ ἐπὶ τούτους αἰῶνας τὴν προφητείαν. Β. ὅταν αὕτη ἐπρανματοποιήθη, ἐκεῖνοι δὲν ἠπίστευσαν. Ἐίδες πῶς ἐμελέτην ἀσκόπως, διὰ τοῦτο ἐκκρίσθη ὁ ναὸς, ἀφου προεβασταίσε διὰ τὴν αἰώνιον ἐρήμωσιν τοῦ ποῦ θὼ ἠκολούθη τὰ γεγονότα.

3. Ἐπειδὴ λοιπὸν πρόκειται καὶ ἡμεῖς νὰ ἴδωμεν τὴν ἀσπέραν αὐτὴν τὸ ἐπταρῶμένον, πρῶτον ὡς ἐφαγμένον καὶ προσφερόμενον πρὸς θυσίαν, ὡς πλησιάζομεν μὲ φόβον παρακαλῶς μὲ σεβασμὸν πολλόν καὶ εὐσεβείαν. Δὲν νυνυρξέτε πῶς οἱ ἄγγελοι παριστάνοντες εἰς τὸν C τόφον ἐν τῷ ὑπῆρχε σῶμα καὶ ἦτο κενός. Ἀλλ' ἔπειδὴ καὶ μόνον ἐδέχθη τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου, τοῦ ἀπέδωκεν πολλὸν σεβασμὸν. Οἱ ἄγγελοι ποῦ εἶνα, ἀνῶτεροι μᾶς ἐπατήθησαν, μὲ τὸσόν σεβασμὸν καὶ ευλάβειαν ἔμπρὸς εἰς τὸν τόφον καὶ ἡμεῖς ποῦ δὲν πρόκειται νὰ παρυσταθῶμεν ἔμπρὸς εἰς αὐτοὺς τόφον. Ἀλλ' ἐκ αὐτῆς τῆς τράπεζαν τοῦ ἔχει ἐπάνω τῆς τῶν ἁγίων, προσερχόμεθα μὲ θορυβὸν καὶ ταραχὴν. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατόν νὰ λάβωμεν συγκοινωνίαν. Δὲν ἀναφέρομαι εἰς αὐτὰ χωρὶς αἰτίας, ἀλλ' ἔπειδὴ ἔλεπα πολλοὺς τὰ θράνη τούτοις νὰ προκαλοῦν θόρυβον νὰ φωνάζουν καὶ νὰ ἐπισύρουν μᾶλλον ἐπὶ νῦν νὰ ῥηθῶν νὰ ὑβρίζουν καὶ νὰ ἐπισύρουν μᾶλλον ἐπὶ νῦν νὰ ῥηθῶν νὰ παρὰ τὴν σωτηρίαν. Ἐξ αἰτίας τούτου καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν κἀμῶν αὐτῶν τὴν προτροπὴν.

Τι κοίμησης, ἄνθρωπε μου. Ὅταν ἵσταται ἐναντίον τῆς ἀγίας τριπλής ὁ κερὰς καὶ σφαιρὴς καὶ κείρας τοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπικαλούμενος τὸ ἅγιον Πνεῦμα νὰ κατελθῇ καὶ νὰ ἔγγισῃ τὰ προσφερόμενα δῶρα πολλὴν ἡσυχίαν καὶ πολλὴν πύην. Ὅταν προσφέρῃ τὴν χάριν τὸ ἅγιον Πνεῦμα κατὰ τὴν καθόδον καὶ ἐγγιστὰ τὰ προσφερόμενα δῶρα καὶ ὅταν ἦ ὅλη τὴν ἀμύνην. Ἐσπράγγενον καὶ τεμαχισμένον, τότε προκαλεῖς θορύβον ταραχὴν φωνήν καὶ ὀργισμὸν. Πῶς ὅμως θὰ

δυνήθῃς νὰ ἀπολαύσῃς τὴν θυσίαν αὐτὴν ὡς προσέλθῃς εἰς τὴν τράπεζαν μὲ τὸσόν μεγάλην ταραχὴν. Δὲν μᾶς εἶναι ἀρετὴν ὅτι πλησιάζομεν ἐν τῇ εὐμεθεῖ ἀμαρτανῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἴδιαν τὴν στιγμὴν τῆς προσελευσεως δὲν θέλομεν νὰ ἀπαλλογώμεν ἐκ τῶν ἀμαρτημάτων. Διότι πῶς θὰ ἀπαλλογώμεν ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν ὅταν φιλονεικώμεν, ὅταν προκαλοῦμεν θορύβον, ὅταν μεταξὺ μᾶς ὀδικοῦμεθα, διὰ τὴν σπουδὴν μὲ θίαν, πᾶς μου. Διὰ τὴν εἰσοὶν θυσίας δὲν ἐλπίτης σφαιρῶμεν τὸ πρῶτον, διότι ἐάν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νικητικῆς ἡμετέρας ἀπασχολημένοι μὲ τὴν τήρησιν τῆς νηστείας, πᾶς μου, θὰ σὲ ἐκωρύξῃς τὸ γεγονός, ⁴⁰² Α. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἀνέμενες μὲ ὑπομονὴν καὶ τὸ μένιστον τῆς νυκτὸς διηλῶς, καὶ πᾶσαν κοῦρασιν εἰς μίαν στιγμὴν ἀκρηστεύεις καὶ διαλύεις, Πρέπει νὰ αισθανθῇς, τέλος πάντων, τί εἶναι αὐτὸ ποῦ εὐρύσκειται ἔμπρὸς σου καὶ διὰ ποῖον λόγον ἔγινε. Διὰ τὸ ἐσφοδρῆν καὶ σὺ τὸν ἐγκαταλείπεις ἐν τῷ τῷ ἐλπίτης σφαιρῶμεν. Ὅπου τὸ πῦμα λέγει, «ἐκεῖ καὶ οἱ αἰετοί» (Ματθ. 24, 28). Καὶ ἡμεῖς δὲν προσερχόμεθα ὡς αἰετοὶ ἀλλ' ὡς σκαλοῖ. Τόσόν μεγάλη εἶναι ἡ ἀσκήσις μᾶς! Πρέπει νὰ αισθανθῇς βαθύτητα τι εἶναι αὐτὸ ποῦ ἐκώθη. Εἶναι αἷμα, αἷμα ποῦ ἐξοφᾷ νῦν τὰς ἀμαρτίας ποῦ περιεῖχε τὸ χειρὸς γραφον αἷμα ποῦ ἐκβάλλει τὴν σκηνὴν σου ποῦ ἐπλάτνε τὴν μαύρην κηλίδαν, ποῦ ἐθροιάδευσεν διὰ τῆς νικῆς ἐπὶ τῶν πονηρῶν ἀρχῶν καὶ ἐχθρῶν. Διότι λέγει «Ἀπεκύνσας μὲν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐχθρούς ἐδεδωκέναις ἐν παρηγορίᾳ θριαμβεύσας ἐν τῇ σταιρῇ». Καλ. 2, 15. Πολλὰ Β. λέγει, ἐκεῖ σὺ ἐβάλας τὸ πρόσωπον ἡς νικῆς. Τὰ λόφους κρέμονται ἐπάνω εἰς τὸ υψηλότερον σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Διότι καθὼς κάποιος γενναῖος βασιλεὺς τοῦ ἐνίκησεν εἰς δυσκολοὺς τὸν πόλεμον τοποθετεῖ πάνω εἰς ὑψηλὴν τόπον τὸν θάρακα, τὴν ἀσπίδα καὶ τὰ ὅπλα τοῦ ἐνίκησεν καὶ τῶν στρατιωτῶν τοῦ ποῦ ἐνίκησεν ἔως καὶ ὁ Χριστὸς, ἀφοῦ ἐνίκησεν εἰς τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ διαβόλου, ἐκμήλασεν ὑψηλὰ εἰς τὸν σταυρὸν ὡς εἰς κάποιον τροφόν, τὰ ὅπλα ἐκείνη, δηλαδὴ τὸν θάνατον καὶ τὴν κατάραν, διὰ τὴν ἐλπίσαν τὸ πρόσωπον ὅλα καὶ αἱ ἀγγελικαὶ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν καὶ οἱ ἄνθρωποι ποῦ εὐρίσκοντο εἰς τὴν γῆν καὶ οὕτως οἱ πονηροὶ δαίμονες ποῦ ἐνίκησεν.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἀπολαύσαμεν τὸσόν μεγάλην εὐεργεσίαν, ὡς ἐπιβεβαιώμεν ὅσον μᾶς εἶναι δυνατόν ὅτι εἰμεθα ἄξιοι διὰ ὁ ἀνάστα ποῦ μᾶς προσέφερε, διὰ νὰ κερδίσωμεν καὶ τὴν αὐράντων βασιλείαν διὰ τῆς χάριτος καὶ τῆς φιλοφρονήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ ὁποίου καὶ μετὰ τοῦ ὁποίου ἀνέκει δόξα τῇ καὶ κράτος εἰς τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐκ τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΤΑΥΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΝΗΣΤΗΝ Α'

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΣΤΙΓΜΗΣ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΚΘΡΟΝΩΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

403 Α Σήμερον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εὐρίσκει-
ται ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ ἡμεῖς βορτάζομεν διὰ νὰ πληροφο-
ρηθῶμεν, ὅτι ὁ σταυρὸς εἶναι ἑορτὴ καὶ πανήγυρις πνευματικῇ.
Διότι παλαιότερον ὁ σταυρὸς ἦτο συμβολὸν καταδίκης ἐνῷ
τώρα ἔχει γινῆαι ἀντικειμενὸς πίστεως. Πολυτίμερον ἦτο σιγή-
θλον καταδίκης ἐνῷ τώρα εἶναι προσηλῶσις σωτηρίας.
Διότι αὐτὸς ἔγινε δι' ἡμᾶς ποθένορας μυρῶν ἀγαθῶν.
Αὐτὸς μᾶς ἀπῆλλαξεν ἀπὸ τῆς πλάνης, αὐτὸς μᾶς ἐφω-
τίσεν ἐνῷ εὐρισκόμεθα εἰς τὸ σκότος, αὐτὸς μᾶς συ-
νεπαλίσσεν μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐνῷ ἤμεθα μαζὶ τῶν
ἐκ ἐμπόλεμον καταστάσεων, ἐνῷ ἤμεθα ὡς ξένοι μᾶς ἐκείθεν
οἰκείους τοι, ἐνῷ εὐρισκόμεθα μακρὰν μᾶς ἔφερε πλησίον
τοῦ. Αὐτὸς κατέστη αἷτιος ἀφανισμοῦ τῆς ἐκθρόνισης, αὐτὸς
ἡ Β ἀσφάλεια τῆς εἰρήνης, αὐτὸς ἡ πηγὴ μυρῶν ἀγαθῶν εἰς
ἡμᾶς. Χάρις εἰς αὐτὸν δὲν περιλαυνέμεθα πλέον εἰς τὰς ἐ-
ρήμους διότι εὐρίσκουμεν τὴν ἀληθινὴν δόξαν. Δὲν εἰρεθε-
πλέον ἐκτὸς τῆς βασιλείας διότι ἀνεκαλύψαμεν τὴν ἐκδοὺς
αὐτῆς. Δὲν φοβούμεθα τὰ πύρινα θέλη τοῦ διαβόλου, διότι εἰ-
δομεν τὴν πηγὴν Χάρις εἰς αὐτὸν δὲν εἰμεθα πλέον εἰς κα-
τάστασιν κηρείας, ἐπειδὴ ἀνεύρωμεν τὸν γαμβρὸν. Δὲν φο-
βούμεθα τὸν λύκον ἐπειδὴ ἔκρινεν τὸν καλὸν ποιμένα, διότι
λέγει· «Εγὼ εἶμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός» Ἰω. 10. 11. Χάρις εἰς
αὐτὸν δὲν φοβούμεθα τὸν διάβολον ἐπειδὴ εἰμεθα πλησίον
τοῦ βασιλέως. Δι' ὅλα αὐτὰ ἐορτάζομεν καὶ μνημονοῦμεν
τὸν σταυρὸν. Καὶ ὁ C Παῦλος ἐτοίμως νὰ ἐορτάζομεν τὸν
σταυρὸν διότι λέγει· «Εορτάζομεν μὴ ἐν ζυγῇ πάλαι, ἀλλ'
ἐν ἀζύμοις εἰλικρινέας καὶ ἀληθείας» Α' Κορ. 5. 8. «Ε-
πειδὴ ἄνθρωπος προσέθεσε τὴν αἰτίαν συνέχισε· «Ὅτι τὸ Πάσχα
ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐπέθηκε Χριστὸς» Α' Κορ. 5. 7. Βλέπετε
διὰ ποῖον λόγον μᾶς π. στρέπει νὰ ἐορτάζομεν τὸν σταυρὸν.
Επειδὴ ὁ Χριστὸς ἐθυσιάσθη εἰς τὸν σταυρὸν. Καὶ ὅπου γίνε-
ται θυσία, ἐκεῖ ἀπαλείφονται τὰ ἀμαρτήματα, ἐκεῖ πραγματοποι-
εῖται ἡ συμφιλίωσις μετὰ τοῦ Κυρίου, ἐκεῖ γίνεται ἑορτὴ
καὶ χαρὰ. «Τὸ Πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐπέθηκε Χριστὸς» Κα.

μου, εἰς ποῖον τόπον ἐθυσιάσθη, Εἰς ὑψηλὸν ἱερόν. Νέον εἶ-
ναι τὴν θυσιαστικὴν τῆς θυσίας αὐτῆς, ἐπειδὴ εἶναι πρόσφατος
καὶ ἀβυσσὸς ὁμοστροφίας ἡ θυσία. Ἐπειδὴ ὁ ὁ Θεὸς ἤτο θάυμα καὶ ἱε-
ρεὺς. Θύμα μὲν κατὰ τὴν σαρκικὴν ὑπόστασιν τοῦ ἱερέως δὲ
κατὰ τὴν πνευματικὴν φύσιν τοῦ. Ὁ Θεὸς προσεφέρετο καὶ
προσέφερε τὴν σαρκικὴν φύσιν τοῦ ὡς θύμα. Ἀκούσε λοι-
πὸν πᾶς ὁ Παῦλος καθιστὰ γνωστὰ καὶ τὰ δύο. Ἐπὶ ἀρχαι-
ρεῖς λέγει, ἐξ ἀνθρώπων λαβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων
καὶ ἡμεῖς οἱ ἀνθρώποι οὐκ εἴμεν τι καὶ ταῦτον ὁ προσε-
νήκη. Ἰδοὺ αὐτὸς προσφέρει ἐαυτὸν» Εβρ. 5. 1. 8. 3. Καὶ
εἰς ἄλλα σημείον λέγει, ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπαξ προσενηκείας εἰς
ὁ 404 Α πολλὰν ἐνεγένεκεν ἀμαρτίας, ἀφῆσται τοῖς αὐτοῦ
ἀπεκδεχομένους εἰς σωτηρίαν» Εβρ. 9. 28. Νὰ λοιπὸν, ἐδῶ
προσφέρθη, ἐνῷ ἐκεῖ προσέφερε τὸν εαυτὸν τοῦ. Εἶδες κα-
τὰ ποῖον τρόπον ὑπῆρξε θύμα καὶ θύτης, καὶ πῶς ἦτο θύμα
σήμερον ὁ σταυρὸς, καὶ διὰ ποῖον λόγον, λέγει δὲν προσε-
φέρθη ἡ θυσία εἰς τὸν ναὸν ἀλλ' ἐξῆς τῆς πόλεως καὶ τῶν τε-
κῶν. Διὰ τὸ ἐπαληθεύει ἡ προφητεία ποῦ λέγει· «Ὡς ταῖς
ἀνοσίαις ἐλογισθῇ» Ἠσ. 53. 12. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκδοὺς ἐπὶ
αὐτὸν ὑψηλοῦ σταυροῦ εἰς τὸ ὑπερῶν καὶ οὐκ εἰς ἐντεταλμέ-
νον κῆρον. Διὰ τὴν καθάρσιν τῆς ἀτιμωμένης δι' αὐτὸ εἰς
τὸν ναὸν τοῦ σταυροῦ ἐθυσιάσθη καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ δὲν ὁ
ἐκείθεν ἄλλη στέγη πλὴν τοῦ οὐρανοῦ. Ἐκαθαρίσθη λοιπὸν ἡ
ἀποστροφή διὰ τῆς θυσίας τοῦ ἀμνοῦ ὁ ὁποῖος ἐσφάγη εἰς
τὴν ὕψος ἀλλ' ἐκαθαρίσθη καὶ ἡ γῆ, ἐπειδὴ ἐσφάξεν ἐκ τῆς
πλευρᾶς τοῦ τοῦ αἵματος ἐπὶ αὐτῆς. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν ἐ-
στειρώθη ὑποκάτω στέγης, ἀλλ' ἐξῆθεν τοῦ ναοῦ τῶν Ἰου-
δαίων διὰ τὴν νὰ μὴ ἐκμεταλλεύσθωσι οἱ Ἰουδαῖοι Β τὴν θυσίαν
μᾶς νὰ νομίσωσι ὅτι προσφέρεται αὐτῇ μόνον χάριν τοῦ ἰου-
δαϊκοῦ ἔθνους. Διὰ τοῦτο ἐσταυρώθη ἐξῆς τῆς πόλεως καὶ τῶν
τεικῶν διὰ τὴν πληροφορηθῆς ὅτι ἡ θυσία ἐνέχει πανόμοιον
καρικτήρα. ὅτι προσφέρθη δι' ὅλοκληρον τὴν γῆν καὶ διὰ
τὴν κατανόησιν ὅτι ὁ καθαρισμὸς ποῦ ἀπορρέει ἐξ αὐτῆς εἶναι
ἐκ μερικοῦ καθὼς συμβαίνει εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἀλλὰ νε-
νός. Δι' αὐτὸν προέτρεψεν ὁ Θεὸς τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐ-
κκαταλείψωσι τὴν γῆν καὶ νὰ περιαρθεύωσι εἰς τὸν
τοῦ ναοῦ νὰ προσφέρωσι θυσίαν καὶ νὰ προσενηκείας. Ἐπειδὴ
ἡ γῆ ὁλοκληρῶς ἦτο μολυσμένη ὅπου τοῦ καθαροῦ καὶ τὰς
ἀσμάτων κρεάτων καὶ παντὸς εἴδους ἀκαθαρσίας ἐκ τῶν εἰδωλο-
λατρικῶν θυσίων ποῦ ἐτελοῦντο ἐπὶ αὐτῆς. Δι' ἡμεῖς οὖν
ἀφ' ἧς ἦλθεν ὁ Χριστὸς καὶ ἐκαθαρίσθη ὁλόκληρον τὴν οἰκίαν
ἡμῶν ἐγένετο ἑκαστος μῆμα τῆς γῆς τῆς τῆς C προσευχῆς.
Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος πλήρης ἐνθουσιασμοῦ συνεβούλευε
νὰ προσενηκείας ἀφῆλως ἀποσηκείας ἄφην τὰ ἐξῆς «Θου-

λομαι προσευχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντί τῷ καὶ ἐπαίροντες τοὺς καίρας. Α. Τιμ. 2, 8. Εἶδες κατὰ τοῖον τρόπον ἐκαστοὶς καὶ ἡ ἀκούμενη χάρις εἰς τὸν τόπον τῆς θυσίας λαυτὸν, δυναμειὰ νὰ προσευχηθεὶς ὑπουδότης, ἐπειδὴ ἐξηγησάθη ὁ δάκλῃρας ἡ γῆ καὶ ἐγένινεν ἀγαπτερά ἀπὸ τὰ ἄγια τοῦ εἶναι μέσος εἰς τὸ θυσιαστήριον. Διότι ἐκεῖ μὲν προσεφέρθη ὡς θυσία, ἄλλοιον προβάτον ἐν τῷ ἐνὶ πνευματικόν. Καὶ ὅσον μεγαλυτέρα εἶναι, ἡ θυσία τούτων μεγαλύτερος εἶναι καὶ ὁ ἀντισμὸς. Διὰ τοῦτο καὶ τῶν μὲν τὸν σταυρὸν συμπετόχοντες εἰς τὴν ἐσέρτην τοῦ.

2. Ἐπιθυμοῦμε νὰ πληροφορηθῶς καὶ ἄλλο κατόρθωμα τοῦ σταυροῦ. Σήμερον ἤνοιξε δι' ἡμᾶς τὸν παράδεισον τοῦ ἦτο κλεισμένος κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς περιόδου ὅντι τῶν πέντε χιλιῶν ἐτῶν. Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν **Δ** καὶ τὴν ὥραν ἦν καὶ ὁ Θεὸς τὰς πύλας τοῦ εἰς τὴν λησὴν καὶ ἐπραγματοποίησε δυο κατόρθωματα τὸ πρῶτον ἐπὶ ἡμῶν τὰς πόλεις τοῦ παραδείσου, καὶ τὸ δεύτερον ἐπὶ ὡδήγησεν εἰς αὐτὸν τὸν ληστήν. Σήμερον πρὸς ἐπανάδωκεν τὴν παλαιὰν πατρίδα, σήμερον μὲν ἐπανάφερεν εἰς τὴν πόλιν τῶν προγόνων μας καὶ προσέφερε κατοικίαν εἰς ὅσον τὴν ἀνθρώπων γένος. Διότι λέγει «Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσται ἐν τῷ παραδείσῳ» Λουκ. 23, 43. Τὴν λέγουσιν ἔσται, ὡς καὶ ἐκάρηθη καὶ ὑπόσχεσαι παράδεισον. Καὶ ἀπαντᾷ διὰ νὰ γνωρίσῃς τὴν δύναμιν μου καὶ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ἐπειδὴ λατὺν εἶναι ληστήν τὸ γεγονός καὶ διὰ νὰ μὴ οὐ κερὶ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν σκεῆψιν ἀλλὰ νὰ γνωρίσῃς τὴν δύναμιν τοῦ ὅστος πηλὸν τοῦ θαύματος τοῦτο ἐπιτελεῖ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ γεγονὸς τοῦ ἰδιωτέρος ἀποδεικνύει τὴν δύναμιν τοῦ. Βεβαίως οὐτε μὲ ἀναστασι, νεκρῶν οὐτε μὲ τὴν ἐπιτησίαν τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πονηρῶν πνευμάτων, οὐτε μὲ τὴν ἐκδοτικὴν τῶν δαιμόνων ἀλλὰ μὲ τὴν ἀνταρξίαν καὶ τὴν προσήλυσιν εἰς τὸν σταυρὸν μὲ ὡς ὅπως καὶ τὸν ἐπὶ τὴν ὑμῶν καὶ τοῦς χλευασμοὺς καὶ τὰς κακολογίας ἐναντίον τοῦ ἐπέτυχεν νὰ μεταβάλλῃ τὰς πονηρὰς σκεῆψιν εἰς ἀγαθὰ διὰ τὴν ἰσχυρίαν καὶ ἐκ τῶν δυο πλευρῶν τὴν δύναμιν τοῦ Διὸς καὶ οὐ νεκλόνισεν τὴν ἄληθιν ἡμῶν συντριβὴν καὶ ⁴⁰ **Α** ἐργάσθη τὰς πέτρας καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ληστοῦ τοῦ ἦτο σκληροῦ τῆς πέρας συνεινέριζε καὶ ὡς ἡμεῖς. Διότι εἶπε «Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσται ἐν τῷ παραδείσῳ». Εὐφροσύνη τὸν Παράδεισον τὴν Χερουβίμ. Ἀλλ' αὐτὸς εἶναι ἡμεῖς καὶ τὸν Χερουβίμ. Ἐκεῖ περιστρέφονται πύ-

6 Παρὰ τὸ ἐξελθὼν ἡμερῶν οὐ τὸ ἔσται ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἡ ἐκκλήσις, οὐκ ἐπὶ τῇ ἐκκλήσι, τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐκκλήσις τοῦ κόσμου ἐκτεταταὶ εἰς τὸ ἔσται ὁ Χρὶς.

ἡμεῖς, ἀλλ' αὐτοὶ εἶναι ἐξουσιαστὴς τοῦ πυλῶν καὶ τῆς κολλήσεως τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Ἄν καὶ οὐδεὶς θεὸς λέγῃ θὰ ἰδύνατο νὰ ἀνεχθῇ παρὲς κάποιον ληστήν, ἢ κάποιον ἄλλον ὑπερῶν τοῦ νὰ καθίσῃ πηλοῦς τοῦ καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ εἰσέλθῃ μετ' αὐτοῦ εἰς κάποιαν πόλιν, ὁ Χριστὸς ὅμως ἔκαμε τοῦτο καὶ εἰσπεριέλαμεν εἰς τὴν ἱερὰν πατρίδα **Β** συνεισάγει μᾶλλον καὶ τὸν ληστήν εἰς αὐτήν. Ὅτι διὰ νὰ περικυρηνώσῃ τὸν παράδεισον, οὐτε νὰ τὸν προσβάλλῃ διὰ τῆς καταπατήσεως τοῦ ἐπὶ τοῦ ληστοῦ ἀλλὰ μᾶλλον διὰ νὰ τὸν μᾶλλον διὰ τὴν δια τὸν παράδεισον ἦτο νὰ ἔχῃ τέτοιον Κύριον τοῦ ἡξίωσε καὶ τὸν ληστήν νὰ ἀπολαύσῃ τὴν καρὰν τοῦ παραδείσου. Πράγματι ὅταν εἰσῆλθῃς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν δὲν ἔκαμε τοῦτο ἐκ προθέσεως περιπρονοήσεως ἀλλὰ μᾶλλον ὑπερβολικῆς τιμῆς ὡς παρὲς αὐτοῦ ὅτι πέταται εἰς τὸν Κύριον τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ὥστε νὰ καθίσῃ ἰσὺς ἱκανοῦς τοῦς τελώνας καὶ τὰς ἰσχυρίας διὰ νὰ φανῇ ὡς ἰσὺς τῆς τιμῆς καὶ ἐξουσίας τοῦ προεπέρρετο ἐκ μέρους τοῦ. Καθὼς λοιπὸν ἐκινῶμεν τότε ὡς κινῶμεν τὸν αἶμα ἐπὶ τῶν ἰσχυρίων νὰ ἀπαλλάσῃ ἐκ τῆς ἀσθενείας καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ **Γ** τὴν ὑγίαν εἰς ἀνθρώπους τοῦ πάσχειν ἐξ ἀνὰ τὴν ἀσθενείαν. ἔτσι εἶναι δικαίον νὰ θαυμάζωμεν καὶ τὸν Χριστὸν ὅταν θεραπεύῃ ἀνιόντες πληγὰς ὅταν ἐπαναφέρῃ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πικρῆς ὡς τὴν πλῆξιν καὶ τὴν πόνον ὥστε νὰ θεραπεύσῃ ἐξ αὐτοῦ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ὁ δὲ διαρωπῶς ὅμως κάποιος τί τὸ σπουδαῖον ἔκαμεν ὁ ληστής, διὰ νὰ κερδίσῃ μετὰ τὴν τῶν κοινῶν τὸν παράδεισον. Οὐδεὶς νὰ σοὶ εἴπω ἐν συντομίᾳ τὴν ἀνδρείαν πικρῆν.

Ὅταν δὲ Πέτρος ᾤκησεν κατὰ τὸν σταυρὸν ἔκρινεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐπίστασις. Καὶ ἀναφέρει τὰς δυο διὰ νὰ καὶ ἀνοήτως τὸν Πέτρον πρὸς Θεοῦ, ἀλλὰ μὲ προσέειπεν νὰ κατεβῇ τὴν μεγαλοπρεπὴν τοῦ ληστοῦ. Ὁ σῆματὸς ἐκείνην εἰς τὴν ἀπελθὼν μετὰ κωρὴν ἐν τῷ ληστῇ ὡς καὶ ὁ δὲ **Δ** πλῆξιν, λυγρὴν μανόμενον καὶ φανασκοῦντος, λαοὶ τὸν ἔχει ἔξωθεν βλαστημίας καὶ ἐμπατισίας δὲν ἐκάρηθη οὐτε καὶ ἐξηγησάθη ἐκ τῆς φαντασματικῆς ὡς τῶν ἐσθλῶν καὶ ὡς τῶν καλῶν ἀλλ' ἀπὸς παρὰ βλάβην ὅλας τῆς διὰ τῶν οὐρανόων ἡμῶν πνεύμας πρεσβύτης τὸ ἄσχημα ἐκπρόσωπον ἐπὶ τὸν κρινὸν τῶν οὐρανῶν καὶ ἀπὸς ἐστράφη πρὸς αὐτὸν μὲ συντριβὴν ἔλεγε «Μνησθήτω μοι Κύριε ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου». Λουκ. 23, 42. Ἄς μὴ περιφρονῇσμεν ἐπιπληκτικῶς τὸν ληστήν καὶ ἢ τὴν ἀντιπρῶτον νὰ θεωρῶμεν ὁδοῦσιν μας αὐτὸν αὐτὸν δὲν ἐντὸς τοῦ ὅτι ἡμῶς μὲν νὰ εἰσαγάγῃ πρῶτον εἰς τὸν παράδεισον. Ἄς, ἡ

ἐντραπύμεν νὰ λάβωμεν ὡς διδάσκαλον τὸν ἄνθρωπον, ποῦ ἤκουθη, πρῶτος ἐξ ὧν τῶν ἀνθρώπων, τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὅς ἐξετάσαμεν μὲ ἀκρίθειαν τὰς λεπτομερείας, **Ε** διὰ νὰ μάθομεν τὴν δόξαν τοῦ σταυροῦ. Δὲν εἶπεν εἰς αὐτόν, ὡς εἰς τὸν Πέτρον: «Λέγω σοι, καὶ ποιήσω σε ὡς αἰετὸν ἀνθρώπων» (Ματθ. 4, 19): «ὅτι, ὡς εἰς τοὺς δύο καὶ μαθητάς, ὅτι «Καθίσαι ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ» (Ματθ. 19, 28): καὶ μέγιστο δὲν τοῦ ἀπηλύθουν οὐτε μίαν λέξιν. Οὕτως ἐπέδειξεν εἰς αὐτὸν τὴν δόξαν τοῦ διὰ θαύματος, οὕτως ὁ ἴδιος εἶδε κάποιον νεκρὸν νὰ ἀνίσταται, οὕτως δαίμονας νὰ ἐκδιώκωνται, οὕτως ἐβάλεσαν νὰ ὑπακούῃ. Τίποτε δὲν τοῦ εἶπε περὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἢ περὶ τῆς κολάσεως, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐντύπων πάντων ἀπολόγησεν αὐτὸν καὶ μέγιστον τὴν σημεῖον ποῦ ὁ ἄλλος ἀποτὴς ἐσταυρωμένος μετ' αὐτοῦ διὰ νὰ ἐπαληθεύῃ ἡ προφητεία ποῦ ἔλεγε: «Ὡς ἐν 406 **Α** τοῖς ὄντοσι ἐλογίσθη» (Ψαλ. 63, 12). Ἐπειδὴ ἐσκέπτοντο οἱ Ἰουδαῖοι νὰ διασώσουν τὴν δόξαν καὶ διὰ παντὸς τρόπου ἐξυβρίζαν τὰ γινόμενα, ἀλλ' ἡ ἀλήθεια ἐλαμπε παντακῶθεν καὶ ἐνεδυνάτουτο ἐκ τῶν ἐντιθέσεων των. Τὸν ἐκλεύσετο λοιπὸν ὁ ἄλλος ἀποτὴς. Εἶδες, ἀποτὴς καὶ ὁ μὲν, ἀποτὴς καὶ ὁ δέ. Καὶ οἱ δύο εἰς τὸν σταυρὸν, καὶ οἱ δύο ἔνοχοι ἀποτῆας, καὶ οἱ δύο κακῆς διαγωγῆς ἀλλ' ὅτι τοῦ ἰδίου τέλους. Ὁ μὲν ἐκληρονόμησε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὁ δὲ ἀπετέλλετο εἰς τὴν κολάσιν. Ἐτοίχην καὶ ἐχθρὸς μαθηταὶ οἱ μὲν, μαθητὴς ὁ δέ, ὁ Ἰούδας δηλαδὴ καὶ οἱ ἑσθῆς. Ἐκεῖνοι ὅμως ἔλεγον: «Ποῦ θέλεις ἐτοιμασθῆναι σοι **Β** φαγεῖν τὸ Πάσχα;» ἐνῷ αὐτὸς προσηγορεύε τὴν προδοσίαν καὶ ἔλεγε: «Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδοῶμαι αὐτάν;» (Ματθ. 26, 17). Καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἠτοιμάζοντο διὰ νὰ περιποιηθῶν τὸν διδάσκαλον καὶ νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν θεῖαν μυσταγωγίαν, αὐτὸς δὲ ἔτρεχε διὰ νὰ προδώσῃ. Ἐτοί καὶ ἐδῶ, ἀποτὴς ὁ μὲν, ἀποτὴς καὶ ὁ δέ: ἀλλ' ὁ μὲν κλεινάζει, ὁ δὲ προσκυνεῖ: καὶ ὁ μὲν ἐκτομίζει βλασφημίαν, ὁ δὲ ἀναπέμπει εὐχαριστίαν καὶ κλείει τὸ στόμα τοῦ βλασφημοῦ λέγων: «Οὐδὲ φοβῶ αὐτὸν Θεόν; ὅτι γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν» (Λουκ. 23, 40-41).

3. Εἶδες παρηγοῖαν εἰς ἀποτὴν: παρηγοῖαν νὰ ἐκδηλοῦται ἐπὶ **С** τοῦ σταυροῦ: Εἶδες πίστιν εἰς αἰγνὴν τιμωρίαν καὶ ἐλάβαν εἰς αἰγνὴν βασανισμὸν: Ποῖος δὲν θὰ ἐξεπλήρωσε διὰ τὸ ὅτι ἡτο κύριος τοῦ ἐλπιού τοι καὶ εἶχε σώας τὰς ψυχάς, ἐνῷ ἦτο ὑποταγμένος μὲ τὸ καρφί; Καὶ αὐτὸς δὲν ἦτο ἄπλως εἰς τὸ λογικὸν τοι, ἀλλ' ἀπαφορῶν διὰ τὸν ἐ-

αὐτὸν τοῦ ἐφρόντιζε διὰ τὰ προβλήματα τῶν ἄλλων καὶ ἐγένετο εἰς τὸν σταυρὸν διδάσκαλος καὶ ἐπέληγτε τὸν ἄλλον λέγων: «Οὐδὲ φοβῶ αὐτὸν Θεόν;». Μὴ δίδως προσοχὴν, λέγει, εἰς τὸ ἐπίγειον δικαστήριον: ὑπάρχει ἄλλος κριτὴς ποῦ δὲν ἐλλέπει καὶ δικαστήριον ἀμερόληπτον. Μὴ δώσῃς λοιπὸν σημασίαν, ἐπειδὴ κατεδικάσθη εἰς τὸ ἐπίγειον δικαστήριον, διότι δὲν συμβαίνουν τέτοια εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐπειδὴ ἐδῶ μὲν εἰς τὸ ἐπίγειον δικαστήριον **Δ** καταδικάζονται καὶ δίκαια, καὶ δίκαια διαφεύγουν τὴν τιμωρίαν καὶ ὑπεύθυνοι ἀθωώνονται καὶ ἀνεύθυντοι τιμωροῦνται. Διότι θέλοντες καὶ μὴ οἱ δίκαιοι διαπράττουν πολλὰ σφάλματα, εἴτε ἐπειδὴ δὲν γνωρίζουν ποῦ εὐρίσκεται τὸ δίκαιον καὶ ἐξαπατῶνται, εἴτε ὅτι γνωρίζουν μὲν, ἀλλ' ἐπειδὴ φαεσφόρον διὰ χρημάτων ἐπώλησαν πυχλάς τὴν ἀπόφασίν των. Εἰς τὸν οὐρανὸν δὲ δικαίως δὲν συμβαίνει τίποτε ἀνόλογον: ἐπειδὴ δικαίως κριτὴς εἶναι ὁ Θεὸς καὶ ἡ ἀπόφασίς του ἀνατέλλει ὡς φῶς ποῦ δὲν ἐπιδέκεται σκότος ἢ ἀμφισβήτησιν. Διὰ νὰ μὴ λέγῃ λοιπὸν ὁ ἄλλος, ὅτι ὁ Χριστὸς κατεδικάσθη καὶ ἐτημαρῆθη εἰς τὴν γῆν, τοῦ ἀνέφερε τὸ οὐράνιον δικαστήριον καὶ τοῦ ὑπενθύμισεν τὸ φανερὸν ἐκεῖνο βῆμα λέγων τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ: Κύριος ἐκεῖ, καὶ δὲν θὰ ρίψῃ καταδικαστικὴν ψῆφον, οὐτε θὰ ἀποδεχθῇ τὴν ἀπόφασιν τῶν διεφθαρμένων ἐπαγγέλων κριτῶν. **Ε** ἀλλὰ θὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὴν οὐράνιον ἀπόφασιν. Εἶδες φιλοσοφίαν εἰς ἀποτὴν: Εἶδες σύνεσιν καὶ διδασκαλίαν; Διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ σταυροῦ ἐπέταθεν εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐπατα δὲ ἀποσημαίνων ἐκεῖνον ἐπὶ πλέον τοῦ λέγει: «Ὅτι δέδοικας ὅτι ἐν αὐτῷ κρίματι ὄντων». Τί σημαίνει, «Ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι ὄντων;» (Λουκ. 23, 40). Εἰς τὴν ἰδίαν τιμωρίαν, μήπως δηλαδὴ καὶ σὺ δὲν εἶσαι ἐπὶ τοῦ σταυροῦ; Ὑβρίζων λοιπὸν ἐκεῖνον, τὸν αὐτὸν σου ἀντ' ἐκεῖνου προσβάλλεις. Διότι καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ κατηγορεῖ ἄλλον πριεστικῶς κατηγορεῖ τὸν αὐτὸν τοῦ καὶ ὅτι τὸν ἄλλον, εἴτι καὶ αὐτὸς ποῦ ὑποφέρει καὶ κλεινάζει ἄλλον διὰ τὴν συμφωνίαν τοῦ προκρίσις; 407 **Α** τὸν αὐτὸν τοῦ κλεινάζει καὶ ὅτι τὸν ἄλλον. «Ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι ὄντων». Τοῦ διαβάλλει ἀποστατικὸν νόμον, λόγους τοῦ Εὐαγγελίου, ποῦ λέγουσι: «Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε» (Ματθ. 7, 1). «Ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι ὄντων». Τί κρίματι δὲ ἀποτὴς; εἰς τὴν προσδοκίαν σου νὰ ἀπολογηθῇς δι' αὐτόν, τὸν ἑκαμὲς σύντροφον τοῦ ἀποτῆς: «Ὅχι λέγει» διὰ τὴν τὴν ὑποψίαν αὐτὴν μὲ τὰ ἄκάλουθα, διὰ νὰ μὴ νομίμῃς, ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς αὐτῆς τιμωρίας θεώρησε τὸν Χριστὸν ὑπεύθυνον τοῦ ἰδίου παραπτώματος, προσέθεσε τὴν δι-
 ὀρθωσιν, λέγων: «Καὶ ἡμεῖς μὲν δίκαιοι; ὅτι γὰρ ὧν ἐπράξαμεν πεπόνθμεν» (Λουκ. 23, 41). Εἶδες τελείαν ἐξομολό-

γνων· εἶδες κατὰ ποῖον τρόπον ἀπέβαλε τὰ Β ἁμαρτήματα εἰς τὸν σταυρὸν; Διότι λέγει ὁ προφήτης· «λέγε σὺ τὰς ἁμαρτίας σου πρῶτος, ἵνα δικαιώθῃς» (Ψα. 43, 25). Οὐδεὶς τὸν ἠνόγκασεν, οὐδεὶς τὸν ἐπέσθεν, ἀλλ' αὐτοκατηγορήθη λέγων· «Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως ὄψα γὰρ ὡς ἐποίησαμεν πεπόν-
θαι· οὗτος δὲ οὐδὲν πονηρὸν ἐποίησε» (Λουκ. 23, 41-42). Καὶ μετὰ ταῦτα λέγει· «Μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου». Δὲν ἐτόλμησε προηγουμένας νὰ εἴπῃ «Μνήσθητί μου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου», μέχρι τὴν στιγμὴν ποῦ διὰ τῆς ἐξομολογήσεως ὑπέρβη τὸ ὅρος τῶν ἁμαρτιῶν.

Βλέπεις τὴν ἄξιον τῆς ἐξομολογήσεως; Ἐξομολογήθη καὶ ἦνοιξεν ὁ παράδοσις· ἐξομολογήθη καὶ ἔλαβε τόσον ἐν-θάρρυνσιν ὥστε, ἐνῶ ἦτο ληστικὸς, ἐξήγαγε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἐλέπεκ πῶσον ἀγαθὸν πρόξενος μὲς ἔχει γίνει ὁ σταυρὸς; C Ἀναλογίζου τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν; Ἐλέ-
πεις λοιπὸν κατὰ τέτοιο, πέρ μου; Αὐτὸ ποῦ ἔλεπεις εἶναι καρπὸς καὶ σταυρὸς· ἀλλ' ἀκριβὲς ὁ σταυρὸς αὐτὸς λέγεται σύμβολον τῆς βασιλείας. Καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἀποκαλῶ βασι-
λέα, ἐπειδὴ τὸν ἔλεπας νὰ σταυρώνηται· ἐπειδὴ εἶναι κατα-
κτηριστικὸν τοῦ βασιλείας νὰ ἀποθνήσκῃ χάριν τῆς σωτηρίας τῶν ὑπακούοντων. Ὁ Ἰησοῦς ἀνέφερε διὰ τὸν ἑαυτὸν του· «Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθει ὑπὲρ τῶν προβά-
των» (Ψα. 10, 11). Καὶ ὁ καλὸς ὁ βασιλεὺς λοιπὸν θυσιάζει τὴν ζωὴν τὸν χάριν τῶν ὑπακούοντων του. Ἐπειδὴ δηλαδὴ ἐθυ-
σίασε τὴν ζωὴν του, διὰ τοῦτο τὸν ἀποκαλῶ βασιλέα. «Μνή-
σθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου».

4. Εἶδες καὶ διὰ ποῖον λόγον ὁ σταυρὸς εἶναι σύμβολον τῆς βασιλείας; Θέλεις εἶς αὐτὸ καὶ ἄλλην ἀποδείξιν; Δὲν τὸν ὤφειλεν εἰς τὴν γῆν ἀλλὰ τὸν ἔλαβε μαζὶ του καὶ τὸν ἔφερον D εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Ἀπὸ ποῦ γίνεται φανερόν; Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι πρόκειται μετ' αὐτοῦ νὰ ἔλθῃ κατὰ τὴν δευ-
τέραν καὶ ἐνδοξὴν παρουσίαν του. Καὶ διὰ νὰ μάθῃς πῶσον ἀριστοῦς βασιλεὺς εἶναι ὁ σταυρὸς, διὰ τοῦτο καὶ τὸν ἀνό-
μαστον δόξαν. Ἄς ἴδωμεν ὅπως πῶς θὰ ἔλθῃ μετὰ τοῦ σταυ-
ροῦ, διότι καὶ τοῦτο ὀφείλου νὰ ἀποδείξῃ. Ἐάν εἴπωμεν λέ-
γει εἶδος ἐν τοῖς ταμείαις ἐστὶν ὁ Χριστὸς, ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶ, μὴ ἀπέλθῃς» (Ματθ. 24, 26), ἀναφέρεται εἰς τὴν δευ-
τέραν αὐτοῦ ἐνδοξὴν παρουσίαν καὶ ὁμιλεῖ διὰ τοὺς ψευδο-
προφήτας, τοὺς ψευδοχρίστους καὶ τὸν Ἀντίχριστον, διὰ νὰ μὴ πλανηθῇ κανεὶς καὶ πέσῃ εἰς τὴν παγίδα τοῦ Ἀνακρί-
στου. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἔρχεται ὁ Ἀντίχριστος πρὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ νὰ μὴ πέσῃ κανεὶς εἰς τὸ σῶμα τοῦ λύκου ἐνῶ E ἀ-
ναζητεῖ τὸν ποιμένα, διὰ τοῦτο σοὺ καθιστῶ γνωστὸν ὅτι ση-
μεῖον τῆς παρουσίας τοῦ ποιμένος. Ἐπειδὴ δηλαδὴ ἡ πρώτη

παρουσία του ἔγινε κατὰ τρόπον συγκαλυμμένον, καὶ διὰ νὰ μὴ νομίσῃς ὅτι κατ' ὅμοιον τρόπον θὰ πραγματοποιηθῇ καὶ ἡ
δευτέρα, μὲς ἔδωκε τὸ σημεῖον τοῦτο. Διότι αὐτὴ ποῦ ἐπρα-
γματοποιήθη κατὰ τρόπον συγκαλυμμένον παλὺ ὁρθῶς ἔ-
γινε· ἔτσι, ἐπειδὴ ἦλθε διὰ νὰ ἀναλήψῃ τὸ ἀπολαύσιον πρό-
βατου, ἀλλ' ἡ δευτέρα δὲν θὰ γίνῃ ἔτσι. Πῶς δὲ, πέρ μου;
«Ὡςπερ γὰρ ἐξέρχεται ἡ ἀστραπὴ ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνε-
ται εἰς δυοῦς, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ
Ἀνθρώπου» (Ματθ. 24, 27). Εἰς ὅλους παρὶ θά φανθ' ἀφηνι-
δίας· καὶ δὲν θὰ χρειασθῇ οὐδεὶς νὰ ἐρωτήσῃ ἅν εἶναι ἐδῶ
ἢ ἐκεῖ 408 A ὁ Χριστὸς. Διότι καθὼς εἶπεν φανθ' μία ἀστραπὴ
δὲν χρειάζεται νὰ ἐρευνησῶμεν ἅν συνέβῃ· ἔτσι καὶ εἰπὼν
ἔλθῃ ὁ Χριστὸς δὲν θὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἅν
ἦλθῃ.

Ἀλλὰ αὐτὸ ποῦ θέλωμεν νὰ ἀποδείξωμεν εἶναι, ἅν δι-
ακρίθῃ θὰ ἔλθῃ μετὰ τοῦ σταυροῦ. Δὲν πρέπει νὰ λησμονήσω-
μεν τὴν ὑπόθεσιν. Ἀκουσε λοιπὸν τὰ ἔλθῃ· «Τότε», λέγει
τότε, πότε; «Ὅταν ἔρχηται ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἥλιος
σκοπιθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς· ἐ-
σθιὴ θὰ εἶναι τὸσον ὑπερβολικὴ τότε ἡ λύπη τοῦ φωτός,
ποῦ θὰ κρυβοῦν καὶ τὸ πλέον λαμπρὸ ἄστρο. Τότε καὶ οἱ
ἀστέρες προκίναται, τότε τὸ σημεῖον φανήσεται τοῦ Υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ» (Ματθ. 24, 30). B Εἶδες τὴν δύνα-
μιν τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ; Ὁ ἥλιος θὰ σκοπιθῇ καὶ ἡ
σελήνη θὰ παύσῃ νὰ φαίνεται, μᾶλλον δὲ ὅτι ὁ σταυρὸς λάμπει
καὶ φωτίζει ἰσχυρότερον τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης. Καὶ κα-
θὼς εἶπεν εἰσέρχεται βασιλεὺς εἰς μίαν πόλιν, αἱ προσηλυτι-
σθέντι στρατιῶται θυμῶσαν εἰς τοὺς ὄμους τῶν τὰ κοινῶς λε-
γόμενα σίγνα· καὶ προαναγγέλλουν τὴν εἰσοδὸν του, ἔτσι καὶ
εἰπὼν ὁ Κύριος θὰ κατέρχεται ἐκ τῶν οὐρανῶν αἱ στρατιαὶ
τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἀρχαγγέλων θὰ φέρουν εἰς τοὺς ὄ-
μους τῶν τὸν σταυρὸν ἐκείνων ἀναγγέλλοντες εἰς ἡμᾶς τὴν
ἐνδοξὴν βασιλικὴν εἰσοδὸν του. «Τότε σαλευθήσονται αἱ δι-
αίρειαι τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 24, 29) ἐννοεῖ τοὺς ἀγγέλους.
Ὡς τοὺς καταλόγους φάρος παλῆς καὶ ἱμάς. C Ἀλλὰ, πέρ μου,
καὶ ποῖον λόγον; Εἶναι φανερόν τὸ δικαστήριον ἐκεῖνον, ἐπει-
δὴ πρὸκειται νὰ κριθῇ καὶ νὰ δώσῃ λόγον ἐκ τῶν φανερόν
κριτῶν ὅλων τῶ ἀνθρωπίνων γένος. Διὰ ποῖον λόγον λοιπὸν
φωκίζονται καὶ ἰσχυροῦν οἱ ἄγγελοι; Διότι δὲν πρόκειται νὰ δι-

7. Σίγνα ὀνομάζονται αἱ σημεῖα ἢ τὰ λάβαρα τοῦ ρωμαϊκοῦ στρατοῦ, τὰ ὅποια φέροντο ἀπὸ κοινῆς κατόπιν νόμου τῶν ρωμαίων λεγεόνων. Ὁ
Κύριος τοῖς λαοῖς σύμβολα καὶ ἀπαλλοτρίων μεγίστου καθάρου. Ὁ
Κύριος τοῖς ἀποστόλοις ἀναγγέλλοντας ἔρχετο πρὸς τὴν σελήνην καὶ αὐτομάτως ἡ
αὐτὴ ἀρχαγγέλου καὶ ἀποστόλων νεφέλη μετὰ αὐτοῦ φανερού.

καθόντες οι ίδιοι. Επειδή όμως όταν διακίνη κάποιος άρκων, όχι μόνον οι ένοχοι, αλλά και οι φρουροί, που δεν έλέγχονται από της συνεδήσεώς των, αεθάνονται φοβίαν και τρέχον ένώπιον του δικαστού. Έτσι άκριβώς, θα συμβή και τότε, όταν θα κινήται το ανθρώπινον γένος και οι άγγελοι που δεν έχουν τίποτε να φοβηθούν, θα φοβηθούν ύπερ του δέοντος. Δ ένώπιον του δικαστού. Αλλά διατί τότε θα εμφανισθή ο σταυρός και διατί θα έλθη μετ' αὐτοῦ ὁ Κύριος; Διὰ τὸ νὰ συνλλάβουν ἑκαῖνοι πού τὸν ἐσταύρωσαν τὸ μέγεθος τῆς ἀκαριότητας, διὰ τοῦτο θὰ τοὺς ἐπιδείξῃ αὐτὸ ποῖο τὸ σμύδολον τῆς αἰσχύνῃς των. Καὶ διὰ τὸ νὰ πεισθῇ ὅτι θὰ ἰδὲ φέρῃ μαζί του, δοῦσε τοὺς λόγους πού προφήτου πού λέγει· «Τότε κώφονται αἱ φυλαὶ τῆς γῆς» (Ματθ. 24, 30· Ἀββ. 1, 8), διότι θὰ ἴδουν τὸν κατηγορὸν των καὶ θὰ συναισθανθῶν τὸ σφάλμα των. Διατί ὅμως ἐκπλήττεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι θὰ ἔλθῃ μετὰ τοῦ σταυροῦ, πράγμα πού συνεπένετο τότε καὶ ἀποκάλυψιν των πληγῶν τῆς σταυρώσεως; «Ὅσονται γὰρ, λέγει, «εἰς ὃν ἐξεκέντησαν» (Ζακ. 12, 10). Επειδὴ ὅπως ἀκριβῶς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ θαυμά ἐνήργησεν ἐπαθυμῶν νὰ ἀπομακρύνῃ τὴν ἡπυσίαν τοῦ ραββιτοῦ, καὶ ἀφοῦ ἐσηκώθη τοῦ ἐπέδειξε τὰ τραύματα τῶν κορμιῶν, λέγων· «Βάλε τὴν κεῖρά σου, καὶ βλέπε. Εἰ δὲ πνεῦμα, σάρκα καὶ ὀστά σου ἔχει» (Ἰω. 20, 27. Λουκ. 24, 39). Ἔτσι καὶ τότε θὰ δεῖξῃ τὰς πληγὰς καὶ τὸν σταυρόν, διὰ τὸ νὰ ὑποδείξῃ ὅτι ἦτο ὁ ἴδιος ἑκαῖνος πού ἐσταυρώθη.

5. Ἀλλ' εἶναι δυνατόν νὰ διαπιστώσωμεν τὴν ὑπερβολικὴν ἀγάπην του διὰ τὸν ἄνθρωπον ὅχι ἀπλῶς καὶ μόνον ἐκ τοῦ σταυροῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἰδίων τῶν λόγων πού εἶπεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Διότι ἀκόμη καὶ τὴν στιγμήν πού ἦτο ἐσταυρωμένος καὶ ὤφιστο πρὸς κλεισισμούς, τοὺς γέλωτας καὶ τοὺς ἔμπυκτους, ἔλεγε· «Πάτερ ἄφες αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι» (Λουκ. 23, 34). Ἐνῷ σταυρώνεται προσεύχεται εἰς τὸν Πατέρα του χάριν πῶν σταυρωτῶν του ἂν καὶ ἑκαῖνοι ἔλεγον τὰ ἀντίθετα· «Εἰ γὰρ εἰ τοῦ Θεοῦ, καθίσθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσωμέν σοι» (Ματθ. 4, 40-42). Καὶ ὅμως ⁴⁰⁹ Α διὰ τοῦτο δὲν καταβαίνει ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἐπειδὴ εἶναι γίος τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἔλαθε διὰ νὰ σταυρωθῇ χάριν ἡμῶν. Καθίσθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, λέγει, «καὶ πιστεύσωμέν σοι». Λόγια ἦσαν αὐτὰ καὶ προφητεῖαι τῆς ἡσυχίας των. Διότι τὸ νὰ ἀναστήθῃ τὴν στιγμήν πού ὁ τάφος ἦτο σφραγισμένος μετὰ τεράστιον λίθον, ἦτο ἔργον πολὺ μεγαλύτερον ἀπὸ τοῦ νὰ καταβῇ ἀπὸ τὸν σταυρόν. Καὶ τὸ νὰ θγῶλῃ ἀπὸ τὸ μνημα τὸν Ἀδάμαν πού ἦτο τέσσαρας ἡμέρας νεκρὸς καὶ δεμένος μετὰ νεκρικὰ σάβωνα ἦτο ἔργον μεγαλύτερον ἀπὸ τὸ νὰ καταβῇ ἀπὸ τὸν σταυρόν. Ἐκαῖνοι λοιπὸν ἔλεγον·

«Εἰ γίος εἰ τοῦ Θεοῦ, σῶσον σεαυτὸν· ἐνῷ αὐτὸς ἔκαμε τὸ πᾶν διὰ τὴν σῴσιν τοῦς ὑδμετοῦς του καὶ ἔλεγε· «Ἄφες αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι» (Λουκ. 23, 34). Τί λοιπὸν συνέβη; Ἐσυγκώρησε τὴν ἁμαρτίαν. Τὴν ἐσυγκώρησεν, ὅφ' ὅσον ἠθέλησαν νὰ μετανοήσουν. Διότι ἂν δὲν τοὺς συνεκώρει τὴν ἁμαρτίαν δὲν θὰ ἐγένετο ὁ Παῦλος ἀπόστολος. Ἄν δὲν τοὺς συνεκώρει τὴν ἁμαρτίαν δὲν θὰ ἐπίστευον ἡρώδης, τρεῖς κιλιάδες καὶ ἀργότερον πέντε καὶ ἄλλαι πολὺ καὶ μυριάδες. Ἐπειδὴ ἐπίστευσαν πολλοὶ μυριάδες Ἰουδαίων, δοῦσε τί λέγουσι εἰς τὸν Παῦλον οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι· «Θαυρεῖς, ἀδελφε, πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαίων πῶν πεποιτημένων» (Πρῶξ. 21, 20).

Ἀς μνησθῶμεν λοιπὸν τὸν Κύριον καὶ ὅς εὐκνηθῶμεν χάριν πῶν ἑαυτῶν μας. Ἐπανερχομαὶ λοιπὸν εἰς τὴν συμβολὴν αὐτὴν. Πέντε ἡμέραι συμπληρῶνται σήμερον ἀφ' ὅτου ἤρξατο νὰ πᾶς ὁμιλῶ διὰ τὸ θέμα τοῦτο καὶ ὅχι θεάσεως μὴ πρόθεσιν νὰ πᾶς καταλογίσω παρακαλῶν, πρὸς Θεοῦ, ὁ ἄλλ' ἐπιδοῦν ἐλπίδι ἰδιαίτερως ὅτι θὰ πεσιθῇ. Ἄν ὅμως μερικοὶ εἶναι σκληροὶ καὶ κακοὶ καὶ δύστροποι, ἴσως νὰ ἀγνοήσουν ὅσα εἴπαμεν περὶ τῆς προσευχῆς, ἴσως ἀφοῦ ἐντραποῦν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁμιλιῶν σὺς ὁμιλῶν, ἀπομακρύνουν κάποτε τὴν ἐκθερότητα καὶ τὴν μικροφυκίαν.

Ἀς μνησθῶμεν λοιπὸν τὸν Κύριον. Ἐσταυρώνετο καὶ ἀνιωνόμει μετὰ τοῦ Πατρὸς διὰ τοὺς σταυρωτάς. Θὰ διεριστο ὅμως κανεὶς πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μνησθῇ τὸν Κύριον; Ἡμπορεῖς ἂν θέλῃς; Διότι ἂν δὲν ἠμπορούσες πῶς θὰ ἔλεγε, «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῖός εἰμι καὶ ταπεινός καὶ καρδίας» (Ματθ. 11, 29); Ἄν ἦτο ὁδόντος ἡ μίμησις, δὲν θὰ ἔλεγεν ὁ Παῦλος· «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστός» (Α' Κορ. 11, 1). Δ Παρὰ ταῦτα δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μιμηθῇ τὸν Κύριον; Μιμήσου τὸν συνάνθρωπόν σου, ἐννοῶ τὸν ἀπόστολον (δικάκων) Στέφανον· ἐπειδὴ καὶ ἑκαῖνος ἐμίμηθῇ τὸν Κύριον. Καὶ ὅπως ἀκριβῶς ὁ Χριστὸς ἐν μέσῳ τῶν σταυρωτῶν τῶν καὶ ὁδισφορῶν διὰ τὴν σταύρωσιν καὶ τὸν θάνατόν του παρεκάλεε τὸν Πατέρα νὰ συγχωρήσῃ τοὺς σταυρωτάς, ἔτσι καὶ ὁ Στέφανος ἐν μέσῳ ἑαυτῶν πού τὸν ἐλιθοβολοῦν καὶ ἐνῷ ἐκτυπῶτο ὑπὸ πέτρων, καὶ ἐδέχετο τοὺς κατηγορηματοὺς τῶν ἁγίων, ἀφοῦ ἠδιαφόρησε διὰ τοὺς πόνοὺς πού προεκάλουν τὰ κτυπήματα, ἔλεγε· «Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην» (Πρῶξ. 7, 59). Εἶδες πῶς συνομιλεῖ ὁ γίος καὶ πῶς παρακαλεῖ ὁ ἄνθρωπος; Ἐκαῖνος λέγει· «Πάτερ ἄφες αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην· Εὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι» (Λουκ. 23, 34) ἐνῷ αὐτὸς· «Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν

ἀμαρτίαν ταύτην» (Πράξ. 7, 59). Καὶ διὰ τὸ πληροφωρηθῆς ὅτι προσέκειται εὐαγγελικῶς, δὲν γαταίται καὶ προσεύχεται τὴν συγγμὴν τοῦ λιθοβολισμοῦ, ἀλλ' ἀποῦ ἐγονάπισε προσευχήθη μὲ κατόνυν καὶ πολλὴν ἀγάπην. Θέλεις νὰ σοῦ δεῖξω καὶ ἄλλον συνώνυμον, ποῦ ἔπαθε περισσότερα ἐκείνου; Λέγει ὁ Παῦλος: «Υἱὸς Ἰουδαίων τρεῖς ἔρραβίσθη, ἀκοῇ ἐλθὼν ὁδῶν, νυκθημερὸν ἐν τῇ θυμῷ πεποήκα» (Β' Κορ. 11, 24-25). Καὶ μετὰ ταῦτα, πὶ λέγει λοιπόν; λέγει «Ἡσχόμην αὐτὸς ἀνάστημα εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα» (Ρωμ. 9, 3). Θέλεις νὰ 410 Α ἴδῃς καὶ ἄλλον, διὰ τῆς Καινῆς ἀλλὰ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης; Τοῦτο θεοβαίως εἶναι ἰδιαίτερος ἀξιοθαύμαστον, εἰς ἀποκλὴν οὗου δὲν ὑπῆρχε προσητὴ ἀγάπη ὑπὲρ τῶν ἐκθρῶν, ἀλλὰ τὸν ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ δόντα ἀντὶ δόντος, καὶ ἡ ἀνταπόδοσις τῶν ἰσων εἰς τοὺς ἐκθρούς, νὰ φθάσουν οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀποστολικὴν συμπεριφορὰν. Ἀκουσε τί λέγει ὁ Ματθαῖος, ποῦ τὸν ἐλυθοδόλησαν πολλὰκις οἱ Ἰουδαῖοι καὶ τὸν περιεφρόνησαν: «Εἰ μὲν ἄφῃς αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν, ἄφεσι εἰ δὲ μὴ, καὶ μετ' ἐλάλειον ἐκ τῆς βίβλου ἡς ἔγραψας» (Ἐξοδ. 32, 31-32). Βλέπεις πῶς θέτει ἑκαστος τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἄλλων ὑπεράνω τῆς ἰδικῆς του σωτηρίας; Εἰς τίποτε δὲν ἡμάρτησας καὶ διατὶ ἐπαυμῆσαι νὰ πημυρήθῃς μετὰ τῶν ἄλλων; Διότι, λέγει, Β δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποθανῶ τὴν ἀπόλυτον εὐτυχίαν, διὰν οἱ ἄλλοι ὑποκρίνουν. Θὰ μὲς ἦσαν ἀρετὰ λοιπὸν τὰ παραδείγματα αὐτὰ, ἀλλὰ διὰ τὸ διαφωτισθῆναι ἐκ τοῦ πλῆθους αὐτῶν, θὰ ἀναφέρω καὶ ἄλλον ποῦ φιλοσοφεῖ διὰ τὰ ἴδια πράγματα. Ἐπειρὴ καὶ ὁ Δαυὶδ, ὁ μακάριος ἐκεῖνος καὶ εὐρηκὴς ἄνθρωπος, διὰν ἐπαναστάσῃς κατ' αὐτοῦ διὰ τὸ σπράττειν τοῦ με ἀρετῶν τὸν υἱὸν τοῦ Ἀβσσαλὼμ νὰ καταλάβῃ τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν καὶ ἤθελε νὰ κατασφάξῃ τὸν βασιλέα, καὶ ἀντίστη ἀκαλοῦσθαι ὁ Θεὸς (διότι ποῖα εἶναι ἡ σημασία τοῦ γεγονότος ἐν ἐξημερῇ ἄλλῃ πράξεσι διὰ τὴν σφαγὴν;) ἀποῦ ἐπιτελεῖ τὸν ἀγγελὸν του μὲ γυμνὸν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐκτύπησε, βλέπων ὁ Δαυὶδ νὰ ἀφανίζονται δαί, C τί λέγει; «Ἐγὼ ὁ πειμὴν ἡμάρτων, κατὰ ὁ πειμὴν ἐκακοποίησα. Γενέσθω ἐπ' ἐμὲ ἡ χεὶρ σου, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκόν τοῦ πατρὸς μου» (Β' Βασ. 24, 17). Βλέπεις πάλιν παρόμοια κατορθώματα; Θέλεις νὰ σοῦ δεῖξω καὶ ἄλλον; Διότι δὲν θὰ παραδενευθῶμεν, πὸν ἴδωμεν καὶ ἄλλον νὰ σκεπταί κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Τὸν προφήτην ἐκεῖνον, ποῦ ἐλέγετο Σαμουὴλ ὕβρισαν οἱ Ἰουδαῖοι, καθήρεσαν καὶ προσέβαλαν ἔτσι, ποῦ ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ τὸν παρηγορήσῃ καὶ νὰ τοῦ εἴπῃ: «Οὐ σὲ ἐξοθενήκασιν, ἀλλ' ἐμεῖς» (Α' Βασ. 8, 7). Καὶ τί ἀπῆντηεν ἐκεῖνος ποῦ περιεφρονήθη καὶ καθυ-

βρίσθη; Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο, λέγει, ἀμαρτεῖν οὕτως, ὡς διαλιπεῖν προσευχόμενον ὑπὲρ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ (Α' Βασ. 12, 23). Ἐθεώρησεν δὲ εἶναι ἀμαρτία νὰ μὴ προσέκειται ὑπὲρ τῶν ἐκθρῶν. Νὰ μὴ ἀφῇται, λοιπόν, D νὰ διαπράξῃ τέτοιο ἀμάρτημα, ὥστε νὰ μὴ προσεύχεται διὰ σὺς. Ὁ Χριστὸς λέγει: «Πότερ ἄφεσι αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν; οὐ γὰρ οἶδας τί ποιοῦσιν» (Λουκ. 23, 24). Ὁ Στέφανος λέγει: «Κύριε μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ταύτην» (Πράξ. 7, 59). Ὁ Παῦλος λέγει: «Ἡσχόμην ἀνάστημα εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν κατὰ σάρκα» (Ρωμ. 9, 3). Ὁ Μωϋσῆς λέγει: «Εἰ μὲν ἄφῃς αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ἄφεσι εἰ δὲ μὴ, καὶ μετ' ἐλάλειον ἐκ τῆς βίβλου ἡς ἔγραψας» (Ἐξοδ. 32, 31-32). Ὁ Δαυὶδ λέγει: «Γενέσθω ἡ χεὶρ σου ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκόν τοῦ πατρὸς μου» (Β' Βασ. 24, 17). Ὁ Σαμουὴλ λέγει: Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο ἀμαρτεῖν τοῦ διαλιπεῖν προσευχόμενον ὑπὲρ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ (Α' Βασ. 12, 23). Πῶς ποῦ λοιπὸν πᾶς θὰ συγκληρωθῶμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου, διὰν οἱ συνάνθρωποι μας τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, Ε δλοῖ μὲς προτρέπον νὰ προσευχόμεθα διὰ τοὺς ἐκθρούς καὶ οἱ ἴδιοι κάμνομεν τὸ ἀντίθετον προσευχόμενοι διὰ τὸ κακὸν τῶν ἐκθρῶν; Μὴ διαπράττετε ἀδελφοί τέτοιο ἀμάρτημα, μὴ! Διότι ὅσον περισσότερα παραδείγματα ἔχομεν, τόσον μεγαλύτερα εἶναι ἡ τιμωρία ἀν δὲν μιμηθῶμεν αὐτά. Εἶναι σπουδαιότερον νὰ προσεύχηται κανεὶς ὑπὲρ τῶν ἐκθρῶν παρὰ ὑπὲρ τῶν φίλων. Διότι ἡ ὑπὲρ τῶν φίλων προσευχὴ δὲν ἀφελεῖ ὅσον ἡ ὑπὲρ τῶν ἐκθρῶν. Ἐὰν γὰρ φιλήτε τοὺς φιλοῦντας ὑμᾶς, οὐδὲν μέγα ποιεῖτε» λέγει: «καὶ γὰρ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν» (Ματθ. 5, 46). Ὡστε ἂν προσευκισθῶμεν ὑπὲρ τῶν φίλων, δὲν θὰ γίνωμεν εἰς τίποτε καλότεροι τῶν εὐδωκαλατρῶν ἢ τῶν τελωνῶν, διὰν ὅμως ἀγαπήσωμεν τοὺς ἐκθρούς, κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως δυνατόν. 411 Α θὰ ἀποκρίσωμεν πρὸς τὸν Θεόν, διότι «Τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ ἔρεται ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους» (Ματθ. 5, 45). Ἄς γίνωμεν λοιπὸν ὅμοιοι πρὸς τὸν Πατέρα, διότι λέγει: «Γίνεσθε ὅμοιοι τοῦ Πατρὸς ὡμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» διὰ νὰ γίνωμεν ὅμοιοι τῆς οὐρανίου βασιλείας διὰ τῆς κόρης καὶ τῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἀγάπης τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.